

AGATHA CHRISTIE

TRAGÉDIA HÁROM FELVONÁSBAN

ELSŐ FELVONÁS

A gyanú

Első fejezet

A Varjófészek

Mr. Satterthwaite a Varjófészek teraszán ült, és vendéglátóját figyelte, aki felfelé kaptatott az ösvényen a tenger felől.

A Varjófészek jobbfajta modern villa. Nem díszíti faberakás, se cifra oromzat, se egyéb hiábavalóság, amit a harmadrangú építészek úgy kedvelnek. Egyszerű, fehér vakolatú, erős építmény, jóval nagyobb, mint amekkorának első pillantásra látszik. Nevét fekvéséről kapta; dombtetőn helyezkedik el, szép kilátással Loomouth kikötőjére. Az oszlopos korláttal védett teraszról meredeken lejt a domboldal a tengerre. Országúton a Varjófészek egy mérföldre fekszik a várostól. A tenger felől azonban, a meredek horgászösvényen hét perc alatt megközelíthető gyalog is a villa. Ezen az ösvényen kapaszkodott felfelé most Sir Charles Cartwright.

Sir Charles arányos testalkatú, napbarnított, középkorú férfi. Nyűtt, szürke flannelnadrágot és fehér pulóvert visel. Rugalmas, kissé hintázó léptekkel halad, kezét járás közben majdnem ököibe szorítja. Tíz közül kilencen azt mondanák rá: „Nyugalmazott tengerész – messziről megismerni a fajtáját.” De a tizedik, ha jobb megfigyelő, alighanem zavartan habozna; úgy érezné, valami nincs rendben ezzel a meghatározással. Alighanem egy hajó fedélzetének a képe merülne fel előtte is, de – nem igazi hajóé. Ezt a hajót dúsan leomló, pompázatos függöny takarja el félig, s Charles Cartwright fényárban áll a fedélzeten, de nem igazi napsütés ragyogja be. Kezeit majdnem ököibe szorítja, aztán rugalmas léptekkel elindul, és nagyon felerősítve hallani, amint azt mondja az angol úriembereket és tengerészeket jellemző könnyed, kellemes hangon:

– Nem, uram, attól tartok, erre a kérdésre nem tudok válaszolni.

És hirtelen legördül a nehéz függöny, a lámpák kigyúlnak, a zenekar rázendít az utolsó akkordokra, s már kínálják is portékájukat a hajukban óriási masnikat viselő lányok:

„Csokoládét, limonádét tessék!”

Véget ért a *Hív a tenger* első felvonása: Charles Cartwright Vanstone kapitány szerepét alakította.

Mr. Satterthwaite önkéntelenül elmosolyodott.

Mr Satterthwaite alacsony, szikár emberke a művészetek és a színház lelkes híve, elszánt, de nem kellemetlen sznob, aki ott van minden fontosabb vendégségen és társadalmi eseményen (az „és Mr. Satterthwaite” szavak mindig a vendégek névsorának végén szerepelnek). Sznob, de ugyanakkor figyelemre méltóan intelligens férfiú, emberek és dolgok éles szemű megfigyelője.

Fejcsóválva dünnyögte:

– Ezt nem hittem volna. Igazán nem hittem volna.

Léptek hangzottak fel a teraszon, mire hátrafordult. A testes, középkorú, de őszhajú férfi, aki előrehúzott egy széket és rátelepedett, nem tagadhatta volna le a foglalkozását: rá volt írva élénk, barátságos arcára, hogy orvos, méghozzá a Harley Street-en. Sir Bartholomew Strange sikeres és ismert idegspecialista volt, nemrég ütötték lovaggá.

Közelebb húzta a székét Satterthwaite-hez, és megkérdezte:

– Mit nem hitt volna? Árulja el nekem is!

Mr Satterthwaite még mindig az ösvényen közeledő férfit figyelte, és mosolygott:

– Nem hittem volna, hogy Sir Charles ennyi ideig kibírja a... hm... önkéntes száműzetést.

– Istenemre mondom, én sem – nevetett a másik. – Sir Charlest gyermekkorra óta ismerem Együtt voltunk Oxfordban. Azóta sem változott, kitűnő színész, az életben jobb, mint a színpadon! Charles mindig szerepet játszik. Nem tehet róla, ez már a második természete lett. Charles nem kimegy, hanem „kivonul” a szobából, s ehhez rendszerint szellemes végszóra is szüksége van. Másrészt szereti váltogatni a szerepeket. Két évvel ezelőtt, amikor visszavonult a színpadtól, azt mondta, egyszerű vidéki életet szeretne élni, távol a világtól, hogy hódolhasson a tenger iránti rajongásának. Azzal idejött és felépítette ezt a házat, ahogy ő az egyszerű vidéki házat elképzei. Három fürdőszobával és a legmodernebb felszereléssel! Akárcsak ön, Satterthwaite, én sem hittem volna, hogy ilyen sokáig kibírja. Charles végül is színész, közönségre van szüksége. Két-három nyugalmazott tengerészkapitány, egy csomó öregasszony meg a pap – nem valami nagy közönség. Azt hittem, „az egyszerű fickó, a tenger szerelmese” szerep hat hónap alatt lefut. Biztosra vettem, hogy elunja. Azt hittem, a következő szerepét Monte-Carlóban alakítja majd a mindentől megcsömörlött világfít vagy a felvidéki földesurat. Végére is Charles nagyon sokoldalú! Az orvos a hosszú szónoklat után elhallgatott. Szeretettel, kicsit mulatva figyelte a közeledő férfit. Még egy-két perc, és itt lesz mellettük.

– De úgy látszik – folytatta Sir Bartholofew – tévedtünk. Fogva tartja az egyszerű élet vonzereje.

– Néha rosszul ítéljük meg azokat, akik örökösen színészkednek – jegyezte meg Mr. Satterthwaite.

– Még őszinte megnyilvánulásait sem vesszük komolyan.

Az orvos bólintott.

– Bizony – mondta elgondolkozva –, ez bizony így van.

Charles Cartwright vidám hallózással sietett fel a terasz lépcsőin.

– A *Mirabelle* ma felülmúlta önmagát – mondta – Velem kellett volna jönni, Satterthwaite.

Mr. Satterthwaite csak a fejét rázta. Éppen eleget szenvedett, valahányszor átkelt a csatornán, nem táplált már illúziókat. Tudta hogy a gyomra nem bírja a tengert. Aznap reggel hálósobája ablakából figyelte a *Mirabelle*-t. Erős szél fűjt, és hálát adott az égnek, hogy szárazföldön van a lába.

Sir Charles a társalgó ablakához lépett, és kiszólt, hogy hozzanak ki italt.

– Magának is el kellett volna jönnie, Tollie – fordult másik barátjához. – Az egész életét a Harley Streeten tölti, csak a pácienseinek mondogatja, hogy jót tenne nekik a tenger.

– Az orvosi hivatásban az a jó – válaszolt Sir Bartholomew –, hogy nem vagyunk kötelesek saját tanácsainkat követni.

Sir Charles nevetett. Ha nem is tudatosan, de még mindig a szerepét játszotta: a fesztelen, könnyed Tengerészt. Rendkívül jóképű férfi volt, arányos testalkatú, keskeny, vidám arcú, s enyhén őszülő halántéka még választékosabbá tette megjelenését. Pontosan annak látszott, aki volt: elsősorban úriembernek, és csak másodjára színésznek.

– Egyedül ment ki a vízre? – kérdezte a doktor.

– Nem. – Sir Charles megfordult, hogy elvegye poharát a csinos szobalány kezében levő tálcáról.

– Volt „segítségem”. Hogy pontos legyek: egy fiatal lány, Egg.

Volt némi elfogódottság a hangjában, Mr. Satterthwaite fel is figyelt rá.

– Miss Lytton-Gore? Ő aztán ért a vitorlázáshoz, ugye?

Sir Charles kissé szomorkásan nevetett.

– Mellette igazi szárazföldi patkánynak érzem magam. De lassanként kezd már menni nekem is a dolog, és ez is az ő érdeme.

Mr. Satterthwaite fejében csak úgy cikáztak a gondolatok.

„Ah – Egg Lytton-Gore – valószínűleg őmiatta nem unta meg – nos, a kora – veszélyes kor – az életnek ebben a szakaszában mindig felbukkan egy fiatal lány...”

Sir Charles folytatta:

– A tenger! Semmi sem fogható a tengerhez: a nap, a szél és a tenger, és utána a hazatérés öröme egyszerű kis házikómba.

S gyönyörködve tekintett a fehér vakolatú „kunyhóra”, a három fürdőszobával, hideg-meleg folyóvízzel a hálósobákban, a legmodernebb központi fűtéssel, a legújabb elektromos készülékekkel, szobalánnyal, takarítónővel, szakáccsal és konyhalánnyal.

Sir Charles talán kissé eltúlozta az „egyszerű élet” fogalmát.

Magas, feltűnően csúnya nő lépett ki a házból és közeledett feléjük.

– Jó reggelt, Miss Milray.

– Jó reggelt, Sir Charles. Jó reggelt – könnyed fejbólintás a másik kettő felé. – Parancsoljon megtekinteni a vacsora étlapját, nem kíván-e esetleg valami változtatást.

– Sir Charles átvette az étlapot, s mormolni kezdte: – Lássuk csak. Kantalupdinnye, borscsleves, friss makréla, fácán, Meglepetés-felfűjt, Diana-krém... Azt hiszem, kitűnő az összeállítás, Miss Milray. A vendégek a 4.30-as vonattal érkeznek.

– Már kiadtam az utasítást Holgatenek. Egyébként, Sir Charles, bocsásson meg, de talán jobb lenne, ha ma este én is önökkel étkeznék.

Sir Charles láthatólag meglepődött, de udvarias maradt:

– Nagyszerű, Miss Milray, nagyszerű... de... khm... nem egészen értem...

Miss Milray nyugodtan magyarázni kezdte:

– Különböző tizenhárman ülnének az asztalnál, és sokan babonásak...

A hangjából érezni lehetett, hogy Miss Milray egyébként akár minden este a legnagyobb lelki nyugalommal leültetne tizenhárom vendéget egy asztalhoz.

– Akkor ez, azt hiszem, el is van intézve – folytatta. – Szóltam Holgatenek, hogy küldje el a kocsit Lady Maryért és Babbingtonékért is. Jól tettem?

– De mennyire. Éppen kérni akartam erre.

Miss Milray, szigorú arcán kissé fölényes mosollyal, elvonult.

– Figyelemre méltó teremtés – jegyezte meg Sir Charles elismerően. – Mindig attól tartok, hogy egyszer csak a fogaimat is megsikálja helyettem.

– Maga a megtestesült tökély – tette hozzá Strange.

– Hat éve van nálam – folytatta Sir Charles. – Kezdetben titkárnőm volt Londonban, itt pedig afféle folyamatosan megdicsőülő házvezetőnő. Óraműpontossággal vezeti a házat. És képzeljék, most itt akar hagyni.

– Miért?

– Azt állítja – Sir Charles kétkedve dörzsölgette az orrát –, hogy beteg az anyja. A magam részéről egyáltalán nem hiszem el. Az efféle nőnek soha nem is volt anyja: egy áramfejlesztő szülte. Nem, valami más lehet a dolog mögött.

– Az bizony elképzelhető – mondotta Sir Bartholomew –, hisz az emberek annyi mindent fecsegnek. A színész elámult. – Fecsegnek? Miről?

– Kedves Charles, tudja maga jól, hogy adott esetben a fecsegés mit jelent.

– Úgy érti, hogy róla – és rólam? Ezzel a külsővel? Az ő korában?

– Valószínűleg még ötvenen innen van.

– Valószínűleg. – Sir Charles elgondolkodott. – De hát *megnézte* maga egyáltalán azt az arcot? Van ugyan két szeme, orra és szája, de mindez együttvéve sem az, amit arcnak, főként *női* arcnak nevezünk. Még a botrányra éhes környékbeli banyák sem gyanúsíthatnak komolyan hogy szexuális vonzalmat érezek egy ilyen arcú nő iránt!

– Alábecsüli az angol vénlányok képzelőerejét.

Sir Charles a fejét rázta.

– Nem hiszem. Miss Milrayben van valami visszataszító tiszteletreméltóság: ezt még egy angol vénkisasszonynak is látnia kell. Igen, maga a megtestesült erény és tiszteletreméltóság, ezenkívül pedig átkozottul hasznos teremtés. Mindig úgy választom meg a titkárnőimet, hogy csúnyák legyenek, mint a bűn.

– Bölcs ember.

Sir Charles néhány pillanatra a gondolataiba mélyedt. Sir Bartholomew – hogy elterelje figyelmét – megkérdezte:

– Kik érkeznek a délutáni vonattal?

– Először is Angie.

– Angela Sutcliffe? Remek!

Mr. Satterthwaite előrehajolt, kíváncsi volt a hétvégére érkező társaság összetételére.

Angele Sutcliffe népszerű színésznő, már nem fiatal, de nagy sikereket ért el; valósággal ünnepelték sziporkázó szellemességéért és nőies bájáért. Néha Ellen Terry utódként is emlegették.

– Aztán jön a Dacres házaspár is.

Mr. Satterthwaite ismét elismerően bólogatott magában. Mrs. Dacres volt az *Ambrosine Ltd.* a sikeres ruhaszalon tulajdonosa.

A színházi plakátokon mindig ott állt: „Miss Blank első felvonásbeli ruháit az Ambrosine Ltd., Brook Street, készítette”. Dacres kapitány, a férje, saját lóversenyzsargonjával élve: sötét ló. Rengeteg időt tölt a lóversenypályákon; évekkal ezelőtt maga is lovagolt a Nagydíjért. Ha hinni lehet a szóbeszédnek, nem egészen tiszta a levegő körülötte, de konkrétumot senki sem tud róla. Még vizsgálatot sem indítottak ellene, nyíltan nem vádolták meg semmivel, de az emberek rendszerint felvonták a szemöldöküket, ha Freddie Dacres nevét meghallották.

– És Anthony Astor, a drámaíró.

– Persze – szólt közbe Mr. Satterthwaite, – Miss Astor írta az *Egyirányú forgalom* című darabot. Kétszer is láttam. Nagy siker volt.

Mr. Satterthwaite élvezte, hogy megmutathatja: tudja hogy Anthony Astor nő.

– Úgy van – helyeselt Sir Charles. – Már el is felejtettem az igazi nevét... azt hiszem, Wills. Csak egyszer találkoztunk. De meghívtam, hogy örömet okozzak Angelának. Ezek a hét végére érkező vendégek.

– És a helybeliek közül kik lesznek itt? – érdeklődött a doktor.

– Ja persze, a helybeliek! Nos, itt lesznek Babbingtonék. A férfi lelkész, egész rendes pasas, nem túlságosan ájtatoskodó, a felesége pedig igazán kellemes asszony. Kertészkedni tanulok tőle. Ők lesznek itt, aztán még Lady Mary és Egg. Ezzel kész is. Ja igen, lesz itt még egy fiatalember is, Mandersnek hívják, újságíró, vagy valami efféle. Jóképű és fiatal. És ezzel már igazán teljes a társaság.

Mr. Satterthwaite rendszerező természet volt, összeszámolta a meghívottakat.

– Miss Sutcliffe: egy, a Dacres házaspár: három, Anthony Astor: négy, Lady Mary és lánya: hat, a lelkész és a felesége: nyolc, a fiatalember: kilenc, mi hárman, ez összesen tizenkettő. Vagy ön, vagy Miss Milray tévedett, Sir Charles.

– Miss Milray nem tévedhetett – jelentette ki Sir Charles határozottan. – Az a nő sohasem téved. Nézzük csak! Hát persze, igaza van. Valóban kihagytam egy vendéget. Teljesen kiment a fejemből.

– Kuncogott egyet. – Aligha örülne neki. A legönteltebb alak, akivel valaha is találkoztam.

Mr. Satterthwaite szeme vidáman felcsillant. Mindig az volt a meggyőződése, hogy a világ legghiúbb teremtményei a színészek. Sir Charles Cartwrightot sem tartotta kivételnek. Mulattatta a bagoly mondja verébnek tipikus esete.

– És ki az az öntelt férfiú? – tette fel a kérdést.

– Fura kis mókus – felelte Sir Charles. – De elég híres ember. Talán már hallott is róla. Hercule Poirot. Belga.

– A nyomozó – szögezte le Mr. Satterthwaite. – Már találkoztunk. Igazán figyelemreméltó személyiség.

– Jellegetes figura – tette hozzá Sir Charles.

– Én még nem találkoztam vele – jegyezte meg Sir Bartholomew –, de sokat hallottam róla. Úgy tudom, egy ideje nyugalomba vonult. A jó része csak valószínűleg csak legenda annak, amit beszélnek róla. Remélem Charles, nem lesz részünk semmiféle bűnügyben ezen a hétvégén.

– Miért lenne? Talán mert egy nyomozó is lesz köztünk? Ez egy kicsit olyan, mintha a kocsit fognák a ló elé, nem gondolja, Tollie?

– Ez a megállapítás pontosan fedi az elméletemet.

– És mi az ön elmélete, doktor? – kérdezte Mr. Satterthwaite.

– Szerintem az események igazodnak az emberekhez, és nem fordítva. Miért izgalmas némelyek élete, és unalmas másoké? Talán a környezetük miatt? Korántsem. Az egyik ember elutazhat a világ

végére is, mégsem történik vele semmi sem. Egy héttel az érkezése előtt vérfürdő, egy nappal a távozása után földrengés, vagy elsüllyed a hajó, amelyikre majdnem felszállt. A másik viszont környékbeli lakos is lehet, aki csupán a városba utazik be mindennap, mégis a leghetetlenebb dolgok történnek vele. Zsaroló bandák, rosszhírű lányok és autós banditák karmaiba kerül. A hajótörésre hajlamosokkal még akkor is történik valami, ha a dísztagon csónakáznak. Az ön Hercule Poirot-jához hasonlóknak sem kell keresniük a bűntényt, az keresi meg őket.

– Ebben az esetben – szólalt meg Mr. Satterthwaite – talán nagyon is jól jön Miss Milray társasága, hogy ne legyünk tizenhárman a vacsoránál.

– Nos – mondta Sir Charles nagyvonalúan – ha ennyire ragaszkodik az elméletéhez, hogy gyilkosság fog történni, Tollie, ám tegye. Egyetlen kikötésem, hogy ne én legyek a hullá.

A három férfi nevetve bement a házba.

Második fejezet

Váratlan esemény vacsora előtt

Mr. Satterthwaite-et elsősorban az emberek érdekelték.

A nők jobban, mint a férfiak. Férfi létére Mr. Satterthwaite túlságosan is sokat tudott a nőkről. Volt valami nőies a jellemében, talán azért látott bele annyira a női lélekbe. A nők pedig egész életében megbíztak benne, de sohasem vették komolyan. Ez néha elkésérette. Úgy érezte, páholyból figyeli az előadást, sohasem léphet színpadra, és nem vehet részt a játékban.

Valójában nagyon is megfelelt neki ez a szemlélődő szerep. Ezen az estén a teraszra nyíló és egy modern lakberendező leleményességével valóságos luxuskabinnak berendezett nagyszobában üldögélt, és érdeklődését Cynthia Dacres hajfestékének pontos színárnyalatára összpontosította. Egészen újszerű árnyalat – gyanította, hogy egyenest Párizsból. – Furcsa, de mégis kellemesen hatásos zöldesbronz. Képtelenség volna szavakba önteni, milyen is Mrs. Dacres. Magas, nyúlánk nő, az alakja tökéletesen alkalmazkodik a divat pillanatnyi irányzatához. Nyaka és karja a vidéki tartózkodáshoz illően aranybarna. Ki tudná megmondani, hogy természetes-e ez a barnaság, vagy mesterségesen előállított színárnyalat? A zöldesbronz haját csak London legjobb fodrásza fésülhette ilyen mutatós és újszerű frizúrába. A ritkított szemöldök, a sötétre festett szempillák, a ragyogóan kikészített arc, a természetől keskeny ajkak rúzzsal lendületesen megrajzolt íve tökéletesen egészítette ki estélyi ruhájának mély és szokatlan kékjét. A ruha nagyon egyszerű szabásúnak látszott (holott távolról sem volt az), és szokatlan volt az anyaga is: tompa kékjében rejtett fények vibráltak.

„Ügyes asszony – gondolta Mr. Satterthwaite, elismerően nézegetve Mrs. Dacrest. – Szeretném tudni, milyen lehet valójában”

Mr. Satterthwaite-et azonban nem az asszony teste, hanem a gondolatai érdekelték.

Mrs. Dacres a pillanatnyi divatnak hódolva, lassan, vontatottan beszélt.

– Drágám, szinte el sem tudtam hinni. Egyszerűen elsöprő volt az egész.

Ez a legújabb divatos kifejezés. Minden „elsöprő”.

Sir Charles erélyesen rázta a koktéلكeverőt, és közben a nyúlánk, ősz hajú, pajkos mosolyú és szép szemű Angela Sutcliffe-el beszélgetett.

Dacres Bartholomew Strange-t tartotta szóval.

– Mindenki tudja, mi a hiba az öreg Ladisbourne-el. A lóversenypályán mindenki tudja.

Dacres hangja éles és átható. Alacsony, rókaképű, vörös arcú férfi, rövidre nyírt bajusszal és ravasz kás tekintettel.

Mr. Satterthwaite mellett Miss Wills ül, akinek *Egyirányú forgalom* című darabját az utóbbi évek legszemélyesebb és legmerészebb színműveként magasztalták. Miss Wills magas, sovány fiatal nő,

alig van álla. Szőke haját rendkívül előnytelen frizurába fésüli. Csipetős szemüveget s bő, lötyögős zöld ruhát visel. A hangja kellemetlenül magas és közönséges.

– Dél-Franciaországban utazgattam – mesélte. – Őszintén szólva nem túlságosan élveztem.

Egyáltalán nem volt kellemes. Persze nagy hasznát fogom venni a munkámban, hogy láttam azt a nagy nyüzsgést.

Mr. Satterthwaite elgondolkozott. „Szegényke. A siker elszakította igazi otthonától – valamelyik bournemouthi családi panziótól. Pedig oda való!” Elcsodálkozott az írott szó és az írója közötti különbségen. Anthony Astor kulturált világfi módjára fejezte ki magát darabban, de ki fedezi fel ennek a legcsekélyebb nyomát is Miss Willsben? Aztán észrevette a csipetős szemüveg mögött a rendkívül intelligens, halványkék szempárt. Miss Wills éppen őt méregette, és ez kissé zavarba hozta. Úgy érezte, mintha Miss Wills az ő személyiségét próbálná az agyába vésni.

Sir Charles éppen kitöltögette a koktélt.

– Engedje meg, hogy hozzak önnek egy pohárral – ugrott fel Mr. Satterthwaite.

Miss Wills kuncogott.

– Előre is köszönöm – válaszolta.

Kinyílt az ajtó, és Temple bejelentette Lady Mary Lytton-Gore-t, Mr. és Mrs. Babbingtont és Miss Lytton-Gore-t.

Mr. Satterthwaite átnyújtotta a koktélt Miss Willsnek, aztán Lady Mary Lytton-Gore közelébe húzódott. Régóta köztudott volt, hogy a nemesi rangok a gyengéi közé tartóznak. Mr. Satterthwaite sznobizmusától eltekintve is kedvelte az előkelő úrinőket, és Lady Mary tagadhatatlanul az volt.

Rossz anyagi körülmények között maradt özvegyen hároméves gyermekével, Loomouthba költözött; azóta is ott lakik egy kis házban, egyetlen hűséges szolgálólánnyal. Magas, karcsú asszony, ötvenöt événél idősebbnek látszik. Arckifejezése szelíd, meglehetősen félénk. A lányát imádja, de kissé tart is tőle.

Hermione Lytton-Gore, akit valamilyen rejtélyes okból Eggnek becéznek, nagyon kevésbé hasonlít az anyjára. Energikusabb típus. Mr. Satterthwaite megállapította, hogy a lány nem szép, de tagadhatatlanul vonzó. Vonzerejét túlaradó vitalitásában látta. Kétszer olyan elevennek látszott, mint bárki is a szobában. A haja sötét, a szeme szürke, termete közepes. De a nyakánál enyhén göndör haja, szürke szemének kedves, nyílt tekintete, magával ragadó nevetése féktelen fiatalságot és életkedvet sugároz.

Oliver Manders nemrég érkezett, a lány vele beszélgetett.

– Elképzelné sem tudom, miért unod mostanában annyira a vitorlázást. Régebben szeretted.

– Felnő az ember, Egg drágám.

Felhúzott szemöldökkel, vontatottan beszélt.

Jó megjelenésű, huszonöt évesnek látszó fiatalember, talán kissé túlságosan is jólfésült. De van benne valami – valami – valami nem egészen angolos.

Még valaki figyelte Oliver Manderst. Egy tojásfejű, nagyon is külföldies bajuszt viselő alacsony emberke. Mr. Satterthwaite emlékeztette M. Hercule Poirot-t, hogy már ismerik egymást. A kis ember nagyon barátságosan fogadta. Mr. Satterthwaite gyanította, hogy Poirot szándékosan eltúlozza idegenszerű viselkedését. Huncutul csillogó kis szeme mintha ezt mondaná:

„Azt várjátok, hogy bohóckodjam? Komédiázok nektek? *Bien* – ahogy óhajtjátok!”

De most nem csillogott huncutul a szeme. Komolynak, kissé szomorúnak látszott.

Stephen Babbington lelkész, Loomouth papja lépett a szobába, és csatlakozott Lady Maryhez és Mr. Satterthwaite-hez. Babbington elmúlt hatvanéves, fakó szeme barátságos modora lefegyverző, szinte túlzottan szerény. Mr. Satterthwaite-hez fordult:

– Szerencsések vagyunk, hogy Sir Charles közöttünk él. Rendkívül barátságos és nemes lelkű ember. Igazán kellemes szomszéd. Lady Mary bizonyára egyetért velem.

Lady Mary mosolygott.

– Nagyon kedvelem. A siker nem rontotta el. Sok szempontból még most is – mosolya bensőségesebbé vált – gyermek.

A szobalány közeledett a koktélos tálcával. Mr. Satterthwaite elgondolkozott, mennyire

anyáskodóak tudnak lenni az asszonyok. Maga is a viktoriánus nemzedékhez tartozott, így értékelt ez a jellemvonást.

– Igyál egy koktélt, mami – lépett hozzájuk Egg, pohárral a kezében. – Csak egy pohárral!

– Köszönöm, drágám – válaszolt engedelmesen Lady Mary.

– Azt hiszem – mondta Mr. Babbington –, a feleségem nekem is engedélyez egy pohárral.

És papos tartózkodással elmosolyodott.

Mr. Satterthwaite Mrs. Babbingtonra nézett, aki elmélyülten tárgyalt Sir Charlesszal a trágázásról.

„Szép szeme van.” – gondolta.

Mrs. Babbington nagydarab, rendetlen, túlságosan is energikus asszony; bizonyára távol áll tőle minden alantas gondolat. Ahogy Sir Charles is mondta, kellemetes teremtes.

– Mondja – kérdezte Lady Mary előrehajolva –, ki az a zöld ruhás fiatal nő, akivel az érkezésünkön beszélgetett?

– A drámaíró, Anthony Astor.

– Mit mond? Az a vérszegény fiatal nő? Ó! – Lady Mary észbe kapott. – Igazán rémes vagyok. De nagyon meglepett. Nem látszik rajta, hogy író. Úgy értem, semmitmondó, jelentéktelen nevelőnőnek látszik.

Mr. Satterthwaite elnevette magát, annyira találónak érezte Miss Wills jellemzését. Mr. Babbington barátságosan nézett rövidlátó szemeivel. Beleszürcsölt a koktélijába, és fulladozni kezdett. „Nem szokott koktélt inni – gondolta Mr. Satterthwaite mulatva a papon. – Valószínűleg a modern világ megtestesülését látja benne, és nem is szereti.” Mr. Babbington kényszeredett arckifejezéssel, de eltökélten kortyolt mégegyet, azután megszólalt:

– Az a hölgy ott? Jaj, istenem...

A torkához kapott.

Egg Lytton-Gore hangja hallaszott:

– Oliver, te minden hájjal megkent csirkefogó...

„Milyen szép pár – gondolta Mr. Satterthwaite. – Fiatalok és szépek mind a ketten. És veszekszenek is. Ez mindig jó jel...”

De valami elvonta a figyelmét a fiatalokról. Mr. Babbington bizonytalanul támolyogva felállt, az arca eltorzult.

Egg tisztán csengő hangja hívta fel rá a jelenlevők figyelmét, bár Lady Mary is felállt, és aggódva kinyújtotta a lelkész felé a kezét.

– Nézzék – hallották Egget –, Mr. Babbington rosszul van.

Sir Bartholomew Strange odasietett, a szoba egyik sarkában álló heverőhöz támogatta, és nagy nehezen ráfektette Babbingtont. A többiek köréjük gyűltek, segíteni akartak, de tehetetlenek voltak...

Két perc múlva Strange felegyenesedett, és megrázta a fejét. Nyíltan beszélt, tudta, hogy nincs értelme kertelni.

– Sajnos – mondta –, meghalt...

Harmadik fejezet

Sir Charles tűnődik

– Bejönne egy percre, Shatterthwaite? Sir Charles dugta ki a fejét az ajtón. Másfél óra telt el. A nagy izgalom már elült. Lady Mary kivezette a zokogó Mrs. Babbingtont a szobából, majd hazakísérte a lelkészlakba. Miss Milray a telefonnál tüsténkedett. A helybeli orvos megérkezett, és megtette a szükséges intézkedéseket. Szerény vacsorát tálaltak fel, utána a szállóvendégek visszavonultak szobáikba. Mr. Satterthwaite maga is a szobájába készült, amikor Sir Charles kiszólt a „hajókabin” ajtaján, ahol Mr. Babbington meghalt.

Mr. Satterthwaite egy kicsit borzongva lépett be a szobába. Elég idős volt már ahhoz hogy idegenkedjék a halál gondolatától... Lehet, hogy nemsokára maga is... De miért gondol ilyesmire? „Elélek még vagy húsz évig” – biztatta magát Mr. Satterthwaite.

Sir Charleson kívül csak Bartholomew Strange tartózkodott a szobában. Amikor Mr. Satterthwaite-et megpillantotta, helyeslően bólintott.

– Nagyszerű – állapította meg. – Éppen Satterthwaite-re van szükségünk. Ismeri az életet.

Mr. Satterthwaite kissé meglepetten telepedett az orvos mellé egy karosszékbe. Sir Charles idegesen járkált fel-alá. Elfelejtette ökölbe szorítani a kezét, és ez alkalommal sokkal kevésbé emlékeztetett tengerésztsztre.

– Charlesnak nem tetszik ez a dolog – mondta Sir Bartholomew. – Mármost szegény öreg Babbington halála.

Mr. Satterthwaite nagyon sutának találta ezt a meghatározást. Ugyan ki fogadná „tetszéssel” a történeteket? De aztán rájött, hogy Strange egészen mást akart mondani e szavakkal.

– Nagyon szomorú, ami történt – próbálkozott óvatosan Mr. Satterthwaite. – Igazán nagyon szomorú – tette hozzá emlékező borzongással.

– Hát, igen. Elég fájdalmas – jegyezte meg az orvos, egy pillanatra a hivatására emlékeztető hangsúllyal.

Cartwright abbahagyta a járkálást.

– Látott-e már valakit *így* meghalni, Tollie?

Nem – válaszolt Sir Bartholomew elgondolkozva. – Nem állíthatom, hogy láttam... De – fűzte hozzá egy pillanat múlva – nem láttam annyi halált, mint ön esetleg feltételezi. Az idegspecialisták nem sok betegüket segítik át a túlvilágra. Életben tartják őket, hogy megélhessenek belőlük. MacDougal kétségkívül jóval több halálesetet látott, mint én.

Dr. MacDougal Loomouth főorvosa volt; őt hívta ki Miss Milray.

– MacDougal nem látta, *hogyan* halt meg ez az ember. Mire ideért, Babbington már halott volt. Csak azt tudja, amit mondhattunk neki, amit ön mondott. MacDougal szerint Babbingtonnal valamiféle roham végzett. Azt is mondta, hogy az idős pap állapota egyébként sem volt a legjobb. Csakhogy én nem tartom kielégítőnek ezt a magyarázatot.

– Valószínűleg ő sem tartotta annak – dűnnyögte a másik. – De hát az orvosnak mondania kell valamit. A roham megfelelő szó: nem jelent semmit, de a laikust megnyugtatja. És végeredményben Babbington *valóban* idős volt, és az egészsége az utóbbi időben *tényleg* sok kívánnivalót hagyott maga után, ezt a felesége is megerősítette. Valahol, valamilyen nem is sejtett gyenge pont...

– Tipikus görcs vagy roham volt, vagy minek is nevezzük?

– Tipikus? Milyen értelemben?

– Jellemző valamilyen ismert betegségre?

– Ha tanult volna orvostudományt, tudná, hogy tipikus esetekről aligha beszélhetünk.

– Ön konkrétan mire gondol, Sir Charles? – tette fel a kérdést Mr. Satterthwaite.

Cartwright nem válaszolt. Bizonytalan mozdulatot tett a kezével. Strange kuncogott.

– Charles nem ismeri önmagát – állapította meg. – Ösztönösen a drámai lehetőségeket keresi.

Sir Charles szemrehányó mozdulatot tett, majd gondolataiba mélyedt. Szórakozottan csóválta a fejét.

Mr. Satterthwaite valami megfoghatatlan hasonlóságot vélt felfedezni Sir Charlesban – kivel is?

Aztán rájött: Aristide Duvalra, a titkosszolgálat fejére emlékeztette, aki a *Föld alatti szálak*-ban felderítette a szövevényes összeesküvést. A következő pillanatban már biztos volt a dolgában. Sir Charles járásközben akaratlanul is bicegett. Aristide Duvalt emlegették „Bicegő” néven.

Sir Bartholomew megint csak könnyörtelen józansággal reagált Sir Charles ki sem mondott gyanakvására.

– Tulajdonképpen mire gyanakszik, Charles? Öngyilkosságra? Vagy gyilkosságra? Ugyan ki gyilkolna meg egy ártalmatlan öreg papot? Képtelenség! Öngyilkosság lett volna? Igen, ez már nem olyan képtelenség. Babbingtonnak valóban lehetett rá oka, hogy megölje magát...

– Miféle oka?

Sir Bartholomew alig észrevehetően megrázta a fejét.

– Ki ismeri az emberi lélek titkait? Tegyük fel például, hogy Babbingtonnal közölték, hogy gyógyíthatatlanul beteg. Mondjuk rákja van. Az ilyesmi feltétlenül lehet indíték az öngyilkosságra. Talán meg akarta kimélni a feleségét attól, hogy végigkínlódja mellette hosszan elhúzódó szenvedését. Ez persze csak feltevés, valójában az égvilágon semmi sem indokolja, hogy azt higgyük: Babbington tényleg véget akart vetni az életnek.

– Tulajdonképpen nem is öngyilkosságra gondoltam... – kezdte Sir Charles.

Bartholomew Strange megint halkán kuncogott.

– Persze. Maga nem a valószínűségeket keresi, barátom. Maga szenzációt akar – valami újfajta, kimutathatatlan mérget a koktélaban.

Sir Charles kifejező grimasszal válaszolt.

– Egyáltalán nem biztos, hogy ezt akarnám. Az ördögbe is Tollie, ne felejtse el, hogy a koktélok *én* kevertem.

– Talán éppen önt kapta el a hirtelen gyilkolási roham? Rajtunk még nem mutatkoznak ugyan a tünetek, de lehet, hogy reggelre valamennyien halottak leszünk.

– A pokolba is, maga tréfál, pedig... – Sir Charles ingerülten elhallgatott.

– Egyáltalán nem tréfálok – mondta az orvos.

A hangja megváltozott. Komolyan, megértően beszélt.

– Nem szegény öreg Babbington halálán akarok tréfálkozni, hanem a feltevésein, Charles, mert, nos... mert nem szeretném, ha meggondolatlanul bajt keverne.

– Bajt? – lepődött meg Sir Charles.

– Talán ön érti, mire gondolok, Mr. Satterthwaite.

– Igen, azt hiszem, értem – felelte Mr. Satterthwaite.

– Nem látja, Charles – folytatta Sir Bartholomew – hogy alaptalan gyanakvásával komoly kárt okozhat? Az ilyesminek gyorsan híre megy. A legbizonytalanabb utalás is holmiféle sötét üzemekre, súlyos bajokat okozhat, és fájdalmasan érintheti Mrs. Babbingtont. Láttam már ilyet. Egy váratlan haláleset – a rossz nyelvek fecsegni kezdenek – a hírek széleseben elterjednek – és *a dolognak már senki sem tud gátat vetni*. Az ördögbe is, Charles, nem látja, milyen felesleges kegyetlenség lenne? Ne hagyja, hogy élénk képzelőereje elragadja, csak a találgatások mezejére téved.

A színész arckifejezése elbizonytalanodott.

– Így még csakugyan nem gondoltam végig, ismerte be.

– Charles, ön igazán rendes fickó, de túlságosan szabadjára engedi a fantáziáját. Mondja, komolyan hiszi, hogy valaki, *akárki legyen is az*, meg akarna gyilkolni egy teljesen ártalmatlan öregembert?

– Valószínűleg nem – válaszolta Sir Charles.

– Nem, igaza van, nevetséges elképzelés. Sajnálom, Tollie, de igazán nem „produkálni” akartam magamat. Tényleg úgy éreztem, hogy valami nincs rendjén.

Mr. Satterthwaite halkán köhintett.

– Javasolhatnék valamit? Mr. Babbington alig néhány perccel azután lett rosszul, hogy belépett a szobába, és közvetlenül azt követően, hogy megitta a koktélját. Nos, én észrevettem, hogy ivás közben elfintorította az arcát. Nem szokott hozzá, gondoltam. Tegyük fel, hogy Sir Bartholomew feltevése helytálló, és Mr. Babbington valamiért meg akarta ölni magát. Ezt lehetségesnek tartom, de a gyilkosság gondolatát határozottan nevetségesnek érzem. Megítélésem szerint lehetséges, bár nem valószínű, hogy Mr. Babbington észrevétlenül belecsempészett valamit a pohárba. Úgy látom, hogy ebben a szobában még semmihez sem nyúltak. A koktélos poharak még ugyanott állnak, ahol álltak. Itt van Mr. Babbingtoné. Tudom, hogy ez az övé, mert mellette ültem, és beszélgettem vele. Javaslom, hogy Sir Bartholomew vizsgálta meg a poharat, ezt a legnagyobb titokban is megteheti, anélkül hogy pletykálni kezdenének miatta.

Sir Bartholomew felállt, és felemelte a poharat.

– Rendben van – mondta. – Megteszem a kedvéért, Charles, és fogadok tíz fontban egy ellenében, hogy nincs a pohárban más, csak színtiszta gin és vermut.

– Rendben van – hangzott Sir Charles válasza.

Szomorkás mosollyal fűzte hozzá:

– Tudja, Tollie, részben *ön* felelős azért, hogy ennyire szabadjára engedtem a fantáziámat.
– Én?

– Igen, emlékezzék vissza, mit mondott ma reggel a bűntényekről! Maga mondta, hogy ha Hercule Poirot megjelenik valahol, mindenütt vihart kavar, és bűncselekmények kísérik az útján. És lám, mihelyt ideérkezett, váratlanul egy gyanus haláleset történt. Igazán nem csoda, hogy azonnal gyilkosságra gondoltam.

– Kíváncsi vagyok, hogy Poirot... – kezdte Mr. Satterthwaite, aztán elhallgatott.

– Igen – mondta Charles Cartwright. – Ez nekem is eszembe jutott. Mondja, Tollie, nem kérdezhetnék meg tőle, mi a véleménye a dologról? Úgy értem, illik megkérdeznünk?

– Kényes kérdés – dűnnyögte Mr. Satterthwaite.

– Az orvosi etikát ismerem, de a nyomozás etikájáról fogalmam sincs.

– Fel lehet kérni egy hivatásos énekest, hogy énekeljen? – tünődött halkán Mr. Satterthwaite.

– Felkérhetünk egy hivatásos nyomozót, hogy nyomozzon? Igen, ez rendkívül kényes kérdés.

– Csak úgy eszembe jutott – mondta Sir Charles.

Halkan kopogtak. Hercule Poirot bocsánatkérő arccal dugta be a fejét az ajtón.

– Jöjjön csak be, uram – kiáltotta Sir Charles felugorva. – Éppen önt emlegettük.

– Félek, hogy esetleg zavarok...

– Szó sincs róla! Megkínálhatom egy itallal?

– Köszönöm, nem. Ritkán iszom whiskyt. Talán egy pohár szörpöt...

A szörpöt azonban Sir Charles nem tartotta iható folyadéknak. Így aztán csak leültette vendégét, majd egyenesen a tárgyra tért.

– Nem akarom kerülgetni a forró kását – jelentette ki. – Éppen önről beszélgettünk, M. Poirot és... és... erről, ami ma este történt. Mit gondol, nincs valami gyanús a dologban?

Poirot felhúzta a szemöldökét.

– Gyanús? Hogy érti ezt? Mi lenne gyanús?

Bartholomew Strange megszólalt:

– A barátom a fejébe vette, hogy az öreg Babbingtont meggyilkolták.

– És ön nem így gondolja?

– Az ön véleményét szeretnénk tudni.

Poirot hangosan gondolkodott:

– Nagyon váratlanul lett rosszul, igazán rendkívül váratlanul.

– Úgy van.

Mr. Satterthwaite elmagyarázta az öngyilkossági elméletet és saját javaslatát, hogy vizsgálják meg a koktélos poharat.

Poirot helyeslően bólintott.

– Az semmi esetre sem fog ártani. Ismerve az emberi természetet, rendkívül valószínűtlennek tartom, hogy bárki is meg akarna ölni egy kedves és ártalmatlan öregurat. De még kevésbé tartom meggyőzőnek az öngyilkosság-elméletet. A koktélos pohár mindenesetre elárul majd valamit.

– S ön szerint mi lesz a vizsgálat eredménye?

Poirot vállat vont.

– Szerintem? Csak találgathatok. Azt kéri tőlem, találgassak, hogy mi lesz a vizsgálat eredménye?

– Igen...

– Nos, akkor találgatok: alighanem csak a kiváló száraz martini maradékát találják majd a pohárban. (Meghajolt Sir Charles felé.) Nagyon... nagyon... nehéz koktéllal megmérgezni egy bizonyos valakit, ha több poharat kínálgatnak körbe egy tálcán. Ha pedig a kedves öreg pap öngyilkosságot akart volna elkövetni, biztosan nem egy baráti összejövetele tette volna. Ez mások iránti nagyfokú tapintatlanságra vallana, márpedig Mr. Babbington nagyon tapintatos embernek látszott. – Egy kis szünetet tartott. – Megkérdeztek: ez a véleményem.

Egy-két pillanatig csend volt, aztán Sir Charles nagyot sóhajtott. Kinyitotta az egyik ablakot és kinézett.

– Kissé enyhült a szél – jegyezte meg.

A titkosszolgálat nyomozója eltűnt, és visszatért a tengerész.

Mr. Satterthwaite, az éles megfigyelő azonban úgy látta, hogy Sir Charles kicsit sajnálja, hogy nem játszhatja tovább a nyomozó szerepét.

Negyedik fejezet

A modern Helén

– Igen, de mi a véleménye önnek, Mr. Satterthwaite? De *őszintén!*

Mr. Satterthwaite zavartan tekintgetett jobbra balra. Nem volt menekülés. Egg Lytton-Gore ügyesen sarokba szorította a halastó partján. Könyörtelenek ezek a mai lányok és félelmetesen ügyesek.

– Ezt a gondolatot Sir Charles ültette a fejcskájába – mondta Mr. Satterthwaite.

– Nem, nem ő. Kezdetől fogva benne volt! Ijesztően váratlanul történt a dolog.

– Mr. Babbington öregember volt, és az egészsége sem volt rendben...

Egg félbeszakította.

– Ez mind halandzsa. Neuritisze és egészen enyhe izületi gyulladása volt. Ebbe még senki se halt bele ilyen hirtelen. Sohasem voltak rohamai, az a fajta öreg szivar volt, aki kilencvenig is élél. Mi a véleménye a vizsgálatról?

– Úgy látom, hm, minden egészen normálisan folyt le.

– Mi a véleménye dr. MacDougal vallomásáról? Rémesen szakszerű volt, meg minden – behatóan ismertette a különböző szerveket. De nem tűnt fel önnek, hogy ezzel az egész szóáradattal lényegében kitért az egyenes válasz elől? Tulajdonképpen azt mondta: semmi sem mutat arra, hogy a halál nem természetesen következett be. De azt nem mondta, hogy Babbington természetes halállal halt meg.

– Talán egy kissé túlságosan szörszálhasogató, drágám.

– A lényeg az, hogy *ő* volt szörszálhasogató – zavarban volt, nem tudott mit mondani, így aztán a különböző orvosi kifejezésekhez menekült. Mi volt a véleménye Sir Bartholomew Strange-nek?

Mr. Satterthwaite megismételte az orvos néhány kijelentését.

– Blabla az egész – jegyezte meg Egg töprengve. – Persze, óvatos, a Harley Street nagyfiújának óvatosnak is kell lennie.

– A koktélos pohárban csak gin és vermouth volt – emlékeztette Mr. Satterthwaite a lányt.

– Ezzel úgy látszik, mintha minden rendben is lenne, ugye? Csakhogy történt valami elgondolkoztató a vizsgálat után...

– Sir Bartholomew mondott valamit önnek? – kérdezte kíváncsian Mr. Satterthwaite.

– Nem nekem, Olivernek. Oliver Manders is vacsoravendég volt aznap este, maga talán nem is emlékszik rá.

– Dehogynem, nagyon is emlékszem a fiatalemberre. Jó barátja?

– Régebben az volt, de mostanában többnyire csak civakodunk. Újabban a nagybátyja irodájában dolgozik a városban, és egy kissé... hogy is mondjam... egy kissé túl sima modorú lett. Ugye érti, mire gondolok? Mindig arról beszél, hogy ott hagyja az egészséget, és újságíró lesz, jó íráskészsége van. De azt hiszem, ez csak olyan üres fecsegés. Meg akar gazdagodni. Szerintem az emberek meglehetősen undorítóan viselkednek pénzdolgokban, egyetért, Mr. Satterthwaite?

A férfi hirtelen ráébredt a lány fiatalságára, nyers, dacos gyerekességére.

– Drágám – figyelmeztette –, oly sokan és oly sokféle okból viselkednek undorítóan.

– Persze, a legtöbb ember nagy disznó – tette hozzá vidám egyetértéssel Egg. – Éppen ezért izgat az öreg Babbington esete. Tudja, ő igazán aranyos ember volt, ő készített elő a konfirmációra, és bár nagyrészt komédia az egész, igazán kedvesen csinálta. Tudja, Mr. Satterthwaite, én őszintén hiszek a

kereszténységben, nem úgy, mint az anyám, a kis imakönyvecskéivel, a hajnali templomba járással és hasonlókkal, hanem értelmesen, történelmi alapon. Az egyház megcsontosodott az apostoli hagyományokban, és tulajdonképpen kutyaszorítóvá vált, de magával a kereszténységgel semmi baj. Nos, Babbingtonék *igazi* keresztények voltak: nem tolakodóan gáncsoskodóak, és nem voltak soha rosszindulatúak senkivel, semmivel szemben. Aranyosak voltak, és – ott volt még Robin...

– Robin?

– A fiúk... Indiában élt, és megölték... Én... én... fülig beleestem Robinba.

Egg szaporán pislogott. Tekintete a tenger felé révedt...

A lány figyelme azonban hamar visszatért Mr Satterthwaite-hez és a jelenhez.

– Vagyis, amint látja, meglehetősen közelről érint a dolog. Ha feltesszük, hogy Babbington nem természetes halállal halt meg...

– Drága gyermekem!

– Be kell ismernie, hogy átkozottul fura ez a hirtelen halál!

– De hiszen maga az imént gyakorlatilag azt ismerte el, hogy Babbingtonéknak az égvilágon egyetlen ellenségük sem lehetett.

– Éppen ez a fura a dologban. El sem tudom képzelni, mi lehetett az indíték...

– Fantasztikus! A koktélnak nem volt semmi!

– Talán injekcióval végeztek vele.

– És persze a dél-amerikai indiánok halálos nyílmérget fecskendezték belé – jegyezte meg Mr. Satterthwaite enyhe gúnnyal.

Egg elmosolyodott.

– Úgy van. Valami jó öreg mérget, amelynek nem lehet kimutatni a nyomát. Jól van, maguk mind fölényeskednek, ha erről esik szó. Idővel talán majd rájönnek, hogy nekünk van igazunk.

– Nekünk?

– Sir Charlesnek meg nekem. – A lány kissé elpirult.

Mr. Satterthwaite nemzedéke szóhasználatában és vérmérsékletében gondolkodott, amikor is még minden könyvszekrényben ott díszelgett az *Idézetek minden alkalomra* egy-egy példánya.

„Dült bár, s idősb kétszerte nála, régi
Vágásnak érdes sebhelyétől arcán,
Megtörve bár – ránézett s megszerette,
Öröklő, végzet teljes szerelemmel.”

Kicsit restelte, hogy idézetekben gondolkodik, Tennyson manapság alig jut bárkinek is eszébe. Mellesleg, Sir Charlest bronzbarnára sütötte a nap, és nyoma sem volt rajta sebhelynek, s bár Egg Lytton-Gore kétségtelenül képes egészséges szenvedélyek átélésére, egyáltalán nem valószínű, hogy a szerelemtől epedezve hányódna egy bárkán a folyón, nem volt benne semmi az astolati szűzi liliomszázból.

„Kivéve – gondolta Mr. Satterthwaite – a fiatalsága.”

A fiatal lányok mindig vonzódnak az érdekes múltú középkorú férfiakkhoz. Úgy látszik, Egg sem kivétel a szabály alól.

– Miért nem nősült meg Charles? – kérdezte váratlanul a lány.

– Hát... – Mr. Satterthwaite elhallgatott. A legszívesebben kereken csak ennyit válaszolt volna: „Óvatosságból”, de tisztában volt azzal, hogy ez a kifejezés elfogadhatatlan Egg Lytton-Gore számára.

Sir Charles Cartwrightnak számtalan nőügye volt, színésznőkkel meg másokkal, de mindig sikerült elkerülnie a házasság révét. Egg romantikusabb magyarázatot vár.

– Az a lány, tudja, aki tüdővészben halt meg... színésznő volt, a neve M-mel kezdődött... mintha azt hallottam volna, hogy nagyon szerette.

Mr. Satterthwaite emlékezett a szóban forgó hölgyre. Igaz, hogy emlegették Charles Cartwright nevét a színésznőével együtt, de csak felületesen, és Mr. Satterthwaite egy pillanatig sem hitte, hogy

Sir Charlest az ő emléke iránti hűség tartotta vissza a nősüléstől. Ezt tapintatosan közölte is.

– De nyilván rengeteg nőügye volt – mondta Egg.

– Hm... hát... minden bizonnyal – nyögte ki Mr. Satterthwaite, és nagyon viktoriánusnak érezte magát.

– Nekem tetszik, ha a férfiaknak nőügyeik vannak – jelentette ki Egg. – Azt mutatja, hogy nem ferde hajlamúak, vagy valami ilyesmi.

Mr. Satterthwaite viktorianizmusa újabb csapást szenvedett. Nem tudta, mit válaszoljon. Egg nem vette észre, mennyire kényelmetlenül érzi magát a férfi, és elgondolkozva folytatta:

– Tudja, Sir Charles okosabb, mint gondolná az ember. Persze, sokat pózol, szereti drámai beállításokban mutogatni magát, de remek koponya. Sokkal jobban vitorlázik, mint a szavai alapján gondolja az ember. Aki hallgatja, azt hiszi, csak pózol, de ez nem igaz. Ugyanez a helyzet ebben az esetben is. Ön bizonyára azt gondolja, a hatás kedvéért csinálja, hogy eljátszhassa a nagy nyomozót. Meg kell mondanom: szerintem ezt a szerepet is jól alakítaná.

– Lehetséges – ismerte el Mr. Satterthwaite.

Hangjából azonban világosan kicsendültek érzelmei. Egg lecsapott rájuk, szavakba öltöztette őket.

– De az ön véleménye szerint *A pap halála* nem izgalmas detektívregény, pusztán „Sajnálatos esemény egy vacsorán”. M. Poirot-nak is ez a véleménye? *Neki* aztán tudnia kell!

– M. Poirot azt tanácsolta, hogy várjuk meg a koktélvizsgálat eredményét. De szerinte minden rendben van.

– Nos – jelentette ki Egg –, Poirot öregszik. Lejárt lemez. – Mr. Satterthwaite összerezzen.

Egg folytatta, észre sem vette, milyen tapintatlan volt: – Jöjjön el hozzánk, teázzon a mamival. Mondta, hogy kedveli önt.

Egg szavai hízelegtek Mr. Satterthwaite hiúságának: elfogadta a meghívást.

Amikor hazaértek, Egg felajánlotta, hogy felhívja Sir Charlest, s kimenti távol maradt vendégét.

Mr. Satterthwaite letelepedett a fényesre politúrozott, kifakult huzatú bútorokkal berendezett kis szalonban. Viktoriánus szoba volt. Mr. Satterthwaite igazi úrhölgyhöz illő szobának találta, tetszett neki.

Kellemesen elbeszélgetett Lady Maryvel; nem valami szellemes, de élvezetes csevegés volt. Sir Charlesről beszéltek. Jól ismeri Mr. Satterthwaite? Nem túlságosan, mondta Mr. Satterthwaite.

Néhány évvel ezelőtt anyagilag érdekelt volt Sir Charles valamelyik darabjában. Azóta is barátok.

– Rendkívül vonzó férfi – jegyezte meg Lady Mary mosolyogva. – vonzerejét ugyanúgy érzem, mint Egg. Bizonyára észrevette, hogy Egg hősimádatban szenved?

Mr. Satterthwaite elgondolkodott, hogy nem nyugtalanítja-e Lady Maryt, az anyát, ez a nagy hősimádat. De nem látszott rajta.

– Egg nagyon keveset látott a világból – sóhajtott az asszony. – Nagyon rosszul állunk anyagilag.

Egyik unokatestvérem elvitte magával, és megmutatott neki egyet-mást a városban, de azóta alig tette ki a lábát itthonról. Legfeljebb egy-egy ismerősünk látogatja meg néha. Szerintem a fiataloknak sok emberrel kellene összejönniük és sokfelé kéne járniuk, de főleg társaságra van szükségük. Különben a túlságosan leszűkített kapcsolatok néha veszélyessé válhatnak.

Mr. Satterthwaite egyetértett, Sir Charles és a vitorlázás jutott az eszébe, de ahogy pillanatokon belül kiderült, Lady Mary nem erre gondolt.

– Sir Charles ideköltözése rengeteget jelentett Eggnek. Kiszélesítette a látókörét. Ugyanis nagyon kevés itt a fiatalember, különösen a férfi. Mindig attól tartottam, Egg esetleg csak azért megy férjhez valakihez, mert mással nem találkozott.

Mr. Satterthwaite ösztönös megérzéssel tette fel a kérdést:

– A fiatal Oliver Mandersre gondol?

Lady Mary meglepődve elpirult.

– Ó, Mr. Satterthwaite, elképzelni sem tudom, hogyan találta ki! *Valóban* rá gondoltam. Egy időben Oliver és Egg sokat voltak együtt, és tudom, ódivatú vagyok, de a fiatalember bizonyos elképzeléseivel egyáltalán nem tudok egyetérteni.

– A fiatalságnak ki kell tombolnia magát – állapította meg Mr. Satterthwaite.

Lady Mary megrázta a fejét.

– Nagyon félek. Pedig megfelelő partinak látszik. Mindent tudok róla, és a nagybátyja, aki nemrég magához vette a vállalatába, nagyon gazdag ember. Nem erről van szó... ostobaság tőlem... de... Megint megcsóválta a fejét, képtelen volt pontosabban kifejezni magát.

Mr. Satterthwaite meglepően közel érezte magához az asszonyt. Nyugodtan és egyszerűen csak ennyit mondott:

– Ugyanakkor, Lady Mary, nyilván nem szívesen venné, ha a lánya egy olyan férfihoz menne nőül, aki kétszer olyan idős, mint ő.

Lady Mary válasza meglepte.

– Talán az lenne a biztonságosabb. Egy ilyen házasság esetében legalább tudná, mire számíthat. Ilyen korban egy férfi a bolondságait és a bűneit már végleg maga mögött tudja; nem kell attól félni, hogy még ezután követi el őket...

Mielőtt Mr. Satterthwaite bármit válaszolhatott volna, Egg csatlakozott hozzájuk.

– Sokáig elmaradtál, drágám – jegyezte meg az anyja.

– Sir Charlesszal beszélgettem, édesem. Magára maradt a nagy dicsőségével. – Szemrehányóan fordult Mr. Satterthwaite-hez. – Nem is mondta, hogy a szállóvendégek már mind elröppentek.

– Már tegnap hazautaztak, kivéve Sir Bartholomew Strange-et. Ő holnapig akart maradni, de ma reggel táviratilag sürgősen visszahívták őt is Londonba. Egyik betegének válságos az állapota.

– Kár, hogy hazamentek – sajnálkozott Egg.

– Tanulmányozni szerettem volna a társaságot. Talán sikerült volna valamiféle nyomra bukkannom.

– Miféle nyomra, drágám?

– Mr. Satterthwaite tudja. Na mindegy. Oliver még itt van. Befogjuk őt. Megvan a magához való esze, ha akarja is használni.

A Varjúfészekbe visszaérkezve Mr. Satterthwaite a teraszon találta házigazdáját. A tengert nézte.

– Üdvözlöm, Satterthwaite, Lytton-Gore-éknál teázott?

– Igen. Ugye, nem veszi rossz néven?

– Persze hogy nem. Egg telefonált... Furcsa lány ez az Egg...

– Vonzó – szögezte le Mr. Satterthwaite.

– Hm, igen. Szerintem is.

Felállt, és céltalanul néhány lépést tett.

– Istenem – robbant ki belőle váratlanul keserűen – bár sohase költöztem volna erre az átkozott helyre!

Ötödik fejezet

Menekülés egy hölgy elől

„Alaposan bekapta a horgot” – gondolta Mr. Satterthwaite. Hirtelen megsajnálta vendéglátóját. Charles Cartwright, a vidám és könnyed nőfaló, ötvenkét éves korában szerelmes lett. S ő maga is rájött, hogy csak csalódás várhat rá. Fiatalhoz fiatal való.

„A lányok nem szokták kimutatni az érzelmeiket – gondolta Mr. Satterthwaite. Egg meg valósággal nagydobra veri Sir Charles iránti érzéseit. Nem tenné, ha a férfi valóban jelentene valamit a számára. A fiatal Manders az igazi.”

Mr. Satterthwaite-nek rendszerint jó meglátásai voltak.

Egyvalamit azonban nem vett számításba, nem is jutott az eszébe. Nem gondolt rá, milyen értéket tulajdonítanak a fiatalok az életkornak. Satterthwaite számára, aki már maga is koros volt, egyszerűen hihetetlennek tűnt, hogy Egg előnyben részesíthet egy középkorú férfit egy fiatalabbal szemben. Ő az ifjúságot tekintette az élet legelbűvölőbb ajándékának. Csak megerősödött ebben a

hitében, amikor Egg vacsora után felhívta, és engedélyt kért, hogy Oliverrel együtt átjöhessen „egy kis konzultációra”.

Oliver kétségtelenül jóképű fiatalember: álmos tekintetű fekete szeme van, könnyed, szinte kecses a mozgása. Beleegyezett ugyan, hogy Egg magával hozza, ami Egg energiáját dicséri, de magatartása unottan szkeptikus volt.

– Nem tudná kiverni a fejéből a dolgot, uram? – tette fel a kérdést Sir Charlesnak. – A túlzottan egészséges vidéki életmód teszi ilyen energikussá. Tudd meg, Egg, hogy utálatosan virgonc vagy. Az ízlésed pedig gyerekes: büntény, szenzáció meg a sok egyéb hülyeség.

– Maga szkeptikus, Manders?

– Őszintén szólva igen, uram. Az a kedves öreg trotty. Elképzelni is képtelenség, hogy nem természetes halállal halt meg.

– Remélem, igaza van – válaszolta Sir Charles.

Mr. Satterthwaite ránézett. Milyen szerepet játszik ma este Charles Chartwright? Ez nem a volt tengerész, nem is a nemzetközi nyomozó. Nem, ez valami új és szokatlan szerep.

Mr. Satterthwaite meghökkent, amikor rájött, mi is ez a szerep. Sir Charles másodhegedűst játszott, másodhegedűst Oliver Manders mellett.

Hátradőlt a székén, és borús arccal figyelte a fiatalokat. Egg és Oliver vitatkozott. Egg hevesen, Oliver unottan.

Sir Charles a szokásosnál idősebbnek látszott, idősebbnek és fáradtnak.

Egg többször fordult hevesen és reménykedve hozzá, de Sir Charles nem reagált.

Tizenegy órakor mentek el. Sir Charles kikísérte őket a teraszra, és felajánlotta, hogy kölcsönadja a zseblámpáját, azzal könnyebben lemehetnek a köves ösvényen.

De nem volt szükség zseblámpára. Szép, holdvilágos éjszaka volt. A fiatalok elindultak, és lassan elhalt a hangjuk, ahogy eltávolodtak.

Mr. Satterthwaite nem akart megfázni, és így füttyült a holdvilágra. Visszatért a „hajószobába”. Sir Charles még egy darabig kint maradt a teraszon.

Amikor bejött, bereteszte maga mögött a teraszajtót, és töltött magának egy pohár whisky szódával.

– Satterthwaite – mondta – én holnap örökre elmegyek innen.

– Mit csinál? – kiáltott fel meglepetten Mr. Satterthwaite.

Váratlan közlésének hatása egy pillanatra mélabús elégedettséget villantott fel Cartwright arcán.

– Ez Az Egyetlen, Amit Tehetek – jelentette ki, érezhetően csupa nagy kezdőbetűs szavakkal.

– Eladom ezt a házat: soha senki sem fogja megtudni, mit jelentett nekem. – Lassan, hatásosan lehalkította a hangját.

Miután egy egész estén át a másodhegedűst játszotta, Sir Charles önzése megbosszulta magát. Most a nagy Lemondási Jelenet került sorra, sokszor eljátszotta már a legkülönbözőbb darabokban.

Lemondani a Második Férfi Asszonyáról, lemondani a Szeretett Lányról.

Bátor fölény csengett a hangjában, amikor folytatta.

– Leírni a veszteségeket... ez az egyetlen lehetőség... Fiatalnak fiatal való... Ezt a kettőt egymásnak teremtette az isten... A legokosabb, ha eltűnök.

– Hová megy? – kérdezte gyakorlatiasan Mr. Satterthwaite.

A színész nemtörődöm gesztussal válaszolt.

– Bárhová. Nem mindegy? – Kissé megváltozott hangon folytatta: – Valószínűleg Monte-Carlóba. –

De aztán korrigálni próbálta szavait, mert finom ízlése némi stílustalanságot érzett.

– Nem mindegy, hogy a sivatag közepébe vagy a tömeg forgatagába? Legbelül úgyis magányos az ember, egyedül van. Mindig is az voltam... magányos lélek...

Kétségtelenül ez volt a végszó.

Búcsút intett Mr. Satterthwaite-nek és kivonult.

Mr. Satterthwaite felállt, hogy kövesse házigazdája példáját, és maga is lefeküdjön.

„Nem a sivatagot fogja választani” – kuncogott magában.

Másnap reggel Sir Charles elnézést kért Mr. Satterthwaite-től, de a városba kell utaznia.

– De csak maradjon, drága barátom. Holnapig akart maradni, és tudom, hogy utána Tavistockba készül Harbertonékhoz. Majd a kocsim átviszi. Úgy érzem, most, hogy döntöttem, nem szabad többé hátránéznem.

Sir Charles férfias eltökéltséggel kihúzta magát, erőteljesen kezét rázott Mr. Satterthwaite-tel, és a talpraesett Miss Milray gondjaira bízta.

Miss Milray kész volt állni a sarat, mint minden más esetben is. Sir Charles hirtelen elhatározása hallatán se meglepetést, se másféle érzelmet nem mutatott. Őt sem egy váratlan halál eset, sem a korábbi tervek hirtelen megváltoztatása nem hozhatta ki a sodrából. Bármilyen történet, tényként fogadta, és a lehető leghatékonyabban intézkedett. Telefonált az ingatlanügynököknek, táviratokat küldött külföldre, és buzgón verte az írógépét. Mr. Satterthwaite elmenekült ennyi rátermettség nyomasztó látványa elől, és leballagott a partra. Céltalanul sétálgatott, mikor hátulról valaki megragadta a karját. Megfordult, és egy holsápadt lánnyal találta szemközt magát.

– Mit jelentsen ez? – kérdezte Egg indulatosan.

– Mire gondol – kérdezett vissza Mr. Satterthwaite.

– Mindenfelé azt hallom, hogy Sir Charles elutazik, és eladja a Varjúfészket.

– Pontosan így van.

– És tényleg elutazik?

– Már el is utazott.

– Ó! – Egg elengedte a férfi karját. Hirtelen kegyetlenül megbántott, nagyon kicsi gyermeknek látszott.

Mr. Satterthwaite nem tudta, mit mondjon.

– Hova utazott?

– Külföldre. Dél-Franciaországba.

– Ó!

A férfi még mindig nem tudta, mit is mondjon. Érezte, hogy ez már több, mint az ünnepezt szinpad-i hős iránti rajongás.

Megsajnálta a lányt, vigasztaló szavakon törte a fejét, amikor Egg ismét megszólalt, és meghökkentette.

– Melyik átkozott szajha miatt? – kérdezte Egg indulatosan.

Mr. Satterthwaite rámeredt, meglepetésében még a szája is nyitva maradt. Egg ismét megragadta a karját, és erősen megrázta.

– Önnek tudnia kell – kiáltott rá. – Melyik volt? Az őszhajú, vagy a másik?

– Drágám, nem értem, miről beszél.

– Dehogynem érte! Kell, hogy értse! Csakis nő lehet a dologban! Szeretett engem, tudom, hogy szeretett! Bizonyos, hogy a két nő közül valamelyik észrevette, és elhatározta, hogy elhalássza előlem. Gyűlölöm a nőket! Alattomos macskák! Láttá a ruháját? A zöldhajúét? Irigységemben a fogamat csikorgattam. Ha egy nőnek ilyen ruhája van, meg tudja fogni a férfiakat. Ne is tagadja.

Öreg, mint az országút, és csúf, mint a bűn, de mit számít! Mindenki más úgy néz ki mellette, mint egy koldusszegény segédlelkész slampos felesége. Ő az? Vagy a másik, az az őszhajú? Szórakoztató nő, látszik rajta. Irtó szexis. És Angie-nek nevezte! A harmadik, ez a fonnyadt káposztalevél nem lehet. Beszéljen: az elegáns nőszemély van a dologban, vagy Angie?

– Drágám, képtelen ötletei vannak! Őt... hm... Charles Cartwrightot egyáltalán nem érdekli egyikük sem.

– Nem hiszek önnek. Meg aztán őket biztosan érdekli Charles...

– Nem, nem, nem, téved. Ez mind csak képzelődés.

– Szajhák – jelentette ki Egg meggyőződéssel. – Szajhák, ahogy mondom!

– Ne használja ezt a szót, drágám.

– Még sokkal csúnyábbat is mondhatnék.

– Lehet, lehet, de könyörgök, ne tegye! Biztosíthatom, hogy félreérti a dolgokat.

– Akkor miért utazott el *így*?

Mr. Satterthwaite a torkát köszörülte.

– Azt hiszem... hm... azt hiszem, így tartotta a legokosabbnak.

Egg átható pillantást vetett rá.

– Úgy érti, hogy *miattam*?

– Nos, lehet, hogy valami ilyesmi...

– Szóval eliszkolt. Úgy látszik, túlságosan nyílt kártyákkal játszottam... A férfiak utálják, ha futnak utánuk a nők, ugye? Maminak mégiscsak igaza van... El se tudja képzelni, milyen aranyos a mami, amikor a férfiokról beszél. Mindig harmadik személyben, viktoriánus módra, udvariasan. „A férfiak gyűlölik, ha futnak utánuk; a férfiak azt szeretik, ha ők futnak a lány után.” Hát nem aranyos? „Azt szeretik, ha ők futnak a lány után.” Ennek most pont az ellenkezője történt. Charles elfutott. Előlem futott el, és nem utánam futott. Megijedt. S az ördögbe is, még utána sem mehetek. Ha megtenném, valószínűleg felülne egy hajóra, és elutazna az afrikai vadak közé, vagy akárhová.

– Hermione – mondotta Mr. Satterthwaite ünnepélyesen –, komolyan gondolja ezt az egészet Sir Charlessal?

A lány türelmetlen pillantást vetett rá.

– Persze hogy komolyan.

– És Oliver Manders?

Egg egy türelmetlen fejrándítással intézte el Oliver Manderst. A saját gondolatmenetén haladt tovább.

– Mit gondol, írjak neki? Semmi riasztót. Semmiségeket, egyszerű, lányosan csevegő hangnemben. Hogy megnyugtassam, és túljusson a riadalmán.

Összeráncolta a homlokát.

– Milyen ostoba voltam! Mami sokkal jobban intézte volna. A viktoriánusok értik a dörgést. A pironkodó tartózkodást. Rosszul csináltam a dolgot. Azt hittem, bátorításra van szüksége. Úgy láttam, egy kis segítségre szorul. Mondja – esett neki hirtelen Satterthwaite-nek –, látta Charles, hogy tegnap este csókolóztunk Oliverrel?

– Nem tudok róla. Mikor...?

– A holdfényben. Amikor lementünk az ösvényen. Gondoltam, talán utánunk néz a teraszról. Azt hittem, ha látja, hogy én meg Oliver... szóval azt hittem, felrázom egy kicsit. Mert szeretett. Esküdni mernék rá, hogy szeretett.

– Nem volt ez egy kicsit kegyetlen Oliverrel szemben?

Egg határozottan megrázta a fejét.

– Egyáltalán nem. Oliver szentül meg van győződve róla, hogy egy lány számára megtiszteltetés, ha ő megcsókolja. Persze, átkozottul sértené a hiúságát, ha tudná, hogy miért csináltam. De nem lehet mindennel törődni. Fel akartam rázni Charlest. Az utóbbi időben megváltozott, tartózkodóbb lett.

– Drága gyermekem – mondta Mr. Satterthwaite –, úgy látom, nem egészen érti, hogy miért ment el oly hirtelen Sir Charles. Azért, mert úgy érezte, hogy maga Olivert szereti. Elment, hogy megkímélje önmagát a további szenvedésektől.

Egg hirtelen megfordult. Vállon ragadta Mr. Satterthwaite-et, és fürkészően az arcába nézett.

– Ez igaz? Valóban igaz? Ó, a mamlasz! Hogy ilyen tököfilkó legyen valaki!

Hirtelen elengedte Mr. Satterthwaite-et, és szökdecselve megindult mellette.

– Akkor visszajön – mondta mosolyogva. – Visszajön. És ha nem...

– És ha nem?

Egg nevetett.

– Figyelje csak meg. Akkor visszahozom.

Úgy látszott, eltekintve a szóhasználatbeli különbségektől, Egg és a liliumfehér astolati szűz között sok a közös vonás, de Mr. Satterthwaite úgy érezte, Egg módszerei sokkal gyakorlatiasabbak, és fel sem merül benne, hogy összetört szíve a sírba taszíthatná.

MÁSODIK FELVONÁS

A bizonyosság

Első fejezet

Sir Charles levelet kap

Mr. Satterthwaite egy napra átment Monte-Carlóba. Már lebonyolította hétvégi vendégeskedéseit; a Riviera szeptemberben egyik kedvenc vadászterepe volt.

A parkban üldögélt, élvezte a napsütést, és egy kétnapos *Daily Mail*-t olvasott.

Hirtelen egy név ragadta meg a figyelmét.

Strange Sir Bartholomew Strange halála. Végigolvasta a rövid újsághírt:

Mély fájdalommal tudatjuk Sir Bartholomew Strange, a kiváló idegspecialista halálát. Sir Bartholomew barátait látta vendégül yorkshirei házában. Teljesen egészségesnek látszott, jókedvű volt; a vacsora végén hirtelen halt meg. Egy pohár portóit iszogatva beszélgetett a barátaival, amikor egy hirtelen roham végzett vele; meghalt, mielőtt orvost hívhattak volna. Mély részvét kíséri távozását. Sir Bartholomew Strange...

Sir Bartholomew pályafutásának és munkásságának leírása következett.

Mr. Satterthwaite kezéből kicsúszott az újság. A hír lesújtotta. Hirtelen átvillant az agyán, milyenek látta utoljára az orvost: nagydarab, derűs férfi volt, ragyogó kondícióban. És most: halott. Egyes szavak kiszakadtak összefüggésükből, és kellemetlenül visszhangzottak Mr. Satterthwaite agyában. „Egy pohár portóit ivott...”, „hirtelen roham végzett vele...”, „meghalt, mielőtt orvost hívhattak volna...”. Portóit ivott, nem koktélt, de máskülönben az egész valahogy fura módon a cornwalli halálesetre emlékeztette. Mr. Satterthwaite előtt újra megjelent a szelíd, öreg pap görcsbe rándult arca...

Tegyük fel, hogy...

Felnézett, és megpillantotta a pázsiton közeledő Charles Cartwrightot.

– Satterthwaite! Hát ez remek! Éppen magával szerettem volna találkozni. Olvasta a hírt szegény, öreg Tollie-ról?

– Éppen most olvastam.

Sir Charles a Satterthwaite melletti székbe telepedett. Kifogástalanul elegáns jachtöltönyt viselt.

Eltűnt a szürke flannelnadrág és a viseltes pulóver. Egy tökéletes dél-franciaországi jachttulajdonos ült Mr. Satterthwaite mellett.

– Idefigyeljen, Satterthwaite. Tollie makkegészséges volt. Nem tudok róla, hogy valaha is beteg lett volna. Tudom, hogy én egy fantáziáló bolond vagyok, de magát nem emlékezteti ez valamire...?

– A loomouthi esetre? De igen, emlékeztet. Persze, lehet, hogy tévedünk. Lehet, hogy csak felületes hasonlóságról van szó. Váratlan halálesetek végeredményben bármikor és bármiféle okból bekövetkezhetnek.

Sir Charles türelmetlenül bólintott, aztán azt mondta:

– Az imént kaptam egy levelet... Egg Lytton-Gore-tól.

Mr. Satterthwaite elnyomott egy mosolyt.

– Az elsőt?

Sir Charles gyanutlanul válaszolt:

– Nem, röviddel ideérkezésem után kaptam már tőle egyet. De csak a legújabb hírekről, meg hasonlókról tájékoztatott. Nem is válaszoltam rá... Az ördögbe is, Satterthwaite, nem mertem válaszolni...! A lány persze nem tudja, de nem akartam bolondot csinálni magamból.

Mr. Satterthwaite a szája elé emelte a kezét, hogy elrejtse mosolyát.

– És ez a levél? – tette fel a kérdést.

- Ez más. Ez olyan, mint egy segélykiáltás...
- Segélykiáltás? – Mr. Satterthwaite felvonta a szemöldökét.
- Ugyanis Egg... ott volt... amikor a dolog történt.
- Úgy érti, hogy ott volt, amikor Sir Bartholomew meghalt?
- Igen.
- És mit ír róla?

Sir Charles elővette a levelet a zsebéből. Egy pillanatig habozott, aztán átadta Mr. Satterthwaite-nek.
 – Jobb, ha maga olvassa el.
 Mr. Satterthwaite kíváncsian fogott az olvasáshoz.

„Kedves Sir Charles!

Nem tudom, mikor kapja meg leveletem. Remélem, hamarosan. Nagyon aggódom, nem tudom, mit csináljak. Gondolom, olvasta az újságban, hogy Sir Bartholomew Strange meghalt. Nos, pontosan úgy halt meg, mint Mr. Babbington. Nem lehet véletlen... Nem lehet, semmiképpen sem lehet. Szörnyen aggódom...

Kérem, nem jöhetne haza és csinálhatna valamit? Talán tolakodónak hangzik a kérésem, de hát Ön gyanakodott már akkor is, csak senki sem akarta meghallgatni. Most pedig a barátját ölték meg; és ha nem jön vissza, talán soha sem derül ki az igazság. Biztos vagyok benne, hogy tudna segíteni. Meg vagyok győződve róla.

És még valami. Nagyon aggódom valakiért... Semmi köze sem volt a dologhoz, tudom, de mégis kissé furcsának tűnhet... Ó, levélben nem tudom elmagyarázni! Nem jönne vissza? Kideríthetné az igazságot. biztosan ki tudná deríteni!

*Sietős üdvözlettel:
Egg”*

– Nos? – kérdezte Sir Charles türelmetlenül. – Persze, egy kissé összefüggéstelen a levél, kapkodva írta, de mi a véleménye róla?

Mr. Satterthwaite lassan hajtogatta össze a levelet, hogy időt nyerjen, mielőtt válaszolna.

Azzal egyetértett, hogy a levél összefüggéstelen, azt azonban nem hitte el, hogy a lány kapkodva írt volna. Szerinte nagyon is gondosan megfogalmazott írás volt. A levél Sir Charles hiúságára, lovagiasságára és vadászösztönére akart hatni.

És amennyire Mr. Satterthwaite Sir Charlest ismerte, kétségtelenül hatott is rá.

– Maga szerint kire gondolt Egg, amikor azt a „valakit” leírta? – kérdezte.

– Valószínűleg Mandersre.

– Tehát ő is ott lett volna?

– Bizonyára. Nem tudom ugyan, hogy miért, hiszen Tollie csak egyszer, akkor nálam találkozott vele. Elképzelni sem tudom, miért hívta volna meg.

– Gyakran rendezett Strange efféle nagy hétvégi vendégségeket?

– Évente háromszor-négyszer. St. Legerkor mindig.

– Sokat tartózkodott Yorkshire-ben?

– Egy nagy szanatóriuma volt ott... gyógyintézete, vagy nevezze, ahogy akarja. Megvásárolta Melfort Abbeyt, ezt a régi épületet, rendbe hozatta, és egy szanatóriumot építtetett a parkjában.

Mr. Satterthwaite egy-két pillanatig hallgatott, aztán azt mondta:

– Kíváncsi lennék, ki volt még ott ezen a hétvégén?

Sir Charles úgy vélte, valamelyik lapban bizonyára benne van, mire vásároltak egy csomó újságot, és végigböngészték őket.

– Megvan! – kiáltott fel Sir Charles.

Hangosan olvasta:

– *Sir Bartholomew Strange megrendezte szokásos hétvégi vendéglátását St. Leger-kor. A vendégek*

között vannak: Lord és Lady Eden, Lady Mary Lytton-Gore, Sir Jocelyn és Lady Campbell, Dacres kapitány és Mrs. Dacres, valamint Miss Angela Sutcliffe, az ismert színésznő.

Sir Charles és Mr. Satterthwaite egymásra nézett.

– Dacresék és Angela Sutcliffe – jegyezte meg Sir Charles. – Oliver Manderst nem említik.

– Vegyük meg a mai *Continental Daily Mail*-t is – ajánlotta mr. Satterthwaite. – Hátha van benne valami.

Sir Charles átfutotta a lapot. Hirtelen megdermedt.

– Úristen! Satterthwaite, hallgasson csak ide:

„SIR BARTHOLOMEW STRANGE

A néhai Sir Bartholomew Strange halála körülményeinek vizsgálatakor megállapítást nyert, hogy a halál nikotinmérgezés következménye volt, de nem lehet megállapítani, ki és hogyan adhatta be neki a mérget.”

Sir Charles a homlokát ráncolta:

– Nikotinmérgezés. Eléggé ártalmatlanul hangzik, hiszen a nikotin nem vált ki rohamot, nem szoktak holtan összeesni tőle. Nem értem a dolgot.

– Most mit csinál?

– Azonnal váltok egy jegyet a ma esti Kék Expresszre.

– Helyes – mondta Mr. Satterthwaite. – Azt hiszem, én is ugyanezt teszem.

– Ön? – Sir Charles meglepetten fordult Mr. Satterthwaite felé.

– Az ilyesmi meglehetősen az érdeklődési körömbé vág – mondta Satterthwaite szerényen.

– Van... hm... némi tapasztalatom. Különbösen is jól ismerem Johnson ezredest, az ottani rendőrfőnököt, ami bizonyára hasznos lesz.

– Nagyszerű! – kiáltott fel Sir Charles. – Gyerünk a Wagon Lits irodájába.

Mr. Satterthwaite elgondolkodott.

„A lány elérte, amit akart. Visszacsalta Sir Charlest. Megmondta, hogy vissza fogja hozni. Kíváncsi vagyok, mennyire őszinte a levele.”

Megállapította, hogy Egg Lytton-Gore opportunist.

Miután Sir Charles elrohant a Wagon Lits irodájába, Mr. Satterthwaite lassan végigsétált a parkon. Gondolatai még mindig Egg Lytton-Gore-ral foglalkoztak. Csodálta a lány leleményességét és lendületét, és elfojtotta természetének azt a kissé viktoriánus beütését, amely sehogy sem tudta azt helyeselni, elfogadni, ha a gyengébb nem képviselője kezdeményez szívügyekben.

Mr. Satterthwaite-nak semmi sem került el a figyelmét. Miközben a női nemről elmélkedett általában, és Egg Lytton-Gore-ról konkrétan, kénytelen volt megkérdezni önmagától:

„Hol is láttam már ezt a furcsa formájú fejet?”

A fej tulajdonosa ott ült a közelben, egy padon, és elgondolkozva nézett maga elé. Alacsony emberke, alkatához képest kissé túlméretezett bajusszal.

Egy elkeseredett arcú angol gyermek álldogált a part közelében, egyik lábáról a másikra, és időnként belerúgott az utat szegélyező lobéliákba.

– Ne csináld ezt drágám – figyelmeztette az anyja, aki mélyen elmerült egy divatlap tanulmányozásába.

– Unatkozom – nyafogott a gyerek.

A kis emberke az asszony felé fordult, és Mr. Satterthwaite felismerte.

– M. Poirot! – mondta. – Ez aztán a kellemes meglepetés!

M. Poirot felállt és meghajolt.

– *Enchanté, monsieur.*

Kezet fogtak, és Mr. Satterthwaite leült.

– Úgy látszik, mindenki itt van Monte-Carlóban. Alig félórája találok Sir Charles Cartwrighttal, és most íme, önnel hoz össze a véletlen.

– Sir Charles is itt van?

– Jachtkiránduláson. Tudja, hogy feladta loomouthi házát?

– Ó, nem, nem tudtam. Meg vagyok lepve.

– Én egyáltalán nem. Nem hiszem, hogy Cartwright igazán az a fajta ember, aki szívesen él távol a világtól.

– Ó, nem, ebben egyetérték önnel. Más okból lepődtem meg. Úgy láttam, Sir Charlesnak konkrét oka van rá, hogy Loomouthban időzzön, mégpedig nagyon bájos oka. Igazam van? Az a kis mademoiselle, aki oly viccesen Eggnék nevezi magát.

Poirot szeme huncutul csillogott.

– Ó, észrevette?

– Persze hogy észrevettem. Őszintén kedvelem a szerelmeseket, s feltételezem, hogy ön is. És a *jeunesse* mindig meghat.

Sóhajtott egyet.

– Azt hiszem – jegyezte meg Mr. Satterthwaite –, pontosan rátapintott, hogy miért hagyta ott Sir Charles Loomouthot. Megszökött.

– Mademoiselle Egg elől? De hiszen nyilvánvaló, hogy imádja. Miért szökött volna meg előle?

– Ó, ön nem érti az angolszászok komplexusait – állapította meg Mr. Satterthwaite.

M. Poirot a saját gondolatmenetét követte.

– Persze – folytatta –, ügyes lépés. Megszökni egy nőtől, s az rögvest utánunk rohan. Kétségtelen, hogy a sokat tapasztalt Sir Charles jól tudja ezt.

Mr. Satterthwaite remekül szórakozott.

– Nem hiszem, hogy egészen így történt – szögezte le. – Mondja, mit csinál errefelé? Szabadságon van?

– Mostanában állandóan szabadságon vagyok. Sikereket értem el. Meggazdagodtam.

Visszavonultam. Most utazgatok, meg akarom ismerni a világot.

– Remek! – mondotta Mr. Satterthwaite elismerően.

– *N'est-ce pas?*

– Mami – nyafogott az angol gyerek. – Igazán *mit* csináljak?

– Drágám – emlékeztette anyja szemrehányóan –, hát nem nagyszerű, hogy külföldön vagyunk, ebben a szép napsütésben?

– Igen, igen, de nem tudok mit csinálni.

– Szaladgálj, keress magadnak valami szórakozást. Menj, és nézd a tengert.

– *Maman* – jelent meg váratlanul a színen egy francia gyerek. – *Jouve avec moi.*

A francia mama felnézett könyvéből.

– *Amuse toi avec ta balle, Marcelle.*

A francia gyermek komor arccal, de engedelmesen belerúgott a labdába.

– *Je m'amuse* – jelentette ki Hercule Poirot, és különös kifejezés jelent meg az arcán.

S mintha arra válaszolt volna, amit Mr. Satterthwaite arcáról leolvasott, ezt mondta:

– Ön igazán jó megfigyelő. Mintha azt gondolná...

Egy pillanatra elhallgatott, aztán folytatta:

– Tudja, szegény gyerek voltam. Nagy volt a család. Hamar a magunk lábára kellett állnunk.

Beléptem a rendőrséghez. Keményen dolgoztam, és lassan előbbre is jutottam. Kezdték megismerni a nevemet, majd valóban ismert lettem. Nemzetközi hírnévre tettem szert, és végül eljutottam a nyugdíjba vonulásig. Aztán kitört a háború. Megsebesültem. Szomorú, fásult emigránsként érkeztem Angliába. Egy kedves hölgy befogadott. Meghalt, de nem természetes halállal: megölték. *Eh bien.*

Nekiláttam a munkának, és használtam a kis szürke agysejtjeimet. Megtaláltam a gyilkosát.

Rájöttem, hogy még nem vagyok elveszett ember. Sőt, jobbak a képességeim, mint valaha. És ezzel megkezdődött második pályafutásom: magánnyomozó lettem Angliában. Sok lenyűgözően érdekes és megdöbbentő problémát oldottam meg. Ó, monsieur, ez volt az igazi élet! Csodálatos az emberi természet pszichológiája. Meggazdagodtam. Valamikor azt mondtam magamnak, hogy annyi pénzt fogok keresni, amennyire csak vágyom, és megvalósítom minden álmomat.

Rátette a kezét Mr. Satterthwaite térdére.

– *Barátom, óvakodjék attól a naptól, amikor megvalósulnak az álmai!* Ez a gyerek itt mellettünk kétségtelenül szintén arról álmodott, milyen izgalmas lesz, ha külföldre utazhat, milyen más lesz

minden. Ugye, érti?

– Értem – válaszolt Mr. Satterthwaite. – Ön most *nem* szórakozik.

Poirot bólintott.

– Pontosan így van.

Voltak pillanatok, amikor Mr. Satterthwaite Puckra emlékeztetett. Ez is ilyen pillanat volt. Ráncos kis arca hamiskásan összerándult. Habozott. Megtegye? Ne tegye?

Lassan széthajtogatta a még mindig a kezében szorongatott újságot.

– olvasta ezt, M. Poirot?

Mutatóujjával a hírre bökött.

A kis belga kezébe vette a lapot. Mr. Satterthwaite figyelte, ahogy olvas. Poirot arca nem változott, de az angol látta, hogy megmerevedik a teste, mint a terrieré, ha patkánylyukat szimatol.

Hercule Poirot kétszer elolvasta a hírt, aztán összehajtogatta az újságot, és visszaadta Mr.

Satterthwaite-nek.

– Érdekes – jegyezte meg.

– Az. Úgy látszik, mintha Sir Charles Cartwrightnek lenne igaza, és mi tévedtünk volna.

– Igen – mondta Poirot. – Úgy látszik, tévedtünk... Beismerem, barátom, elképzelni sem tudtam, hogy megöljenek egy olyan ártalmatlan, barátságos öregembert... Úgy látszik, tévedtem... Persze lehet, hogy ez a másik haláleset... csak a véletlenek találkozása. Előfordulnak ilyen találkozások, a legmeglepőbb véletleneké! Meglepné, hogy én, Hercule Poirot, a véletlenek milyen találkozásainak voltam tanúja!

Rövid szünetet tartott, majd folytatta:

– De lehet, hogy Charles Cartwright ösztöne működött jól. Ő művész – érzékeny, fogékony a benyomásokra –, megérzi a dolgokat, és nem az okokat keresi. Ez a módszer gyakran vezet katasztrófára az életben, de néha igazolódik. Kíváncsi vagyok, hol van most Sir Charles.

Mr. Satterthwaite mosolygott.

– Megmondhatom. A Wagon Lits irodájában. Ma este mindketten visszatérünk Angliába.

– Aha! – kiáltott fel Poirot rendkívül sokatmondóan. Okos, érdeklődő, kicsit hamiskás szemmel tette fel a kérdést:

– Milyen buzgó ez a mi Sir Charlesunk. Tehát eltökélte, hogy eljåtssza ezt a szerepet, az amatőr nyomozó szerepét? Vagy talán van valami más oka is a visszatérésre?

Mr. Satterthwaite nem válaszolt, de úgy látszik, hallgatásából Poirot levonta a maga következtetéseit.

– Értem – mondotta. – Mademoiselle csillogó szemei is közrejátszanak. Tehát nemcsak a bűncselekmény izgatja?

– A lány írt neki – magyarázta Mr. Satterthwaite. – Kérte, hogy térjen vissza Angliába.

Poirot bólintott.

– Nem értem – töprengett. – Nem egészen értem...

Mr. Satterthwaite félbeszakította.

– Nem érti a modern angol lányokat? Nos, ez egyáltalán nem meglepő. Magam se mindig értem őket. Egy olyan lány, mint Miss Lytton-Gore...

Most viszont Poirot vágott közbe.

– Bocsánat. Félreértett. Miss Lytton-Gore-t nagyon is jól értem. Már találkoztam ilyen lánnyal, sok ilyen lánnyal találkoztam. Ön modernnek nevezi ezt a tipust, pedig... hogy is mondjam... ősrégi.

Mr. Satterthwaite kicsit bosszankodott. Úgy érezte, hogy ő – és csakis ő – érti Egget. Mit tudhat ez a nevetséges idegen az angol lányokról?

Poirot tovább beszélt. Álmodozó, töprengő hangon jegyezte meg:

– Milyen veszélyessé válhat az emberi természet ismerete.

– De milyen hasznos – mondta Mr. Satterthwaite.

– Lehet. A nézőponttól függ.

– Nos... – Mr. Satterthwaite habozott, aztán felállt. Kissé csalódottnak érezte magát. Horgot vetett, de a hal nem kapta be. Hiányosnak érezte saját emberismeretét. – Kívánom, hogy minél

kellemesebben töltse szabadságát.

– Köszönöm.

– Remélem, ha legközelebb Londonban jár, meglátogat. – Elővette a névjegyt. – Itt van a címem.

– Nagyon kedves, Mr. Satterthwaite. Örömmel teszek eleget meghívásának.

– Akkor hát egyelőre isten vele.

– Isten vele, és *bon voyage*.

Mr. Satterthwaite elment. Poirot egy-két pillanatig követte a szemével a távozó férfit, majd ismét mereven előre nézett, ki a kéklő Földközi-tengerre.

Így üldögélt legalább tíz percig.

Az angol gyermek ismét megjelent.

– Megnéztem a tengert, mami. És most mit csináljak?

– Remek kérdés – mormogta Hercule Poirot.

Felállt, és lassan elindult a Wagon Lits irodája felé.

Második fejezet

Az eltűnt inas

Sir Charles és Mr. Satterthwaite Johnson ezredes dolgozószobájában üldögélt. A rendőrfőnök nagydarab, vörös arcú, kaszányamodorú, de szívélyes férfi.

Szemmel látható örömmel üdvözölte Mr. Satterthwaite-t, és el volt ragadtatva, hogy megismerhette a híres Charles Cartwrightot.

– A feleségem imádja a színházat. És önnek... hogy is mondják az amerikaiak? ... egyszerűen a rajongója. Magam is szeretem a jó darabokat, de hogy manapság miket mutatnak be! Pfuj!

Sir Charles tudta, hogy e tekintetben nem érheti gáncs, sohasem játszott „merész” darabokban. Meg is találta a kellő hangot, könnyedén, szívélyesen válaszolt. S mikor újra megemléstették látogatásuk célját, Johnson ezredes majd elolvadt a készségtől, hogy mindent elmondjon nekik, amit csak tud.

– A barátja volt? Azt mondja, hogy a barátja? Rémes, igazán rémes. Igen, nagyon népszerű volt mifelénk. Nagyra tartották a szanatóriumát, s általános vélemény, hogy Sir Bartholomew emberileg és szakmailag egyaránt kiváló férfi volt. Legkevesbé róla tételeztem volna fel, hogy meggyilkolják, márpedig minden jel arra mutat, hogy gyilkosság történt. Öngyilkosságra semmi sem utal, balesetről meg szó sem lehet.

– Satterthwaite és én most jöttünk vissza külföldről – mondta Sir Charles. – Mindössze csip-csup részleteket olvastunk a lapokban.

– És persze mindent szeretnének tudni. Nos, pontosan elmondom, mi a helyzet. Semmi kétség, hogy az inast kell megkeresnünk. Új alkalmazott volt, Sir Bartholomew mindössze két hete vette fel, és a gyilkosság után eltűnt. Nyomtalanul eltűnt. Felszívódott. Kicsit gyanús, nem?

– Mi a véleményük?

– Nem is sejtik, hová lett?

Johnson ezredes vörös arca még vörösebb lett.

– Persze azt hiszik, hogy hanyagságot követtünk el, ugye? Az ördögbe is, elismerem, hogy annak látszik. Természetesen az a fickó is megfigyelés alatt állt, éppen úgy, mint mindenki más.

Kielégítően válaszolt a kérdéseinkre, megadta a londoni munkaközvetítő címét, aki az állást szerezte neki. Az utolsó munkaadója Sir Horace Bird volt. Minderről nyugodtan számolt be, az ijedség vagy zavar legcsekélyebb jele nélkül. Aztán eltűnt, pedig a ház megfigyelés alatt állt. Alaposan lehordtam az embereimet, de ők esküsznek rá, hogy egy pillanatra sem hunyták le a szemüket.

– Különös – jegyezte meg Mr. Satterthwaite.

– Minden egyébtől függetlenül – jegyezte meg Sir Charles elgondolkozva – átkozottul ostoba lépés

volt a részéről. Hiszen tudhatta, hogy senki sem gyanúsítja. A szökésével viszont magára irányította a figyelmet.

– Pontosan így van. És a legcsekélyebb reménye sincs a menekülésre. Kiadtuk ellene a körözést. Csak napok kérdése, és elkapjuk.

– Nagyon furcsa – jelentette ki Sir Charles. – Nem értem.

– Ó, az indíték eléggé nyilvánvaló. Elvesztette a fejét. Begyulladt.

– Ha gyilkolni tudott, *utána* miért vesztette el a fejét?

– Érthető. Nagyon is érthető. Ismerni kell a bűnözőket. Nyúlszívűek, a legtöbben nyúlszívűek. Azt hitte, gyanúsítjuk és meglógott.

– Ellenőrizték a vallomását?

– Természetesen, Sir Charles. Egyszerű rutinmunka volt. A londoni munkaközvetítő megerősítette, amit mondott. Írásbeli ajánlást hozott Sir Horace Birdtől, aki a legmelegebben nyilatkozott róla. Sir Horace most Kelet-Afrikában tartózkodik.

– Tehát elképzelhető, hogy az ajánlás hamisított volt.

– Nagyon is elképzelhető – erősítette meg Johnson ezredes. Elismerően mosolygott Sir Charlesra, mint a tanító az okos tanulóra. – Táviratoztunk Sir Horace-nak, de egy kis időbe telik amíg választ kapunk tőle. Szafarin van.

– Mikor tűnt el az inas?

– A haláleset utáni reggel. A vacsorán részt vett egy orvos is – Sir Jocelyn Campbell –, úgy tudom, ért a toxikológiához is: Davisszel, a helybeli orvossal egyetértésben azonnal kihívták az embereinket. Még aznap éjjel mindenkit kikérdeztünk. Ellis, az inas, mint mindig, aznap este is bevonult a szobájába, de reggelre eltűnt. Egyáltalán nem aludt az ágyában.

– A sötétség leple alatt osont el?

– Úgy látszik. Az egyik hölgyvendég, Miss Sutcliffe, a színésznő... talán ismeri is?

– Persze, nagyon jól ismerem.

– Nos, Miss Sutcliffe-nek támadt egy ötlete. Kijelentette, hogy az inas valószínűleg egy titkos föld alatti folyosón hagyta el a házat. – Johnson bocsánatkérően kifújta az orrát. – Nagyon is Edgar Wallace-ra emlékeztető ötlet, de kiderült, hogy a titkos folyosó valóban létezik. Sir Bartholomew büszke is volt rá. Megmutatta Miss Sutcliffe-nek. A háztól körülbelül fél mérföldnyire, leomlott faltörmelékek között bukkan elő a földből.

– Kétségtelenül elképzelhető magyarázat – mondotta Sir Charles egyetértően. – De... honnan tudott az inas a titkos folyosóról?

– Természetesen ez a bökkenő. De a feleségem szerint a személyzet mindig mindent tud. Alighanem igaza is van.

– Ha jól tudom, nikotinnal mérgezték meg – mondta Mr. Satterthwaite.

– Igen. Szerintem rendkívül szokatlan mérég. Viszonylag ritkán használják. Úgy tudom, erős dohányosok esetében, amilyen a doktor is volt, ez csak komplikálja az ügyet. Hiszen természetes úton is meghalhatott nikotinmérgezésben. Persze, a doktor túl hirtelen halt meg, az ő halála nem lehet természetes halál.

– Hogyan adták be neki a mérget?

– Nem tudjuk – ismerte be Johnson ezredes. – Ez a gyenge pont az egészben. Az orvosok véleménye szerint csak néhány perccel a halála előtt nyelte le.

– Ha jól tudom, portói bort ittak?

– Igen. Gondolhatnánk arra is, hogy a portóiban volt a mérég, de nem. Megvizsgáltuk a poharát. Portói bor volt benne, semmi egyéb. A többi borospoharat természetesen kivitték, de mind ott volt a tálalóban egy tálcán, még nem mosták el. Egyetlen pohárban sem volt más, mint aminek lennie kellett. És Sir Bartholomew enni is ugyanazt ette, mint a többiek: levest, roston sült halat, fácánt, rósejbnit, csokoládéfelfújtat, kaviárt pirított kenyéren. A szakácsnő tizenöt éve áll a szolgálatában. Elképzelni sem tudom, hogyan adhatták be neki a mérget, pedig ott volt a gyomrában. Átkozott egy probléma.

Sir Charles hirtelen Mr. Satterthwaite-hez fordult.

– Ugyanaz az eset – mondta izgatottan. – Pontosan ez történt a múltkor is. Bocsánatkérően a rendőrfőnökhöz fordult.

– Magyarázattal tartozom. A cornwalli házamban is történt egy haláleset... Johnson ezredes arcán érdeklődés tükröződött.

– Azt hiszem, hallottam róla. Egy fiatal hölgytől, Miss Lytton-Gore-tól.

– Igen, ő is ott volt. Említette önnek?

– Igen. És nagyon ragaszkodott az elméletéhez. De tudja, Sir Charles, nem hiszem, hogy volna valami ebben az elméletben. Nem magyarázza meg az inas szökését. Nem tűnt el véletlenül az ön inasa is?

– Nem volt inasom, csak szobalányom.

– A szobalány nem volt véletlenül áruhás férfi?

Sir Charles a csinos és vitathatatlanul nőies Temple-re gondolt és elmosolyodott.

Johnson ezredes is bocsánatkérően mosolygott.

– Éppen csak eszembe jutott – mentegedőzött. – Nem, nem állíthatom, hogy komolyan vettem Miss Lytton-Gore elméletét. Úgy tudom, a kérdéses alkalommal egy idős pap halt meg. Ki akarna eltenni láb alól egy idős papot?

– Pontosan ez az, ami érthetetlen a dologban – mondta Sir Charles.

– Azt hiszem, ki fog derülni, hogy az egész pusztán a véletlenek találkozása. Higgye el nekem: az inas a mi emberünk. Valószínűleg megrögzött bűnöző. Sajnos, az ujjlenyomatait nem találtuk meg. Az ujjlenyomat-szakértőnk átfésülte a szobáját és a tálalót, de nem volt szerencséje.

– De ha az inas volt a tettes, ön szerint mi lehetett az indítéka?

– Természetesen ez is nehéz kérdés – ismerte el Johnson ezredes. – Lehet, hogy lopni akart, és Sir Bartholomew tetten érte.

Sir Charles és Mr. Satterthwaite udvariasan hallgatott. Johnson ezredes nyilván maga is érezte, hogy feltevése nem túlságosan meggyőző.

– Vitathatatlan, hogy egyelőre csak elméleteket gyártunk. Mihelyt lakat alá kerül John Ellis, és kiderítjük, hogy kicsoda, és hogy volt-e már dolga a rendőrséggel – nos, akkor a napnál is világosabban áll majd előttünk tettének indoka.

– Feltételezem, átnézték Sir Bartholomew iratait.

– Természetesen, Sir Charles. A legmesszebbmenő gondossággal. Bemutatom majd önöknek Crossfield főfelügyelőt: ő vette kézbe az ügyet. Rendkívül megbízható és alapos. Kifejtettem neki az elméletemet, és ő egyetért velem: a bűncselekmény esetleg Sir Bartholomew hivatásával függ össze: Egy orvos nagyon sok szakmai titkot ismer. Sir Bartholomew iratai gondosan el voltak téve, és jegyzékbe is voltak véve. Miss Lyndon, a titkárnője, Crossfielddel együtt mindent alaposan átnézett.

– És nem találtak semmit?

– Semmi gyanúsat, Sir Charles.

– Nem tűnt el valami a házból? Ezüst, ékszer vagy egyéb értéktárgy?

– Semmi.

– Kik tartózkodtak a házban?

– Kaptam róluk egy listát. Hol is van? Ja igen, azt hiszem, Crossfieldnél. Meg kell ismerkedniük Crossfielddel; mellesleg minden pillanatban várom jelentéstételre. – Megszólalt a csengő. Azt hiszem, már itt is van.

Crossfield főfelügyelő magas, keménykötésű, meglehetősen lassú beszédű, élénk kék szemű férfi. Tisztelgett a felettesének, aki bemutatta a két vendégnek.

Ha Mr. Satterthwaite egyedül van, bizonyára nehezen tudta volna elérni, hogy Crossfield felengedjen. A főfelügyelő nem sokra tartotta a londoni urakat: amatőrök, és „ötleteikkel” csak zaklatják a szakértőket. Persze, Sir Charlest másként ítélte meg. Crossfield főfelügyelő gyermeki csodálattal adózott a színház varázsának. Kétszer látta színpadon Sir Charlest, s azonnal barátságos és beszédes lett, mert elbűvölte, hogy a rivalda hősét hús-vér valóságában köszöntheti.

– Láttam önt Londonban, uram. A feleségemmel voltunk fenn. *Lord Aintree dilemmája* – ez volt a darab címe. Hátraléttunk valahol a földszinten... zsúfolt ház volt... két óra hosszat álltunk sorba a

jegyekért. De a nejem hallani sem akart más darabról. „Látnom kell Sir Charles Cartwrightot a *Lord Aintree dilemmá-jában*”, hajtogatta. A Pall Mall színházban játszották.

– Nos, bizonyára tudja, hogy visszavonultam a színpadról – mondotta Sir Charles. – De a Pall Mallban még jól ismerik a nevemet. – Elővett egy névjegyet, és néhány sort írt rá. – Ha legközelebb Londonban járnak Mrs. Crossfielddel, adja le ezt a pénztárnál, és biztos, hogy a lehető legjobb jegyeket kapják.

– Nagyon kedves öntől, Sir Charles, igazán nagyon kedves. A feleségem oda lesz az örömtől, ha elmondom neki.

A volt színész ezután akár kenyérre is kenhette volna Crossfield főfelügyelőt.

– Furcsa eset, uram. Eddigi gyakorlatomban még sohasem fordult elő nikotinmérgező gyilkosság. Ugyanezt mondja az orvosunk, dr Davis is.

– Eddig mindig azt hittem, a nikotinmérgezés betegség; a túlzott dohányzás okozza.

– Öszintén szólva, én is így voltam vele, uram. De az orvos azt mondja, hogy a nikotinmérgező szagtalan folyadék, és néhány csepp elegendő belőle ahhoz, hogy szinte azonnal megöljön egy embert.

Sir Charles füttyentett egyet.

– Ugyancsak erős mérgező!

– Ahogy mondja, uram. És mégis úgyszólván mindennap rózsákat permeteznek az oldatával. S persze, kivonható a közönséges dohányból.

– Rózsákat... – gondolkodott hangosan Sir Charles. – Hol is hallottam...?

A homlokát ráncolta, aztán megrázta a fejét.

– Van valami újabb jelentenivalója, Crossfield? – kérdezte Johnson ezredes.

– Semmi konkrétum, uram. Bejelentéseket kaptunk, hogy látták Ellist, az emberünket Durhamban, Ipswichben, Balhamban, Land's Endben és egy tucatnyi más helyen. De még meg kell vizsgálnunk ezeket a bejelentéseket, hogy tisztázzuk érnek-e valamit. – A másik két férfihoz fordult. – Ha körözést adunk ki valaki ellen, az egész országban látni vélik az emberek.

– Mi a személyleírása az inasnak? – tette fel a kérdést Sir Charles.

Johnson felvett az asztalról egy papírlapot.

– John Ellis középtermetű, körülbelül százhetven centi magas, kicsit görnyedt, ősz haj, kis barkó, sötét szem, rekedtes hang, felső fogsorából egy fog hiányzik, de ez csak akkor látszik, ha mosolyog; különleges ismertetőjele nincs.

– Hm – töprengött Sir Charles. – Semmitmondó adatok, kivéve a barkót és a fogat, de a barkót azóta már bizonyára leborotválták, és nem számíthatunk rá, hogy mosolyogni fog.

– A legnagyobb baj az – mondta Crossfield –, hogy senki semmit sem figyel meg rendesen. A legáltalánosabb leírásnál szinte lehetetlen volt bármit is kihúzni az abbeybeli cselédségből. Mindig így szokott lenni. Valamennyien ugyanarról a férfiól adtak személyleírást, és mégis hol magasnak és soványnak, hol alacsonynak és kövérnek, hol meg középtermetűnek, testesnek vagy karcsúnak mondták. Ötven ember közül egy sem tudja rendesen használni a szemét.

– Biztos benne, főfelügyelő, hogy Ellis a bűnös?

– Különben miért szökött volna meg, uram? Ez olyan tény, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni.

– Igen, ez valóban igaz – jegyezte meg Sir Charles elgondolkozva.

Crossfield Johnson ezredeshez fordult, és jelentést tett a foganatosított intézkedésekről. Az ezredes helyeslően bólintott, majd elkérte a főfelügyelőtől azoknak a névsorát, akik a bűncselekmény elkövetésének estéjén az Abbeyben tartózkodtak. A névsor a következő volt:

MARTHA LECKIE, szakácsnő

BEATRICE CHURCH, első szobalány

DORIS COKER, második szobalány

VICTORIA BALL, kisegítő szobalány

ALICE WEST, felszolgáló szobalány

VIOLET BASSINGTON, konyhalány

(A fentiek valamennyien hosszabb ideje állnak Sir Bartholomew szolgálatában; jellemük kifogástalan. Mrs. Leckie tizenöt éve dolgozik az Abbeyben.)

GLADYS LINDON titkárnő, 33 éves, három éve Sir Bartholomew titkárnője, nem tud felvilágosítással szolgálni a gyilkosság feltételezhető indítékáról.

A vendégek:

LORD és LADY EDEN, Cadogan Square 187.

SIR JOCELYN és LADY CAMPBELL, Harley Street 1256.

MISS ANGELA SUTCLIFFE, S. W. 3. Cantrell Mansions 28.

DACRES kapitány és MRS. DACRES, W. 1. St. John's House 3.

LADY MARY és MISS HERMIONE LYTTON-GORE, Loomouth, Rose Cottage.

MISS MURIEL WILLS Tooting, Upper Cathcart Road 5.

MR. OLIVER MANDERS, Speier & Ross, Old Broad Street, E. C. 2.

– Hm – jegyezte meg Sir Charles –, a tootingi vendéget nem említették a lapok. Látom, a fiatal Manders is ott volt.

– Véletlenül, uram – magyarázta Crossfield főfelügyelő. – A fiatalember éppen az Abbey közelében nekirohant a kocsijával egy falnak, és Sir Bartholomew, aki, mint értesültem, felületesen ismerte, meghívta, hogy töltsen a házában az éjszakát.

– Meggondolatlanság volt – jelentette ki vidáman Sir Charles.

– Az volt, uram – válaszolt meggyőződéssel a főfelügyelő. – Mellesleg, a magam részéről azt hiszem, a fiatalúr alaposan felöntött a garatra, ahogy mondani szokták. Ha józan lett volna, elképzelhetetlen, hogy nekimegy a falnak.

– Lehet, hogy csak mámoros volt a boldogságtól – találgatott Sir Charles.

– Inkább alkoholmámornak mondanám, uram.

– Nos, nagyon köszönöm, főfelügyelő. Nincs kifogása ellene, Johnson ezredes, ha benézünk Abbeybe?

– Természetesen semmi kifogásom, kedves uram. De tartok tőle, hogy nem fog sokkal többet megtudni, mint amennyit elmondtam.

– Van ott valaki?

– Csak a személyzet, uram – mondotta Crossfield. – A szállóvendégek a kihallgatás után azonnal elutaztak, és Miss Lyndon visszatért a Harley Streetre.

– Beszélhetnénk esetleg dr... dr Davisszel is? – vetette fel Mr. Satterthwaite.

– Remek ötlet.

Megkapták az orvos címét, melegen megköszönték Johnson ezredes előzékenységét, és távoztak.

Harmadik fejezet

Melyikük?

Útközben Sir Charles megkérdezte:

– Van valami ötlete, Satterthwaite?

– És önnek? – kérdezett vissza Mr. Satterthwaite. A lehető legeslegutolsó pillanatra tartogatta a véleményét.

Nem így Sir Charles. Energikusan kijelentette:

– Tévednek, Satterthwaite. Valamennyien tévednek. Csak az inasra gondolnak. Az inas meglógott, tehát az inas a gyilkos. Csakhogy ez nem illik bele a képbe. Egyáltalán nem illik bele. Nem lehet

kihagyni a számításból a másik halálesetet, azt, amelyik az én házamban történt.

– Még mindig az a véleménye, hogy a két eset összefügg?

Mr. Satterthwaite feltette ugyan a kérdést, de gondolatban máris igennel válaszolt rá.

– *Feltétlenül* összefüggésnek kell lennie a két eset között. Minden arra mutat... Meg kell találnunk a közös tényezőt... valakit, aki mindkét alkalommal jelen volt...

– Igen – helyeselt Mr. Satterthwaite –, és ez nem is lesz olyan egyszerű, mint első pillanatra gondolnánk. Túl sok a közös tényező. Rájött már, Cartwright, hogy tulajdonképpen itt is jelen volt az ön összes vacsoravendége?

Sir Charles bólintott.

– Persze hogy rájöttem, de ön rájött-e arra, hogy milyen következtetést vonhatunk le ebből?

– Nem egészen tudom követni, Cartwright.

– A pokolba is, ember, hát tényleg azt hiszi, hogy csupán a véletlenek egybeeséséről van szó? Nem, ez *nem véletlen*. Miért vannak jelen a második halálesetnél mindazok, akik az elsőnél is ott voltak? Véletlenül? Szó sincs róla. Tervszerűen... Meghívták őket... Tollie hívta meg.

– Hát igen, ez lehetséges – töprengett Mr. Satterthwaite.

– Egészen biztos. Ön nem ismerte olyan jól Tollie-t, mint én. Mindig a maga feje után ment, és nagyon türelmes ember volt. Régóta ismerem, és sohasem nyilvánított elszietett véleményt vagy ítéletet. Próbálja így nézni a dolgot: Babbingtont meggyilkolták, igen, *meggyilkolták* – nem köntörfalazok, nem szépítem a kifejezéseket –, egy este meggyilkolták a házamban, Tollie szeliden tréfálgozik, sőt gúnyolódik a gyanakváson, de ő is gyanakszik. Nem beszél róla, az nem az ő stílusa lenne. De gondolatban titokban elképzeli magában, hogy mi történt. Nem tudnám megmondani, hogy miből indult ki. Nem hiszem, hogy bárkit is konkrétan meggyanusított volna. De meg volt győződve róla, hogy a vendégek közül követte el valaki a bűncselekményt, és tervet készített, valamiféle tesztet dolgozott ki, hogy kiderítse, ki a bűnös.

– És a többi vendég? Edenék és Campbellék?

– Csak álcázás. Így kevésbé volt feltűnő a kísérlet.

– Vajon mi lehetett a terve?

Sir Charles vállat vont, de túlzottan idegenszerű mozdulattal. Megint Aristide Duval, a titkosszolgálat mesterdetektívje sétált Mr. Satterthwaite mellett. Még egy kicsit bicegett is a bal lábával.

– Honnan tudnám? Nem vagyok varázsló. Találgatni meg nem találgathatok. De *volt* terve... Nem sikerült, mert a gyilkos egy fokkal dörzsöltebb volt, mint Tollie gondolta... Ő csapott le elsőnek...

– Ki az az ő?

– Lehet, hogy egy férfi, de az is lehet, hogy egy nő. A mérge éppúgy lehet női fegyver, mint férfié, sőt, talán a nőkre még jellemzőbb.

Mr. Satterthwaite hallgatott. Sir Charles sürgette:

– Mi az, talán nem ért egyet velem? Vagy a közvéleménnyel azonosítja magát? „*Az inas a bűnös. Ő követte el.*”

– Mivel magyarázza a viselkedését?

– Azon még nem gondolkoztam. Szerintem az inas egyáltalán nem érdekes... De egy magyarázatot tudnék.

– Halljam.

– Nos, tegyük fel, hogy a rendőrségnek abban igaza van, hogy Ellis profi bűnöző, egy betörőbanda tagja. Hamisított ajánlólevéllel szerzi meg ezt az állást. Aztán Tollie-t meggyilkolják. Hogyan alakul Ellis helyzete? Egy embert meggyilkoltak, és a házban tartózkodik valaki, akinek az ujjlenyomatai ott vannak a Scotland Yard nyilvánartatásában, ismeri a rendőrség. Persze hogy begyullad és meglóg.

– A titkos folyosón át?

– A fenét a titkos folyosón át. Meglógott, amikor a házat őrző hájfejű rendőrök valamelyike elaludt.

– Így kétségtelenül valószínűbbnek látszik.

– Na és, Satterthwaite, mi az ön véleménye?

– Az enyém? – kérdezte Mr. Satterthwaite. – Ó, azonos az önével. Szó szerint azonos. Szerintem az

inas eltünése megtéveszti a rendőrséget. Meggyőződésem, hogy Sir Bartholomew-t és a szegény öreg Babbingtont egy és ugyanaz a személy ölte meg.

– Valamelyik vendég?

– Igen, valamelyik vendég.

Hallgattak néhány pillanatig, aztán Mr. Satterthwaite csak úgy mellékesen megkérdezte:

– Ön szerint melyikük volt?

– Úristen, Satterthwaite, honnan tudnám?

– Persze hogy tudni nem tudhatja – válaszolt Mr. Satterthwaite szelíden. De gondoltam, talán van valami tudományos, érvekkel alátámasztott elgondolás, nemcsak egyszerű találgatás.

– Nos, még nem... – Egy pillanatig elgondolkodott, azután kitört belőle: – Tudja, Satterthwaite mihelyt *gondolkodni* kezdek, lehetetlennek érzem, hogy bármelyikük gyilkolt volna.

– Tegyük fel, hogy az ön elmélete helytálló – tűnődött Mr. Satterthwaite. – Mármint hogy ugyanazok a személyek voltak jelen mindkét esetben. Csakhogy számításba kell vennünk, hogy bizonyos kivételek is adódtak. Hogy mást ne is említsek, ön és Mrs. Babbington. A fiatal Manders sem volt ott.

– Manders?

– Igen, hiszen csak véletlenül jelent meg a színen. Nem hívták meg, és nem is várták oda. Ő tehát a gyanúsítottak körén kívül marad.

– Anthony Astor, az írónő sem volt ott.

– Dehogynem, ott volt, Miss Muriel Wills, Tootingból.

– Szóval ő ott volt. Elfelejtettem, hogy az igazi neve Wills.

Mr. Satterthwaite összeráncolta a homlokát. Kitűnően olvasott mások gondolataiban. Pontosan tudta, mi jár a színész fejében. S amikor a másik megszólalt, Mr. Satterthwaite gondolatban elismerően vállonveregette önmagát.

– Igaza van, Satterthwaite. Nem hiszem, hogy Tollie csak gyanús személyeket hívott meg. Hiszen ott volt Lady Mary és Egg is... Nem, talán csak valamilyen formában meg akarta ismételni az első összejövetelt... Gyanúsított valakit, és azt akarta, hogy legyenek majd szemtanúk is, akik majd megerősítik a fejleményeket. Valami ilyesmiről lehetett szó.

– Igen, valami ilyesmiről – helyeselt Mr. Satterthwaite. – Vagyis Lytton-Gore-ékat meg önt és engem ki kell hagynunk a gyanúsítottak köréből. És ki kell hagynunk Mrs. Babbingtont és Oliver Manderst is. Ki marad? Angela Sutcliffe?

– Angie? Drága barátom, Angie évek óta Tollie jó barátja.

– Akkor csak a Dacres házaspár marad... Tehát ön, Cartwright, tulajdonképpen Dacresékat gyanúsítja. Egyszerűbb lett volna, ha mindjárt ezzel kezdi, és megmondja, amikor kérdeztem.

Sir Charles ránézett. Mr. Satterthwaite enyhén diadalmas arcot vágott.

– Lehet – válaszolt Cartwright lassan –, hogy igaza van. Tulajdonképpen nem gyanúsítom őket...

Csak egész egyszerűen róluk inkább feltételezem, mint bárki másról. Csakhogy alig ismerem őket. És, az ördögbe is, azt még csak el sem tudom képzelni, hogy Freddie Dacres, aki egész életét a lóversenypályán tölti, vagy Cynthia, aki mesésen drága ruhakölteményeket tervez a nőknek, miért akarna eltenni láb alól egy kedves, jelentéktelen öreg papot...

Értetlenül rázta a fejét, aztán felderült az arca.

– De ott van még az a nő, Muriel Wills is. Megint megfeledkeztem róla. Mi az a valami benne, ami miatt mindig elfelejti az ember? Még sohasem találkoztam ilyen átkozottul meghatározhatatlan teremtéssel.

Mr. Satterthwaite mosolygott.

– Mintha csak Burns egyik verssorát testesítené meg: „Egy kölyök jegyzetet köztetek”. Őszintén szólva azt hiszem, Miss Wills csakugyan állandóan feljegyzéseket készít. Éles szemek rejtőznek a szemüvege mögött. Azt hiszem, ön is rájön majd, hogy Miss Wills mindent észrevett ebben az ügyben, amit egyáltalán érdemes észrevenni.

– Gondolja? – kérdezte Sir Charles kételkedően.

– A legközelebbi teendőnk – szögezte le Mr. Satterthwaite –, hogy löncsöljünk. Utána kimegyünk az

Abbeybe, és meglátjuk, mit tudunk megállapítani a helyszínen.

– Úgy veszem észre, szívesen foglalkozik az ügyel, Satterthwaite – jegyezte meg Sir Charles vidáman felcsillanó szemmel.

– Nem újdonság számomra a nyomozás – mesélte Mr. Satterthwaite. – Egyszer bedöglött a kocsim, és egy magányos fogadóban rekedtem...

Nem folytathatta.

– Én meg emlékszem – mondta Sir Charles magas, tiszta, átható színészhangján –, éppen turnén voltam 1921-ben...

Sir Charles győzött.

Negyedik fejezet

A személyzet tanúvallomásai

Békésebb látványt elképzelni sem lehetett, mint Melfort Abbeyt meg a parkját, amikor aznap délután a két férfi elé tárult a szeptemberi napsütésben. Az Abbey egyes, XV. századbéli részeit restaurálták, és új szárnyal bővítették az épületet. Az új szanatórium a ház látókörén kívül, külön telekrészen épült.

Sir Charlest és Mr. Satterthwaite-et Mrs. Leckie, a szakácsnő fogadta. Terebélyes, az alkalomhoz illően fekete ruhába öltözött, könnyes szemű és rendkívül bőbeszédű asszonyság. Sir Charlest már ismerte, és így elsősorban hozzá intézte szavait.

– Bizonyára megérti, uram, mit jelent számomra, hogy az úr meghalt, meg minden. Az egész házban hemzsegnek a rendőrök, és mindenbe beledugják az orrukat, el se hinné, de még a szemétládába is beletúrta, és micsoda kérdéseket tesznek fel! Hogy ilyet kellett megélnem! Milyen nyugodt úriember volt a doktor, és milyen büszkék voltunk valamennyien, amikor Sir Bartholomew lett belőle! Beatrice meg én még jól emlékszünk rá, bár Beatrice két évvel utánam került a házba. És micsoda kérdéseket tett fel az a fickó a rendőrségtől, mert úrnak nem nevezném, ismerem az úriembereket, tudom, hogy viselkednek, és tudok különbséget tenni. Faragatlan fickó az, akár főfelügyelő, akár nem. – Mrs. Leckie szünetet tartott, nagyot lélegzett, és valahogy kikászálódott a szavak bonyolult ingoványából, amelybe sikeresen belemanoőverezte magát. – Kérdéseket tett fel, mindenfélét, kérdezett a házban dolgozó lányokról, pedig igazán rendes lányok, mind rendes, persze, ezzel még távolról sem állítom, hogy Doris reggelente mindig időben felkel. Legalább egyszer egy héten figyelmeztetnem kell. Vickie meg hajlamos a szemtelenkedésre, de hát a fiataloktól nem várhatja el az ember, hogy jól neveltek legyenek, ha egyszer nem neveli meg őket az anyjuk, de azért rendes lányok, és nincs az a rendőrfelügyelő, aki rávehetne, hogy mást mondjak. „Igen – mondtam neki –, ne is várja, hogy rosszat mondjak a lányaimról. Rendes lányok, igazán rendesek, és a legnagyobb rosszindulat lenne azt állítani, hogy bármi közülük is lehet a gyilkossághoz.”

Mrs. Leckie egy kis szünetet tartott.

– Ami Mr. Ellist illeti, az megint más kérdés. Semmit sem tudok Mr. Ellisről, nem mernék felelni érte. Londonból került ide, amikor Mr. Baker szabadságon volt.

– Baker? – kérdezte Mr. Satterthwaite.

– Mr. Baker hét éve Sir Bartholomew inasa, uram. Többnyire Londonban, a Harley Streeten tartózkodott. Bizonyára emlékszik is rá, uram? – fordult Sir Charleshoz, aki helybenhagyólag bólintott. – De Sir Bartholomew ide is magával hozta, ha vendégeket fogadott. Csakhogy Mr. Baker egészsége nem volt egészen rendben, mondta Sir Bartholomew, épp ezért néhány hónap szabadságot adott neki, és elküldte üdülni valahová Brighton közelébe, a tenger mellé. Ő fizette a költségeit. Igazán jószívű ember volt a doktor. Csak ideiglenesen alkalmazta Mr. Ellist, aki, mint ő maga

mesélte, a legjobb családoknál dolgozott, és kétségtelenül jó fellépésű férfi volt.

– Nem talált rajta valami... valami szokatlant? – kérdezte reménykedve Sir Charles.

– Furcsa, hogy ezt kérdi, uram, mert... hogy is mondjam, találtam is, meg nem is.

Sir Charles biztatóan nézett rá, és Mrs. Leckie folytatta:

– Nem tudnám pontosan megmondani, hogy mi volt az, uram, de *valami* volt...

„Az események *után* mindig van” – gondolta komoran Mr. Satterthwaite. Bármennyire lenézte is Mrs. Leckie a rendőrséget, nem állta meg, hogy valamit fel ne hozzon Ellis ellen. Ha kiderül, hogy csakugyan ő a bűnös, nos, akkor vitathatatlan lesz, hogy Mrs. Leckie igenis *észrevett valamit*.

– Először is nagyon zárkózott volt. Udvarias, úri modorú, már említettem, hogy jó házakhoz szokott, de zárkózott természetű. Rengeteg időt töltött a szobájában; és... nem is tudom, hogy fejezzem ki, de biztos, hogy... biztos, hogy volt benne *valami*...

– Nem gyanította, hogy talán... valójában nem is inas? – vetette fel Mr. Satterthwaite.

– Ó, nem, uram. Egészen biztos vagyok benne, hogy már korábban is inasként szolgált. Annyi mindenről tudott, ismert társaságbeli személyek dolgairól.

– Például? – kérdezte Sir Charles szeliden.

De Mrs. Leckie nem mondott konkrétumokat, tartózkodó lett. Nem akarta megismételni a személyzet pletykáit. Nem akart az illendőség ellen vétetni.

Hogy megnyugtassa, Mr. Satterthwaite megkérdezte:

– Le tudná írni a külsejét?

Mrs. Leckie arca felderült.

– De még mennyire, uram! Nagyon tekintélyes külseje volt. Barkó, őszülő haj, kicsit görnyedt, hízásnak indult. Ez egy kissé nyugtalanította is. Meglehetősen remegett a keze, de nem attól, amire gondolnak. Kevés ennyire mértéktartó férfit ismertem az ivásban. Azt hiszem, kicsit gyenge volt a szeme, zavarta a fény; éles fényben még könnyezett is. Ha köztünk volt, szemüveget viselt, de szolgálatban soha.

– Nem vett észre rajta valamilyen különös ismertetőjelet? – kérdezte Sir Charles. – Sebhelyet? Anyajegyvet? Nem volt véletlenül hibás az ujja?

– Nem, uram, semmit.

– Mennyivel többet érnek a detektívregények a valóságnál – sóhajtott fel Sir Charles. – A regényekben mindig akad valami különös ismertetőjel.

– Egy foga hiányzott – szögezte le Mr. Satterthwaite.

– Lehet, uram. Én nem vettem észre.

– Hogyan viselkedett a tragédia estéjén? – érdeklődött Mr. Satterthwaite kissé tudálékosan.

– Őszintén szólva, uram, nem tudnám megmondani. Nagyon el voltam foglalva a konyhában. Nem volt időm rá bármit is megfigyelni.

– Persze, persze, értem.

– Amikor megtudtuk, hogy az úr meghalt, mintha valamennyiünket fejbekólintottak volna. Én sírtam, abbagyni sem tudtam, és sírt Beatrice is. Persze, a fiatalok is izgatottak voltak, őket is feldúlta az eset. Mr. Ellis természetesen nem volt annyira feldúlt, mint mi, mivel új ember volt a háznál, de nagyon figyelmesen viselkedett. Rábeszélte Beatrice-t, és engem is rávette, hogy igyunk egy pohár portóit, hogy magunkhoz térjünk. És ha arra gondolok, hogy közben ő volt... a gyilkos... Mrs. Leckie nem tudta folytatni, csak a szeme villogott a felháborodástól.

– Ha jól tudom, még aznap éjjel eltűnt.

– Igen, uram. Felment a szobájába, mint mi is mindannyian, és reggelre eltűnt. Ezért figyelt fel rá a rendőrség.

– Hát igen, ez nagy ostobaság volt tőle. Van valami elképzelése, hogyan távozhatott a házból?

– Nincs, uram. Tudtommal a rendőrség egész éjjel figyelte a házat, és nem látták kimenni, de hát a rendőrök is emberek, hiába játsszák meg magukat, hiába viselkednek ilyen fölényesen egy úri házban, és dugják bele mindenbe az orrukat.

– Úgy hallom, valami titkos folyosóról beszélnek – jegyezte meg Sir Charles.

Mrs. Leckie az orrát fintorgatta.

- A rendőrök.
- Csakugyan van ilyen folyosó?
- Hallottam valami efféléről – hangzott Mrs. Leckie óvatos válasza.
- Tudja, hogy hol kezdődik?
- Nem tudom, uram. Ahol vannak is titkos folyosók, nem kötik a személyzet orrára. Az ilyesmi tippeket ad a lányoknak. Eszükbe juthat, hogy könnyűszerrel kisurranhatnak a házból. Az én lányaim a személyzeti ajtón járnak ki-be, így mindig tudjuk, hányadán állunk velük.
- Nagyon helyes, Mrs. Leckie. Maga nagyon okos asszony.
- Mrs. Leckie büszkén sütkérezett Sir Charles dicséretének fényében.
- Talán – folytatta Sir Charles – feltehetnénk néhány kérdést a személyzet többi tagjának is?
- Természetesen, uram. De ők sem tudnak többet mondani, mint én.
- Persze, tudom. Nem is annyira Ellistről, mint inkább Sir Bartholomew-ről szeretnék hallani. Hogyan viselkedett aznap este, meg ilyesmi. Ugyanis a barátom volt.
- Tudom, uram. És nagyon is meg tudom érteni. Itt van Beatrice, meg van Alice is. Ő szolgált fel az aztalnál...
- Helyes. Szívesen beszélnék Alice-szal.
- Mrs. Leckie azonban betartotta a rangsort. Beatrice Church, az első szobalány jelent meg elsőnek. Beatrice magas, sovány, keskeny szájú nő, agresszíven tiszteletre méltó benyomást kelt. Néhány jelentéktelen kérdés után Sir Charles rátért a vendégek viselkedésére a végzetes estén. Nagyon feldűltnak látszottak? Mit mondtak, mit csináltak?
- Beatrice meglehetősen felélénkült. Élvezte a hátborzongató tragédiát.
- Miss Sutcliffe egészen összeomlott. Nagyon melegszívű hölgy, már máskor is volt itt. Ajánlottam, hogy hozok neki egy kis rumot, vagy egy csésze finom teát, de hallani sem akart róla. Végül is aszpirint vett be. Azt mondta, biztos, hogy nem tud majd aludni. De amikor másnap reggel bevittem a szobájába a teát, úgy aludt, mint a bunda.
- És Mrs. Dacres?
- Nem hiszem, hogy azt a hölgyet bármi is kihozná a sodrából.
- Beatrice a hangjából ítélve nem nagyon kedvelte Cynthia Dacrest.
- Azon volt, hogy minél előbb elmehessen innen. Félt, hogy valami baj lesz az üzletével. Nagy nőiruha-szalonya van Londonban. Mr. Ellis mesélte.
- A nagy ruhaszalon tulajdonosa Beatrice szemében „kereskedő” volt, és ő a kereskedőket mélységesen lenézte.
- És a férje?
- Beatrice fíntorgott.
- Konyakkal nyugtatta meg az idegeit. De úgy is mondhatnánk, hogy felborzolta őket.
- És Lady Mary Lytton-Gore?
- Nagyon kedves hölgy – mondta Beatrice lágyabb hangon. – A nagynéném szolgált az apjánál. Sokszor mesélte, hogy milyen szép lány volt a Lady fiatal korában. Akármennyire elszegényedett, látni rajta, hogy valaki. Megértő, sohasem okoz gondot és mindig kedves. A lánya is nagyon kedves fiatal hölgy. Ők persze nem ismerték közelebről Sir Bartholomew-t, de mélységesen le voltak sújtva.
- Miss Wills?
- Beatrice megint megmerevedett.
- Nem tudnám megmondani, uram, hogy Miss Wills mit gondolt.
- Mit gondolt maga őrá? – kérdezte Sir Charles. – Ugyan, Beatrice, ne kerteljen.
- Hirtelen mosoly derengett fel Beatrice merev arcán. Sir Charles modorában volt valami vonzóan kislíus. És Beatrice sem tudott ellenállni ennek a vonzerőnek, amely esténként oly erősen hatott a nézőkre.
- Őszintén szólva, uram, nem tudom, mit akar hallani tőlem.
- Csak annyit, hogy mit gondolt és érzett Miss Wills-szel kapcsolatban.
- Semmit, uram, egyáltalán semmit. Persze, nem volt... – Beatrice habozott.

– Folytassa, Beatrice.

– Nos, nem volt egészen a társaságba illő, uram. Nem tehet róla, tudom – folytatta kedvesen Beatrice. – De olyasmiket művelt, amiket egy igazi hölgy a világért sem művelne. Mindenbe beleütötte az orrát. Ugye érti, uram, mire gondolok. Szimatolgatott, mindenbe tapintatlanul belepiszkált.

Sir Charles mindent megpróbált, hogy erről kissé bővebb információt kapjon, de Beatrice megmaradt az általánosságoknál. Miss Wills mindenbe beleütötte az orrát, és szimatolgatott, de amikor megkérték, hogy mondjon valami konkrétumot a szimatolgatásáról, Beatrice nem tudott mondani. Csak azt hajtogatta, hogy Miss Wills nem rá tartozó dolgokba ütötte az orrát.

Végül is abbahagyták a próbálkozást, és Mr. Satterthwaite megkérdezte:

– A fiatal Mr. Manders váratlanul érkezett, ugye?

– Igen, uram. Autóbaleset érte éppen itt, a kapunál. Mondta is, még szerencséje, hogy itt történt. A vendégszobák persze foglaltak voltak, de Miss Lyndon a kis dolgozószobában ágyaztatott meg neki.

– Mindenki meg volt lepve, amikor megjött?

– Ó, igen, uram, természetesen.

Amikor Ellistről kérdezték, Beatrice nem mutatkozott közlékenynek. Ritkán látta. Rendkívül rossz benyomást tett rá, hogy megszökött, de elképzelni sem tudja, miért akart volna ártani a gazdájuknak. Ezt különben senki sem érti.

– Milyen hangulatban volt a gazdájuk? Nagyon készülődött a vendégségre? Nem nyugtalanította valami?

– Rendkívül jókedvűnek látszott, uram. Mosolygott magában, mintha valami tréfa járna a fejében. Hallottam, hogy még Mr. Ellissel is tréfálkozott, amit Mr. Bakerrel sohasem tett. Rendszerint elég tartózkodóan viselkedett a személyzettel, udvarias volt, de túl sokat nem beszélt velünk.

– Mit ért azon, hogy tréfálkozott Ellisszel? – kérdezte Mr. Satterthwaite mohón.

– Nem is tudom pontosan megmondani, uram. Mr. Ellis bejött valami telefonüzenettel, és Sir Bartholomew megkérdezte tőle, hogy biztosan jól értette-e a neveket, mire Mr. Ellis azt felelte, hogy egész biztosan. Természetesen rendkívül tiszteletteljesen beszélt. A doktor meg nevetett, és azt mondta: „Ellis, maga rendes fickó, tökéletes inas. Mit szól hozzá, Beatrice?” Én meg annyira meglepődtem, hogy a gazdánk így beszél – egyáltalán nem úgy, mint máskor –, hogy nem is tudtam, mit mondjak.

– És Ellis?

– Rosszallóan nézett, uram, mintha nem lenne ilyesmihez szokva. Megmerevedett.

– Mi volt az a telefonüzenet? – kérdezte Sir Charles.

– Az üzenet, uram? A szanatóriumból érkezett, egy betegről, aki akkor jött meg: azt üzenték, hogy jól bírta az utazást.

– Emlékszik a nevére?

– Furcsa név volt, uram. – Beatrice habozott. – Mrs. de Rushbridger, vagy valami hasonló.

– Hát igen – mondta Sir Charles. – Egy ilyen név nem könnyen érthető telefonon. Nagyon köszönjük, Beatrice. Beszélhetnénk Alice-szal is?

Beatrice távozása után Sir Charles és Mr. Satterthwaite számba vette észrevételeit.

– Miss Wills szimatolgatott és mindenbe beleütötte az orrát, Dacres kapitány berúgott, Mrs. Dacres nem jött ki a sodrából. Ez bizony nem sok.

– Bizony nem – helyeselt Mr. Satterthwaite.

– Reménykedjünk Alice-ban.

Alice nyugodt, fekete szemű, harminc év körüli nő. Örült, hogy beszélhetett. Meg volt győződve róla, hogy Mr. Ellisnek semmi köze az üggyhez. Ahhoz túlságosan is úriember. A rendőrök szerint közönséges bűnöző, de Alice biztos volt benne, hogy a legtávolabbról sem az.

– Vagyis az a meggyőződése, hogy igazi, mindennapi inas volt? – kérdezte Sir Charles.

– Nem mindennapi inas, uram. Nem hasonlított egyetlen inasra sem, akivel valaha is együtt dolgoztam. Másként végezte a munkáját.

– És maga nem hiszi, hogy megmérgezte a gazdáját?

– Ó, uram, elképzelni sem tudnám, hogyan tehetette volna. Együtt szolgáltunk fel, nem tehetett semmit a gazdánk ételébe, hogy észre ne vegyem.

– És az italába?

– Ellis járt körbe a borral, uram. Először sherryt kínált fel a leveshez, aztán rajnai fehér bort és portóit. De mit csinálhatott volna, uram? Akármit tesz a borba, mindenkit megmérgez... vagyis mindenkit, aki iszik belőle. Szó sincs róla, hogy az úr más bort kapott volna, mint a többiek. Ugyanez áll a portóira is. Az urak mind ittak a portóiból, sőt a hölgyek közül is egyesek.

– Egy tálcán vitték ki?

– Igen, uram. Én tartottam a tálcat, és Mr. Ellis tette rá a poharakat, aztán én kivittem a tálcat a tálalóba. A poharak ott is voltak, uram, amikor a rendőrség kijött és megvizsgálta őket. A portói boros poharakat még nem szedtük le az asztról. És a rendőrség azokban sem talált semmit.

– Biztos, hogy a doktor nem evett vagy ivott valamit vacsora közben, amit más nem?

– Nem láttam ilyesmit, uram. Sőt, biztos vagyok benne, hogy nem.

– Nem adott neki valamit valamelyik vendég?

– Nem, uram.

– Alice, tud maga egy titkos folyosóról?

– Az egyik kertész említett valamit. Az erdőben ér véget, valami régi omladékok között. De azt nem tudom, hogy a ház melyik részén kezdődik.

– Ellis nem beszélt róla?

– Nem, uram, egész biztos, hogy nem is tudott róla.

– Mit gondol, Alice, ki ölte meg a gazdáját?

– Nem tudom, uram. Nem hiszem, hogy bárki is megölte volna... Szerintem baleset volt.

– Hm. Köszönöm, Alice.

– Ha Babbington nem hal meg – jegyezte meg Sir Charles, amikor a lány kiment a szobából –, Alice is szóba jöhetne mint gyilkos. Csinos lány... És ő szolgált fel az asztrál... Nem, ez nem megy. Babbington is így gyilkolták meg, meg aztán Tollie sohasem vette észre a csinos lányokat. Nem az a fajta férfi volt.

– De ötvenöt éves volt – tűnődött Mr. Satterthwaite.

– Ezt meg miért mondja?

– Ebben a korban a férfiak képesek elveszíteni a fejüket egy lány miatt, még akkor is, ha azelőtt sohasem fordult elő velük.

– Az ördögbe is, Satterthwaite. *Én...* hm... is közeledem az ötvenöthöz.

– Tudom – hangzott Mr. Satterthwaite válasza.

És szeliden hunyorgó pillantására Sir Charles lesütötte a szemét.
Nem fért hozzá kétség, elvörösödött.

Ötödik fejezet **Az inas szobájában**

– Mit szólna hozzá, ha egy kicsit körülnéznénk Ellis szobájában? – tette fel a kérdést Mr. Satterthwaite, miután alaposan kiélvezte, hogy Sir Charles elpirult. A színésznek kapóra jött, hogy másra terelődik a figyelem.

– Nagyszerű, nagyszerű. Pontosan ezt akartam én is ajánlani.

– Pesze, a rendőrség már alaposan átkutatta a szobát.

– A rendőrség...

Aristide Duval gúnyosan legyintett. Hogy pillanatnyi zavarát feledtesse, Sir Charles újult erővel vetette magát Aristide Duval szerepébe.

– A rendőrök tökfilkók – jelentette ki ellentmondást nem tűrő határozottsággal. – Mit kerestek Ellis szobájában? A bűnössége bizonyítékait. Mi viszont az ártatlansága bizonyítékait keressük, ami egészen más.

– Tényleg azt hiszi, hogy Ellis ártatlan?

– Ha igazunk van Babbington esetében, feltétlenül ártatlannak kell lennie.

– Igaz. Különben is...

Mr. Satterthwaite nem fejezte be a mondatot. Azt akarta mondani, hogy elviselhetetlenül érdektelenné válna az egész ügy, ha Ellis valóban hivatásos bűnöző lenne, akit Sir Bartholomew leleplezett, és ezért kellett meghalnia. De még idejében eszébe jutott, hogy Sir Bartholomew Sir Charles Cartwright barátja volt, és örült, hogy megjegyzésével nem árulta el szívtelenségét.

Ellis szobája első pillantásra nem sok biztatót ígért. A szekrényekben és a fiókokban rendben sorakoztak a ruhadarabok. Jól szabott öltönyeiben különböző szabók cégjelzéseit találták. Bizonyára különböző gazdától kapott levetett ruhák voltak. Ugyanezt állapították meg fehérneműiről is. A cipők gondosan kitisztítva, sámfára húzva sorakoztak egymás mellett.

Mr. Satterthwaite felvette az egyik cipőt, és maga elé dűnyögte: „kilences; igen, pontosan kilences.” Mivel azonban az ügyben nem volt jelentőségük a lábnyomoknak, megállapítása nem ért semmit.

Az inasruha nem volt sehol, tehát Ellis inasruhában lépett le. Mr. Satterthwaite hangsúlyozta is Sir Charlesnak, hogy ezt meglehetősen furcsának találja.

– A helyében minden épeszű ember átöltözött volna utcai ruhába.

– Ez csakugyan furcsa... Szinte úgy tűnik, akármilyen abszurdum, hogy *el sem ment*... Persze, ez ostobaság.

Folytatták a kutatást. Nem találtak se leveleket, se iratokat, csak egy újságkivágást a tyúkszemek kezeléséről, meg egy cikket az egyik herceg lányának küszöbönálló esküvőjéről.

Az egyik asztalon találtak egy kis itatósmappát meg egy üveg tintát, de tollat nem. Sir Charles a tükör elé tartotta az itatósmappát, de eredménytelenül. Az egyik oldala erősen használt volt ugyan, de a leitatott szavak értelmetlen összevisszaságot alkottak. Úgy látták, hogy a tintanyomok régiek.

– Lehet, hogy nem írt levelet, amíg itt tartózkodott, vagy ha írt, nem itatta le – következtetett Mr. Satterthwaite. – Ezt az itatósmappát rég nem használták. Tessék! – Némi elégtétellel mutatott az elmosódott tintanyomok között egy alig olvasható „L. Baker”-re. – Szerintem Ellis egyáltalán nem használta.

– Elég furcsa, nem? – kérdezte Sir Charles.

– Mire gondol?

– Az emberek általában szoktak írni leveleket...

– A bűnözők nem.

– Lehet, hogy igaza van... Nyilván volt valami gyanús körülötte, különben miért kellett lelépnie... De mi csak annyit állítunk, hogy nem ő ölte meg Tollie-t.

Folytatták a kutatást: felemelték a szőnyeget, benéztek az ágy alá. Semmit sem találtak, csak egy tintafoltot a kandalló mellett. A szoba kiábrándítóan üres volt.

Kissé zavartan hagyták el. Nyomozói buzgalmuk átmenetileg lelohadt.

Bizonyára átsuhant az agyukon, hogy a regényekben ügyesebben vannak elrendezve a dolgok.

Váltottak néhány szót a személyzet többi tagjával is. Az ijedtnek látszó fiatalok félelemmel vegyes tisztelettel néztek fel Mrs. Leckie-re és Beatrice Churchre, de semmi egyebet nem lehetett kiszedni belőlük.

Végül is elbúcsúztak.

– Nos, Satterthwaite – kérdezte Sir Charles, miközben lassan végigsétáltak a parkon. (Mr. Satterthwaite soförje a kapunál várta őket) –, feltűnt önnek valami?

Mr. Satterthwaite gondolkodott. Nem szerette, ha sürgették. Különösen, mert úgy érezte, hogy valaminek fel *kell*t volna tűnnie. Nem szívesen gondolt rá, hogy végül is be kell vallania: az egész kirándulás csak időfecsérlés volt. Végiggondolta a személyzet tagjainak vallomásait, de a kapott információkat rendkívül szegényesnek érezte.

Ahogy Sir Charles az előbb összefoglalta, Miss Wills szimatolgatott és mindenbe beleütötte az orrát, Miss Sutcliffe nagyon fel volt dűlva, Mrs. Dacres egyáltalán nem volt feldűlva, Dacres kapitány pedig berűgott. Édeskevény, hacsak Freddie Dacres részeg közűnyre nem rossz lelkiismeretűt leplezte. De Mr. Satterthwaite tudta, hogy Freddie Dacres gyakran leissza magát.

– Nos? – ismételte meg Sir Charles türelmetlenül.

– Semmi – ismerte be vonakodva Mr. Satterthwaite. – Kivéve, hogy... nos, az újságkivágás alapján feltételezhetjük, hogy Ellisnek tyűkszeme volt.

Sir Charles kényszeredetten mosolygott.

– Meglehetősen ésszerű következtetés, de... előbbre jutottunk vele?

Mr. Satterthwaite elismerte, hogy ezzel bizony nem.

– Hacsak azzal nem... – kezdte, aztán elhallgatott.

– Mivel? Folytassa, barátom. Minden a segítségűnkre lehet.

– Kicsit furcsának találtam, ahogyan Sir Bartholomew tréfálkozott az inással... Emlékszik, amit a szobalány mondott. Valahogy nem jellemző rá.

– *Egyáltalán nem* jellemző – jelentette ki nyomatékosan Sir Charles. – Jól ismertem Tolliet... jobban, mint ön... és állíthatom, hogy nem volt tréfálkozó természetű. Nem beszűlt volna így... hacsak... hacsak pillanatnyilag nem volt egészen normális. Igaza van, Satterthwaite, ez jelent valamit. De mire is jutunk vele?

– Hát – kezdte Mr. Satterthwaite, de aztán rájött, hogy Sir Charles kérdése csak szűnoki kérdés volt. Nem Mr. Satterthwaite véleményére volt kíváncsi, hanem a magáét akarta közűlni.

– Emlékszik, Satterthwaite, hogy mikor történt az eset? *Akkor, amikor Ellis átadott neki egy telefonűzenetet.* Szerintem joggal következtethetűnk arra, hogy Tollie hirtelen és szokatlan jókedve a telefonűzenetnek tulajdonítható. Talán arra is emlékszik, hogy megkérdeztem a szobalányt, mi volt az űzenet.

Mr. Satterthwaite bólintott.

– Azt űzenték, hogy egy Mrs. de Rushbridger nevű nő megérkezett a szanatóriumba – mondta, hogy mutassa, ő is felfigyelt az űzenetre. – Nem találok benne semmi izgalmasat.

– Kétsűgtelen, hogy nem is hangzik izgalmasnak. De ha helyesen okoskodunk, *az űzenetnek okvetlenül volt valami jelentűsége.*

– I... igen – válaszolt Mr. Satterthwaite kétkedűen.

– Okvetlenül volt valami jelentűsége – erűskűdött Sir Charles. – Csak arra kell rájűnnűnk, hogy mi. Éppen most villant az agyamba, hogy hátha valami titkos űzenet volt, ártalmatlanul, természetesen hangzű mondat, amelynek valójában egészen más volt a jelentűse. Ha Tollie valóban megprűbálta megfejtteni Babbington halálának a rejtűlyét, akkor ez az űzenet talán a nyomozásával fűggűt össze. Még az is elképzelhető, hogy magándetektűvet bízott meg bizonyos konkrét kűrűlműny kiderítésével.

Talán azt mondta neki, telefonáljon, ha beigazolűdik ez a konkrét gyanű, és közűlje a megbeszűlt mondatot; így az űzenet átvevűje nem is sejtheti, mirűl van szű. Ez megmagyarázhatja a jűkedvűt, és azt is, hogy miűrt kérdezte meg Ellistűl, hogy biztosan jól értette-e a nevet, mikor nagyon is jól tudta, hogy ilyen nevű szeműly nem is létezik. Könnyen megbillenhet annak a lelki egyensűlya, aki megtud valamit, és abból messzemenű következtetűseket remél levonni.

– Ön szerint ez a Mrs. de Rushbridger nem is létezik?

– Szerintem ezt azonnal tisztázűnk kell.

– Hogyan?

– Menjűnk át a szanatóriumba, és kérdezűk meg a fűápolűnűt.

– Esetleg furcsának fogja találni...

Sir Charles nevetett.

– Azt bízsa csak rám – mondta.

Megfordultak és elindultak a szanatórium felé.

Mr. Satterthwaite megkérdezte:

– És ön, Cartwright? Őnnek nem tűnt fel valami? Úgy értem, a házban tett látogatásűnkkor?

Sir Charles vontatottan válaszolt.

– De... valami igen... de az ördögbe is, nem emlékszem rá, hogy mi.

Mr. Satterthwaite meglepetten bámult rá. Sir Charles a homlokát ráncolta.

– Hogy is magyarázzam? Volt valami... valami, ami az adott pillanatban valahogy nem oda valónak... valószínűtlennek tűnt... csak... akkor nem volt időm gondolkozni rajta. Majd később, gondoltam.

– És most nem emlékszik rá, hogy mi volt az?

– Nem... csak azt tudom, hogy egyszer csak azt mondtam magamban: „Ez furcsa.”

– Talán amikor kikérdeztük a személyzetet? Kivel beszélünk abban a pillanatban?

– Mondom, hogy nem emlékszem. És minél jobban töröm a fejem, annál kevésbé emlékszem... Ha nem gondolok rá, talán eszembe jut.

Megpillantották a szanatóriumot. Nagy, fehér, modern épület volt, kerítés választotta el a park többi részétől. Bementek a kapun, csengettek a bejáratnál, és a főápolónót kérték.

A főápolónő magas, középkorú, intelligens arcú, talpraesett asszony. Sir Charlest névről ismerte, rögtön tudta, hogy az elhunyt Sir Bartholomew barátja.

Sir Charles elmondta, hogy most érkezett külföldről, megdöbbenette barátja halálhíre; megemlítette, milyen szörnyű gyanú merült fel, s hogy most azért jött ide, hogy minél több részletet tudjon meg az esetről.

A főápolónő megható szavakkal ecsetelte, milyen nagy veszteség számukra Sir Bartholomew halála, és hogy milyen ragyogó karriert futott be a doktor. Sir Charles kíváncsian érdeklődött, vajon mi lesz a szanatórium sorsa. A főápolónő elmondta, hogy Sir Bartholomew-nak két társa volt, mindkettő tehetséges orvos, az egyik a szanatóriumban is lakik.

– Bartholomew mindig nagyon büszkén emlegette a szanatóriumot – jegyezte meg Sir Charles.

– Igen, nagyszerű eredményeket ért el ebben a szanatóriumban.

– Többnyire idegbetegekkel, ugye?

– Igen.

– Erről jut eszembe... Találkoztam valakivel Monte-Carlóban, aki említette, hogy egyik rokona idejön. De elfelejtettem a nevét... Rushbridger... Rusbrigger... valami ilyesmi.

– Mrs. de Rushbridgerre gondol?

– Ez az! Itt van?

– Igen. De attól tartok, hogy nem látogathatja meg... legalább is egyelőre nem. Teljes pihenést írtak elő a számára. – A főápolónő kissé fensőbbéségesen mosolygott. – Se levelet nem kaphat, se látogatót nem fogadhat, nehogy felizgassa magát.

– De azért nincs túlságosan rossz, ugye?

– Elég súlyos idegösszeomlása van... emlékezetkihagyások, komoly idegkimerültség. De persze hamarosan rendbe hozzuk.

A főápolónő megnyugtatóan mosolygott.

– Hadd gondolkodjam, nem emlegette-e őt Tollie... Sir Bartholomew is? Barátság is fűzte az asszonyhoz, nemcsak a betege volt?

– Nem hiszem, Sir Charles. Legalább is a doktor sohasem említette. Mrs. de Rushbridger nemrég érkezett Nyugat-Indiából... meg kell mondanom, nagyon mulatságosan zajlott le az érkezése.

Nehezen megjegyezhető név... és az itteni szobalány meglehetősen ostoba. Odajött hozzám, és azt mondta: „Mrs. Nyugat-India megérkezett”. Úgy látszik, a Rushbridger nevet valahogyan Nyugat-Indiának hallotta. Tisztára véletlen, hogy az asszony éppen Nyugat-Indiából érkezett.

– Hát ez tényleg mulatságos. A férje is itt van?

– Ő még Nyugat-Indiában van.

– Ja persze, persze. Alighanem összetévesztem a hölgyet valakivel. Különlegesen érdekelt ez az eset a doktort?

– Az emlékezetkiesés meglehetősen gyakori, de az orvos számára mindig érdekes. Ugyanis sokféle változata van. Ritkán akad két hasonló eset.

– Furcsa, furcsa... Nos, köszönöm, főnövér. Örülök, hogy elbeszélgethettünk egy kicsit. Tudom, milyen jó véleménnyel volt magáról Tollie. Sokszor emlegette – fejezte be Sir Charles a beszélgetést

egy kis füllentéssel.

– Ó, örömmel hallom. – A főápolónő elpirult, és egyszerre csak kitornt belőle: – Ilyen nagyszerű ember! Micsoda veszteség valamennyiünknek! Mérhetetlenül megdöbbsentünk... Meggyilkolták! Ki vetemedhetett arra, hogy dr. Strange-et megölje? Hihetetlen. Az a szörnyű inas. Remélem, elfogja a rendőrség! El nem tudom képzelni, mi készíthette ilyesmire.

Sir Charles szomorúan bólogatott.

Visszaindultak a kocsihoz.

Bosszúból, hogy a főnővérrel folytatott beszélgetés alatt hallgatni kényszerült, Mr. Satterthwaite élénk érdeklődéssel vette szemügyre Oliver Manders balesetének színhelyét, és kérdésekkel árasztotta el a kicsit lassú észjárású, középkorú kapust.

Igen, itt sérült meg a fal. A fiatalember motorkerékpáron ült. Nem, ő nem látta a balesetet. De hallotta a csattanást, és kiszaladt a kapusfülkéből, hogy megnézze, mi történt. A fiatalember ott állt – pontosan ott, ahol most a másik úr áll. Sérülés nem látszott rajta. Gyászos arccal nézegette a motort... Az bizony alaposan kikészült. Megkérdezte, kié a ház, és amikor megtudta, hogy Sir Bartholomew Strange a tulajdonos, azt mondta: „Micsoda szerencse!”, és már indult is a ház felé. Csendes fiatalembernek látszott, de nagyon fáradt volt. A kapusnak fogalma sem volt róla, hogyan történt a baleset, csak feltételezte, hogy elromlott a motor.

– Furcsa baleset – mondta Mr. Satterthwaite elgondolkodva.

A széles, egyenes útra pillantott. Se kanyar, se keresztes, semmi sem indokolta, hogy egy motorkerékpár hirtelen nekirohanjon egy három méter magas falnak. Igen, furcsa baleset.

– Mire gondol, Satterthwaite? – kérdezte Sir Charles kíváncsian.

– Semmire – háritotta el Mr. Satterthwaite –, semmire.

– Kétségtelenül furcsa – jegyezte meg Sir Charles is, és ő is csodálkozva vette szemügyre a baleset színhelyét.

Beültek a kocsiba, és elhajtottak.

Mr. Satterthwaite a gondolataiba mélyedt. Mrs. de Rushbridger – Cartwright elmélete nem igazolódott – nem titkos üzenet volt, hanem valóban *létező* személy. De talán a nő körül van valami?

Esetleg tanúja volt valaminek, vagy egyszerűen csak egy érdekes eset, és ezért került Bartholomew Strange szokatlanul jó hangulatba. Talán csábítóan szép asszony? Egy férfi jellemét teljesen megváltoztathatja, ha ötvenöt éves korában beleszeret valakibe (Mr. Satterthwaite ezt már gyakran tapasztalta). Előfordulhat, hogy tréfálkozóvá válik, holott addig tartózkodóan komoly volt...

Itt hirtelen megszakították gondolatmenetét. Sir Charles előrehajolt.

– Satterthwaite – mondta –, nem venné rossz néven, ha visszafordulnánk?

S anélkül, hogy választ várt volna, már utasítást is adott a sofőrnek, aki lasított, hátrált, aztán egy alkalmas helyen megfordult. Egy-két pillanat múlva már az ellenkező irányba száguldottak.

– Mi történt? – kérdezte Mr. Satterthwaite.

– Eszembe jutott – mondotta Sir Charles –, hogy mit tartottam furcsának. A tintafoltot az inas szobájának padlóján.

Hatodik fejezet **Egy tintafolt körül**

Mr. Satterthwaite meglepődve bámult a barátjára.

– A tintafoltot? Hogy érti, Cartwright?

– Emlékszik rá?

– Igen, emlékszem egy tintafoltra.

– És arra is emlékszik, hogy hol volt?

- Hát... pontosan nem.
- A kandalló mellett, a padló szegélyléce közelében.
- Csakugyan, már emlékszem.
- Mit gondol, hogy került oda az a tintafolt, Satterthwaite?

Mr. Satterthwaite elgondolkodott.

– Nem nagy folt – jegyezte meg végül. – Nem egy felborult tintatartó okozta. Az inas valószínűleg elejtette a töltőtollát, tollszárat nem találtunk a szobában („Hadd lássa, hogy én is észreveszem a dolgokat, nem csak ő” – gondolta Satterthwaite), tehát nyilvánvaló, hogy az inasnak töltőtolla volt, bár semmi nyoma, hogy írt volna valamit.

– Van nyoma, Satterthwaite. A tintafolt.

– Lehet, hogy nem írt – vágott vissza Satterthwaite –, egyszerűen csak leejtette a tollát.

– De ha nem csavarják le a töltőtoll kupakját, nem keletkezhetik tintafolt!

– Kétségtelenül igaza van – ismerte be Mr. Satterthwaite. – Csak azt nem látom, mi ebben a furcsa.

– Lehet, hogy semmi – válaszolt Sir Charles. – Nem tudom megmondani, amíg vissza nem érünk és jobban meg nem nézem.

Behajtottak a kapun. Pár pillanat múlva a házhoz értek, ahol Sir Charles azzal hárította el a kíváncsiskodókat, hogy a ceruzájáért jött vissza, az inas szobájában felejtette.

– És most lássuk – mondta Sir Charles, becsukva maguk mögött Ellis szobájának ajtaját, miután némi ügyeskedéssel lerázták a segítőkészen buzgolkodó Mrs. Leckie-t –, hogy csak bolondot csinálok magamból, vagy talán mégis van valami alapja annak, amit gondolok.

Mr. Satterthwaite úgy vélte, az első alternatíva a valószínűbb, de sokkal udvariasabb volt annál, semhogy ezt ki is mondja. Leült az ágy szélére, és figyelte a másikat.

– Itt a folt – mutatott rá a lábával Sir Charles. – Közvetlenül a padló szegélylécénél, az íróasztallal szemben. Milyen körülmények között ejtheti le valaki éppen ott a töltőtollát?

– Egy tollat akárhol el lehet ejteni – jelentette ki Mr. Satterthwaite.

– Persze, sőt a szoba másik végébe is lehet dobni – helyeselt Sir Charles. – Csakhogy egy töltőtollal nem szoktunk így bánni. Bár nem tudom... A töltőtoll sokszor pokolian bosszantó tud lenni.

Pontosan akkor szárad ki, amikor szükség volna rá, az ember nem tud írni vele. Talán itt kell keresni a megoldást. Ellis dühbe gurult, azt mondta: „Egyen meg a fene”, és a szoba másik végébe hajította a tollat.

– Gondolom, sokféle magyarázat adódhat – mondta Mr. Satterthwaite – Lehet, hogy a kandallópárkányra tette a tollat, és onnan esett le.

Sir Charles kipróbálta egy ceruzával. Hagyta, hogy leguruljon a kandallópárkányról. A ceruza a folttól majdnem fél méternyire esett a földre, és visszafelé gurult a gázkandalló felé.

– Nos – kérdezte Mr. Satterthwaite –, akkor mivel magyarázza a foltot?

– Most próbálok rá magyarázatot találni.

Az ágy szélén üldögélő Mr. Satterthwaite rendkívül szórakoztató jelenet tanúja lett.

Sir Charles próbaképpen először a kandalló felé haladva ejtette el a ceruzát. Azután leült az ágy szélére, ott jegyezgetett, s közben pottyantotta el a ceruzáját. De ahhoz, hogy a ceruza a kívánt pontra essen, a lehető legkevesbé sem meggyőző pózban kellett a fal mellé állni, illetve a falhoz kuporodni a földre.

– Az lehetetlen – szólalt meg hangosan Sir Charles, a falat, a foltot és a kandallóban égő gázlángot méregetve. – Ha papírokat égetett... – tűnődött. – De gázlángon nem szoktak papírokat égetni.

Hirtelen visszafojtotta a lélegzetét.

Egy perc múlva Mr. Satterthwaite teljes egészében átérezte, mi Sir Charles foglalkozása.

Charles Cartwrightből Ellis lett, az inas. Az íróasztalnál ült, és írt. Mintha titkolta volna, hogy ír, időnként felnézett, és pillantásával nyugtalanul pásztázta végig a szobát. S mintha hirtelen meghallott volna valamit... Mr. Satterthwaite ki is találta, hogy mit... lépéseket a folyosón. Ellisnek rossz volt a lelkiismerete. Bizonyos jelentőséget tulajdonított a lépéseknek. Felugrott, egyik kezében a papírral, a másikban a tollal. Félig hátrafordulva a kandallóhoz sietett, közben éberem figyelte, hallgatózott, rettegett. Megpróbálta a papírt a gázkandalló alá gyömöszölni... és hogy mindkét kezét

szabaddá tegye a művelethez, türelmetlen mozdulattal elhajította a tollat. Sir Charles ceruzája, azaz a színjátékban szereplő „toll”, pontosan a tintafoltra esett...

– Bravó – mondta Mr. Satterthwaite, és elismerően megtapsolta a jelenetet.

Az alakítás annyira tökéletes volt, hogy Mr. Satterthwaite meg volt győződve róla: Ellis így és csakis így cselekedhetett.

– Na látja – mondta az ismét önmagává változott Sir Charles szerény büszkeséggel. – Ha a fickó meghallotta a rendőrök lépteit, illetve azt hitte, hogy a rendőrök jönnek, és kénytelen volt elrejtetni azt, amit írt, nos, hova rejthette? Nem tehetette se valamelyik fiókba, se a matrac alá... ha a rendőrök átkutatják a szobát, azonnal megtalálják. Arra sem volt ideje, hogy felszedjen egy padlódeszkát. Az egyedüli lehetőséget választotta: a gázkandalló alá dugta.

– A következő lépés tehát az – szögezte le Mr. Satterthwaite –, hogy megnézzük: *van-e* ott valami?

– Pontosan. Persze lehet, hogy csak vaklárma volt az egész, és később kiszedte onnan a papírokat. De reméljük a legjobbakat.

Sir Charles levetette a zakóját, feltúrta az inge ujját, lehasalt a padlóra, és belesett a gázkandalló alá.

– Van ott valami – jelentette. – Valami fehér. Hogy lehetne kiszedni? Egy női kalaptű kellene.

– A nőknek manapság nincs már kalaptűjük – jegyezte meg lemondóan Mr. Satterthwaite. De talán egy zsebkész is megteszi.

A zsebkész azonban nem bizonyult alkalmasnak.

Végül is Mr. Satterthwaite egy kötőtűt kért kölcsön Beatrice-től, aki nagyon kíváncsi volt ugyan, hogy mire kell a kötőtű, de illemtudásból nem kérdezte meg.

A kötőtűvel Sir Charles fél tucatnyi gyűrött levélpapírt piszkált ki a kandalló alól. A papírokat sietve gyűrték össze és dugták el.

Sir Charles és Mr. Satterthwaite egyre növekvő izgalommal simította ki a papírlapokat. Rögtön kiderült, hogy ugyanannak a levélnek több fogalmazványát tartják a kezükben – kis betűs, gondos, hivatalnoki kézírással vetették papírra.

Így kezdődött az első:

E levél írója hangsúlyozni kívánja, hogy nem szeretne kellemetlenséget okozni, és lehet, hogy téved abban, amit látni vélt ma este, de...

Úgy látszik, a levélírónak nem tetszett a fogalmazvány, mert félbeszakította az írást, majd újból nekilátott:

John Ellis, az inas, örülne, ha a ma esti tragédiával kapcsolatban röviden beszámolhatna a tudomására jutott bizonyos információkról, mielőtt a rendőrséghez fordulna...

Ezzel sem volt megelégedve, újra kezdte:

John Ellis, az inas, bizonyos adatokkal rendelkezik a doktor halálát illetően. Egyelőre még nem közölte ezeket a rendőrséggel...

A következő változatban a levélíró már nem harmadik személyben fogalmazott.

Sürgősen szükségem van pénzre. Ezer font segítene rajtam. Bizonyos dolgokat közölhetnék a rendőrséggel, de nem akarok kellemetlenséget okozni...

Az utolsó fogalmazvány még nyíltabb volt.

Tudom, hogyan halt meg a doktor. Nem árultam el semmit a rendőröknek – egyelőre. Ha találkozni akar velem...

Ez a levél a többitől eltérően szakadt félbe: a „velem” után a toll megcsúszott, macskakaparásszerűen összefirkálta a papírt; az utolsó négy szó pacásan elkenődött. Biztos, hogy éppen ezt írta Ellis, amikor megriasztották. Összegyúrte és sietve elrejtette a papírokat.

Mr. Satterthwaite nagyot lélegzett.

– Gratulálok, Cartwright – mondotta. – Jól működött az ösztöne a tintafolttal. Remek munka volt. Most aztán nézzük meg: pontosan hogy is állunk.

Egy pillanat szünetet tartott.

– Ellis gazember, mint ahogy eleve is gondoltuk. Nem ő gyilkolt, de tudta, ki a gyilkos, és meg akarta zsarolni, akár férfi volt, akár nő...

– Csak az a bosszantó – vágott a szavába Sir Charles –, hogy nem tudjuk, férfi-e vagy nő. Miért nem kezdte a fickó valamelyik irományát úgy, hogy Asszonyom vagy Uram? Akkor tudnánk, hogy állunk. Úgy látszik, Ellisben volt művészi érzék. Rengeteget kínlódott a zsaroló levéllel. Bárcsak írt volna bele valamit, valami semmiséget, amiből kikövetkeztethetnénk, ki a levél címzettje.

– Ne izgassa magát – mondta Mr. Satterthwaite. – Így is tettünk haladást. Emlékszik? Azt mondta, hogy ebben a szobában Ellis ártatlanságára szeretnénk bizonyítékot találni. Nos, ezt meg is találtuk. Ezek a levelek bizonyítják, hogy ártatlan, úgy értem, hogy a gyilkosságban ártatlan. Egyébként minden hájjal megkent gazember. De Sir Bartholomew Strange-t nem ő ölte meg. A gyilkosságot más követte el. És az ölte meg Mr. Babbington is. Szerintem most már a rendőrségnek is el kell fogadnia a véleményünket.

– Meg akarja mondani nekik?

Sir Charles hangjából elégedetlenség csendült ki.

– Nem tudom, mi egyebet tehetnénk. Miért?

– Nos... – Sir Charles leült az ágy szélére. A homlokát összeráncolva gondolkozott. – Hogyan is fejezzem ki magamat, hogy megértse? Pillanatnyilag tudunk valamit, amiről senki más nem tud. A rendőrség Ellist keresi, őt tartják a gyilkosnak. Ezt mindenki tudja. Az igazi bűnös tehát meglehetősen biztonságban érezheti magát. Igaz, hogy – akár férfi, akár nő – továbbra is résen lesz, de mégis nyugodtnak érzi magát. Nem lenne kár változtatni a helyzeten? Talán éppen ebben van a mi nagy esélyünk! Mármost az arra való esélyünk, hogy megtaláljuk a kapcsolatot Babbington és az itteniek valamelyike között. Ők nem tudják, hogy bárki is összefüggésbe hozta ezt a halálesetet Babbington halálával. Nem is gyanítják. Száz közül egyszer adódik ilyen alkalom.

– Értem, mire gondol – válaszolt Mr. Satterthwaite. – És egyetérték: valóban biztató lehetőség kínálkozik. De nem hiszem, hogy élhetünk vele. Állampolgári kötelességünk, hogy felfedezésünket azonnal jelentsük a rendőrségnek. Nem hallgathatjuk el.

Sir Charles gúnyos tekintetet vetett Mr. Satterthwaite-re.

– Satterthwaite, maga a derék állampolgár mintaképe. Nem vitás, hogy így kellene eljárni, csak hogy én távolról sem vagyok olyan derék állampolgár, mint ön. A legcsekélyebb lelkiismeretfurdalás nélkül képes leszek egy-két napig titokban tartani, mire jöttünk rá... Csak egy-két napig. Nos, mit szól hozzá? Nem? Na, nem bánom. Legyünk a törvény és a rend pillérei.

– Tudja – magyarázta Mr. Satterthwaite –, Johnson a barátom, és igazán rendesen viselkedett az ügyben. Elmondta, milyen intézkedéseket tett a rendőrség. Milyen következtetésre jutott, meg minden.

– Igaza van – sóhajtott fel Sir Charles. – Teljes mértékben igaza van. De mégiscsak én voltam az, aki benézett a gázkandalló alá. Egyetlen hájfejű rendőrnek sem jutott eszébe... De legyen úgy, ahogy akarja. Mondja csak, Satterthwaite, mit gondol, hol van most Ellis?

– Feltételezem – morfondírozott Mr. Satterthwaite –, hogy megkapta amit akart. Fizettek neki, hogy tűnjön el, és ő eltűnt, méghozzá alaposan.

– Igen – mondta Sir Charles. – Valószínű, hogy ez történt.

Megborzongott.

– Nem tetszik nekem ez a szoba, Satterthwaite. Gyerünk innen.

Hetedik fejezet
A haditerv

Sir Charles és Mr. Satterthwaite másnap este érkezett vissza Londonba.

A Johnson ezredessel való beszélgetést nagyon tapintatosan kellett lefolytatniuk. Crossfield főfelügyelőnek nem nagyon tetszett, hogy két szimpla „úriember” megtalált valamit, ami az ő és munkatársai figyelmét elkerülte. Alig tudott nyugalmat erőltetni magára.

– Ez igazán becsületére válik, uram. Bevallom, nekem eszembe sem jutott a gázkandalló alá benézni. Őszintén szólva, nem is értem, mi készítette önöket, hogy ott keresséjlenek.

A két férfi nem bocsátkozott részletes magyarázatba, hogyan jutott el a tintafolttól a felfedezésig.

– Csak egy kicsit körülszimatoltunk – mondta Sir Charles.

– Mindenesetre alaposan körülszimatoltak – mondta a főfelügyelő –, és az eredmény önöket igazolja. Nem mintha túlságosan meglepne a felfedezésük. Ugyanis, ha nem Ellis volt a gyilkos, akkor is kellett okának lennie, hogy eltűnjön; és magam is gondoltam rá, hogy zsaroló lehet.

Felfedezésüknek egy eredménye volt. Johnson ezredes elhatározta, hogy kapcsolatba lép a loomouthi rendőrséggel. Kétségkívül ki kell vizsgálni Stephen Babbington halálának körülményeit.

– És ha kiderül, hogy Babbington nikotinmérgezésben halt meg, akkor még Crossfieldnek is el kell ismernie, hogy összefüggés van a két haláleset között – mondta Sir Charles, miközben London felé robogtak.

Azért még így is bosszantotta egy kicsit, hogy felfedezését közölnie kellett a rendőrséggel.

Mr. Satterthwaite megnyugtatta, hogy értesülésüket nem fogják nyilvánosságra hozni, nem közlik a sajtóval.

– A bűnösnek nem szabad gyanút fognia. Folytatnunk kell a nyomozást Ellis után.

Sir Charles elismerte, hogy igaza van.

Az a terve, magyarázta Satterthwaite-nek, hogy mihelyt Londonba érnek, azonnal érintkezésbe lép Egg Lytton-Gore-ral. A lány egy Belgrave Square-i címről írt neki. Reméli, hogy még mindig ott tartózkodik.

Mr. Satterthwaite őszintén helyeselte ezt a lépést. Ő is szeretett volna találkozni Egg-gel.

Megállapodtak, hogy mihelyt Londonba érnek, Sir Charles felhívja a lányt.

Egg még Londonban volt. Rokonoknál szállt meg az anyjával, és csak egy hét múlva szándékoztak visszatérni Loomouthba. Egget nem volt nehéz rábeszélni, hogy vacsorázzék velük.

– Ide aligha jöhet – mondta Sir Charles, körülnézve luxuslakásában. – Nem tetszene az anyjának.

Persze, meghívhatnánk Mrs. Milrayt is – de nem, inkább nem. Őszintén szólva, feszélyez a jelenléte. Annyira érti a dolgát, hogy alacsonyabbrendűségi érzést kelt bennem.

Mr. Satterthwaite javasolta, hogy találkozzanak nála. Végül is úgy döntöttek, hogy Berkeleyben fognak vacsorázni, és ha Eggnek kedve tartja, utána majd máshol folytathatják a beszélgetést.

Mr. Satterthwaite észrevette, hogy a lány soványabb lett, a szeme lázasan csillogott, az állát dacosabban szegi fel. Sápadt volt, sötét karikák ültek a szeme alatt. Bájából azonban semmit sem veszített, és ugyanolyan gyermekesen mohó volt, mint mindig.

Sir Charleshoz fordult:

– Tudtam, hogy eljön...

Ezt lehetett érezni a hangjából: „Most, hogy itt van, minden rendbe jön...”

Mr. Satterthwaite azt gondolta magában: „De nem volt biztos benne, hogy eljön – egyáltalán nem volt biztos. Tükön ült. Halálra izgatta magát.” Aztán: „Hát nem látja ez az ember? Pedig a színészek eléggé hiúk... Nem veszi észre, hogy ez a lány fülig szerelmes belé?”

Furcsának találta a helyzetet. A legcsekélyebb kétsége sem volt afelől, hogy Sir Charles határtalanul szerelmes a lányba. És a lány ugyanolyan szerelmes Sir Charlesba. És kettejük közt az összekötő kapocs – a kapocs, amelybe mindketten kapaszkodnak – egy bűntény, méghozzá egy felháborító kettős bűntény.

Vacsora közben alig beszéltek. Sir Charles külföldi élményeiről mesélt, Egg pedig Loomouthról. Mr. Satterthwaite időnként igyekezett lendületet adni az akadozó beszélgetésnek. Vacsora után átmentek Mr. Satterthwaite-hez.

Mr. Satterthwaite a Chelsea Embankmenten lakott. Nagy házában rengeteg műkincset gyűjtött össze: képeket, szobrokat, kínai porcelánt, történelem előtti korokból származó agyagedényeket, elefántcsont faragványokat, miniatűröket és eredeti Chippendale- és Hepplewhite-bútorokat. Otthona meleg, barátságos hangulatot árasztott.

Egg Lytton-Gore azonban nem látott semmit, nem vett észre semmit. Ledobta estélyi kabátját az egyik székre, és már kezdte is:

– Végre. Most pedig mondjon el mindent.

Élénk érdeklődéssel hallgatta Sir Charles beszámolóját yorkshire-i kalandjaikról. Még a lélegzetét is visszafojtotta, amikor a férfi elmondta, hogyan találták meg a zsaroló leveleket.

– Csak találgathatunk, hogy mi történt ezután – fejezte be Sir Charles. – Valószínűleg megfizették Ellist, hogy tartsa a száját, és segítettek neki megszökni.

De Egg a fejét rázta.

– Dehogya – mondta. – Hát nem értik? *Ellis meghalt!*

A két férfi meghökkent. Egg megismételte:

– Meghalt bizony. Ezért tűnt el olyan nyomtalanul. Megölték, mert túl sokat tudott. Ellis a harmadik áldozat.

A két férfi egyike sem foglalkozott ugyan még ezzel a lehetőséggel, de kénytelenek voltak elismerni, hogy Egg feltevése nem hangzik teljesen valószínűtlennak.

– Csakhogy, drágám – érvelt Sir Charles –, könnyű azt állítani, hogy Ellis meghalt, de hol a holttest?

Egy jókora, mintegy nyolcvankilós embert nem olyan könnyű eltüntetni.

– Hogy hol a holttest, nem tudom – mondta Egg – rengeteg helyen lehet.

– Hm – dühösödött Mr. Satterthwaite. – El se tudom...

– Rengeteg helyen – ismételte meg Egg. – Nézzük csak... – Egy pillanatra elhallgatott. – Például a padláson. Sok olyan helysége lehet a padlásnak, ahova senki sem teszi be a lábát. Valószínű, hogy a padláson van egy kofferban.

– Valószínűnek nem valószínű – mondta Sir Charles –, de természetesen lehetséges. Ott tényleg nem fedezik fel, amíg... szóval legalább is egy... darabig...

Egg nem szokta megkerülni a kellemetlen valóságot. Rögtön reagált is Sir Charles ki nem mondott gondolatára.

– A szag felfelé száll, és nem lefelé. Egy oszladozó emberi tetem sokkal hamarabb felfedezhető a pincében, mint a padláson. És különben is, sokáig azt hinnék, hogy egy döglött patkány szagát érzik.

– Amennyiben helytálló az elmélete, akkor a gyilkos csakis férfi lehet. Egy nő nem tudna végigvonszolni a házon egy élettelen testet. Még egy férfi részéről is komoly teljesítmény.

– De van más lehetőség is. Például az a titkos folyosó. Miss Sutcliffe beszélt róla, és Sir Bartholomew azt mondta, hogy egyszer majd megmutatja. Lehetséges, hogy a gyilkos odaadta a pénzt Ellisnek, megmutatta neki, hogyan juthat ki a házból, vele ment a titkos folyosón, és ott ölte meg. Erre egy nő is képes lehetett. Leszúrhatta hátulról, aztán egyszerűen ott hagyta a hullát, és visszatért a házba. Senki nem vett észre semmit.

Sir Charles kétkedve rázta a fejét, de nem vitatta tovább Egg elméletét.

Mr. Satterthwaite biztos volt benne, hogy Sir Charlesban ugyanaz a gyanú ébredt, amikor Ellis szobájában megtalálták a leveleket. Eszébe jutott, ahogy kissé megborzongott. Akkor támadhatott az a gondolata, hogy Ellis talán már halott...

Mr. Satterthwaite töprengeni kezdett: „Ha Ellis halott, akkor nagyon veszélyes bűnözővel van dolgunk... Igen, nagyon veszélyes bűnözővel...” És hirtelen úgy érezte, hogy végigfut hátán a hideg...

Ha valaki már háromszor gyilkolt, nem habozik negyedszer is gyilkolni...

Veszélyben vannak mind a hárman – Sir Charles, Egg, és ő maga is...

Ha túl sok mindenre rájönnek...

Sir Charles hangja ébresztette újra a valóságra.

– Van valami a levelében, Egg, amit nem értek. Azt írta, hogy Oliver Manderst veszély fenyegeti, a rendőrség őt gyanúsítja. Nem vettem észre, hogy akár a legcsekélyebb mértékben is gyanúsítanak. Mr. Satterthwaite úgy látta, Egg egy kis zavarral küszködik. Sőt mintha el is pirult volna.

„Na lássuk, ifjú hölgy – gondolta magában Satterthwaite –, hogyan mászol ki ebből?”

– Ostobaság volt tőlem – mondta Egg –, megzavarodtam. Azt hittem, hogy Oliver érkezésének körülményei, vagyis hogy mondvacsinált ürüggyel érkezett... szóval biztos voltam benne, hogy a rendőrség őt gyanúsítja.

Sir Charles elég könnyen elfogadta a magyarázatát.

– Igen – válaszolta –, értem.

Mr. Satterthwaite megszólalt.

– És valóban mondvacsinált ürügy volt? – tette fel a kérdést.

Egg feléje fordult.

– Hogy érti ezt?

– Elég furcsa baleset volt – mondta Mr. Satterthwaite. – Gondoltam, maga talán tudja is, hogy mondvacsinált ürügy volt-e az egész.

Egg megrázta a fejét.

– Nem tudom. Eszembe se jutott. Miért állította volna Oliver, hogy baleset történt vele, ha nem történt?

– Lehet, hogy oka volt rá – szólt közbe Sir Charles. – Még hozzá egészen természetes oka.

Rámosolygott a lányra. Egg vérvörös lett.

– Ó, nem – tiltakozott. – *Dehogya*.

Sir Charles felsóhajtott. Mr. Satterthwaite úgy érezte, barátja félreérti a lány pirulását. Sir Charles idősebbnek és szomorúbbnak tűnt, amikor ismét megszólalt.

– Nos – kérdezte –, ha fiatal barátunk nincs veszélyben, mi az én szerepem?

Egg gyorsan hozzálépett, és megragadta a kabátujját.

– Ugye, nem megy el többé? Ugye nem adja fel, hanem kideríti az igazságot? *Az igazságot!* Nem hiszem, hogy bárki más kideríthetné. Ön képes rá, és meg is fogja tenni.

Egg halálosan komolyan beszélt. Vitalitásának hullámverése elárasztotta a régies hangulatú szobát.

– Igazán hisz bennem? – kérdezte Sir Charles meghatottan.

– Igen, igen, igen. Kiderítjük az igazságot; ön és én, mi ketten együtt.

– És Satterthwaite.

– És Mr. Satterthwaite. Persze – tette hozzá Egg közönyösen.

Mr. Satterthwaite mosolygott magában. Akár akarta Egg, hogy részt vegyen a nyomozásban, akár nem, neki esze ágában sem volt kimaradni belőle. Rajongott a rejtélyekért, érdeklődéssel figyelte az emberi természetet, a szerelmesek pedig egyszerűen a gyengéi közé tartóztak. Úgy látszott, ez az ügy mindhárom szempontból kielégíti izlését.

Sir Charles leült. Megváltozott a hangja. Átvette a parancsnokságot, az előadás rendezését.

– Mindenekelőtt tisztáznunk kell a helyzetet. Hisszük-e vagy sem, hogy ugyanaz a személy ölte meg Babbington, aki Bartholomew Strange gyilkosa is volt?

– Igen – válaszolta Egg.

– Igen – válaszolta Mr. Satterthwaite.

– Hisszük-e hogy a második gyilkosság közvetlenül az elsőből fakadt? Vagyis hisszük-e hogy Bartholomew Strange-t azért ölték meg, hogy megakadályozzák az első gyilkosság körülményeinek feltárásában, illetve gyanúja közlésében?

– Igen – mondotta Egg és Mr. Satterthwaite, de ezúttal egyszerre.

– Akkor az *első* gyilkosság ügyében kell nyomoznunk, nem a másodikéban...

Egg bólintott.

– Megítélésem szerint aligha bukkanhatunk a gyilkos nyomára, amíg fel nem derítjük az első gyilkosság *indítékát*. Ezt az indítékot megtalálni rendkívül nehéz. Babbingtonnak, az ártalmatlan, kedves, szelíd öregembernek nem volt egyetlen ellensége sem. Mégis meggyilkolták, s a

gyilkosságnak *kell* legyen valami indítéka. Ezt az indítékot kell megtalálnunk.

Sir Charles egy kis szünetet tartott, aztán rendes, mindennapi hangján folytatta:

– Térjünk hát a tárgyra. Miféle okokból ölnek meg embereket? Azt hiszem, mindenekelőtt nyereségvágyból.

– Bosszúból – tette hozzá Egg.

– Emberölési mániából – mondotta Mr. Satterthwaite –, a mi esetünkben *crime passionel*-ről aligha beszélhetünk. De szerepet játszhat a félelem is.

Charles Cartwright bólintott. Közben egy papírlapra firkált.

– Ebből már ki lehet indulni – szögezte le. – Először is itt van a *nyereségvágy*. Kinek származhatott bármiféle előny is Babbington halálából? Pénze volt, vagy talán várt valahonnan pénzt?

– Nagyon valószínűtlennek tartom – mondta Egg.

– Én is, de talán jobb lesz, ha ebben a kérdésben Mrs. Babbingtonhoz fordulunk. Vegyük a bosszút.

Lehet, hogy Babbington, esetleg fiatal korában, súlyosan megbántott valakit? Talán másnak a választottját vette feleségül? Ezt a lehetőséget is meg kell vizsgálnunk. Beszéljünk az emberölési mániáról is. Elképzelhető, hogy Babbingtont és Tollie-t egy örült ölte meg? Nem hiszem, hogy ennek bármi alapja lenne. Még egy örült bűncselekményeiben is van némi következetesség. Azt még elképzelhetőnek tartom, hogy egy örült küldetésének tekinti, hogy orvosokat *vagy* papokat gyilkoljon meg, de hogy orvosokat *is*, meg papokat *is*, azt már aligha. Szerintem az emberölési mánia lehetőségét törölhetjük. Marad a *félelem*.

Őszintén szólva, ezt tartom a legvalószínűbb indítéknak. Babbington tudott valakiről valamit, vagy talán felismert valakit. Megölték, nehogy elmondhassa.

– Elképzelni sem tudom, hogy egy olyan ember, mint Babbington, miről tudhatott, amivel az aznapi vendégek bármelyikének árthatott volna.

– Az is lehet – mondta Sir Charles –, hogy tudott valamiről, amiről nem is sejtette, hogy tudja.

Hogy megvilágosítsa szavai értelmét, Cartwright így folytatta:

– Nehéz pontosan megmagyarázni, hogy mire is gondolok. Tegyük fel például, és ez csak az egyik lehetőség, hogy Babbington látott egy bizonyos személyt egy bizonyos időpontban egy bizonyos helyen. Az ő tudomása szerint semmi sem indokolta, hogy az adott személy ne lehetett volna ott, ahol látta. De elképzelhető, hogy az a bizonyos személy valamilyen okból nagyon ravasz alibit agyalt ki magának, miszerint ő abban a bizonyos időpontban valahol másutt, onnan száz mérföldre volt. Nos, az öreg Babbington bármelyik pillanatban akaratlanul is leleplezhette.

– Értem – mondta Egg. – Tegyük fel, Londonban gyilkosságot követnek el, Babbington látja a tettest a Paddington állomáson, de az illetőnek alibije van, amely szerint a tett elkövetésekor Leedsben tartózkodott. Babbington tehát könnyen leleplezhette.

– Pontosán ilyesmire gondolok. Persze, ez csak egy lehetőség a sok közül. Sok minden más is lehet. Például meglátott valakit aznap este, akit eddig más néven ismert...

– Összefügghet a bűntény egy házassággal is – találgatott Egg. – A papok sok embert esketnek össze. Lehet, hogy valaki bigámiát követett el.

– Az is lehet, hogy valami születéssel vagy elhalálozással függ össze a dolog – vetette fel Mr. Satterthwaite.

– Így túl széles a kör – ráncolta a homlokát Egg. – Fordítva kell megközelítenünk a kérdést. A vendégekből kell kiindulnunk. Állítsuk csak össze a listát. Kik voltak ott önnél és kik Sir Bartholomew-nál?

Elvette a papírt és a ceruzát Sir Charlestől.

– A Dacres házaspár mindkét helyen ott volt. Az a fonnyadt káposztalevélszerű nőszemély... mi is a neve... Wills. Aztán Miss Sutcliffe.

– Angelát kihagyhatja – vélte Sir Charles. – Évek óta ismerem.

Egg tiltakozva vont össze szemöldökét.

– Szó sem lehet róla – szögezte le határozottan. – Senkit sem hagyhatunk ki csak azért, mert ismerjük őket. Tárgyilagossá kell lennünk. Különben is: *én* semmit sem tudok Angela Sutcliffe-ről.

Ő éppúgy lehet a tettes, mint bárki más, sőt szerintem még inkább, mint mások. Minden

színésznőnek van múltja. Szerintem tulajdonképpen ő a leggyanúsabb.

Kihívóan nézett Sir Charlesra. A férfi szeme válaszul felvillant.

– Akkor nem hagyhatjuk ki Oliver Manderst sem.

– Hogy lehetne a tettes Oliver? Már korábban is sokszor találkozott Mr. Babbingtonnal.

– Ott volt mind a két helyen, és az érkezése... némi gyanút ébreszt.

– Hát jó – egyezett bele Egg. Egy kis szünetet tartott, aztán hozzátette: – De akkor a legokosabb, ha felveszem a listára anyámat meg magamat is... Ez összesen hat gyanúsított.

– Nem hiszem...

– Vagy csináljuk tiszteségesen, vagy egyáltalán nem csináljuk.! – A lány szeme villogott.

Mr. Satterthwaite megnyugtatóként frissítőt ajánlott vendégeinek. Italért csengetett.

Sir Charles a szoba egyik távoli sarkába vonult, és egy néger faragványt nézegetett. Egg odament

Mr. Satterthwaite-hez, és belekarolt.

– Ostobaság volt, hogy kijöttem a sodromból – suttozta. – *Ostoba* vagyok, de hát miért hagynánk ki azt a nőszemélyt? Miért olyan fontos neki, hogy kihagyjuk? Ó, istenem, miért is vagyok ilyen utálatosan féltékeny!

Mr. Satterthwaite mosolygott, és megveregette a lány kezét.

– Sosem érdemes féltékenykedni, drágám – figyelmeztette. – Ha féltékeny is, ne mutassa. Egyébként tényleg azt hitte, hogy a fiatal Manderst gyanúba foghatják?

Egg felnevetett, kedves, gyerekes nevetéssel.

– Dehogy hittem. Csak azért dobtam be ezt a gondolatot, nehogy elriasszam *őt*. – Sir Charles felé intett a fejével. A férfi még mindig a néger faragványt tanulmányozta rosszkedvűen. – Ugyanis... nem akartam, hogy úgy érezze, vadászom rá. De azt sem akartam, hogy azt higgye, beleestem Oliverbe... mert nem estem bele. Milyen nehéz az egész! Megint felvette azt az „áldásom rátok, gyermekeim” magatartást. Ezt aztán végleg képtelen vagyok elviselni!

– Türelem – tanácsolta Mr. Satterthwaite. – A végén rendbe jön minden.

– Nem vagyok türelmes – makacsodott Egg. – Mindent azonnal akarok, vagy még hamarabb!

Mr. Satterthwaite elnevette magát. Sir Charles visszafordult, és elindult feléjük.

Miközben az italt kortyolgatták, haditervet készítettek. Sir Charles visszaköltözik a Varjófészekbe; a ház még nem talált vevőre. Egg és az anyja a tervezettnél korábban tér haza a Rózsalakba. Mrs. Babbington még mindig Loomouthban él. Minden lehető információt beszereznek tőle, aztán megteszik a következő lépéseket.

– Sikerülni fog – bizonygatta Egg. – *Tudom*, hogy sikerülni fog.

Ragyogó szemmel hajolt Sir Charles felé. Felemelte poharát, hogy koccintson a férfival.

– Igyunk a sikerünkre – parancsolta.

Sir Charles nagyon lassan az ajkához emelte a poharát, és a szemébe nézett a lánynak.

– A sikerre – mondotta – és a jövőre...

HARMADIK FELVONÁS

A leleplezés

Első fejezet

Mrs. Babbington

Mrs. Babbington egy kis halászkunyhóba költözött a kikötő közelében. Körülbelül hat hónap múlva várta haza egy nővérét Japánból, s addig nem akart terveket készíteni a jövőre. A házikó véletlenül

lakatlan volt, és ő hat hónapra kibérelte. Váratlan vesztesége annyira megbénította, hogy képtelen volt elköltözni Loomouthból. Stephen Babbington tizenhét éven át volt a loomouthi St. Petroch lelkésze. Tizenhét boldog, békés év volt, bár nagy bánatot okozott nekik Robin fiuk halála. Edward fiuk Ceylonban, Lloyd Dél-Afrikában él, Stephen pedig az *Angolia* harmadik tisztje. Gyakran és szeretetteljesen írnak, de egyikük sem tud otthont és társaságot nyújtani anyjuknak.

Margaret Babbington nagyon magányos volt, de nem hagyott magának sok időt a gondolkodásra. Továbbra is aktívan tevékenykedett az egyházközségben – az új lelkész nőtlen volt –, és sok időt töltött a háza előtti kis kertben is. A virágok hozzátartoztak életéhez.

Azon a délután is éppen a kertben dolgozott, amikor meghallotta a kapu kilincsenek kattanasát. Felnézett, és megpillantotta Sir Charles Cartwrightot és Egg Lytton-Gore-t.

Margaret nem lepődött meg Egg láttán. Tudta, hogy a lány édesanyjával együtt hamarosan visszatér. Annál inkább meglepődött, amikor megpillantotta Sir Charlest. Csökönnyösen tartották magukat a hírek, hogy végleg elköltözött a környékről. A helyi újságok közölték a nagy lapok cikkeit Cartwright dél-franciaországi életéről. A Varjűfészek kertjében tábla hirdette: A HÁZ ELADÓ. Senki sem számított Sir Charles visszatérésére. S lám, mégis visszajött.

Mrs. Babbington hátrasimította kócos haját felforrósodott homlokáról, és leverten pillantott földtől fekete kezeire.

– Nem adhatok kezet – mondta. – Tudom, hogy kesztyűben kellene kertészkednem. Néha abban is kezdem a munkát, de előbb-utóbb leveszem. Csupasz kézzel sokkal jobban érzi az ember, mit csinál. Bevezette őket a házba. Az apró nappalit színes vászonhuzatokkal tette lakályossá. Fényképek és krizantémmal teli vázák is díszítették a szobát.

– Nagy meglepetés, hogy itt látom, Sir Charles. Azt hittem, örökre itt hagyta a Varjűfészeket.

– Azt hittem, hogy itt hagyom – felelte őszintén a színész. – De tudja, Mrs. Babbington, a sors néha erősebb nálunk.

Mrs. Babbington nem válaszolt. Egg felé fordult, de a lány megelőzte.

– Ide hallgasson, Mrs. Babbington. Nem egyszerűen csak látogatóba jöttünk. Sir Charlesnak és nekem nagyon komoly mondanivalónk van. Csak... csak... nem szeretném felzaklatni.

Mrs. Babbington a lányról Sir Charlesra nézett. Az arca szürke volt és megnyúlt.

– Mindenekelőtt – kezdte Sir Charles – azt szeretném megkérdezni, kapott-e valami értesítést a belügyminisztériumtól?

Mrs. Babbington lehajtotta a fejét.

– Értem. Nos, ez talán megkönnyíti a dolgunkat.

– Ezért jöttek... az exhumálási határozat miatt?

– Igen, ezért... Félek, hogy a dolog... nagy fájdalmat okoz önnek.

Az asszony megenyhült a Sir Charles hangjából kicsendülő együttérzésre.

– Talán nem is fáj annyira, mint gondolják. Egyesek számára az exhumálásnak még a gondolata is szörnyű, de nekem nem az. Nem a holt anyag számít. Drága férjem másutt van... békekességben... ahol senki sem zavarhatja a nyugalma. Nem, nem az exhumálás bánt. A gondolat, az a szörnyű gondolat döbönt meg, hogy Stephen nem természetes halállal halt meg. Lehetetlennek, teljességgel lehetetlennek tűnik.

– Igen, ez a gondolat bizonyára szörnyű lehet önnek. Lehetetlennek tűnt számomra is... valamennyiünk számára... kezdetben.

– Mit ért azon, hogy kezdetben, Sir Charles?

– A gyanú ugyanis már a férje halálának az estéjén átvillant az agyamon, Mrs. Babbington. De önhöz hasonlóan annyira képtelenségnek tartottam, hogy elhessegettem magamtól a gondolatot.

– Én is így voltam vele – szólt közbe Egg.

– Maga is? – nézett Mrs. Babbington csodálkozva Eggre. – Maga is azt gondolta, hogy valaki megölte... Stephent?

A hitetlenkedés olyan erős volt a hangjában, hogy a látogatók egyike sem tudta, hogyan is folytassa. Végül is Sir Charles vette fel a beszélgetés fonalát.

– Mint ön is tudja, Mrs. Babbington, én külföldre utaztam. Dél-franciaországi tartózkodásom idején

olvastam az újságban, hogy barátom, Bartholomew Strange, pontosan azonos körülmények között halt meg. Miss Lytton-Gore-tól pedig levelet kaptam.

Egg bólintott.

– Ugyanis én is ott voltam akkor Bartholomew-nál. Pontosan ugyanúgy történt, Mrs. Babbington, *pontosan* ugyanúgy. Sir Strange ivott egy kis portóit, elváltozott az arca, és... és... nos, pontosan ugyanaz történt. Két-három perc múlva halott volt.

Mrs. Babbington lassan megrázta a fejét.

– Képtelen vagyok megérteni. Stephen! Sir Bartholomew, – az a kedves, ügyes orvos! Ki akarhatott ártani nekik? Alighanem tévednek!

– Jusson eszébe: bebizonyosodott, hogy Sir Bartholomew-t megmérgezték – figyelmeztette Sir Charles.

– Akkor csak egy örült műve lehetett.

Sir Charles folytatta.

– Mrs. Babbington, én a végére akarok járni a dolognak! Ki akarom deríteni az igazságot. És úgy érzem, nincs vesztegetni való időnk. Mihelyt az exhumálás híre elterjed, a gyilkosunk elővigyázatos lesz. Időnyerés céljából feltételezem, mi lesz a férje holttestének boncolási jegyzőkönyvében. Tehát abból indulok ki, hogy ő is nikotinmérgezésben halt meg. Mindenekelőtt azt kell tisztáznunk, hogy tudott-e ön vagy a férje a tiszta nikotin felhasználási módjairól?

– A magam részéről mindig nikotinoldatot használok a rózsák permetezésére. Nem tudtam, hogy mérgező.

– Elképzelhető, hogy mindkét esetben tiszta nikotint használtak. A nikotinmérgezések rendkívül ritkák.

Mrs. Babbington megrázta a fejét.

– Tulajdonképpen semmit sem tudok a nikotinmérgezésről, kivéve, hogy a szenvedélyes dohányosokat érheti.

– Dohányzott a férje?

– Igen.

– Mrs. Babbington, önt teljesen meglepetésszerűen érte, hogy valaki a férje életére tört. Azt jelenti ez, hogy tudomása szerint Mr. Babbingtonnak nem voltak ellenségei?

– Biztos vagyok benne, hogy Stephennek nem voltak ellenségei. Mindenki szerette. Néha próbálták ugyan ugratni – könnyes szemmel mosolygott –, hiszen már benne járt a korban, meglehetősen félt mindtől, ami új, de mindenki kedvelte. Stephent nem lehetett nem szeretni.

– Feltételezem, Mrs. Babbington, hogy a férje után nem sok pénz maradt.

– Nem. Szinte semmi. Stephen nem tudott takarékoskodni; túlságosan ajándékozó természetű volt. Korholtam is eleget miatta.

– Felteszem, hogy nem is vártak pénzt senkitől. Nem számított rá a férje, hogy esetleg örökölni fog?

– Ó, nem Stephennek nincs sok rokona. Egy húga van, aki egy lelkészhez ment férjhez. Nagyon rossz anyagi körülmények között élnek Northumberlandben. Nagybátyjai és nagynénjei már mind meghaltak.

– Tehát nem valószínű, hogy bárkinek is előnye származhatott Mr. Babbington halálából?

– Egyáltalán nem.

– Térjünk vissza egy pillanatra az ellenségek kérdéséhez. Ön azt mondja, a férjének nem voltak ellenségei. De talán fiatal korában...

Mrs. Babbington kétkedő arcot vágott.

– Teljesen valószínűtlennek tartom. Stephen nem volt összeférhetetlen; mindig jól kijött az emberekkel.

– Nem szeretném, ha melodrámaian hangzana – Sir Charles kissé idegesen köhécselt –, de... hm... amikor eljegyezte önt, nem volt a háttérben egy csalódott udvarló?

Mrs. Babbington szeme egy pillanatra felcsillant.

– Stephen apám segédlelkésze volt. Amikor iskoláim befejeztével hazatértem, ő volt az első fiatalember, akivel találkoztam. Beleszerettem, és ő is belémszeretett. Négy évig voltunk jegyesek;

aztán végre kinevezték Kentbe lelkésznek, és összeházasodhattunk. Nagyon egyszerű szerelmi történet a mienk, Sir Charles, de egy nagyon boldog szerelem története.

Sir Charles lehajtotta a fejét. Elbájolta Mrs. Babbington egyszerű méltósága.

Egg vette át a kérdező szerepét.

– Mit gondol, Mrs. Babbington, találkozott a férje korábban Sir Charles aznapi vendégei valamelyikével?

Mrs. Babbington kissé meglepettnek látszott.

– De hiszen ott volt maga, drágám, ott volt az édesanyja, meg a fiatal Oliver Manders is.

– Igen, de a többiek közül valamelyikkel?

– Mindketten láttuk Angele Sutcliffe-t egy színdarabban, Londonban, öt évvel ezelőtt. Nagyon izgatottak voltunk, hogy most az életben is találkozunk vele.

– Azelőtt nem találkoztak?

– Nem. Sohasem találkoztunk a színésznővel, amíg Sir Charles ide nem költözött. De az – tette hozzá Mrs. Babbington – nagyon izgalmas volt. Nem hiszem, hogy Sir Charles akárcsak sejtené is, milyen csodálatos élményt jelentett nekünk! Egy leheletnyi romantika költözött az életünkbe.

– Dacres kapitánnyal és Mrs. Dacresszel sem találkoztak?

– Arra az alacsony emberkére meg a ragyogóan öltözött feleségére gondol?

– Igen.

– Velük sem találkoztunk. A másik nővel sem, aki színdarabokat ír. Annyira nem illett a társaságba szegényke.

– Tehát biztos benne, hogy korábban egyiküket sem látta?

– Egészen biztos. És ugyanilyen biztonsággal állíthatom, hogy Stephen sem látta őket. Mi együtt éltünk át mindent.

– És Mr. Babbington nem mondott önnek semmit, de egyáltalán semmit – csökönyösködött Egg – azokról, akikkel találkozni fognak? És akkor sem beszélt róluk, amikor meglátta őket?

– Előzőleg semmit sem mondott... csak annyit, hogy előre örül az érdekes estének. És amikor már ott voltunk... nem sok idő maradt a... – Az asszony arca görcsösen összerándult.

Sir Charles gyorsan közbevágott.

– Ne haragudjon, hogy a kérdéseinkkel zaklatjuk. De úgy érezzük, hogy kell lenni a dolgok mögött valaminek, csak tudnánk, hogy minek. Feltétlenül kellett valami *oka* legyen ennek a látszólag értelmetlen és brutális gyilkosságnak.

– Értem – válaszolt Mrs. Babbington. – Ha gyilkosság volt, akkor oka is kellett legyen. De nem tudom... elképzelni sem tudom... mi lehetett az.

Néhány pillanatig hallgattak, aztán Sir Charles megszólalt:

– Fel tudná vázolni röviden a férje életpályáját?

Mrs. Babbington jól emlékezett a dátumokra. Sir Charles a következőket jegyezte fel:

„Stephen Babbington 1868-ban, a devoni Islingtonban született, tanulmányait a St. Paul's Schoolban és Oxfordban végezte. 1891-ben a hoxtoni egyházközségbe nevezték ki. 1892-ben szentelték pappá, 1894-től 99-ig a Vernon Lorrimer segédlelkészeként tevékenykedett a Surrey Eslingtonban. 1899-ben feleségül vette Margaret Lorrimer, és a kenti Gillingbe nyert lelkészi kinevezést. 1916-ban lett a loomouthi St. Petroch lelkésze.”

– Ez nyújt némi támpontot – jegyezte meg Sir Charles. – A legokosabbnak az látszik, ha gillingi St. Mary egyházközségben végzett lelkészi tevékenységét vizsgáljuk meg. Életének korábbi szakaszai túl messzire nyúlnak vissza a múltba ahhoz, hogy az aznap esti vendégeim közül bárkinek is köze lehetne hozzá.

Mrs. Babbington megborzongott.

– Komolyan gondolja... hogy közülük valamelyik...

– Nem tudom, mit gondoljak – mondta Sir Charles. – Bartholomew látott valamit, vagy megsejtett valamit, és Bartholomew Strange ugyanúgy halt meg. És öten...

– ...heten – javította ki Egg.

– ...heten a vendégek közül jelen voltak mindkét gyilkosságnál. Kétségtelen, hogy közülük a bűnös

valamelyik.

– De miért tette volna? – kiáltott fel Mrs. Babbington. – Kinek lehetett oka Stephen meggyilkolására?

– Éppen ezt akarjuk kideríteni – mondotta Sir Charles.

Második fejezet

Lady Mary

Mr. Satterthwaite is lejött Sir Charlesszal a Varjúfészekbe. Míg házigazdája és Egg Lytton-Gore Mrs. Babbingtonnál járt látogatóban, Mr. Satterthwaite Lady Marynél teázott.

Lady Mary kedvelte Mr. Satterthwaite-et. Az asszony nyájas modora ellenére is mindig pontosan tudta, ki érdemes kedvelnie és kit nem.

Mr. Satterthwaite kínai teát kortyolgatott egy drezdai csészéből, egy parányi szendvicset majszolt, és közben csevegett. Legutóbbi látogatása alkalmával kiderült, hogy sok közös barátjuk és ismerősük van. Mai beszélgetésük ugyanezzel a tárggyal kezdődött, de fokozatosan bizalmasabb témákra tértek át. Mr. Satterthwaite mindig együttérzően meghallgatta mások bajait, de sohasem alkalmatlankodott nekik saját gondolataival. Lady Mary már legutóbbi látogatásakor is természetesnek találta, hogy elmondja neki, mennyire aggasztja lánya jövője. Most pedig mint régi barátjával beszélt vele.

– Egg nagyon makacs teremtés – kezdte az asszony. – Mindenbe szívvel-lélekkel veti bele magát. Meg kell mondanom, Mr. Satterthwaite, sehogy sem tetszik nekem, hogy... nos, hogy ebbe a szomorú ügybe is beleüti az orrát. Ez... Egg bizonyára nevetne rajtam... de szerintem ez egyáltalán nem úrinőhöz illő viselkedés.

Beszéd közben elpirult. Szelíd, nyílt barna szemét gyerekes könyörgéssel függesztette Mr. Satterthwaite-re.

– Értem, mire gondol – válaszolt a férfi. – Bevallom, nekem sem nagyon tetszik. Tudom, hogy ez csupán régimódi előítélet, mégis így van. De – s rákacsintott Lady Maryre – felvilágosult korunkban nem várhatjuk el a fiatal hölgyektől, hogy otthon üldögéljenek, varrogassanak és az erőszaknak még a gondolatára is megborzonganak.

– Gyilkosságra még csak gondolni sem szeretek – jegyezte meg Lady Mary. – Még álmomban sem gondoltam, hogy ilyesmibe keveredhetek. Iszonyú! – Megborzongott. – Szegény Sir Bartholomew!

– Jól ismerte? – próbálkozott Mr. Satterthwaite.

– Azt hiszem, csak kétszer találkoztunk. Először körülbelül egy éve, amikor egy hétvégén lejött Sir Charleshoz, másodszor meg azon a szörnyű estén, amikor Mr. Babbington meghalt. Őszintén szólva nagyon meglepődtem, amikor megkaptam a meghívását. Elfogadtam, mert úgy véltem, Egg örülni fog neki. Nem sok szórakozása van szegénykének, és... nos, mostanában kissé letörtnek látszott, mintha semmi sem érdekelné. Úgy gondoltam, ez a nagyszabású hétvégi vendégség talán felvidítja.

– Mondjon valamit Oliver Mandersről – kérte Mr. Satterthwaite. Meglehetősen érdekel ez a fiatalember.

– Tehetséges fiú – válaszolt Lady Mary. – Persze, elég nehéz élete volt...

Elpirult, majd Mr. Satterthwaite kérdő pillantására folytatta:

– Ugyanis az apja nem vette feleségül az anyját...

– Ne mondja! Sejtelmem sem volt róla.

– Mindenki tudja erre felé, különben meg sem említettem volna. Az öreg Mrs. Manders, Oliver nagyanyja a Dunboyne-ban lakik, abban a nagy házban a Plymouthba vezető úton. A férje itt volt ügyvéd. A fia egy városi cégnél vállalt állást, és kedvezően alakult a sorsa. Nagyon gazdag. A lánya csinos lány volt, de belebolondult egy nős emberbe. Elsősorban a férfit hibáztatom. A végén a botrányok egész sorozata után megszöktek. A feleség nem volt hajlandó válni, a lány pedig röviddel

Oliver születése után meghalt. A fiút Londonban élő nagybátyja vette a gondjaiba. Saját gyermekei nem voltak. A fiú megosztotta idejét a nagybátyja és a nagyanyja között. A nyári szünidőt mindig itt töltötte.

Lady Mary elhallgatott, majd folytatta:

– Mindig sajnáltam Olivert. Még ma is sajnálom. Úgy érzem, hogy öntelt viselkedése nagyrészt felvett póz.

– Egyáltalán nem lepne meg – válaszolt Mr. Satterthwaite. – Az ilyesmi mindennapi jelenség. Ha olyan emberrel találkozom, aki túl sokra tartja önmagát, és folyton henceg, mindig tudom, hogy titkolt kisebbségi érzés rejlik a dolog mögött.

– Furcsa.

– Furcsa bizony a kisebbségi komplexus. Kétségtelen például, hogy a nyomorékok is ebben szenvednek. Ezt kell keresni számos bűncselekmény hátterében is. A vágyat a személyiség érvényesítésére.

– Milyen különös... – suttogta Lady Mary.

Mintha egy kicsit megriadt volna. Mr. Satterthwaite szinte érzelmes pillantásokat vetett rá. Tetszett neki a keskeny vállú, kecses figura, tetszett szelíd, barna szeme, festetlen arca. Azt gondolta:

„Bizonyára nagyon szép volt fiatal korában... Nem feltűnő szépség, nem rózsaszál – nem: csak bájait titkoló, elbűvölően szerény ibolya...”

Gondolatai ifjúkora kifejezéseivel játszadoztak.

Eszébe jutott saját ifjúsága.

S egyszerre azon vette észre magát, hogy a saját szerelmeiről mesél Lady Marynek... Élete egyetlen szerelméről. Mai mércével mérve nagyon szolid kis történet, de Mr. Satterthwaite-nek igen drága emlék.

Mesélni kezdett az asszonynak a lányról, hogy milyen csinos volt, és hogy egyszer elmentek Kew-ba harangvirágot szedni. Aznap akarta megkérni a kezét. Azt hitte, vagyis feltételezte, hogy szerelme viszonozza érzelmeit. És akkor, ott a harangvirágok között a lány bizalmas volt vele... Mr.

Satterthwaite megtudta, hogy mást szeret. Magába fojtotta a keblében dülő érzelmeket, és vállalta a hűséges barát szerepét.

Ez bizony nem volt szenvedélyes szerelmi történet, de beillett Lady Mary fakult karton-huzatú fogadósobájába finom, áttetsző porcelán hangulatába.

Később Lady Mary mesélt a saját életéről, nem túl boldog házasságáról.

– Ostoba lány voltam. A lányok mindig ostobák, Mr. Satterthwaite. Túlságosan biztosak önmagukban, meg vannak győződve róla, hogy mindent ők tudnak a legjobban. Sokat írnak és beszélnek a „női ösztönről”. Nem hiszek a létezésében, Mr. Satterthwaite. Szerintem semmi sem figyelmezteti a lányokat, hogy óvakodjanak egy bizonyos férfitípustól. Nem szólal meg bennük semmiféle vészcsengő. A szüleik figyelmeztetik őket ugyan, de ez nem ér semmit, nem hisznek nekik. Szörnyű kimondani, de van abban valami vonzó a lányok számára, ha azt mondják nekik, hogy egy férfi rossz ember. Rögtön azt hiszik, hogy a szerelmük majd más embert farag belőle. Mr. Satterthwaite megértően bólogatott.

– Nagyon keveset tudunk az életről. Mire megokosodunk, már késő.

Lady Mary sóhajtott.

– Az én hibám volt. A családom nem akarta, hogy hozzámenjek Ronaldhoz. Jó családból származott, de rossz volt a híre. Az apám nyíltan megmondta: nem hozzám való. Nem hittem neki. Meg voltam győződve, hogy Ronald a kedvemért új lapot nyit...

Egy-két pillanatig hallgatott, elmerengett a múlton.

– Ronald nagyon vonzó férfi volt. De apám ítélte meg helyesen, és erre hamarosan rá kellett jönnöm. Ósdi dolog ilyesmit mondani, de összetörte a szívemet. Mindig rettegetem... rettegetem, hogy mi következhetik még...

Mr. Satterthwaite, aki mindig feszült érdeklődéssel kísérte mások életét, most óvatos együttérzéssel dűnnyögött valamit.

– Bizonyára nagyon csúnyán hangzik a számból, Mr. Satterthwaite, de megkönnyebbülést jelentett

számomra, amikor tüdőgyulladást kapott és meghalt... Nem azért, mert már nem érdekelt... az utolsó pillanatig szerettem... csak nem voltak többé illúzióim. És ott volt Egg...

Az asszony hangja ellágyult.

– Furcsa kis kölyök volt. Igazi kis gombóc; megpróbált felállni, de folyton a földre huppant... Mint ahogy a tojás is mindig felborul; a beceneve is így született: Egg. Mulatságos, de tényleg ráillett ez a név.

Megint tartott egy kis szünetet.

– Az utóbbi években olvastam néhány könyvet; komoly vígaszt jelentettek a számomra. Pszichológiai könyveket. Kitűnt belőlük, hogy az emberek sokszor nem tudnak úrrá lenni önmagukon. Rögeszmeszerű kényszer vezeti őket. Gyakran még a leggondosabban nevelt gyermekeknél is előfordul. Ronald gyermekkorában pénzt lopott az iskolában. Pedig nem is volt szüksége rá. Ma már érzem, hogy nem tudott ellenállni... a kísértésnek... A kényszer vele született... Lady Mary egy kis zsebkendővel a szemét törülgette.

– Nem arra nevelték, hogy az ilyesmit megértsem – folytatta mentegetőzve. – Engem arra tanítottak, hogy mindenki tudja, mi a különbség a rossz és a jó között. De ma már nem hiszem, hogy ez minden esetben így van.

– Nagy rejtély az emberi lélek – fejtegette Mr. Satterthwaite szelíden. – Tapogatózva keressük a megértéshez vezető utat. Egyes esetekben akut mánia nélkül is hiányozhatik belőle az, amit én fékező erőnek neveznék. Ha kettőnk közül mondaná valamelyikünk, hogy „Gyűlölök valakit – bárcsak meghalna!”, elfelejtenénk, mihelyt kiejtettük a szánkron. A fékek automatikusan működésbe lépnek. De egyesekben megül a gondolat, s rögeszme lesz belőle. Nem is tudnak egyébre gondolni, csak rögeszméjük mielőbbi megvalósítására.

– Attól tartok – mondta Lady Mary –, hogy ez számomra túl bonyolult.

– Bocsásson meg. Egy kicsit tudálékosan fejeztem ki magam.

– Azt akarja mondani, hogy a fiatalok manapság egy kicsit féktelenek? Ez néha engem is aggaszt.

– Nem, nem, egyáltalán nem erre gondoltam. Egy kis féktelenség szerintem alapjában véve helyénvaló. Azt hiszem, ön Miss... hm... Eggre gondol.

– Nevezze csak egyszerűen Eggnek – mondta Lady Mary mosolyogva.

– Köszönöm. A Miss Egg egy kicsit mulatságosan hangzik.

– Egg nagyon impulzív teremtés, és ha valamit a fejébe vesz, nem lehet lebeszélni róla. Mint már említettem, nem tetszik nekem, hogy beleüti az orrát ebbe az ügybe, de nem hallgat rám.

Mr. Satterthwaite elmosolyodott a Lady Mary hangjából kicsendülő kétségbeesésen. Azt gondolta magában: „Kíváncsi lennék, hogy akár csak egy pillanatra is felötlik-e benne, hogy Egg elmélyült érdeklődése a bűntény iránt csak egy ősrégi játék új változata – azé, amikor egy nő meg akar szerezni egy férfit? Nem, ennek még a gondolatára is megbotránkozna.”

– Egg szerint Mr. Babbingtont is megmérgezték. Elhiszi ezt, Mr. Satterthwaite? Vagy ez is csak Egg túlzásainak egyike?

– Az exhumálás után megtudjuk, mi az igazság.

– Tehát exhumálják? – Lady Mary megborzongott. – Milyen rémes! Szegény Mrs. Babbington!

Szerintem szörnyűbb megrázkodtatás nem is érhet egy asszonyt.

– Ugy, ön eléggé közelről ismerte Babbingtonékat, Lady Mary?

– Igen. Nagyon... nagyon kedves barátaink... voltak.

– Ismer valakit, aki esetleg neheztelt a lelkészre?

– Nem én. Senkit.

– Sohasem említette, hogy haragosa van?

– Soha.

– Jól kijött a feleségével?

– A házasságuk tökéletes házasság volt. Boldogok voltak egymással, és örömük volt a gyermekeikben. Persze, szűkös anyagi körülmények között éltek, és Mr. Babbington üzleti csúszban szenvedett. De más problémájuk nem volt.

– Hogyan jött ki a lelkéssel Oliver Manders?

– Hát... – Lady Mary habozott – nem valami jól. Babbingtonék sajnálták Olivert, és a fiú a nyári szüenidőkben gyakran játszott a lelkészlakban a Babbington fiúkkal, de nem hiszem, hogy különösen kedvelték volna egymást. Oliver nem volt népszerű fiú. Túl sokat kérkedett a pénzével, és azzal, hogy mennyi nyalánksággal tér vissza az iskolába, és mennyi szórakozás várja Londonban. A gyerekek kegyetlenül tudnak reagálni az ilyesmire.

– Igen. És később... amikor már felnőtt?

– Nem hiszem, hogy sokszor összejött volna velük. Tény, hogy körülbelül két évvel ezelőtt egy ízben meglehetősen nyersen viselkedett Mr. Babbingtonnal, itt, az én házámban.

– Mi történt?

– Oliver eléggé modortalanul támadta a kereszténységet. Mr. Babbington nagyon türelmes és udvarias volt vele. De ez csak még jobban felbőszítette Olivert. Kijelentette: „Maguk vallásos emberek lenéznek engem, mert a szüleim nem házasodtak össze. Legszívesebben a bűn gyermekének neveznének. Nos, én azokat csodálom, akik bátran kiállnak meggyőződésükért, és fikarcnyit sem törődöm vele, mit gondol egy csomó álszent meg pap.” Mr. Babbington nem válaszolt, és Oliver folytatta: „Erre persze nem válaszol. Pedig a világot a klerikalizmus és a babonáság juttatta a mostani kutyaszorítóba. A legszívesebben eltörölném a föld színéről valamennyi egyházat!” Mr. Babbington elmosolyodott és megkérdezte: „A papságot is?” Azt hiszem, ez a mosoly bőszítette fel Olivert. Úgy érezte, nem veszik komolyan. Azt mondta: „Gyűlölök mindent, amit az egyház jelent. Gyűlölöm az elbizakodottságot, a biztonságérzetet, a képmutatást. Legfőbb ideje, hogy megszabaduljunk az egész kántáló bandától!” Mr. Babbington még mindig mosolygott... nagyon kedvesen tudott mosolyogni... és azt mondta: „Drága fiam, ha elsöpörné is az összes egyházat, még mindig számolnia kellene Istennel.”

– És erre mit válaszolt a fiatal Manders?

– Egy pillanatig mintha zavarba jött volna, de aztán összeszedte magát, és szokásos csúfondorás, unott modorában folytatta: „Attól tartok, atyám, nem a legjobb a modorom, és amit mondtam, nem túl könnyen emészthető az ön nemzedéke számára.”

– Ugye, ön nem nagyon kedveli a fiatal Manderst, Lady Mary?

– Sajnálom a fiút – mondotta Lady Mary védekezően.

– De nem szívesen venné, ha összeházasodnának Egg-gel?

– Ó, azt nem.

– Megmondaná, hogy miért ellenezné?

– Mert... mert... a fiú... nem *gyengéd*. És mert...

– Mert?

– ...mert van benne valami, amit nem értek. Valami *ridegség*...

Mr. Satterthwaite néhány pillanatig elgondolkozva nézett az asszonyra, majd feltette a következő kérdést:

– Mi volt Sir Bartholomew Strange véleménye Mandersről? Beszért róla?

– Emlékszem, azt mondta, hogy a fiatal Manders alaposabb tanulmányozásra méltó eset. Egy betegére emlékeztette, akit a szanatóriumában kezel. Megjegyeztem, hogy szerintem Oliver rendkívül egészséges és erős férfi benyomását kelti, mire így válaszolt: „Igen, az egészségi állapotával semmi baj, de a vesztébe rohan.”

Lady Mary rövid szünetet tartott, aztán így folytatta:

– Meggyőződésem, hogy Sir Bartholomew nagyon jó idegspecialista volt.

– Úgy tudom, a kollégái is nagyra tartották.

– Én kedveltem – mondta Lady Mary.

– Mondott önnek valamit Babbington haláláról?

– Nem.

– Szóba se hozta?

– Nem emlékszem rá, hogy szóba hozta volna.

– Mit gondol... persze, nehéz lesz válaszolnia rá, hiszen nem ismerte közelebbről... de mit gondol, nem nyugtalanította valami?

– Úgy látszott, nagyon jó hangulatban van... mintha remekül mulatna valamin... talán valami kis tréfára készült. Mondta is aznap a vacsoránál, hogy egy kis meglepetésre számíthatunk.

– Csakugyan?

Hazafelé menet Mr. Satterthwaite ezen az utolsó mondaton gondolkodott.

Milyen meglepetést tartogatott Sir Bartholomew a vendégeinek?

S valóban olyan mulatságos lett volna az a meglepetés, mint gondolta?

Vagy talán a vidám álarc valamilyen nyugodt és megingathatatlan elhatározást takart? Kiderül-e valaha is?

Harmadik fejezet

Hercule Poirot újra színre lép

– Beszéljünk őszintén – mondta Sir Charles. – Előbbre jutottunk?

Haditanácsot tartottak. Sir Charles, Mr. Satterthwaite és Egg Lytton-Gore a „hajószobában” ültek.

Lobogott a tűz a kandallóban, odakint viharos szél tombolt.

Mr. Satterthwaite és Egg egyszerre válaszolt.

– Nem – jelentette ki Mr. Satterthwaite.

– Igen – jelentette ki Egg.

Sir Charles egyikről a másikra nézett. Mr. Satterthwaite elegáns mozdulattal jelezte: elsőként a hölgy beszéljen.

Egg egy-két pillanatig töprengett, a gondolatait rendezte.

– Igenis *előbbre* jutottunk, mert nem találtunk semmit. Ez ostobaságnak hangzik, pedig nem az. Azt akarom mondani vele, hogy voltak bizonyos homályos elképzeléseink, s most már bizonyos, hogy ezek az elképzelések nem értek semmit.

– Haladás kizárásos alapon – fogalmazta meg Sir Charles.

– Úgy van.

Mr. Satterthwaite a torkát köszörülte. Szerette konkrétan meghatározni a dolgokat.

– A nyereségvágy gondolatát határozottan ki kell küszöbölnünk – jelentette ki. – Nincs senki, aki profitálhatna Stephen Babbington halálából. A bosszú is kizártnak tűnik. Szelíd, békés természetű ember volt, és nem hiszem, hogy elég *fontos* személyiség lett volna ahhoz, hogy ellenségei legyenek.

Eljutottunk tehát utolsó, meglehetősen homályos elképzelésünkhöz: a félelemhez. Stephen Babbington halálával valaki önmagát akarta biztosítani.

– Úgy van – mondta Egg.

Mr. Satterthwaite szemmel láthatólag elégedett volt önmagával. Sir Charles viszont kicsit bosszúnak látszott. A főszerep az övé, és nem Satterthwaite-é.

– A kérdés az – folytatta Egg –, hogy mi legyen a következő lépés? Konkrétan *mit* csináljunk?

Nyomozzunk az egyes személyek után? Öltünk álruhát, és kövessük minden lépésüket?

– Drága gyermekem – mondotta Sir Charles –, én sose voltam hajlandó álszakállas öregembereket játszani, és a jövőben sem vállalok ilyen szerepeket.

– Akkor hát mi a...? – kérdezte Egg.

De félbeszakították. Kinyílt az ajtó, és Temple jelentette:

– Mr. Hercule Poirot.

Poirot ragyogó arccal vonult be, és üdvözölte a jelenlevőket. Három elképedt arc fogadta.

– Megengedik – mondta hunyorítva –, hogy részt vegyek a konferencián? Ugye, nem tévedek, hogy egy konferencia kellős közepébe csöppentem?

– Örömmel látjuk, drága barátom – mondotta Sir Charles, miután magához tért a meglepetésből. Melegen kezét rázott vendégével, és beültette egy hatalmas karosszékbe. – Hogy került ide ilyen

váratlanul?

– Felkerestem Londonban kedves barátomat, Mr. Satterthwaite-et, de közölték velem, hogy elutazott Cornwallba. *Eh bien*, nagyon érdekes, hogy *hova* utazott. Felszálltam az első, Loomouthba induló vonatra, és íme, már itt is vagyok.

– Azt látjuk – mondta Egg –, de *miért* van itt?

– Úgy értem – folytatta kissé elpirulva, mert rájött, hogy udvariatlan volt –, valamilyen konkrét okból jött ide?

– Azért jöttem – válaszolt Hercule Poirot –, hogy beismerjem, hogy tévedtem.

Lefegyverző mosollyal fordult Sir Charleshoz, idegenes gesztussal tárta szét a karját.

– Monsieur, ön éppen ebben a szobában jelentette ki, hogy elégedetlen. És én... én azt hittem, hogy csak a drámai ösztöne dolgozik... Azt mondtam magamnak: íme, egy nagy színész, kinek mindenáron dráma kell. Elismerem, hihetetlennek látszott, hogy egy ártalmatlan öregember ne természetes halállal haljon meg. Még most sem értem, hogy tudták beadni neki a mérget, és nem találok indítékot sem a gyilkosságra. Fantasztikus képtelenségnek tűnik...! És mégis... azóta újabb haláleset történt, valaki ugyanolyan körülmények között halt meg. Ezt nem tulajdoníthatjuk a véletlenek találkozásának. Nem, valahol kapcsolatnak kell lennie a két eset között. És ezért eljöttem önhöz, Sir Charles, hogy bocsánatot kérjek... hogy kijelentsem: én, Hercule Poirot, tévedtem; és hogy megkérjem, engedjék meg, hogy részt vehessek a tanácskozásaikon.

Sir Charles kicsit idegesen köszörülte meg a torkát. Látszott rajta, hogy meglehetősen zavarban van.

– Rendkívül kedves öntől, M. Poirot. De nem is tudom... hogy vehetnék igénybe annyi idejét...

Én...

Elhallgatott. Nem talált szavakat. Tanácsot kérően nézett Mr. Satterthwaite-re.

– Ön igazán nagyon udvarias... – kezdte Mr. Satterthwaite.

– Nem, nem, ez nem udvariasság a részemről. Kíváncsi vagyok... és igen, dolgozik bennem a sértett büszkeség. Jóvá kell tennem a hibámat. Az időm... nem számít... Mi értelme az utazgatásnak? Az emberek különböző nyelveken beszélnek ugyan, de az emberi természet mindenütt egyforma.

Persze, ha nem szívesen fogadnak, ha úgy érzik, hogy tolakodó vagyok...

A két férfi egyszerre szólalt meg:

– Dehogyan.

– Szó sincs róla.

Poirot a lányra nézett.

– És mademoiselle?

Egg egy-két pillanatig hallgatott, és ezzel mind a három férfiban ugyanazt a benyomást keltette. *Egg nem óhajtott M. Poirot segítségét...*

Mr. Satterthwaite az okot is tudni vélte. Ez a játék Charles Cartwright és Egg Lytton-Gore magánügye volt. Mr. Satterthwaite-et bevonták ugyan a játékba – pontosabban: túrték, hogy részt vegyen benne –, de abban a tudatban, hogy ő az elhanyagolható harmadik. De Hercule Poirot más eset. Ő válik majd a főszereplővé. Még az is elképzelhető, hogy Sir Charles az ő javára lemond a játékban való részvételről. És akkor Egg tervei összeomlanak.

Figyelte a lányt, átérezte kínos helyzetét. A másik két férfi nem érti, de ő, a maga nőies érzékenységgel felismerte a dilemmáját. Egg a boldogságáért harcol...

Mit fog vajon mondani?

Tulajdonképpen mit is mondhat? Hogyan fejezheti ki gondolatait? „*Menjen el... menjen el... az ön idejövetele mindent elronthat... nem akarom, hogy itt legyen!*”

De Egg Lytton-Gore csak azt mondta, amit mondhatott:

– Persze – válaszolta kényszeredett mosollyal. – Örömmel fogadjuk a segítségét.

Negyedik fejezet
A jogi tanácsadó

– Nagyszerű – állapította meg Poirot. – Tehát kollégák vagyunk. *Eh bien*, tájékoztassanak, kérem, hogy *au courant* legyek az eseményekkel.

Feszült figyelemmel hallgatta, ahogy Mr. Satterthwaite körvonalazta, milyen lépéseket tettek, amióta visszatértek Angliába. Mr. Satterthwaite jó előadónak bizonyult. Megfelelő légkört tudott teremteni, pontos képet festett. Bámulatra méltóan írta le az Abbeyt, a személyzetet, a rendőrfőnököt. Poirot elismerő szavakkal méltányolta, hogy Sir Charles megtalálta a gázkandalló alatt a befejezetlen leveleket.

– *Ah, mais c'est magnifique, ca!* – kiáltotta lelkesen. – A következtetés, a történetek rekonstruálása – tökéletes! Sir Charles, önből nagy színész helyett nagy nyomozó is válhatott volna!

Sir Charles illő szerénységgel – a rá jellemző sajátos szerénységgel – fogadta a zajos tetszésnyilvánítást. Az évek során annyi elismerésben volt része szinpadai szerepléseiért, hogy a tökéletességig sikerült fejlesztenie a nyugtázásukat.

– Az ön megfigyelése is nagyon fontos – jegyezte meg Poirot Mr. Satterthwaite-hez fordulva.

– Mármost az, hogy Sir Bartholomew váratlanul közvetlen hangot ütött meg az inassal.

– És mit gondol, a Mrs. de Rushbridgerhez fűződő elképzelésben is van valami? – kérdezte mohón Sir Charles.

– Ez is egy elképzelés. Sok mindenre... igen, sok mindenre következtethetünk belőle, ugye?

Nem voltak egészen biztosak benne, hogy mi is az a sok minden, de egyikük sem akarta bevallani, így aztán csak helyeslő mormogást hallattak.

Ezután Sir Charles folytatta a beszámolót. Elmondta, hogy ő meg Egg meglátogatták Mrs. Babbingtont, de látogatásuk negatív eredménnyel járt.

– Ezzel mindenről tájékoztattuk – fejezte be. – Ön is tudja, amit mi tudunk. Mondja, ki tud belőle olvasni valamit?

Kamaszos mohósággal hajolt előre.

Poirot néhány pillanatig hallgatott. A többiek várakozóan figyeltek.

Végre megszólalt:

– Emlékszik rá, mademoiselle, milyen pohárba töltötték Sir Bartholomew-nál a portóit?

Egg zavartan rázta a fejét, mire Sir Charles közbeszólt:

– Én meg tudom mondani. – Felállt, a bársekreányhoz lépett, és kivett belőle néhány vastag, csiszolt sherryspoharat.

– Persze, van némi formai eltérés – azok kissé legömbölyítettek –, de portóihoz valók. Sir Bartholomew az öreg Lammersfield holmijainak elárverezésekor vásárolta: egy egész pohárkészletet. Annak idején megcsodáltam a poharakat; több volt belőlük, mint amennyire szüksége volt, s egy részüket átengedte nekem. Jól mutatnak, ugye?

Poirot elvett egy poharat, és megforgatta a kezében.

– Igen – mondta. – Remek példányok. Gondoltam, hogy ilyesféle poharat használtak.

– Miből? – kiáltott meglepetten Egg.

Poirot csak rámosolygott, aztán folytatta:

– Hát igen, Sir Bartholomew Strange halála elég könnyen megmagyarázható; nehezebb probléma Stephen Babbingtoné. Ó, bárcsak fordítva történt volna a dolog!

– Mit ért azon, hogy fordítva? – kérdezte Mr. Satterthwaite.

Poirot feléje fordult.

– Gondolkozzék, barátom! Sir Bartholomew híres orvos. Egy híres orvos halálának sokféle oka lehet. Az orvos titkok, fontos titkok ismerője, barátom. Bizonyos hatalommal is rendelkezik.

Képzelsen el egy beteget az épelméjűség végső határán. A doktor egyetlen szava elegendő ahhoz, hogy elzárják a világtól; micsoda csábítás egy kiegyensúlyozatlan elme számára! Az orvosban gyanú ébredhet valamelyik betege váratlan halála miatt. Ó, igen, arra, hogy egy orvost eltegyenek láb alól, bőségesen találhatunk indokot. Igen, ahogy mondtam, bárcsak fordítva történt volna a dolog.

Bárcsak Sir Bartholomew Strange halt volna meg *előbb*, és Stephen Babbington csak utána. Akkor ugyanis Stephen Babbington esetleg láthatott volna valamit, valamit, ami miatt az első haláleset gyanússá válhatott volna a számára.

Sóhajtott egyet, aztán ismét folytatta:

– Csakhogy a dolgok nem úgy történnek, ahogy szeretnénk. Úgy kell elfogadnunk őket, ahogy vannak. Csak egy röpké gondolatot szeretnék még felvetni. Nem lehetséges, hogy Mr. Babbington halála véletlen volt? Hogy a mérget, amely végzett vele, Sir Bartholomew Strange-nek szánták, és csak véletlenül öltek meg mást a kiszemelt áldozat helyett?

– Zseniális ötlet – lelkesedett Sir Charles. Arca felderült, majd ismét elkomorodott. – De nem hiszem, hogy elfogadható. Babbington körülbelül négy perccel azelőtt lépett be a szobába, mielőtt rosszul lett. Közben csak egy fél pohár koktélt ivott, és abban nem volt semmi...

Poirot a szavába vágott.

– Ezt már említette, de a vita kedvéért tegyük fel, hogy mégis volt valami abban a koktélban. Nem elképzelhető, hogy Sir Bartholomew Strange-nek szánták, és Mr. Babbington csak véletlenül itta meg?

Sir Charles a fejét rázta.

– Aki ismerte Tollie-t, aligha próbálta volna koktélba tett méreggel megmérgezni.

– Miért?

– Mert Tollie sohasem ivott koktélt.

– Soha?

– Soha.

Poirot bosszús mozdulatot tett.

– Ó... ebben az ügyben... semmi sem sikerül. Nincs értelme...

– Egyébként – folytatta Sir Charles –, nem tudom, hogyan lehetett volna összetéveszteni a poharakat. Semmi ilyesfélét nem tudok elképzelni. Temple egy tálcán kínálta körbe a koktélos poharakat, és mindenki azt a poharat vette el, amelyikre kedve volt.

– Az igaz – dűnnyögte Poirot. – Egy koktélt nem lehet rákényszeríteni valakire, mint mondjuk egy névjegyét. Miféle lány ez az ön Temple-je? Ő az, aki ma beengedett?

– Ő. Három vagy négy éve dolgozik nálam, komoly, rendes lány, érti a dolgát. Nem tudom, honnan került hozzám... de Miss Milray biztosan tudja.

– Miss Milray? A titkárnője? Az a magas nő, ugye? Aki olyan, mint egy őrmester?

– Született őrmester – helyeselt Sir Charles.

– Már többször vacsoráztam önnél, de ha jól emlékszem, Miss Milrayt akkor este láttam először.

– Általában nem étkezik velünk. De akkor éppen tizenhárman lettünk volna.

Sir Charles elmagyarázta, hogy történt a dolog. Poirot figyelmesen hallgatta.

– Tehát ő ajánlotta, hogy részt vesz a vacsorán? Értem.

Rövid töprengésbe merült, aztán megkérdezte:

– Beszélhetnék a szobalánnyal? Ezzel a Temple-lel?

– Természetesen, kedves barátom.

Sir Charles csengetett. A lány azonnal megjelent.

– Csengetett, uram?

Temple magas, harminckét-harminchárom éves, ápolt külsejű fiatal nő, fényesen csillogó haja gondosan fésült. Nem valami csinos, de fellépése nyugodt, határozott.

– M. Poirot szeretne magának néhány kérdést feltenni – mondta Sir Charles.

Temple fölényes pillantást vetett Poirot-ra.

– Arról az estéről beszélgetünk, amikor Mr. Babbington meghalt – mondotta Poirot. – Emlékszik rá?

– Hogyne, uram.

– Azt szeretném pontosan tudni, hogyan szolgálta fel a koktélt.

– Nem értem, uram.

– A koktél érdekel. Maga keverte?

– Nem, uram. Sir Charles maga szereti keverni. Én csak az üvegeket... a vermouthot, a gint és a

többi hozzávalót hoztam be.

– Hová tette az üvegeket?

– Arra az asztalra, uram.

A fal mellett álló egyik asztalra mutatott.

– Ott állt a tálca a poharakkal, uram. Amikor Sir Charles elkészült a keveréssel és fel is rázta a koktélt, poharakba töltötte. Aztán körbejártam a tálcával, és megkínáltam a koktéllal a hölgyeket és az urakat.

– Valamennyi koktélospohár a tálcán volt?

– Sir Charles egyet átnyújtott Miss Lytton-Gorenak, uram; éppen beszélgettek, és ő is elvette a magáét. És odajött Mr. Satterthwaite is – egy pillanatra Mr. Satterthwaite-re nézett –, és elvett egy poharat az egyik hölgy – azt hiszem, Miss Wills – számára.

– Pontosan – mondta Mr. Satterthwaite.

– A többiek tőlem vették el a poharat. Azt hiszem, Sir Bartholomew kivételével mindenki elvett egy pohárral.

– Legyen szíves, Temple, és ismétlje meg ezt a jelenetet. Az egyes személyek helyére tegyünk párnákat. Én úgy emlékszem, itt álltam, Miss Sutcliffe meg ott.

Mr. Satterthwaite segítségével rekonstruálták a jelenetet. Mr. Satterthwaite jó megfigyelő volt, és elég pontosan emlékezett rá, hogy ki hol állt vagy ült a szobában. Aztán Temple körbevitte a tálcát. Megállapították, hogy Mrs. Dacresnél kezdte, onnan Miss Sutcliffe-hez és Poirot-hoz ment, aztán kínálta meg Mr. Babbington, Lady Maryt és Mr. Satterthwaite-t, ők hárman együtt ültek.

Ez pontosan egyezett Mr. Satterthwaite emlékeivel.

Aztán kiküldték a szobából Temple-t.

– Az ördögbe is – kiáltott fel Poirot –, sehogy sincs értelme. Temple-ről elképzelhetetlen, hogy mesterkedett volna a koktélokkal, de nem is tehettem, meg aztán – mint már mondtam – nem lehet egy bizonyos koktélos poharat egy bizonyos személyre rákényszeríteni.

– Ösztönösen a hozzánk legközelebbi poharat vesszük el – jegyezte meg Sir Charles.

– Ez talán beválik, ha a kiszemelt áldozatnak kínálják elsőként a koktélt, de még így is nagyon kétes próbálkozás. A poharak közel vannak egymáshoz, egyik sem látszik sokkal közelebbinek, mint a másik. Nem, ezt a bizonytalan módszert nem alkalmazhatták. Mondja csak, Mr. Satterthwaite, letette Mr. Babbington a poharát, vagy végig a kezében tartotta?

– Letette erre az asztalra.

– Miután letette, nem jött valaki közel az asztalhoz?

– Nem. Én álltam legközelebb hozzá, de biztosíthatom, hogy semmit sem tettem a koktéljába. Még akkor se tettem volna, ha észrevétlenül alkalmam nyílik rá.

Mr. Satterthwaite kissé mereven beszélt. Poirot gyorsan mentegetőzni kezdett.

– Nem, nem, senkit sem vádolólok – *quelle idée!* De szeretnék biztos lenni a tényekben. A vizsgálat eredménye szerint semmi rendkívüli nem volt abban a koktélban. Nos, a vizsgálatról függetlenül is úgy tűnik, hogy *nem is lehetett* semmit beletenni. Két különböző teszt, és azonos az eredmény. De Mr. Babbington semmi mást nem ivott vagy evett, és ha tiszta nikotinnal mérgezték meg, a halál nagyon gyorsan következett be. Ugye értik, hogy ez hová vezet?

– Sehová, az ördög vinné el – bosszankodott Sir Charles.

– Azt nem mondanám. Egyáltalán nem mondanám. Fel kell vetnem egy igazán szörnyű gondolatot... remélem és bízom benne, hogy nem igaz. Hát persze hogy nem igaz... Sir Bartholomew halála is ezt bizonyítja... És mégis...

A homlokát ráncolta, gondolataiba merült. A többiek kíváncsian figyelték. Felnézett:

– Értik, ugye, mire gondolok? Mrs. Babbington nem volt Melfort Abbeyben, tehát Mrs. Babbington tisztázódott a gyanú alól.

– Mrs. Babbington...? De hiszen álmunkban sem jutott eszünkbe, hogy őt gyanúsítsuk.

Poirot jóindulatúan mosolygott.

– Nem? Furcsa. Nekem azonnal eszembe jutott, bizony, azonnal. Ha nem a koktéllal mérgezték meg szegényt, akkor néhány perccel azelőtt kellett megmérgezni, hogy belépett a házba. Hogyan?

Gyógyszerrel? Talán emésztési zavarok ellen vett be valamit? De ki manipulálhatott a gyógyszerekkel? Csak a feleség. Kinek lehetett olyan indítéka, amelyet senki kívülálló nem is gyaníthat? Megint csak a feleségnek.

– De hiszen szerették egymást – kiáltotta felháborodottan Egg. – Persze, maga ezt nem tudja.

Poirot kedvesen rámosolygott a lányra.

– Nem. És ez pozitívum. Ön tudja, de én nem. Ezért tudom elfogulatlanul megítélni a tényeket. Mert engedje meg, hogy mondjak valamit, mademoiselle. Nyomozói pályafutásom alatt öt olyan esetem volt, amikor a szerető férjek megölték a feleségüket, de huszonkét olyan, amikor odaadó feleségek ölték meg a férjüket. *Les femmes* nyilván jobban meg tudják őrizni a látszatot.

– Maga borzalmas ember – jelentette ki Egg. – Én tudom, hogy Babbingtonék nem ilyenek. Ez... ez szörnyű!

– A gyilkosság szörnyű, mademoiselle – szögezte le Poirot, és a hangja hirtelen megkeményedett. Könnyedebb hangnemben folytatta:

– De én... aki csak a tényeket látom... egyetértek önökkel abban, hogy ezt a gyilkosságot nem Mrs. Babbington követte el. Ugyanis nem volt ott Melfort Abbeyben. Márpedig, ahogy Sir Charles is mondta, a bűnös feltétlenül mindkét alkalommal jelen volt... Az önök listáján szereplő hét személy között kell keresnünk.

Valamennyien hallgattak.

– És mit tanácsol, mit tegyünk? – kérdezte végül is Mr. Satterthwaite.

– Bizonyára van már kész tervük – vetette fel Poirot.

Sir Charles a torkát köszörülte.

– Az egyetlen lehetséges eljárás, ha kizárásos módszerrel dolgozunk – mondta. – Szerintünk sorra kell vennünk mindenkit, aki a listán szerepel, és bűnösnek kell tekintenünk mindaddig, amíg ártatlansága be nem bizonyosodik. Úgy értem, hogy biztosra kell vennünk, hogy az adott személy és Stephen Babbington között *van* összefüggés, és leleményességünk teljes latba vetésével ki kell derítenünk, hogy ez az összefüggés miféle. Ha nem találunk ilyen összefüggést, rátérünk a következő személyre.

– Lélektanilag helyes gondolat – ismerte el Poirot. – És a módszereik?

– Azt még nem volt időnk megvitatni. Örömmel fogadnánk a tanácsait, M. Poirot. Talán ön is... Poirot elhárító mozdulatot tett.

– Kedves barátom, ne kérjen tőlem aktív közreműködést. Egész életemben az a meggyőződés vezérelt, hogy minden problémát gondolkodással oldhatunk meg a legjobban. Engedjék meg, hogy ebben az ügyben én legyek a jogi tanácsadó. Folytassák vizsgálódásaikat Sir Charles hozzáértő irányításával...

„És mi lesz velem? – gondolta Mr. Satterthwaite. – Ezek a színészek! Mindig rivaldafényben, és mindig a főszerepeket játsszák!”

– Önöknek talán időnként szükségük lesz úgynevezett jogtanácsosuk véleményére. Nos, ez a jogtanácsos leszek én – folytatta Poirot.

Rámosolygott Eggre.

– Ésszerű megoldásnak tartja, mademoiselle?

– Kitűnőnek – mondta Egg. – Biztos, hogy az ön tapasztalatai nagyon hasznosak lesznek számunkra. Láthatólag megkönnyebbült. Karójára pillantott és felkiáltott.

– Haza kell mennem. Anyám már magánkívül lesz.

– Hazaviszem a kocsimon – ajánlotta Sir Charles.

Együtt mentek ki a szobából.

Ötödik fejezet
Munkamegosztás

– Amint látja, a hal ráharapott – jegyezte meg Hercule Poirot.

Mr. Satterthwaite, aki a másik kettő után éppen becsukódó ajtót nézte, összerezzent, aztán Poirot-hoz fordult. A nyomozó kicsit gúnyosan mosolygott rá.

– Igen, igen. Ne is tagadja, hogy szándékosan mutatta meg nekem a csalit ott Monte-Carló-ban. Nem így van? Megmutatta a cikket az újságban. Remélte, hogy felkelti az érdeklődésemet, és foglalkozni fogok az üggyel.

– Ez igaz – vallotta be Mr. Satterthwaite. – De azt hittem, kudarcot vallottam.

– Nem, nem, szó sincs róla. Barátom, maga biztos érzékkel ítéli meg az emberi természetet. Kínzott az unalom. Úgy éreztem – a közelünkben játszó gyermek szavaival élve –, hogy nem tudok mit csinálni. Ön éppen a kellő lélektani pillanatban érkezett. És ha már erről beszélünk, sok bűncselekmény is a kellő lélektani pillanat következménye. A bűnözés és a pszichológia kéz a kézben járnak. De térjünk vissza a tárgyra. Fondorlatos bűncselekmény történt, teljesen tanácstalan vagyok.

– Melyik bűncselekményről beszél? Az elsőről vagy a másodikról?

– Csak egy bűncselekmény van. Amit ön az első, illetve a második gyilkosságnak nevez, az csupán ugyanannak a bűncselekménynek a két fele. A második fele egyszerre... az indíték... az alkalmazott módszerek...

Mr. Satterthwaite közbevágott.

– De hiszen a módszerek mindkét esetben egyformán problematikusak. Egyik esetben sem találtak mérget a borban, az ételekből pedig mindenki evett.

– Nem, nem, a kettő egészen más. Az első esetben úgy tűnik, mintha egész egyszerűen *senki sem* gyilkolhatta volna meg Stephen Babbingtont. Sir Charles megölhette volna ugyan *egyik* vendégét, de nem *egy bizonyos* vendégét. Esetleg Temple csempészhetett volna be valamit a tálcán levő utolsó pohárba, csak hogy Mr. Babbington nem az utolsó pohárból ivott. Nem, Mr. Babbington meggyilkolása annyira hihetetlennek látszik, hogy még mindig úgy vélem, talán valóban *képtelenség* is... talán mégis természetes halállal halt meg... De hát ezt hamarosan megtudjuk. Egészen más a helyzet a második esetben. A jelenlevő vendégek bármelyike, de az inas vagy a szobalány is megmérgezhette Bartholomew Strange-t. Itt nem merül fel semmiféle nehézség.

– Nem értem... – kezdte Mr. Satterthwaite.

Poirot feltartóztatathatatlán folytatta tovább:

– Ezt egy kis kísérlettel majd be is fogom bizonyítani. Térjünk rá egy másik és fölöttébb lényeges kérdésre. Rendkívül fontos – és biztos vagyok benne, hogy ön ezt megérti, hiszen együttérző szíve és finom megérzései vannak –, hogy ne vállaljam az úgynevezett játékrontó szerepét.

– Úgy érti... – kezdte Mr. Satterthwaite, és mosoly rajzolódott ki az ajkán.

– Úgy értem, hogy Sir Charlesnak kell játszania a főszerepet! Már megszokta. És főleg, mert valaki más is ezt várja tőle. Ugye igazam van? A mademoiselle-nek egyáltalán nem tetszik, hogy foglalkozom az üggyel.

– Milyen gyorsan „kapcsol” ön, M. Poirot.

– De hiszen ez szembeszökő. Nagyon fogékonyan reagálok... ha egy szerelmespárt kell segíteni... a viláért sem akadályozom őket. Nekünk kettőnknek, barátom, együtt kell működnünk ebben az ügyben... Charles Cartwright becsülete és dicsősége érdekében, nemde? Amikor pedig megoldódik az ügy...

– Ha megoldódik – mondta Mr. Satterthwaite halkan.

– Nincs ha! Én nem engedhetem meg magamnak, hogy kudarcot valljak!

– Sohasem? – kérdezte kíváncsian Mr. Satterthwaite.

– Előfordult egyszer-kétszer – jelentette ki Poirot méltóságteljesen –, hogy ha csak rövid ideig is, de

– az ön kifejezésével élve – lassan kapcsoltam. Nem jöttem rá elég hamar az igazságra.

– De *teljesen* sohasem vallott kudarcot?

Mr. Satterthwaite állhatatos kérdezősködése mögött kíváncsiság, egyértelmű és egyszerű kíváncsiság rejtőzött. Kíváncsi volt, hogy...

– *Eh bien* – vallotta be Poirot. – Egyszer. Réges-régen Belgiumban. Ne is beszéljünk róla...

Mr. Satterthwaite kíváncsisága – és rosszmájúsága – kielégült; sietett témát váltani.

– Nos, ön éppen arról beszélt, hogy amikor majd megoldódik az ügy...

– Sir Charles lesz az, aki megoldja. Ez döntő fontosságú. Én csak jelentéktelen láncszem leszek a gépezetben – tárta szét a karját. – Egyszer-másszor elejték egy-két szót, utalást, nem többet. Nem vágyom hírnévre, dicsőségre. Épp elég híres vagyok már, többre nincs szükségem.

Mr. Satterthwaite érdeklődéssel tanulmányozta a kis emberkét. Szórakoztatta naiv elbizakodottsága, mérhetetlen öntömjenezése. De nem követte el azt a primitív hibát, hogy pusztá hengegést lásson benne. Az angolok rendszerint szerények teljesítményeik értékelésében, néha olyankor is elégedettek magukkal, ha rosszul csinálnak valamit, de a latinok őszintébben értékelik képességeiket. Ha ügyesek, semmi okát nem látják, hogy ezt véka alá rejtsek.

– Szeretném tudni – mondta Mr. Satterthwaite –, mert nagyon érdekelne, hogy miben reménykedik, mit tud kihozni ebből az ügyből? A vadászat izgalma vezeti?

Poirot a fejét rázta.

– Nem, nem. Nemcsak erről van szó. Igaz, hogy mint a *chien de chasse* (vadászkutya) szimatolgatok, izgalomba jövök, és ha egyszer szagot fogtam, nem lehet többé elterelni a nyomról. Ez igaz, de nemcsak erről van szó... Hogy is fejezzem ki magam? Hajt a szenvedély az *igazság* kiderítésére. Az igazság a legfurcsább, a legérdekesebb, a legszebb dolog a világon...

Poirot szavait rövid csend követte.

Aztán felvette a papírlapot, amelyre Mr. Satterthwaite gondosan felírta a hét nevet, és hangosan felolvasta a névsort.

– Mrs. Dacres, Dacres kapitány, Miss Wills, Miss Sutcliffe, Lady Mary Lytton-Gore, Miss Lytton-Gore, Oliver Manders... Igen – mondta. – Sokatmondó felsorolás.

– Mi benne a sokatmondó?

– A nevek sorrendje.

– Nem hiszem, hogy bármit is jelentene. Minden különösebb rendszerezés nélkül, egyszerűen csak leírtuk a neveket.

– Persze. A lista élén Mrs. Dacres neve áll. Ebből arra következtetek, hogy önök szerint a legvalószínűbb, hogy ő követte el a bűntényt.

– Nem a legvalószínűbb – javította ki Mr. Satterthwaite –, hanem a legkevésbé valószínű. Talán ez a pontosabb kifejezés.

– És egy harmadik szóval talán még pontosabban lehetne visszaadni a véleményüket. Valószínűleg róla tétéleznék fel *a legszívesebben*, hogy ő követte el a bűntényt.

Mr. Satterthwaite hevesen replikázni akart, de észrevette a finom gúnyt Poirot csillogó zöld szemében, és nem azt mondta, amit eredetileg mondani szándékozott.

– Nem is tudom... Lehet, hogy igaza van, M. Poirot... Ha nem is tudatosan, de valóban ezért került az első helyre.

– Kérdeznék valamit, Mr. Satterthwaite.

– Tessék... tessék... – válaszolt Mr. Satterthwaite előzékenyen.

– A szavaiból úgy vettem ki, hogy Sir Charles és Miss Lytton-Gore együtt látogatták meg Mrs. Babbingtont.

– Igen.

– Ön nem ment velük?

– Nem. Hárman túl sokan lettünk volna.

Poirot mosolygott.

– Meg talán az érdeklődése is máshová vezette. Mint mondani szokás, más halra akarta kivetni a hálóját. Hová ment, Mr. Satterthwaite?

– Lady Mary Lytton-Gore-nél téáztam – válaszolt Mr. Satterthwaite mereven.

– És miről beszélgettek?

– Lady Mary volt szives a bizalmába fogadni. Túl korán kötött házasságának problémáiról mesélt. És Mr. Satterthwaite megismételte Lady Mary történetének lényegét. Poirot megértően bólogatott.

– Mennyire igaz! Így van ez az életben... Az idealista fiatal lány senkire sem hallgat, és feleségül megy a fekete bárányhoz. De nem beszélt vele másról is? Nem hozta szóba ön például Mr. Oliver Manderst?

– Csakugyan beszélgettünk róla is.

– És megtudott róla valamit?

Mr. Satterthwaite megismételte, amit Lady Mary mondott. Aztán megkérdezte:

– Miért gondolta, hogy beszélünk róla?

– Mert ön azért látogatta meg Lady Maryt. Ó, ne is tiltakozzék! Lehet, hogy *reméli*, hogy Mrs. Dacres vagy a férje követte el a gyilkosságot, de hinni azt hiszi, hogy a fiatal Manders a bűnös. Egy kézmozdulattal leintette Mr. Satterthwaite tiltakozását.

– Igen, igen, ön titkolózó természetű. Vannak elgondolásai, de a legszivesebben megtartja őket magának. Rokonszenvezem önnel, mert magam is ugyanezt teszem...

– Nem gyanúsítom Manderst... képtelenség őt gyanúsítani. Egyszerűen csak szerettem volna többet tudni róla.

– Úgy van, ahogy mondom. Ösztönösen őt gyanúsítja. Engem is érdekel a fiatalember. Már akkor este, a vacsoránál felkeltette az érdeklődésemet, mert észrevettem...

– Mit vett észre? – kérdezte mohón Mr. Satterthwaite.

– Észrevettem, hogy legalább ketten – ha nem többen – szerepet játszanak. Az egyik Sir Charles volt. – Mosolygott. – Ő a tengerésztisztet játszotta, igaz? Ez természetes is, a nagy színészek nem hagyják abba a játékot, még ha nem is szerepelnek többé a színpadon. De a fiatal Manders is színészkedett. Ő az unott és blazírt fiatalember szerepét játszotta, a valóságban azonban se unott, se blazírt nem volt; érezni lehetett benne a túlcorduló életerőt. Ezért figyeltem fel rá, kedves barátom.

– Hogyan jött rá, hogy engem is foglalkoztat a fiatalember?

– Egy csomó apróságról. Önt érdekelte a baleset, amely miatt Manders Melfort Abbeybe tévedt aznap este. Nem ment el Sir Charlesszal és Miss Lytton-Gore-ral Mrs. Babbingtonhoz. Miért? Mert feltűnés nélkül követni akarta a nyomozás maga választotta fonalát. Felkereste Lady Maryt, hogy tájékozódék valakiről. De kiről? Csak helybeli személy lehetett. Oliver Manders. És ami a legjellemzőbb, a lista végére írta a nevét. Kik a legkevésbé gyanúsak az ön szemében? – Lady Mary és Mademoiselle Egg, de mégis az övéké után írta Manders nevét, mert ő az a sötét ló, akit magának szeretne megtartani.

– Te jó ég! – sopánkodott Mr. Satterthwaite. – tényleg ilyen lennék?

– *Précisément*. Remek az ítélőképessége és ragyogóak a megfigyelései, de a következtetéseit a legszivesebben megtartja magának. Az emberekről alkotott nézeteit a magánügyének tartja. Nem közli a világgal, hogy az is megismerhesse a véleményét.

– Azt hiszem... – kezdte Mr. Satterthwaite, de Sir Charles visszatérése félbeszakította.

A színész rugalmas, lendületes léptekkel jött be a szobába.

– Brrr... – mondta – micsoda viharos este!

Whisky-t töltött magának, szódával.

Mr. Satterthwaite és Poirot nem kért italt.

– Nos – kezdte Sir Charles –, dolgozzuk ki a haditervünket. Hol a lista, Satterthwaite? Ó, köszönöm. És most kérem, M. Poirot, halljuk a jogtanácsos véleményét! Hogyan osszuk meg a munkát?

– Mit javasolna, Sir Charles?

– Nos, feloszthatjuk például magunk közt ezeket az embereket. Mit szólnak hozzá? Itt van először is Mrs. Dacres. Úgy veszem észre, Egg szeretné, ha őt neki engednék át. Úgy látszik, az a véleménye, hogy mi, férfiak, képtelenek lennénk elfogulatlanul foglalkozni egy ilyen tökéletesen öltözött, dekoratív jelenséggel. Nagyon jó ötletnek látszik, hogy szakmai vonalon közelítse meg. Ha szükséges, később Satterthwaite és én másképpen is próbálkozhatunk. Aztán itt van Dacres. Ismerem néhány barátját a lóversenypályáról. Talán tőlük is megtudhatunk egyet-mást. Aztán itt van Angela Sutcliffe.

– Ő viszont az ön hatáskörébe tartozik, Cartwright – jegyezte meg Mr. Satterthwaite. – Jól ismeri, nem?

– De igen. Éppen ezért szeretném, ha valaki más foglalkozna vele... Először is – sajnálkozva mosolygott – könnyen azzal vádolhatnak, hogy nem teljes erővel vetem bele magamat az ügybe, másodszor... nos, Angela a barátom... ugye, értik?

– *Parfaitement, parfaitement*, ez a legtermészetesebb tapintat. Nagyon is érthető. A kedves Mr. Satterthwaite magára vállalta ezt a feladatot.

– Lady Mary és Egg... persze ők nem számítanak. És mi a helyzet a fiatal Mandersszel? Véletlenül volt ugyan jelen Tollie halálának estéjén, de azt hiszem, mégis foglalkoznunk kell vele.

– Mr. Satterthwaite vállalja a fiatal Manderst is – mondta Poirot. – De azt hiszem, Sir Charles, kihagyott egy nevet a listán. Megfeledkezett Miss Muriel Willsről.

– Úgy van. Nos, ha Mr. Satterthwaite vállalja Manderst, én vállalom Miss Willst. Van valami javaslata, M. Poirot?

– Nem, nem, nincs. Érdeklődéssel várom az eredményeiket.

– Természetesen... magától értetődik, hogy tájékoztatni fogjuk. Még egy ötlet: ha megszereznénk a listán szereplők fényképeit, felhasználhatnánk azokat gillingi puhatolózásainknál.

– Kitűnő – helyeselt Poirot. – Volt még valami... Ja igen. A barátja, Sir Bartholomew koktélt nem ivott, de portóit igen?

– Igen, a portói volt a gyengéje.

– Furcsa, hogy nem érzett semmi szokatlan ízt. A tiszta nikotin áthatóan kellemetlen ízű.

– Ne felejtse el – emlékeztette Sir Charles –, hogy valószínűleg nem is volt nikotin a portóiban. Megvizsgálták a pohár tartalmát.

– Ja igaz. Milyen ostoba is vagyok! De mégis beadták neki... és a nikotinnak nagyon kellemetlen az íze.

– Nem hiszem, hogy ez lényeges volna – mondta Sir Charles lassan. – Tavasszal Tollie súlyos influenzán esett át, utána erősen megromlott az ízlelő- és szaglóérzéke.

– Értem! – mondta Poirot elgondolkozva. – Ez megmagyarázhatja és jelentős mértékben egyszerűsíti is a dolgokat.

Sir Charles az ablakhoz lépett és kinézett.

– Még mindig viharos szél fúj. Elküldök a holmijáért, M. Poirot. A Rózsa és Korona nagyon megfelel lelkes művészeknek, de ön bizonyára szívesebben veszi a nagyobb komfortot, mindenekelőtt a kényelmes ágyat.

– Igazán rendkívül kedves, Sir Charles.

– Semmiség az egész. Máris intézkedem.

Kiment a szobából.

Poirot Mr. Satterthwaite-re nézett.

– Megengedi, hogy tegyek egy javaslatot?

– Tessék.

Poirot előre hajolt, és halkán azt mondta:

– *Kérdezze meg a fiatal Manderstől, hogy miért játszotta meg azt a balesetet.* Mondja azt neki, hogy a rendőrség őt gyanúsítja, és meglátjuk, mit válaszol.

Hatodik fejezet
Cynthia Dacres

Az Ambroisine Ltd. bemutatótermei rendkívül puritán hatást keltenek. A falak szinte fehérek, a vastag, bolyhos szőnyeg annyira semleges, hogy majdnem színtelen, és ugyanilyenek a bútordíszek

is. Imitt-amott króm csillan meg, az egyik falat gigantikus világoskék és citromsárga geometriai ábra díszíti. A szoba berendezését Mr. Sydney Stanford, a fiatal, felkapott belsőépítész tervezte.

Egg Lytton-Gore egy modern vonalú, némileg fogorvosi székre emlékeztető karosszékbe telepedett, és figyelmesen nézegette az előtte kigyózó mozdulatokkal elvonuló szép, unott arcú fiatal nőt. Egg minden erejével igyekezett olyannak látszani, aki ötven-hatvan fontot is játszi könnyedséggel kiad ruhakölteményekre.

A mint mindig, most is csodálatosan valószínűtlennek tűnő Mrs. Dacres – ilyenek látta Egg – a fiatal lány körül buzgólkodott.

– Nos, ez hogy tetszik? A masnik a vállon... vicces, ugye? És milyen felséges a derék vonala! Mégsem választanék pirosat... talán inkább az új szint – a spanyolt. Nagyon csinos... mustársárga, kis barnás árnyalattal. És hogy tetszik ez a Vin Ordinaire-kreáció? Kicsit bizarr, nem? Igazán kedves és mulatságos. Manapság egész egyszerűen nem viselnek komoly ruhákat.

– Nagyon nehéz dönteni – mondta Egg. – Tudja – hangja bizalmas lett –, én sohasem engedhettem meg magamnak, hogy divatosan öltözködjek, olyan pokolian szegények voltunk. Eszembe jutott, milyen káprázatosan nézett ki aznap este a Varjúfészekben, és azt gondoltam: „Most, hogy már van költeni való pénzem, felkeresem Mrs. Dacrest, és megkérem, segítsen a ruhák kiválasztásánál.”

Annyira csodáltam akkor este!

– Drágám, maga igazán kedves! Imádok fiatal lányokat öltöztetni. Nagyon fontos, hogy a lányok ne tűnjenek éretlenek... bizonyára érti, mire gondolok.

„Te aztán nem vagy éretlen – gondolta Egg hálátlanul. – Minden hájjal megkent nőszemély vagy.”

– Maga igazi egyéniség – fuvolázott Mrs. Dacres. – Nem szabad mindennapi holmikát viselnie. Egyszerű, de frappáns ruhákat kell hordania, de mégis kerülnie mindent, ami feltűnő. Érti, ugye? Több ruhára van szüksége?

– Négy estélyi ruhára, néhány nappalira és egy-két sportruhára gondoltam. Ennyi talán elég lesz.

Mrs. Dacres még mézesmázosabb lett. Szerencsére nem is sejtette, hogy Egg bankszámláján pontosan tizenöt font tizenkét shilling szerénykedik, és ebből kell kijönnie decemberig.

Elegáns modelleket viselő lányok újabb sora vonult el Egg előtt. A szakmai értekezések szüneteiben Eggnek sikerült más témákat is beleszőnie a beszélgetésbe.

– Ugye, azóta sem járt a Varjúfészekben? – érdeklődött.

– Nem, drágám. Képtelen lettem volna odamenni. *Nagyon* felzaklatott az az este... meg aztán szerintem Cornwallban borzasztóan sok a művész... Egyszerűen nem bírom a művészeket. Még a testalkatuk is furcsa...

– Megrázó élmény volt, ugye? – kérdezte Egg. – Az öreg Mr. Babbington igazán olyan helyes bácsi volt.

– Engem ókori leltre emlékeztetett – válaszolt Mrs. Dacres.

– Találkozott vele már korábban is?

– A kedves ókori lelettel? Nem emlékszem, hogy találkoztunk volna.

– Mintha ő azt mondta volna – mondta Egg. – De nem Cornwallban. Azt hiszem, egy Gilling nevű faluban.

– Igazán? – Mrs. Dacres tekintete elbizonytalanodott. – Nem, Marcelle... a *Petite Scandale*-t kérem...

Jenny modelljét... utána meg a kék Patou-t.

– Nem találja furcsának – kérdezte Egg –, hogy Sir Bartholomew-t megmérgezték?

– Iszonyú, drágám, nem is tudom szavakban kifejezni. De nekem jól jött. Mindenféle szörnyű nőszemélyek kerestek fel, és ruhákat rendeltek, pusztán csak mert szenzációra voltak éhesek. Nézz csak, ez a Patou-modell remek lenne! Figyelje csak meg ezt a teljesen felesleges és nevetséges fodrot

– imádnivalóvá teszi a modellt! Fiatalos, és nem unalmas. Igen, a szegény Sir Bartholomew halála valóságos istenáldása volt számomra. Végeredményben azt is el lehetett képzelni, hogy esetleg én öltem meg. Igyekeztem is egy kicsit így beállítani a dolgot. Mérhetetlenül elhízott nők kerestek fel, úgy bámultak rám, hogy majd kiesett a szemük. Megjátszottam magam. És aztán, látja...

De ebben a pillanatban megjelent egy monumentálisra méretezett amerikai nő; szemmel láthatóan a szalon egyik nagyrabcsült kliense.

Mig az amerikai nő valósággal lehengette Mrs. Dacrest sokrétű és költséges igényei felsorolásával, Eggnek sikerült feltűnés nélkül távoznia, miután közölte a fiatal hölgygel, aki Mrs. Dacres után foglalkozott vele, hogy még gondolkodik, mielőtt véglegesen választana.

Kilépve a Bruton Streetre, Egg a karórájára pillantott. Húsz perc múlva egy. Hamarosan megkezdheti második tervének végrehajtását.

Elsétált a Berkeley Square-ig, majd lassú léptekkel visszasétált. Egy órákor megállt egy kínai *objets d'art* kirakat előtt.

Miss Doris Sims sietve lépett ki a Bruton Streetre, és a Berkeley Square felé indult. De még mielőtt odaért, egy hang szólalt meg mellette.

– Bocsánat – mondta Egg. – Beszélhetnék önnel néhány percig?

A lány meglepetten fordult feléje.

– Ugye, az Ambrosine szalon manekenje? Feltűnt nekem ma délelőtt. Remélem, nem találja sértőnek, ha azt mondom, hogy még soha nem láttam a magáénál tökéletesebb alakot?

Doris Sims egyáltalán nem találta sértőnek. Csak egy kicsit zavarba jött.

– Igazán nagyon kedves, asszonyom – válaszolt.

– És igazán borzasztóan barátságosnak is látszik – buzgólkodott Egg. – Nem löncsölne velem Berkeleynél vagy a Ritzben, és közben elmondanám, miről van szó?

Doris Sims egy pillanatnyi habozás után elfogadta a meghívást. Kíváncsi természetű volt, és imádta a jó ételeket.

Mihelyt letelepedtek az egyik asztalhoz, és megrendelték az ételt, Egg fejest ugrott a magyarázkodásba.

– Remélem, nem árulja el senkinek, miről beszéltünk – kezdte. – Ugyanis van egy munkám... különböző munkakörökben dolgozó nőkről írok. Szeretném, ha mindent elmondana a női divatszalonokról.

Doris kissé csalódottnak látszott, de azért elég készségesen közölt néhány száraz adatot a munkaidőről, a fizetésekről, munkaköre előnyeiről és hátrányairól. Egg egy kis noteszba feljegyezte az adatokat.

– Irtó kedves magától – mondta. – Nagyon tájékozatlan vagyok, ez a terület teljesen új a számomra. Nagyon pocsekul állok anyagilag; ez a kis újságírói munka rengeteget jelent nekem.

Bizalmasan folytatta:

– Igazán szemtelenség volt a részemről besétálni az Ambrosine szalonba, és úgy tenni, mintha volna pénzem, és egy csomó modellt megvehetnék. Valójában a ruhapénzemből már alig néhány font maradt, és ebből kell kijönnöm karácsonyig. Azt hiszem, Mrs. Dacres megpukkadna, ha megtudná.

Doris vihogott.

– De még mennyire!

– Jól játszottam? – érdeklődött Egg. – Tényleg úgy látszott, mintha volna pénzem?

– Remekül csinálta, Miss Lytton-Gore. A főnökasszony biztos benne, hogy egy csomó ruhát fog vásárolni.

– Tartok tőle, hogy nagy csalódás fogja érni – jegyezte meg Egg.

Doris még lelkesebben vihogott. Élvezte a löncsöt, és rokonszenves volt neki Egg. „Igaz, hogy társaságbeli fiatal hölgy – mondta –, de egyáltalán nem vág fel. Természetesebben már nem is viselkedhetne.”

Miután létrejött a kellemes kapcsolat, Eggnek nem volt nehéz rávenni partnerét, hogy nyíltan beszéljen munkaadójáról.

– Úgy érzem – tapogatózott Egg –, hogy Mrs. Dacres rosszindulatú hárpia. Igazam van?

– Egyikünk sem kedveli, Miss Lytton-Gore, ez tény. De persze ügyes nő, rendkívüli üzleti érzéke van. Egész más, mint azok a társaságbeli hölgyek, akik szalont nyitnak, aztán csődbe mennek, mert a barátnőik nem fizetik ki a náluk vásárolt ruhákat. Kemény ember a főnökasszony, igazán kemény ember... de meg kell hagyni, hogy korrekt... és van izlése... Érti a dolgát, és ügyesen ráveszi a nőket, hogy stílusosan öltözködjenek.

– Bizonyára rengeteget keres.

Furcsa, sokatmondó kifejezés csillant fel Doris szemében.

– Nem tartozik rám; nem is illendő, hogy pletykáljak...

– Persze hogy nem – mondta Egg. – Folytassa!

– De ha már kérdi... szerintem a szalon zúrban van. A minap is járt egy úr a főnökasszonynál, és hosszasan tárgyaltak... azt hiszem, Mrs. Dacres kölcsönt vett fel, hogy valamiképpen felszinen tudja tartani magát, remélve, hogy megjavul az üzletmenet. Biztos, hogy szorongatják a hitelezői.

Őszintén szólva, Miss Lytton-Gore, a főnökasszony néha szörnyen néz ki. Sugárzik róla a kétségbeesés. Elképzelni se tudom, milyen lenne az arca, ha nem festené magát. Azt hiszem, egész éjszakákat nem alszik.

– És a férje milyen ember?

– Az egy fura szerzet. Ha a véleményemet akarja hallani: sötét alak. Nem mintha túl gyakran látnánk. A többi lány nem ért egyet velem, de szerintem a főnökasszony még mindig odavan érte. Persze, mesélnek egy csomó csúnya dolgot is...

– Például? – érdeklődött Egg.

– Nem szívesen pletykálok, sohasem voltam pletykás természetű.

– Persze hogy nem. Folytassa csak. Ott tartott, hogy...

– Nos, a lányok sokat fecsegték egy fiatalemberről... Nagyon gazdag és nagyon mulya. Nem éppen ütődött, de... ugye érti, mire gondolok... A főnökasszony minden erejével rástartolt. Remélte, hogy a fiatalember rendbehozza a szénáját... Elég mulya volt, bármire rávehette volna... De aztán váratlanul... tengeri utazásra rendelték.

– Ki rendelte tengeri utazásra...? Egy orvos?

– Igen, a Harley Streetről valaki. Azt hiszem, ugyanaz az orvos, akit megöltek Yorkshire-ben... állítólag megmérgezték.

– Sir Bartholomew Strange?

– Igen, így hívták. A főnökasszony egy hétvégén vendégségben volt nála, és mi, lányok, magunk között azt mondtuk... csak úgy nevetgélve, viccből... nos, azt mondtuk, mi lenne, ha asszonyunk kinyírná a doktort... bosszúból! Persze, csak *tréfálkoztunk*...

– Persze – helyeselt Egg. – Ahogy a lányok szoktak. Tökéletesen értem. Tudja, magam is pont ilyenek képelem el a gyilkos nőket, mint Mrs. Dacres... keménynek és könyörtelennek.

– Ő aztán kemény ember... és ronda természete van! Ha kijön a sodrából, még a közelébe sem merészkedünk. Állítólag a férje is tart tőle. És nem is csoda.

– Nem hallotta, nem beszélt véletlenül Mrs. Dacres egy Babbington nevű férfiről? Vagy egy faluról Kentben, Gillingről?

– Nem emlékszem rá, hogy beszélt volna.

Doris a karórájára pillantott, és felkiáltott.

– Szent ég! Mennem kell! Elkésem.

– Isten vele, és nagyon köszönöm, hogy eljött.

– Igazán kellemesen elbeszélgettünk. Isten vele, Miss Lytton-Gore. Remélem, jól sikerül a cikke. Keresni fogom az újságban.

„Azt aztán keresheted” – gondolta Egg, és kérte a számlát.

Határozott vonalat húzott az állítólagos cikkhez készített feljegyzései alá, majd ezeket írta a kis noteszba:

Cynthia Dacres. Állítólag anyagi gondjai vannak. Azt mondják, „ronda a természete”. Egy fiatalembert (gazdag), akiről feltételezik, hogy viszonya volt vele, Sir Bartholomew tengeri útra küldött. Nem reagált sem Gilling említésére, sem arra, hogy Babbington ismerte volna őt.

„Ez bizony nem sok – gondolta Egg. – Lehet ugyan indíték Sir Bartholomew meggyilkolására, de nagyon gyengécske indíték. Talán M. Poirot ki tud hozni belőle valamit. Mert én nem.”

Hetedik fejezet
Dacres kapitány

Egg még nem fejezte be aznapi programját. A St. John's House felé indult. Itt lakott a Dacres házaspár. A St. John's House új háztömb, rendkívül drága lakásokkal. Az ablakokban díszes virágládák, az egyenruhás portások eleganciája pedig külföldi tábormásokra emlékeztet.

Egg nem lépett be az épületbe. Fel és alá sétált az utca túlsó oldalán. Körülbelül egyórai séta után úgy érezte, hogy már jó néhány mérföldet megtett. Fél hat volt.

Egy taxi gördült a ház elé, Dacres kapitány szállt ki belőle. A lány várt három percig, aztán átkelt az úttesten, és belépett az épületbe.

Megnyomta a 3. számú lakás csengőjét. Dacres nyitott ajtót. Éppen a felöltőjét vette le.

– Ó, kezdte Egg. – Jó napot. Emlékszik rám, ugye? Cornwallban találkoztunk, aztán Yorkshire-ben is.

– Persze... persze. És mind a kétszer egy haláleset alkalmával, igaz? Jöjjön be, Miss Lytton-Gore.

– A feleségével szeretnék beszélni. Itthon van?

– A Bruton Streeten van... a szalonjában.

– Értem. Ma voltam ott. Azt hittem, talán már hazajött, és nem veszi rossz néven, hogy felkerestem... csak hát attól tartok, borzasztóan zavarok...

Egg bocsánatkérően elhallgatott.

Freddie Dacresnek ez járt a fejében: „Bájos kis csibe. Átkozottul csinos!”

Hangosan azt mondta:

– Cynthia csak jóval hat után jön haza. Én most érkeztem Newburyből. Pocsék napom volt, korán ott hagytam az egészet. Eljönne velem a Hetvenkettő Klubba? Megihatnánk egy koktélt.

Egg elfogadta a meghívást, noha gyanította, hogy a férfi már amúgy is többet ivott a kelleténél.

Mikor már a Hetvenkettő Klub alagsori félhomályában szürcsölgették a martinit, Egg megszólalt: – Remek hely! Még sohasem jártam itt.

Freddie Dacres elnézően mosolygott. Kedvelte a csinos fiatal lányokat. Talán nem annyira, mint egy-két más dolgot, de meglehetősen kedvelte őket.

– Izgalmas volt, ugye? – kérdezte a férfi. – Mármint Yorkshire-ben. Van benne valami komikus, ha éppen egy orvost mérgeznek meg... Érti, mire gondolok... Rendszerint a fordítottja történik. Az orvosok mérgeznek meg másokat.

Felvidulva saját szellemeskedésén, harsányan felnevetett, és még egy italt rendelt.

– Szellemes megállapítás – mondta Egg elismerően. – Nekem még sohasem jutott eszembe.

– Persze, csak vicceltem – mentegetőzött Freddie Dacres.

– Fura – jegyezte meg Egg –, hogy ahányszor eddig találkoztunk, mindig meghalt valaki.

– Hát bizony elég fura – ismerte el Dacres kapitány. – Ugye, arra az öreg pasasra, a papra gondol... hogy is hívták? Annak a színészfélének a házában.

– Igen, nagyon gyanús volt az a hirtelen halál.

– Mindenesetre nyugtalanító – mondotta Dacres. – Hátborzongató érzés, hogy úgy összecuklik valaki, és már vége is. Az ember önkéntelenül arra gondol, hogy „én leszek a következő”, és máris kirázza a hideg.

– Ön már régebben ismerte Mr. Babbingtont, ugye? Még Gillingből?

– Azt sem tudom, hol van az a Gilling. Nem, korábban soha nem találkoztam az öreg szivarral.

Érdekes, hogy pontosan úgy nyiffant ki, mint az öreg Strange. Kicsit furca. Csak nem nyírták ki őt is?

– Magának mi a véleménye?

Dacres a fejét rázta.

– Az lehetetlen – jelentette ki határozottan. – Senki sem gyilkol papokat. Egy orvos az egészen más tészta...

– Más – helyeselt Egg. – Szerintem is.
– Persze. Kézenfekvő. Az orvosok mindenbe beleütik az orrukát, igazi ördög cimborái. – Kicsit vontatottan beszélt. Előrehajolt. – Nem tanácsos szabadjára engedni őket. Érti?
– Nem – vallotta be Egg.
– Emberi életekkel packáznak. Átkozottul nagy a hatalmuk. Nem szabadna túrni!
– Nem egészen értem, mire gondol.
– Drágám, éppen most *mondom*. Bezárathatják a delikvenst... erre gondolok... a pokolba zárathatják. Úristen, milyen kegyetlenek! Bezárják, és megvonják tőle azt a valamit... és bárhogyan könyörög és imádkozik, megtagadják tőle. Fikarcnyit sem törődnek a kínlódásával... Ilyenek az orvosok. Ezt én mondom... és én aztán igazán *tudom*.
Arca fájdalmasan eltorzult. Pupillái gombostűfejnyre szűkültek, tekintete a semmibe meredt.
– A pokol, én mondom, maga a pokol. És még gyógyításnak nevezik! Azt állítják, hogy rendes dolgot művelnek. Disznók!
– Sir Bartholomew Strange...? – kezdte Egg óvatosan.
A férfi kapott a szón.
– Sir Bartholomew Strange! Sir Bartholomew Humbug! Szeretném tudni, mi folyik abban a híres szanatóriumában! „Idegyógyászat.” Ezt merik mondani. Aki oda bekerül, soha nem jut ki onnan. És még azt állítják, hogy a betegek szabad akaratukból mennek oda. Szabad akarat! Egész egyszerűen elkapják az embert, amikor erőt vesz rajta a rémület.
Már egész testében remegett. A szája hirtelen legörbült.
– Kikészültem – mentegetőzött. – Teljesen kikészültem. – Hívta a pincért, noszogatta a lányt, hogy igyék még egy pohárral. Amikor Egg visszautasította, magának rendelt még egyet.
– Így már jobb – mondta, miután egyből felhajtotta az italt. – Megnyugodtam. Kellemetlen, ha az ember elveszti az idegeit. Nem szabad felbosszantanom Cynthiát. Azt mondta, ne fecsegyek. – Egyet-kettőt bölintott. – Nem lenne jó, ha ezt elmesélné a rendőrségen – folytatta. – Azt hihetnék, hogy én nyírtam ki az öreg Strange-et. Nem gondolja? Ugye, tisztában van vele, hogy valaki megölte? Még hozzá közülünk valaki. Mókás gondolat. De melyikünk? Ez a kérdés.
– Talán *ön* tudja, hogy melyikünk... vetette fel Egg.
– Miért mond ilyet? Honnan tudnám?
Dühösen és gyanakodva nézett a lányra.
– Higgye el nekem, hogy nem tudok semmit. Nem akartam vállalni azt az átkozott „kúráját”. Akármit mondott Cynthia, nem vállaltam. Tervezett valamit ellenem... mind a ketten terveztek valamit. De nem tudtak átejtteni.
Kihúzta magát.
– Erős férfi vagyok, Miss Lytton-Gore.
– Persze, hogy az – biztosította Egg. – Mondja, tud valamit bizonyos Mrs. de Rushbridgerről, akit a szanatóriumban kezelnek?
– Rushbridger? Rushbridger? Az öreg Strange mondott róla valamit. Mit is? Semmire sem emlékszem.
Sóhajtott egyet, a fejét rázta.
– Kihagy az emlékezetem, ez az igazság. És ellenségeim is vannak, rengeteg ellenségem. Lehet, hogy most is kémkednek utánam.
Nyugtalanul körülnézett. Aztán odahajolt az aztal felett Egghez.
– Mit keresett az a nő a szobámban?
– Miféle nő?
– Az a nyúlarcú nőszemély. Szindarabokat ír. Másnap reggel... miután Strange meghalt. Éppen a reggelitől jöttem fel. A nő a szobámból jött ki, és a folyosó végén kiment a tapétaajtón, a személyzeti szobák felé. Különös, ugye? Miért ment be a szobámba? Mit gondolt, mit találhat ott? Tulajdonképpen mi után szimatolgatott? Mi köze volt hozzám? – Titokzatosan előrehajolt. Vagy maga is azt hiszi, amit Cynthia mond?
– Miért, mit mond Mrs. Dacres?

– Szerinte csak képzelődtem. Azt mondja, hogy „látomásom” volt. – Bizonytalanul elnevette magát.
– Időnként tényleg látok egyet-mást. Rózsaszínű egereket... kígyókat... meg ilyesmit. De egy nő, az mégis más... És *valóban* láttam. Fura szerzet az a nő. Gonosz szemei vannak. Belelát az emberbe. Hátradőlt a puha fotelban. Úgy látszott, mindjárt elalszik.

Egg felállt.

– Mennem kell. Nagyon köszönöm, Dacres kapitány.

– Ne köszönjön semmit. Elbűvölt. Teljességgel elbűvölt...

Elvékonyodott a hangja.

„Okosabb, ha elmegyek, mielőtt végleg kikészül” – gondolta Egg.

Kilépett a füstös levegőjű Hetvenkettő Klubból a hűvös estébe.

Beatrice, a szobalány azt mondta, hogy Miss Wills állandóan szimatolgatott és mindenbe beleütötte az orrát. És most Freddie Dacres elbeszélése... *Mit* kereshetett Miss Wills? És mit talált? Lehetséges, hogy Miss Wills *tud* valamit?

Mégis volna valami ebben a Sir Bartholomew Strange-ről szóló, meglehetősen zavaros történetben?

Lehetséges, hogy Freddie Dacres titokban félt tőle és gyűlölte?

Lehetségesnek látszik.

De a Babbington-ügy miatt semmi bűntudatot nem érez.

„Milyen furcsa lenne – gondolta Egg –, ha Babbingtont mégsem gyilkolták volna meg.”

Aztán hirtelen elállt a lélegzete. Megakadt a szeme az újságárusnál kitett reklámtáblán: „A CORNISHI EXHUMÁLÁS EREDMÉNYE.”

Sietve odadobott egy pennyt, és felkapott egy lapot. Közben beleütközött egy másik nőbe, aki szintén újságot vásárolt. Egg bocsánatot kért, és ráismert a nőre: Sir Charles titkárnője, az ügyes, rátermett Miss Milray volt.

Egymás mellett állva, mindketten a lapzártá utáni híreket keresték. Igen, ott volt.

„A CORNISHI EXHUMÁLÁS EREDMÉNYE.” A szavak táncoltak Egg szemei előtt. A belső szervek vizsgálata... Nikotin...

– Tehát *valóban* megölték – suttogta Egg.

– Te jó ég! – mondta Miss Milray. – Ez borzasztó... borzasztó...

Kemény arcvonásai eltorzultak az izgalomtól. Egg meglepetten nézett rá. Mindeddig nem tekintette egészen emberi lénynek Miss Milrayt.

– Egészen odavagyok – magyarázta Miss Milray. – Gyerekkorom óta ismertem.

– Mr. Babbington?

– Igen. Ugyanis az anyám Gillingben lakik, ahol korábban Mr. Babbington lelkész volt. Persze, hogy egészen odavagyok.

– Meg tudom érteni.

– Nem is tudom, mit csináljak – mondta Miss Milray.

Egg meglepett tekintete láttán kissé elpirult.

– Szeretnék írni Mrs. Babbingtonnak – mondotta sietve. – Csak nem látszik egészen... egészen...

Nem tudom, mit kellene csinálnom.

Egg valahogy nem érezte kielégítőnek a magyarázatot.

Nyolcadik fejezet

Angela Sutcliffe

– Nos? Barát vagy rendőrkapó? Okvetlenül tudnom kell! Miss Sutcliffe szeme gúnyosan csillogott. Keresztbe vetett lábbal ült az egyenes hátú széken; jól mutatott gondosan fésült ősz hajával. Mr. Satterthwaite megcsodálta szép formájú lábát, kecses bokáját. Miss Sutcliffe mindenkit elbűvölt, és

ezt főleg annak köszönhette, hogy ritkán vett bármit is komolyan.

– Korrektnek érzi a kérdést? – érdeklődött Mr. Satterthwaite.

– Drága barátom, persze hogy korrektnek. A szép szememért jött ide, ahogy a franciák oly kedvesen mondják, vagy azért, maga gonosz ember, hogy gyilkosságokról faggasson?

– Kétkedik benne, hogy az első alternatíva az igazi? – kérdezte Mr. Satterthwaite kis meghajlással.

– De még mennyire hogy kétkedem – szögezte le határozottan a színész. – Maga is azok közé tartozik, akik szelídnék látszanak, és közben térdig gázolnak a vérben.

– Nem, dehogy.

– De még mennyire! Csak azt nem tudom, hogy sértésnek, vagy bóknak tekintsem, hogy szóba jöttem mint potenciális gyilkos. Alapjában véve inkább bóknak veszem.

Kacéran félrehajtotta a fejét, és felcsillantotta mindig hatásos, igéző mosolyát.

Mr. Satterthwaite ezt gondolta magában:

„Elragadó teremtés.”

Hangosan viszont így szólt:

– Elismerem, drága asszonyom, hogy Sir Bartholomew Strange halála nagymértékben felkeltette érdeklődésemet. Talán tudja, hogy már máskor is belekontárkodtam hasonló ügyekbe...

Szerényen szünetet tartott, talán azt remélte, hogy Miss Sutcliffe jelét adja, hogy már hallott ilyen jellegű tevékenységéről. A színész azonban mindössze ennyit kérdezett:

– Egy kérdésemre válaszoljon: van abban valami, amit az a lány beszél?

– Melyik lány, és mit beszél?

– A Lytton-Gore lány. Az, akit Charles annyira elkápráztatott. Annak a bitang Charlesnak minden sikerül! A lány szerint azt a kedves öregembert is megölték ott Cornwallban.

– És ön szerint?

– A két haláleset kétségtelenül azonos módon történt... Tudja, intelligens az a lány. Mondja... komolyan gondolja Charles?

– Azt hiszem, asszonyom, az ön véleménye erről a kérdésről sokkal értékesebb az enyémnél – mondta Mr. Satterthwaite.

– Idegesítően diszkrét tud lenni! – kiáltott fel Miss Sutcliffe. – Én meg – sóhajtott fel – rémesen indiszkrét vagyok...

Szempilláit rezegetve a férfira tekintett.

– Meglehetősen jól ismerem Charlest. Általában elég jól ismerem a férfiakat. Minden jel arra mutat, hogy kezd lehiggadni. Az erényesség légköre veszi körül. Szerintem nem fog sokat teketóriázni, hanem rekordidő alatt családot alapít... Az én véleményem ez. Milyen unalmasak tudnak lenni a férfiak, amikor kezdenek lehiggadni! Minden vozerejüket elvesztik.

– Már sokat gondolkoztam rajta, miért nem nősült meg Sir Charles – mondta Mr. Satterthwaite.

– Soha semmi jelét nem mutatta, hogy nősülni szeretne. Nem az a nősülő fajta. De nagyon vonzó férfi... – Felsóhajtott. Huncutul csillogó szemekkel nézett Mr. Satterthwaite-re. – Ő és én valamikor... hát igen, miért is tagadnám, hiszen mindenki tudja. Nagyon kellemes volt, amíg tartott... és még most is a legjobb barátok vagyunk. Valószínűleg ezért mereszt rám olyan vad szemeket a Lytton-Gore lány. Gyanakszik, hogy még mindig érzek némi *tenderness*-t Charles iránt. De vajon csakugyan érzek? Talán. Én mindenesetre nem írtam meg az emlékirataimat, részletezve bennük minden viszonyomat, amit barátnőim többsége már megtett. A lány nem szívesen olvasná, ha megírtam volna. Megbotránkozna rajta. A mai lányok könnyen megbotránkoznak. De az anyja nem botránkozna meg. Nem is lehet igazán megbotránkoztatni egy bájos, középkorú viktoriánus asszonyt. Az ilyenek keveset beszélnek, de mindig a legrosszabbat gondolják...

Mr. Satterthwaite csak ennyit mondott:

– Azt hiszem, igaza van, amikor azt hiszi, hogy Egg Lytton-Gore gyanakszik önre.

Miss Sutcliffe összeráncolta a homlokát.

– Egyáltalán nem vagyok biztos benne, hogy nem vagyok-e én is féltékeny egy kicsit a lányra... Mi nők olyanok vagyunk, mint a macskák, nem? Karmolunk, karmolunk, panaszosan miákolunk, és dorombolunk, dorombolunk...

A színésznő felnevetett.

– Miért nem Charles jött, hogy kikérdezzen? Valószínűleg túlzott kíméletből. Egészen biztos, hogy bűnösnek tart... Bűnös vagyok, Mr. Satterthwaite? Maga mit gondol?

Felállt és kinyújtotta egyik kezét.

„Arábia minden fűszere nem édesíti meg már ezt a kis kezét...”

Hirtelen elhallgatott.

– Nem. Én nem vagyok Lady Macbeth. Az én műfajom a vígjáték.

– Meg aztán az indíték is hiányzik – jegyezte meg Mr. Satterthwaite.

– Úgy van. Én kedveltem Sir Bartholomew Strange-t. Barátok voltunk. Semmi okom nem volt rá, hogy a halálát kívánjam. És éppen mert barátok voltunk, szeretnék aktívan részt venni a gyilkosa kézrekerítésében. Mondja meg, ha bármit is segíthetek...

– Ugyebár, Miss Sutcliffe, ön semmit sem látott, vagy hallott, ami összefüggésbe hozható a bűncselekménnyel?

– Amit tudtam, már elmondtam a rendőrségnek. A hétvégi vendégek éppen csak megérkeztek.

Strange rögtön az első estén meghalt.

– Az inas?

– Fel se figyeltem rá.

– Nem viselkedett különösen valamelyik vendég?

– Nem. Persze, az a fiatalember... hogy is hívják? ... Manders... elég váratlanul bukkant fel.

– Sir Bartholomew Strange meglepődött?

– Igen, azt hiszem, meglepődött. Épp mielőtt bementünk volna a vacsorához, említette, hogy fura egy eset. „Új módszer a kapuk betörésére”, mondta, és hozzátette: „De a fiatalember a falat és nem a kapumat törte be.”

– Jó hangulatban volt Sir Bartholomew?

– Nagyon jó hangulatban!

– És mi van azzal a titkos folyosóval, amelyet a rendőrségnek említett?

– Azt hiszem, a könyvtárból vezet kifelé. Sir Bartholomew megígérte, hogy megmutatja nekem... de meghalt szegény.

– Hogyan vetődött fel a téma?

– Az egyik legutóbbi beszerzéséről beszélgettünk... egy öreg diófa íróasztalról. Megkérdeztem, van-e titkos fiókja. Imádom a titkos fiókokat. Egyik szenvedélyem. Strange így válaszolt: „Tudomásom szerint titkos fiók nincs, de van a házban egy titkos folyosó.”

– Nem említette egyik betegét, bizonyos Mrs. de Rushbridgert?

– Nem.

– Ismer egy Gilling nevű falut Kentben?

– Gilling? Nem, nem ismerek. Miért?

– De Mr. Babbingtont már régebből ismerte, ugye?

– Ki az a Mr. Babbington?

– Az a férfi, aki meghalt, illetve akit megöltek a Varjúfészekben.

– Ja, a pap. Elfelejtettem a nevét. Nem, azelőtt soha nem láttam. Ki mondta önnek, hogy ismertem?

– Valaki, akinek tudnia kell – jelentette ki Mr. Satterthwaite merészen.

A színésznőt láthatólag mulattatta a dolog.

– Drága öreg barátom, csak nem gondolják, hogy viszonyom volt velem? Igaz, hogy a főpapok gyakran csuda huncutul viselkednek. Miért ne tehetnék ugyanezt a lelkészek is? Itt van a kutya elásva, mi? Csakhogy tisztára kell mosnom szegény öreg emlékét. Azelőtt soha életemben nem találkoztam velem.

Mr. Satterthwaite kénytelen volt megelégedni Angela Sutcliffe állításával.

Kilencedik fejezet

Muriel Wills

Képtelenségnek látszott, hogy az Upper Cathcart Road 5. számú ház Tooting, a satírikus színdarabok írójának otthona. A szoba falai, ahová Sir Charlest bevezették, unalmas zabkásaszínűek, fent élénksárga szegéllyel. Rózsaszínű bársonyfüggönyök díszítették, s rengeteg fénykép és porcelán kutya, egy fodros szoknyájú hölgy alatt szemérmesen megbúvó telefon, sok-sok asztalka és néhány gyanús kinézésű, Birminghamben gyártott távol-keleti bronz dísz tárgy tűnt a látogató szemébe. Miss Wills oly nesztelenül lépett a szobába, hogy Sir Charles meg sem hallotta. A heverőre dobott, nevetségesen hosszú testű bohócbabát nézegette elmerülten.

Miss Wills vékony hangon szólalt meg:

– Jó napot, Sir Charles! Igazán váratlan meglepettetés.

A férfi hirtelen hátrafordult.

Miss Wills lötyögő, bő dzsemper ruhája szomorúan lógott szögletes alakján. A harisnyája ráncos volt, s a lakkcipőjének nagyon magas a sarka.

Kezet fogtak, Sir Charles elfogadott egy cigarettát, és leült a bohócbaba mellé a heverőre. Miss Wills vele szemben telepedett le. Az ablakon beáramló világosság meg-megcsillant az írónő csíptető szemüvegén.

– Fantasztikus, hogy képes volt ide kijönni – mondta Miss Wills. – Lázba fog jönni az anyám.

Imádja a színházat, különösen a romantikus darabokat. Sokat emlegette azt a darabot, amelyben ön egy egyetemista herceget játszott... Az anyám a délutáni előadásokra jár, s előadás közben csokoládét majszol... És megőrül magáért.

– Igazán örülök – válaszolt Sir Charles. – El sem tudja képzelni, milyen jólesik, ha emlékeznek az emberre, hiszen a közönség olyan hamar felejt! – Felsóhajtott.

– Odalesz a boldogságtól, hogy beszélhet önnel – folytatta Miss Wills. – Éppen a napokban járt itt Miss Sutcliffe, és anya egészen magánkívül volt, hogy találkoztak.

– Angela itt járt?

– Igen. Ugyanis játszik az egyik darabomban, az a címe, hogy *A kiskutya nevet*.

– Ó, persze – mondta Sir Charles. – Olvastam róla. Igazán figyelemreméltó cím.

– Örülök, hogy ez a véleménye. Miss Sutcliffe-nek is tetszik. Egy gyermekdal modern változata – rengeteg duma és bohóság... Sok futkosás és rumli valami jelentéktelen dolog körül, a középpontban persze Miss Sutcliffe szerepe áll... Mindenki úgy táncol, ahogy ő fütyül... ez a témája.

Sir Charles így válaszolt:

– Nem rossz. A világ manapság csakugyan olyan, mint egy rossz gyermekdal. S a kiskutya a hajcihőn nevet, ugye? És hirtelen eszébe jutott: „Persze, ez a nő a kiskutya. Szemlélődik és nevet.” „Ennek a nőnek – gondolta Sir Charles – kegyetlen humora van.”

Hangosan ezt mondta:

– Kíváncsi vagyok, kitalálja-e mi szél hozott ide?

– Hát – mondta Miss Wills –, nem hiszem, hogy csak szerény személyemnek szó a vizit.

Sir Charles hirtelen átérezte a kimondott és a leírt szó közötti különbséget. Papíron Miss Wills okos és cinikus, szóban csak vicces.

– Tulajdonképpen Satterthwaite-től származik az ötlet – mondta Sir Charles. – Az emberi jellem jó ismerőjének képzelet magát.

– Nagyon ért az emberekhez – válaszolt Miss Wills. – Mondhatnám, ez a hobbyja.

– És az a szilárd meggyőződése, hogy ha volt egyáltalán valami észrevennivaló aznap este Melfort Abbeyban, ön minden bizonnyal észrevette.

– Ezt mondta?

– Igen.

– Beismerem, nagyon érdekelt a dolog – mondta Miss Wills lassan, elgondolkodva. – Ugyanis sohasem láttam még gyilkosságot közlő. Egy írónak mindenben témát kell látnia, nem?

– Dehogynem. Ez közismert sarkigazság.

– Így aztán természetes – szögezte le Miss Wills –, hogy igyekeztem észrevenni, amit csak lehetett. Miss Wills ezzel kétségtelenül azt akarta mondani, amit Beatrice úgy fejezett ki, hogy „szimatolgat és mindenbe beleüti az orrát”.

– A vendégekkel kapcsolatban?

– A vendégekkel kapcsolatban.

– No és mit vett észre?

A csíptető szemüveg megmozdult.

– Tulajdonképpen semmit. Ha észrevettem volna, természetesen elmondom a rendőrségnek – tette hozzá nyomatékosan.

– De valamit csak észrevettem.

– Valamit mindig észreveszek. Nem tehetek róla, de így van. – Miss Wills kuncogott.

– És észrevette, hogy... Mit vett észre?

– Semmit... vagyis... semmit, amiről ön azt mondaná, hogy valami, Sir Charles. Jelentéktelen apróságokat emberek jelleméről. Én nagyon érdekesnek találom az embereket! Nagyon tipikusak, ha érte, mire gondolok.

– *Miben* tipikusak?

– Csak úgy önmagukban. Ó, nem is tudom elmagyarázni. Élőszóban mindig ügyetlenül fejezem ki magam.

Megint kuncogott.

– Vagyis a tolla gyilkosabb, mint a nyelve – mondta Sir Charles mosolyogva.

– Nem valami kedves öntől, hogy azt mondja, „gyilkosabb”, Sir Charles.

– Drága Miss Wills, ismerje be, hogy tollal a kezében nem ismer könyörületet.

– Ön borzasztó ember, Sir Charles. *Ön* könyörtelen *velem*.

„Elég ebből a sekélyes élcélődésből” – mondta magában Sir Charles. Hangosan így szólt:

– Tehát semmi konkrétumot nem vett észre, Miss Wills?

– Nem... nem éppen. De volt azért valami, valami, amit észrevettem, és el is kellett volna mondanom a rendőrségnek, csak megfeledeztem róla.

– Mi volt az?

– Az inas. A bal csuklóján valami anyajegy volt. Észrevettem, amikor a salátával kínált. Gondolom, egy ilyen megfigyelés hasznos lehet.

– De még mennyire! A rendőrök mindent elkövetnek, hogy Ellist megtalálják! Ön igazán jó megfigyelő, Miss Wills. A vendégek és a személyzet közül senki sem említette az anyajegyét.

– A legtöbb ember nem nagyon használja a szemét, igaz? – kérdezte Miss Wills.

– Hol volt pontosan az az anyajegy? És mekkora volt?

– Ha megmutatná a csuklóját... Sir Charles odanyújtotta a karját. – Köszönöm. Itt volt. – Miss Wills tévedhetetlen biztonsággal mutatott egy pontra. – Körülbelül hatpennys nagyságu volt, és Ausztrália alakjára emlékeztetett.

– Köszönöm, ez teljesen világos – állapította meg Sir Charles, majd visszahúzta a kezét és megigazította a kézelőjét.

– Mit gondol, írjak a rendőrségnek, és közöljem velük?

– Feltétlenül. Nagyon hasznosnak bizonyulhat a nyomozás során. Az ördögbe is! – folytatta Sir Charles átérzéssel – a detektívregényekben mindig van valamilyen különleges ismertetőjel a bűnözőn, és arról aztán rájönnek, ki az. Gondoltam is, mennyire megnehezíti a dolgokat, hogy az élet sajnálatosan lemarad a regények mögött.

– A detektívregényekben rendszerint valami sebhely az ismertetőjel – mondta Miss Wills elgondolkodva.

– Egy anyajegy éppúgy megteszi – felelte Sir Charles.

Kisfiúsan elégedettnek látszott.

– Az a baj – folytatta –, hogy az emberek többsége meghatározhatatlan. Nincs bennük semmi megfogható...

Miss Wills kérdően nézett rá.

– Például az öreg Babbington – folytatta Sir Charles. – Sajátosan meghatározhatatlan személyiség volt. Nehezen megfogható...

– Rendkívül karakterisztikus keze volt – jegyezte meg Miss Wills. – Tudós kéznek nevezném. Kicsit megnyomorította ugyan a reuma, de nagyon finomak voltak az ujjai és szépek a körmei.

– Micsoda megfigyelő! De... Persze ön már régebbről ismerte.

– Én? Mr. Babbington?

– Igen, ő említette... Ejnye, mit is mondott, honnét ismeri?

Miss Wills határozottan megrázta a fejét.

– Engem ugyan nem ismert. Ön összetéveszt valakivel... vagy ő tévesztett össze. Azelőtt soha nem láttam.

– Bizonyára én tévedek. Gondoltam, hogy talán... Gillingben...

Fürkészve nézett az írónőre. Miss Wills teljesen nyugodtnak látszott.

– Nem – mondotta.

– Még sosem jutott eszébe, Miss Wills, hogy esetleg őt is megölték?

– Tudom, hogy önnek és Miss Lytton-Gore-nak – pontosabban *önnek* – ez a véleménye.

– Ó... és... hm... mi az *ön* véleménye?

– Nem tartom valószínűnek – válaszolt Miss Wills.

Sir Charlest kissé meghökkentette Miss Wills egyértelmű érdektelensége, ezért új nyomon indult el.

– Említett önnek Sir Bartholomew egy Mrs. de Rushbridger nevű asszonyt?

– Nem. Nem emlékszem.

– Szanatóriumának egyik betege. Idegösszeomlásban és emlékezetkiesésben szenved.

– Említett egy ilyen esetet – jutott eszébe Miss Willsnek. – Elmesélte, hogy hipnózissal vissza lehet adni a beteg emlékezetét.

– Igazán? Kíváncsi vagyok, van-e ennek valami jelentősége?

Sir Charles a homlokát ráncolta, és gondolataiba merült. Miss Wills hallgatott.

– Mást nem tud mondani? Egyik vendégéről sem?

A férfi úgy érezte, hogy Miss Wills csak némi szünet után válaszolt.

– Nem.

– Mrs. Dacresről? Dacres kapitányról? Miss Sutcliffe-ről? Esetleg Mr. Mandersről?

Sir Charles minden egyes név említésénél feszülten figyelte az írónőt.

Az egyik névnél mintha megrebbentek volna a halványkék szemek a csíptető mögött, de nem volt biztos benne.

– Attól tartok, Sir Charles, hogy semmit sem tudok mondani önnek.

– Kérem. – A férfi felállt. – Satterthwaite csalódott lesz.

– Nagyon sajnálom – mondta Miss Wills kimérten.

– Én is sajnálom, hogy háborgattam. Bizonyára éppen írt.

– Csakugyan írtam.

– Újabb darabot?

– Igen. Hogy őszinte legyek, arra gondoltam, hogy felhasználom a Melfort Abbeyben megismert figurák egyikét-másikát.

– Nem fél, hogy megsértődnek?

– Attól nem tartok, Sir Charles. Szerintem az emberek sohasem ismernek önmagukra. – Kuncogott.

– Különösen akkor nem, ha az író, ahogy ön az imént mondta, igazán könyörtelen.

Miss Wills vihogott.

– Önnek nem kell félnie, Sir Charles. A nők rendszerint nem a férfiakkal kegyetlenek – kivéve, ha egy bizonyos férfiről van szó –, hanem csupán a többi nővel.

– Úgy érzem, hogy elemzéseinek bonckését egy bizonyos szerencsétlen nőszemély húsába mártotta. Ki az áldozat? Várjon, talán kitalálom. Cynthiát nem túlságosan szeretik a saját neméhez tartozók.

Miss Wills nem válaszolt. Továbbra is csak mosolygott, meglehetősen ravaszul.

– Kézzel írja, vagy diktálja a darabjait?

– Kézzel írom, azután legépeltetem.

– Titkárnőre lenne szüksége.
– Lehet. Még mindig önnél dolgozik az ügyes Miss... Miss Milray, ha jól emlékszem?
– Igen. Nálam dolgozik. Egy időre elutazott vidékre, a beteg édesanyjához, de már visszajött. Kitűnő munkaerő.
– Szerintem is. Csak talán egy kicsit impulzív.
– Impulzív? Miss Milray?
Sir Charles csak bámult. Fantáziája legmerészebb játékaiban sem látta Miss Milrayt soha impulzívnak.
– Lehet, hogy csak néha – tette hozzá Miss Wills.
Sir Charles a fejét rázta.
– Miss Milray a tökéletes robot. Isten vele, Miss Wills. Bocsásson meg a zavarásért, és ne felejtse el értesíteni a rendőrséget arról az izéről.
– Az inas jobb csuklóján látott anyajegyről? Nem, nem felejttem el.
– Hát akkor isten vele... Egy pillanat... Azt mondta, hogy a jobb csuklóján? Az előbb a balt említette.
– Csakugyan? Milyen ostoba vagyok!
– Melyik csuklója volt?
Miss Wills összeráncolta a szemöldökét, és félig behunyta a szemét.
– Nézzük csak. Én így ültem... ő meg... Megtenné, Sir Charles, hogy idenyújtja nekem azt a bronztányért, mintha a salátástál lenne? Bal oldalról.
Sir Charles az utasításnak megfelelően tartotta eléje a bronzszörnyűséget.
– Salátát, asszonyom?
– Köszönöm – mondta Miss Wills. – Most már biztosan tudom, hogy a bal csukló volt, ahogy először mondtam. Ostoba vagyok.
– Dehogyan – tiltakozott Sir Charles. – Gyakran összetévesztjük a balt a jobbal.
Harmadszorra is elbúcsúzott.
Mielőtt becsukta az ajtót, még egyszer visszanézett. Miss Wills nem nézett rá. Ugyanott állt, ahol hagyta. A tűzbe bámult, és elégedett, kaján mosoly játszadozott az ajka körül.
Sir Charles elképedt.
„Ez a nő tud valamit – mondta magának. – Esküdni mernék rá, hogy tud valamit. Csak nem akarja elárulni... De mi az ördögöt tudhat?”

Tizedik fejezet
Oliver Manders

Messrs. Speier Ross irodájában Mr. Satterthwaite Mr. Oliver Manders után érdeklődött, és beküldte a névjegyet.
Azonnal bevezették egy kis szobába, ahol Oliver egy íróasztalnál ült.
A fiatalember felállt, és kezet fogtak.
– Örülök a látogatásának, uram – mondta Manders.
A hangsúlyából azonban ezt lehetett kihallani:
„Kénytelen vagyok ezt mondani, pedig igazában csak a terhemre van.”
Mr. Satterthwaite-et azonban nem lehetett könnyen lerázni. Leült, gondos körültekintéssel kifújta az orrát, és a zsebkendője felett kilesve megkérdezte:
– Olvasta a ma reggeli lapokat?
– Az új pénzügyi helyzetre gondol? Nos, a dollár...
– Nem a dollár – mondta Mr. Satterthwaite. – A halál. A loomouthi exhumálás vizsgálati eredménye. Babbingtont megmérgezték – nikotinnal.

– Ja, arra gondol...? Igen, olvastam. Energikus Eggünk bizonyára elégedett. Mindig is azt állította, hogy gyilkosság történt.

– De önt nem érdekli.

– Nem ennyire durva az izlésem. Végül is ez a gyilkosság... – vállat vont – túlságosan erőszakos és művészietlen.

– Nem mindig művészietlen – jegyezte meg Mr. Satterthwaite.

– Nem? Lehetséges.

– Alighanem attól függ, hogy ki követi el a gyilkosságot. Biztos vagyok benne, hogy ön például nagyon művésziiesen gyilkolna.

– Lekötelez, hogy ezt mondja – mondta elnyújtva a szavakat Oliver.

– De hogy őszinte legyek, drága fiam, nincs valami nagy véleményem az állítólagos balesetéről. Értesülésem szerint a rendőrség ugyanígy van vele.

Egy pillanatnyi csend, aztán egy toll a földre esett.

Oliver megszólalt:

– Bocsásson meg, de nem egészen értem.

– A Melfort Abbey-beli, meglehetősen művészietlen szereplésére gondolok. *Nagyon* érdekelne, hogy... tulajdonképpen miért tette?

Újabb csend, majd Oliver megszólalt:

– Azt mondja, hogy a rendőrség... gyanakszik?

Mr. Satterthwaite bólintott.

– Kicsit gyanúsak látszik, nem gondolja? – tette fel a kérdést nyájasan. – De lehet, hogy ön kielégítő magyarázattal tud szolgálni.

– Magyarázatom van – felelte Oliver lassan. – De hogy kielégítő-e vagy sem, azt nem tudom.

– Megengedi, hogy én döntssem el?

Újabb szünet, aztán Oliver ezt mondta:

– Úgy mentem oda... pontosan úgy... Sir Bartholomew megkért rá.

– Tessék? – képedt el Mr. Satterthwaite.

– Egy kicsit különös, ugye? De igaz. Levelet kaptam tőle, amelyben megkért, hogy tegyek úgy, mintha baleset ért volna, és vegyem igénybe házának vendégszeretetét. Azt írta, hogy levélben nem indokolhatja meg a kérését, de az első adandó alkalommal megmagyarázza.

– És megmagyarázta?

– Nem, nem magyarázta meg... Éppen vacsora előtt érkeztem oda, nem voltunk egyedül. A vacsora végén pedig már... halott volt.

Oliver unott türelmetlensége nyomtalanul eltűnt. Fekete szemét mereven Mr. Satterthwaite-re szegezte. Látszott, hogy szavai hatását figyeli.

– Megvan a levél?

– Nincs... összetéptem.

– Kár – állapította meg Mr. Satterthwaite szárazon. – Említette a rendőrségnek?

– Nem. Az egész dolog... meglehetősen fantasztikusnak tűnt.

– Fantasztikus is.

Mr. Satterthwaite a fejét rázta. Ilyen levelet írt volna Bartholomew Strange? Egyáltalán nem jellemző rá. A történet hatásvadászó jellege egyáltalán nem illett az orvos derűs józanságához. A fiatalemberre pillantott.

Oliver még mindig őt figyelte. Mr. Satterthwaite ezt gondolta: „Kíváncsi, hogy beveszem-e a meséjét.”

– És Sir Bartholomew abszolút semmivel sem indokolta a kérését? – tette fel a kérdést.

– Semmivel.

– Különös.

Oliver hallgatott.

– Mégis eleget tett neki?

Oliver ismét kissé unottá vált.

– Igen, üdítő gondolat volt egy kicsit kikerülni a hétköznapi unalmából. Meg aztán, bevallom őszintén, kíváncsi is voltam.

– Van még valami? – tette fel a kérdést Mr. Satterthwaite.

– Mit ért azon, uram, hogy még valami?

Mr. Satterthwaite tulajdonképpen nem is tudta, hogy mire gondol, valamilyen homályos ösztön vezette.

– Azt – mondta –, hogy van-e még valami, amit... amit önmaga ellen felhozhat?

Szünet következett.

Aztán a fiatalember vállat vont.

– Tulajdonképpen ki is találhatom az egészet. Az a nő úgyse fogja tartani a száját.

Mr. Satterthwaite megelevenedett kérdőjellé vált.

– A gyilkosság utáni reggelen történt. Azzal az Anthony Armstrong nevű nőszeméllyel beszélgettem. Elővettem a noteszomat, és valami kiesett belőle. Ő felvette és visszaadta.

– És mi volt az?

– Sajnos megnézte, mielőtt visszaadta. Egy újságkivágás volt a nikotinról... hogy milyen halálos mérgezőbbi.

– Miért érdekelte ennyire ez a téma?

– Nem érdekelt. Valószínűleg eltettem valamikor, de egyáltalán nem emlékszem rá, mikor és miért. Kicsit kínos, ugye?

„Gyengécske magyarázat” – gondolta Mr. Satterthwaite.

– Az a nő talán már közölte is a rendőrséggel? – kérdezte Oliver Manders.

Mr. Satterthwaite a fejét rázta.

– Nem hiszem. Szerintem az a nő a legszivesebben... szóval inkább elraktározza magában az ilyesmit. Anyagot gyűjt.

Oliver Manders hirtelen előrehajolt.

– Ártatlan vagyok, uram, teljesen ártatlan!

– Nem állítom, hogy bűnös – jegyezte meg Mr. Satterthwaite szelíden.

– De valaki mégis... valaki bizonyára megtette. És rám uszította a rendőrséget.

Mr. Satterthwaite a fejét rázta.

– Nem, nem.

– Akkor miért jött éppen ma ide?

– Részben a helyszínen folytatott vizsgálódásaim... hm... eredményeként – Mr. Satterthwaite kissé dagályosan fejezte ki magát –, részben pedig egy... barátom javaslatára.

– Miféle barátja?

– Hercule Poirot.

– Az a pasas visszajött Angliába? – robbant ki Oliverből.

– Igen.

– Miért jött vissza?

Mr. Satterthwaite felállt.

– Miért vadászik a vadászkutya? – kérdezte.

És válaszával elégedetten kisétált a szobából.

Tizenegyedik fejezet

Poirot sherry-partit rendez

Hercule Poirot kissé túldíszített Ritz-beli lakosztályában egy kényelmes karosszékből ült, és figyelmesen hallgatta vendégeit.

Egg az egyik szék karfájára telepedett, Sir Charles a kandalló előtt állt, Mr. Satterthwaite kissé távolabb ült, és figyelte a társaságot.

– Kudarc az egész vonalon – állapította meg Egg.

Poirot szelíden rázta a fejét.

– Nem, nem, ez túlzás. Igaz, hogy nem sikerült összefüggést találniuk a Babbington-üggyel... de különben igen elgondolkasztó értesüléseket szereztek.

– Az a Wills nőszemély tud valamit – mondta Sir Charles.

– Esküdni mernék rá, hogy tud valamit.

– És Dacres kapitánynak sem tiszta a lelkiismerete. Mrs. Dacresnek pedig sürgősen pénzre van szüksége, és Sir Bartholomew elrontotta egyik pénzszerzési lehetőségét.

– És mi a véleménye a fiatal Manders történetéről? – tette fel a kérdést Mr. Satterthwaite.

– Sajátos, egyáltalán nem jellemző a néhai Sir Bartholomew Strange-re.

– Úgy érti, hogy hazugság az egész? – tette fel kereken a kérdést Sir Charles.

– Hazugság sokféle van – állapította meg Hercule Poirot.

Pillanatnyi szünet után megkérdezte:

– Ez a Miss Wills darabot ír Miss Sutcliffe számára?

– Igen. Jövő szerdán mutatják be.

– Ó!

Újabb hallgatás. Most Egg szólalt meg:

– Mondja, most mit csináljunk?

A kis emberke rámosolygott.

– Csak egyet tehetünk. Gondolkodunk.

– Gondolkodunk? – kiáltott fel Egg utálkozó hangon.

Poirotnak sugárzott az arca.

– Igen. *Gondolkodunk!* Gondolkodással minden probléma megoldható.

– Nem cselekedhetnénk inkább valamit?

– Ön csak cselekedni akar, mademoiselle? Kétségtelenül van még tennivaló. Itt van például Gilling, az a falu, ahol Mr. Babbington évekig élt. Ott nyomozhat. Azt mondja, hogy Miss Milray édesanyja Gillingben él, mozgásképtelen nyomorék. Az ilyen ember mindenről tud. Mindenről hall, és soha nem felejt el semmit. Érdeklődjön nála, hátha vezet valamira... Ki tudja?

– És ön? Ön nem szándékszik semmit sem csinálni? – makacskodott Egg.

Poirot rákacsintott.

– Ragaszkodik hozzá, hogy én is aktivizálódjam? *Eh bien*. Legyen, ahogy óhajtja. Csakhogy én nem hagyom el ezt a szállodát. Szeretem a kényelmet. De megmondom, mit teszek: partit rendezek, sherry-partit – ez most a divat, nem?

– Sherry-partit?

– *Précisément*, és meghívom rá Mrs. Dacrest, Dacres kapitányt, Miss Sutcliffe-t, Miss Willst, Mr. Manderst és az ön bájos édesanyját, mademoiselle.

– És engem?

– Természetesen önt is. A jelenlevők mind ott lesznek.

– Hurrá! – ujjongott Egg. – Engem nem tud becsapni, M. Poirot. Valami történni fog azon az összejövetelen. Igazam van?

– Majd meglátjuk – felelte Poirot. – De ne várjon túl sokat, mademoiselle. Most kérem, hagyjanak egyedül Sir Charlesszal, néhány dologban szeretném kikérni a tanácsát.

Miközben Egg és Mr. Satterthwaite a liftre várt, Egg így lelkendezett:

– Nagyszerű! ... Pontosan mint a detektívregényekben. Mindenki ott lesz, és ő megmondja, *melyikük* a gyilkos.

– Kétlem – jegyezte meg Mr. Satterthwaite.

A partit hétfőn este rendezték meg. A meghívottak valamennyien eljöttek. A bájos és indiszkrét Miss Sutcliffe huncut mosollyal nézett körül.

– Mintha a pók hálójában lennék, M. Poirot. S mind itt vagyunk mi, mi, kis legyek, valamennyien besétáltunk a hálóba. Biztos, hogy ön csodálatosan összefoglalja majd a történeteket, aztán rám mutat, és kijelenti: „Te vagy a bűnös” – és mindenki azt mondja majd: „Ő tette!”, én pedig sírva fakadok, és mindent beismerek, oly szörnyen hatnak rám a szavai. Jaj, M. Poirot, én úgy félek öntől!

– *Quelle histoire!* – kiáltott fel Poirot. Egy kancsóval és poharakkal foglalatzkodott. Meghajolt és átnyújtott neki egy pohár sherryt. – Ez csupán egy kis baráti összejövetel. Ne beszéljünk gyilkosságokról, vérontásról és méregről. Az ilyesmi elrontja az ital ízét.

Átnyújtott egy poharat a komor Miss Milraynek is, aki Sir Charlesszal jött el, és most vészjósó arckifejezéssel állt a férfi mellett.

– *Voilà* – mondta Poirot, befejezve a töltögetést. – Feledkezzünk meg első találkozásunk körülményeiről. Rendezzünk igazi partit. Együnk, igyunk és legyünk vidámak, mert holnap meghalunk. *Ah, malheur*, megint a halált emlegetem. Madame – hajolt meg Mrs. Dacres felé – engedje meg, hogy sok szerencsét kívánjak, és gratuláljak elbűvölő ruhájához.

– Egészségére, Egg – mondta Sir Charles.

– Egészségünkre! – tette hozzá Freddie Dacres.

Mindenki dűnnyögött valamit. Kényszeredett-vidám volt a hangulat. A vendégek eltökélték, hogy jókedvűnek és gondtalanoknak mutatkoznak. Csak Poirot jókedve látszott természetesnek. Vidáman fecsegett...

– Jobban szeretem a sherryt, mint a koktélt... és ezerszer jobban, mint a whiskyt. *Ah, quel horreur*, a whisky! A whiskyvel tönkretesszük, teljesen tönkretesszük az izlésünket. Ahhoz, hogy élvezni lehessen Franciaország csodálatos borait, sohasem szabad... soha, ó... *qu'est-ce qu'il y a...?*

Különös hang szakította félbe... fuldokló, fojtott kiáltás. Mindenki Sir Charlesra nézett: Támolygott, arca eltorzult. A pohár kiesett a kezéből a szőnyegre, támolyogva tett néhány lépést, aztán összeesett.

Pillanatnyi döbbszent csend után Angele Sutcliffe felsikoltott. Egg előrelépett.

– Charles! – kiáltott Egg. – Charles!

És szinte vakon elindult Sir Charles felé. Mr. Satterthwaite szelíden visszatartotta.

– Úristen! – kiáltotta Lady Mary. – *Még egy!!!*

Angela Sutcliffe is felkiáltott:

– Őt is megmérgezték... Borzalmas! Ó, istenem, milyen szörnyű...

Hirtelen az egyik heverőre rogyott, sírni és nevetni kezdett... Iszonyú volt.

Poirot átvette az irányítást. A földön heverő férfi mellé térdelt. A többiek visszahúzódtak, amíg ő vizsgálódott. Aztán felállt, gépiesen leporolta a térdét. Körülnézett. Tökéletes volt a csend, csak Angela Sutcliffe zokogása hallatszott.

– Barátaim – kezdte Poirot.

Nem folytathatta, mert Egg szitkozódva nekirontott:

– Maga bolond! Maga lehetetlen, színészkedő bolond! Úgy tesz, mintha nagy és csodálatos detektív lenne, és mindent tudna. És most hagyta, hogy ilyesmi történjék. Még egy gyilkosság! Az orra előtt... Ha nem avatkozik bele, ez nem következik be... Maga ölte meg Charlest, maga... maga... maga...!

Elhallgatott, képtelen volt folytatni.

Poirot komoran, szomorúan bólintott.

– Igen, mademoiselle, beismerem, Sir Charlest én öltem meg. Csakhogy én mademoiselle, nem akármilyen gyilkos vagyok. Gyilkolok... de fel is támasztom az áldozatomat. – Megfordult, és egészen más, bocsánatkérő, mindennapi hangon így szólt: – Ragyogó alakítás volt, Sir Charles! Gratulálok! Most már csak a taps következik.

A színész nevetve felugrott, és játékosan meghajolt.

Egg nagyot sóhajtott.

– M. Poirot, maga... maga *vadállat!*

– Charles! – kiáltott fel Angela Sutcliffe. – Ördögi volt...

- De miért?
- Hogyan...?
- Az ördögbe is, miért...?

Poirot felemelt kézzel csendet parancsolt.

– Messieurs, mesdames. Bocsánatot kérek valamennyiüktől. Ez a kis játék azért kellett, hogy bebizonyítsam valamennyiüknek és egyúttal önmagának is, amit következtetésem alapján igaznak éreztem.

Figyeljenek ide. A tálcán elhelyezett poharak egyikébe egy teáskanálnyi tiszta vizet öntöttem. Ez a víz jelképezte a tiszta nikotint. Ugyanilyen poharakban hordták körbe az italt Sir Charles Cartwrightnál és Sir Bartholomew Strange-nél. A vastag csiszolt üveg pohárban kis mennyiségű szintelen folyadékot nem lehet észrevenni. Képzeljék csak el Sir Bartholomew Strange portóispoharát. Miután az asztalra tették, valaki beleöntötte a kellő mennyiségű tiszta nikotint. Ezt bárki megtehetette. Az inas, a szobalány vagy a vendégek valamelyike, aki a többieket megelőzve beosont az ebédlőbe. A desszert felszolgálása után a portóit körbekínálják, megtöltik a poharakat. Sir Bartholomew iszik... és meghal.

Ma este eljátszottunk egy harmadik tragédiát... egy áltragédiát... és felkértem Sir Charlest, játssza el az áldozat szerepét. Ragyogóan el is játszotta. Most tételezzük fel egy pillanatra, hogy nem játék volt, hanem valóság. *Sir Charles halott*. Milyen lépéseket fog tenni a rendőrség?

Miss Sutcliffe felkiáltott:

- Hát persze, a pohár! – Arrafelé intett a fejével, ahol a pohár hevert a földön, ahogy Sir Charles kiejtette a kezéből. – Ön csak vizet öntött bele, de ha nikotin lett volna...
- Tételezzük fel, hogy nikotin volt. – Poirot szelíden meglökte a poharat a lábával. – Önök szerint a rendőrség megvizsgálná a poharakat, és megtalálná a nikotinyomokat?
- Kétségtelenül.

Poirot szelíden megrázta a fejét.

– Tévednek. A rendőrök nem találnának benne nikotint.

Csodálkozva meredtek rá.

– Ugyanis – mosolygott Poirot – ez *nem az* a pohár, amelyből Sir Charles ivott. Bocsánatkérő vigyorral kivett egy poharat a zakója zsebéből. *Ő ebből* a pohárból ivott.

Aztán így folytatta:

– Egyszerű bűvészmutatvány az egész. A figyelem nem irányulhat egyszerre két helyre. Ahhoz, hogy a bűvészmutatványt végrehajthassam, másra kellett terelnem a figyelmüket. És már be is következik a lélektani pillanat. Amikor Sir Charles holtan összeesik... a szobában minden szem a holttestre szegeződik. Mindenki köréje tódul, hogy minél közelebből lássa, és senki, egyáltalán senki sem néz Hercule Poirot-ra. És én ebben a pillanatban kicserélem a poharakat, és senki sem veszi észre...

Ezzel bizonyítva is van a tételem. Egy ilyen pillanat volt a Varjúfészekben is, és volt Melfort Abbeyben is. És ez az oka, hogy nem találtak semmit a koktélos pohárban, sem a portóis pohárban... Egg felkiáltott:

– Ki cserélte ki a poharakat?

Poirot ránézett, aztán így válaszolt:

- Ezt még ki kell derítenünk...
- Nem tudja?

Poirot vállat vont.

Kissé bizonytalanul, de készülődni kezdtek a vendégek. A hangulat meglehetősen hűvös volt. Úgy érezték, csúnyán becsapták őket.

Poirot egy kézmozdulattal megállította vendégeit.

– Kérem, csak egy pillanatra! Még valamit el kell mondanom. Elismerem, ma este csak komédiáztunk, de a komédia komollyá is válhat... tragédia is lehet belőle. Bizonyos körülmények között harmadszor is lecsaphat a gyilkos... És most valamennyi jelenlevőhöz szólok. *Ha önök közül bárki tud valamit, ami valamiképpen összefügg ezzel a bűncselekménnyel, könyörgök, most mondja*

meg. Veszélyessé válhat, ha ebben a pillanatban bárki is elhallgat valamit... Annyira veszélyessé, hogy a hallgatás az életébe kerülhet valakinek. Ezért ismét kérem önöket, *ha bárki is tud valamit, most beszéljen...*

Sir Charles úgy látta, hogy Poirot hangsúlyozottan Miss Willshez intézi kérését. De ha így volt is, próbálkozása nem vezetett eredményre. Senki sem szólalt meg, senki sem reagált a kérésre.

Poirot felsóhajtott.

– Akkor hát legyen! Én figyelmeztettem önöket. Ennél többet nem tehetek. Még egyszer elmondom, a hallgatás veszélyes...

De továbbra sem szólalt meg senki.

A vendégek kényszeredett hangulatban távoztak.

Csak Egg, Sir Charles és Mr. Satterthwaite maradt.

Egg még nem bocsátott meg Poirot-nak. Égő arccal, dühös szemmel, szótlanul üldögélt. Nem nézett Sir Charlesra.

– Átkozottul ügyes trükk volt, Poirot – állapította meg Sir Charles elismerően.

– Bámulatos – kuncogott Mr. Satterthwaite. – Nem hittem volna, hogy nem veszem észre a pohárцерét.

– Ez az – magyarázta Poirot –, amiért senkit sem avathattam be a dologba. Csak így lehetett szabályszerűen végrehajtani a kísérletet.

– Ez volt az egyedüli oka annak, hogy megtervezte ezt a... Hogy lássa, vajon észreveszik-e a cserét?

– Talán nem egészen. Volt egy másik célom is.

– Éspedig?

– Meg akartam figyelni az egyik vendég arckifejezését, amikor Sir Charles holtan esik össze.

– Melyik vendégét? – kérdezte Egg élesen.

– Ó, az az én titkom.

– És sikerült megfigyelnie az illető arcát? – kérdezte Mr. Satterthwaite.

– Igen.

– És?

Poirot nem válaszolt, csak a fejét rázta.

– Nem akarja megmondani nekünk, hogy mit vett észre?

Poirot lassan válaszolt:

– Egy teljesen meglepett arcot láttam...

Egg nagy lélegzetet vett.

– Úgy érti – mondta –, hogy *ön tudja, ki a gyilkos?*

– Így is mondhatjuk, mademoiselle.

– De hiszen... de hiszen akkor ön mindent tud.

Poirot tagadóan rázta a fejét.

– Nem. Ellenkezőleg. Semmit sem tudok. Ugyanis fogalmam sincs róla, *miért* ölték meg Stephen Babbingtont. Amíg ezt nem tudom, semmit sem tudok bizonyítani, semmit sem tudok egyértelműen... Minden ettől függ... Mi Stephen Babbington halálának az indítéka...

Kopogtak. Egy küldönc lépett be, táviratot hozott egy tálcán.

Poirot kinyitotta. Arca megváltozott. Átnyújtotta a táviratot Sir Charlesnak. Sir Charles válla fölé hajolva Egg hangosan olvasta:

„Kérem, látogasson meg azonnal. Értékes tájékoztatással szolgálhatok Sir Bartholomew Strange haláláról. Margaret Rushbridger.”

– Mrs. de Rushbridger! – kiáltott fel Sir Charles. – Mégiscsak igazunk volt! Van köze az üggyhez!

Tizenkettedik fejezet
Egy nap Gillingben

Izgatottan tárgyalni kezdtek. Menetrendet vettek elő. Úgy látták, jobb lesz, ha egy korai vonattal mennek, mintha autón mennének.

– Végre – sóhajtott fel Sir Charles –, végre tisztázódní fog a rejtélynek ez a része.

– Mit gondol, miben áll ez a rejtély? – tette fel a kérdést Egg.

– Elképzelni sem tudom. De biztos, hogy némi fényt derít a Babbington-ügyre is. Ha Tollie szándékosan hozta össze a társaságot, aminthogy szerintem majdnem biztos, hogy szándékosan tette, akkor a „meglepetés”, amelyet ígért nekik, kétségtelenül összefügg valahogy Rushbridger asszonnyal. Legalább is feltételezhetjük. Önnek mi a vélemény, M. Poirot?

Poirot zavartan csóválta a fejét.

– Ez a távirat csak bonyolítja a dolgot – mormogta. – De sietnünk kell, nagyon sietnünk.

Mr. Satterthwaite elképzelni sem tudta, miért kellene olyan nagyon sietniük, de udvariasan helyeselt.

– Természetesen. Reggel az első vonattal indulunk. Azazhogy... hm... szükséges, hogy mindnyájan menjünk?

– Úgy volt, hogy Sir Charles meg én Gillingbe utazunk – mondta Egg.

– Azt elhalaszthatjuk – mondta Sir Charles.

– Nem hiszem, hogy bármit is el szabadna halasztanunk – replikázott Egg. – Felesleges, hogy mind a négyen Yorkshire-be menjünk. Képtelenség! Olyan lenne, mint egy tömegfelvonulás. Menjen Yorkshire-be M. Poirot és Mr. Satterthwaite, Sir Charles meg én leutazunk Gillingbe.

– Szivesebben mennék Yorkshire-be, hogy némi bepillantást nyerjek a Rushbridger-ügybe – jegyezte meg Sir Charles kicsit szomorkásan. – Ugyanis én... hm... már beszéltem a főápolónővel... és hogy úgy mondjam, fél lábbal már benne vagyok a dologban.

– Épp ezért okosabb, ha nem megy oda – mondta Egg. Egy csomó hazugságba keveredett, s most, hogy ez a Rushbridger asszonyság magához tért, maga lelepleződik mint minden hájjal megkent hazudozó. Sokkal fontosabb, hogy Gillingbe jöjjen. Ha már egyáltalán meg kell látogatnunk Miss Milray édesanyját, akkor biztos, hogy sokkal inkább megnyilatkozik önnek, mint bárki másnak. A lányának a kenyéradójában biztos, hogy megbízik.

Sir Charles a lány kipirult, komoly arcába nézett.

– Megyek Gillingbe – mondta egyszerűen. – Azt hiszem, igaza van.

– Tudom, hogy igazam van – mondta Egg.

– Szerintem is remek lesz így – jegyezte meg Poirot élénken. – Ahogy mademoiselle is mondja, Sir Charles a legalkalmasabb személy arra, hogy kikérdezze Mrs. Milrayt. Ki tudja, hátha sokkal fontosabb dolgokat tud meg tőle, mint mi Yorkshire-ben.

Ebben aztán meg is állapodtak, és másnap reggel Sir Charles háromnegyed tízkor felvette Egget a kocsijába. Poirot és Mr. Satterthwaite már a reggeli vonattal elutaztak Londonból.

Kellemes, friss idő volt, egy leheletnyi fagy tette csipőssé a levegőt. Egg egyre vidámabb lett, ahogy ide-oda kanyarogva többször is megrövidítették útjukat: a tapasztal Sir Charles fedezte fel a Temzétől délre eső vidéken a rövidebb útvonalakat.

Végre a folkestone-i úton suhantak. Miután keresztülhaladtak Maidstone-on, Sir Charles megtanulmányozta a térképet, aztán nemsokára kanyargós falusi ösvényeken folytatták útjukat. Körülbelül háromnegyed tizenkettőkor végre elérték úticéljukat.

Gilling isten háta mögötti kis falucska. Egy régi templom, a lelkészlak, két-három üzlet, egy rövid házsor, három-négy új községi épület meg egy gondosan ápolt park – ennyi a falu.

Miss Milray édesanyja egy apró házacskában lakott a templom előtti kis tér tulsó oldalán.

Miközben a ház elé hajtottak, Egg megkérdezte:

– Tudja Miss Milray, hogy ön meglátogatja az édesanyját?

– Ó, igen. Írt is neki, hogy előkészítse a látogatásunkra az öreg hölgyet.

Gondolja, hogy helyesen járt el?

– De drága gyermekem, mi szól ellene?

– Ó, nem is tudom... Csak az zavar, hogy Miss Milrayt mégse hoztuk magunkkal.

– Őszintén szólva, félttem, hogy nem lenne szerencsés, ha velünk jönne. Amilyen talpra esett teremtés, még képes lett volna engem is túlbeszélni.

Egg nevetett.

Kiderült, hogy Mrs. Milray szinte komikusan különbözik a lányától. A kemény és szögletes Miss Milrayvel ellentétben ő puha és gömbölyű. Mrs. Milray nagydarab, gombócszerű asszonyság, mozdulatlanul egy karosszékre van szögezve, amelyet úgy helyeztek el, hogy az ablakból kényelmesen megfigyelhessen mindent, ami a külvilágban történik.

Örömteli izgalommal fogadta látogatóit.

– Milyen kedves öntől, hogy eljött, Sir Charles. Olyan sokat emlegette Violet, a lányom. (Violet! Ez a név aztán igazán nem illett Miss Milrayre.) Ön nem is tudja, mennyire csodálja önt. Rendkívül érdekes volt éveken át önnel dolgozni. Nem ülne le, Miss Lytton-Gore? Bocsássanak meg nekem, hogy nem állok fel. Évek óta nem tudom használni a lábamat. Isten akarta így, nem panaszkodom. És meg kell mondanom, hogy mindent meg lehet szokni. Megkínálhatom önöket egy kis frissítővel a hosszú utazás után?

Sir Charles és Egg kijelentették, hogy nincs szükségük frissítőre, de Mrs. Milray nem vett róla tudomást. Keleti stílusban tapsolt egyet, mire teát és kalácsot szolgáltak fel. Miközben eszegettek és kortyolgatták a teát, Sir Charles rátért látogatásuk céljára.

– Gondolom, Mrs. Milray, hallott róla, milyen tragikus körülmények között hunyt el Mr.

Babbington, aki valamikor itt lelkészkedett.

A gömbölyded asszony élénken helyeselt.

– De még mennyire! Olvastam az exhumálásról az újságban. Elképzelni sem tudom, ki mérgezhette meg. Nagyon rendes ember volt, errefelé mindenki szerette... és a feleségét is. Ugyanezt mondhatom a gyerekeikről is.

– Bizony rejtélyes eset – mondta Sir Charles. – Mindnyájunkat kétségbeejtett. Gondoltuk, ön talán tud némi fényt deríteni az ügyre.

– Én? De hiszen nem láttam Babbingtonékat... nézzük csak... legalább tizenöt éve.

– Tudom, de felvetődött a gondolat, hátha van valami Babbington múltjában, ami megmagyarázhatja a halálát.

– Elképzelni sem tudom, mi lehetne. Nagyon csendesen éltek... Szegények voltak, nehéz körülmények között tengődtek... a gyerekekkel.

Mrs. Milray szívesen emlékezett vissza, de emlékei nem sok fényt derítettek a rejtélyre, amelyet meg akartak oldani.

Sir Charles egy felnagyított amatőr fényképet mutatott az asszonynak a Dacres házaspárról, megmutatta továbbá Angela Sutcliffe egy fiatalkori fényképét és egy újságkivágást Miss Wills kissé elmosódott fotójával. Mrs. Milray nagy érdeklődéssel vette szemügyre a képeket, de nem ismert fel senkit.

– Nem emlékszem egyikükre sem... Persze már nagyon régen volt. De hát ez kis falu, nem nagy itt a jövés-menés. Az Agnew lányok, az orvos lányai... mind férjhez mentek és szétszóródtak a világban, a mostani orvosunk pedig agglegény... egy ifjú kollegáját vette maga mellé. Aztán itt volt még a két öreg Miss Cayley – mindig a nagy templompárhelyben ültek... de már évekkel ezelőtt meghaltak. Aztán Richardsonék... a férfi meghalt, az asszony Walesbe költözött. Na és persze a falusiak. De náluk sincs sok változás. Violet biztosan éppannyit tudna mondani, mint én. Fiatal lány korában gyakran járt a lelkészlakban.

Sir Charles megpróbálta elképzelni Miss Milrayt mint fiatal lányt, de képtelen volt rá.

Megkérdezte Mrs. Milraytól, nem emlékszik-e egy Rushbridger nevű asszonyra, de az öreg hölgy nem reagált a névre.

Végül is elbúcsúztak.

A következő lépésük rögtönzött löncs volt a péknél. Sir Charles alkudozott. Szivesebben evett volna másutt valami rendes húsételt, de Egg figyelmeztette, hogy a péknél esetleg a fülükbe juthat egy kis helyi pletyka.

- És önnek sem árt meg, ha egyszer főtt tojást és lángost eszik – állapította meg szigorúan.
 - A férfiak túl nagy ügyet csinálnak az evésből.
 - Mindig lehangolónak találtam a főtt tojást – jegyezte meg Sir Charles bátortalanul.
- A nő, aki kiszolgáltatta őket, elég beszédes volt. Ő is olvasott az újságban az exhumálásról, és kellően felizgatta, hogy „az öreg lelkész” volt az áldozat.
- Én akkoriban még gyerek voltam – mondta. De emlékszem rá.
- Ennél sokkal többet nem is tudott mondani róla.
- Löncs után elmentek a templomba, és átnézték az anyakönyvben a születéseket, a házasságkötéseket és a haláleseteket. Itt se találtak semmi biztatót vagy új nyomra vezető adatot.
- Kimentek a temetőbe. Sétálgattak és a neveket betűzgették a sírköveken.
- Milyen furcsa nevek vannak – mondta a lány. – Nézze csak, itt van egy Stavepenny család, amott meg egy Mary Ann Sticklepath.
 - Egyik sem olyan furcsa név, mint az enyém – dünnyögte Sir Charles.
 - A Carteright? Szerintem egyáltalán nem furcsa név.
 - Nem a Cartwrightra gondoltam. A Cartwright csak a színésznevem volt, amelyet végül legálisan is felvettem.
 - Mi az igazi neve?
 - Nem árulhatom el, ez az én bűnös titkom.
 - Olyan szörnyű?
 - Nem is olyan szörnyű, mint inkább nevetséges.
 - Ó... mondja meg!
 - Szó sem lehet róla! – jelentette ki Sir Charles határozottan.
 - Kérem.
 - Nem.
 - Miért nem?
 - Kinevetne.
 - Nem nevetem ki.
 - Akaratlanul is kinevetne.
 - Ó, kérem mondja meg! Kérem, kérem, kérem.
 - Hogy lehet ilyen makacs, Egg? Miért akarja mindenáron megtudni?
 - Mert nem akarja megmondani.
 - Imádni való gyerek – mondta Sir Charles kissé határozatlanul.
 - Nem vagyok gyerek.
 - Nem? Ki tudja...
 - Árulja el – suttogta Egg lágyan.
- Sir Charles szája komikusan gyászos mosolyra húzódott.
- Na jól van, elárulom. Az apám neve Mugg. (Tökfilkó.)
 - Komolyan?
 - A legkomolyabban.
 - Hm... – hümmögött Egg. – Csakugyan elég nehéz lehet ilyen névvel végigélni egy életet...
 - Nem sokra vittem volna ezzel a névvel a pályámon. De nem ám. Emlékszem – folytatta Sir Charles álmodozva –, fiatal koromban azzal a gondolattal játszadoztam, hogy felveszem a Castiglione nevet, de végül is megalkudtam a Charles Cartwright névvel.
 - De a Charles igazi név, ugye?
 - Igen, arról a keresztapám és a keresztanyám gondoskodott. – Egy pillanatig habozott, aztán megkérdezte: Miért nem szólít Charlesnak? Igazán elhagyhatná a Sirt.
 - Megtehetem.
 - Tegnap már megtette. Amikor... amikor azt hitte, hogy meghaltam.
 - Ó, akkor. – Igyekezett, hogy hétköznapi legyen a hangja.
- Sir Charles hirtelen megszólalt:
- Egg, ez az egész gyilkosság valahogy egyre kevésbé tűnik igaznak. Különösen ma érzem

fantasztikusnak. Mindenekelőtt... ezt az ügyet akartam tisztázni, mielőtt... mielőtt bármi mást tennék. Babonásan ragaszkodtam hozzá, hogy tisztázzam. Azt hittem, hogy ha ez sikerül... más is sikerülni fog. Ó, az ördög vigye el, miért kerülgetem a forró kását? Annyit udvaroltam a színpadon, hogy a való életben bátortalan lettem... Engem választott, vagy a fiatal Manderst? Tudnom kell, Egg.

Tegnap úgy éreztem, én vagyok a választott...

– Jól érezte...

– Hihetetlen! Maga angyal! – kiáltotta Sir Charles.

– Charles, Charles, nem csókolhatsz meg egy temetőben...

– Ott csókollak meg, ahol nekem tetszik...

– Semmit sem tisztáztunk – jegyezte meg Egg később, amikor már London felé robogtak.

– Csacsi. Tisztáztuk az egyetlen dolgot, amit érdemes tisztázni... Törődöm is én halott papokkal meg halott orvosokkal! Egyedül te vagy a fontos... Igaz is, drágám, harminc évvel idősebb vagyok nálad... Biztos vagy benne, hogy nem számít?

Egg gyengéden megszorította a karját.

– Ne butáskodj... Kíváncsi vagyok, a többiek rájöttek-e valamire?

– Felőlem – mondta Sir Charles nagyvonalúan.

– Charles, eddig annyira érdekelt a dolog!

De Sir Charles nem játszotta többé a nagy nyomozó szerepét.

– Eddig valóban az én ügyemnek tekintettem. De most átengedem a Nagybajszúnak. Legyen az ő gondja.

– Mit gondolsz, tényleg tudja Poirot, hogy ki követte el a bűncselekményeket? Azt állítja, hogy tudja.

– Valószínűleg még csak nem is sejti, de meg kell őriznie a szakmai tekintélyét.

Egg hallgatott. Sir Charles megkérdezte:

– Mire gondolsz, drágám?

– Miss Milrayre gondoltam. Olyan furcsán viselkedett akkor este, amelyről már beszéltem. Amikor megvette az újságot, amelyikben az exhumálásról írtak, és azt mondta, nem tudja, mit csináljon.

– Badarság – mondta Sir Charles vidáman. – Az a nő mindig tudja, hogy mit csináljon.

– Ne komolytalanodj, Charles. Olyan nagyon... nyugtalannak látszott.

– Egg, drágám, mit érdekelnek engem Miss Milray problémái? Engem csak te érdekelsz. Te – meg én.

– De azért nem ártana, ha a villamosokra is figyelnél! – mondta Egg. – Nem szeretnék megözevgyülni, még mielőtt férjhez mentem volna.

Teára visszaértek Sir Charles lakására. Miss Milray fogadta őket.

– Táviratot kapott, Sir Charles.

– Köszönöm, Miss Milray. – Nevetett, ideges, kisfiús nevetéssel. – Ide figyeljen, mondanom kell valamit. Miss Lytton-Gore meg én összeházasodunk.

Egy pillanatnyi csend után Miss Milray megszólalt:

– Ó! Biztosan... biztosan nagyon boldogok lesznek.

Furcsán csengett a hangja. Egg észrevette, de mielőtt megfogalmazhatta volna magában, hogy mit érez, Charles Cartwright feléje fordult és felkiáltott:

– Úristen Egg, ide nézz! Satterthwaite küldte.

A lány kezébe nyomta a táviratot. Egg elolvasta, és kerekre tágult a szeme.

Tizenharmadik fejezet
Mrs. de Rushbridger

Elutazásuk előtt Hercule Poirot és Mr. Satterthwaite rövid beszélgetést folytatott Miss Lyndon-nal, a néhai Sir Bartholomew titkárnójával. Miss Lyndon készségesen segített volna, de nem tudott semmi lényegeset. Mrs. de Rushbridger csupán szakmailag szerepelt Sir Bartholomew esetenaplójában. Sir Bartholomew kizárólag orvosi vonatkozásban említette.

A két férfi déli tizenkét óra körül érkezett a szanatóriumba. Kipirult arcú, izgatott fiatal lány nyitott ajtót. Mr. Satterthwaite a főápolónő után érdeklődött.

– Nem tudom, hogy ráér-e – válaszolt a lány. Bizonytalan volt a hangja.

Mr. Satterthwaite elővett egy névjegyet, és néhány szót írt rá.

– Legyen szives, adja át neki.

A lány bevezette őket egy kis várószobába. Körülbelül öt perc múlva kinyílt az ajtó, és belépett a főápolómő. Még csak nem is emlékeztetett élénk, tevékeny önmagára.

Mr. Satterthwaite felállt.

– Remélem, emlékszik rám – kezdte. – Sir Bartholomew Strange halála után jártam itt Sir Charles Cartwrighttal.

– Persze, Mr. Satterthwaite, hogyan emlékeznék. Sir Charles a szegény Mrs. de Rushbridger után érdeklődött. Micsoda találkozása a véletleneknek!

– Engedje meg, hogy bemutassam M. Hercule Poirot-t.

Poirot meghajolt. A főápolónő szórakozottan üdvözölte, majd így folytatta:

– Elképzelni sem tudom, hogyan kaphatták meg azt a táviratot. Az egész rendkívül rejtélyes. Biztos, hogy nem függ össze valahogy a szegény doktor halálával? Nyilván csak egy örült garázdálkodhatik... egyéb lehetőséget elképzelni sem tudok. Itt van a rendőrség, meg minden.

Borzasztó!

– A rendőrség? – kérdezte Mr. Satterthwaite meglepetten.

– Igen, tíz óra óta itt vannak.

– A rendőrök? – hitetlenkedett Hercule Poirot.

– Talán beszélhetnénk Mrs. de Rushbridgerrel – vetette fel Mr. Satterthwaite. – Mivel ő kért bennünket, hogy jöjjünk el...

A főápolónő a szavába vágott.

– Ó, Mr. Satterthwaite! Tehát ön nem tudja!?

– Mi az, amit nem tud? – kérdezte Poirot élesen.

– Szegény Mrs. de Rushbridger meghalt.

– Meghalt? – kiáltott Poirot. – *Mille tonnerres!* Ez megmagyarázza. Tudnom kellett volna... – Nem folytatta. – Hogy halt meg?

– Rejtélyes körülmények között. Egy doboz csokoládét kapott... Likőrös pralinét... postán. Egy szemet megevett... Szörnyű íze lehetett, ami valószínűleg meglepte... de azért lenyelte. Az ember nem szivesen köp ki valamit, amit már a szájába vett.

– *Oui, oui*, ráadásul ha a folyadék hirtelen le is szalad a torkunkon, nehéz is kiköpní.

– Lenyelte, aztán felsikoltott, mire az ápolónő berohant, de már nem volt segítség. Körülbelül két perc múlva meghalt. Az orvos kihívta a rendőrséget, ki is jöttek, és megvizsgálták a csokoládét. A dobozban az egész felső sort megmérgezték, az alsó szemekkel nem volt semmi baj.

– És milyen mérget találtak benne?

– Feltételezhetően nikotint.

– Igen – mondta Poirot. – Megint nikotin. Micsoda húzás! Micsoda vakmerő húzás!

– Elkéstünk – mondta Mr. Satterthwaite. Sohasem fogjuk megtudni, mit akart mondani nekünk.

Hacsak... hacsak nem avatott a bizalmába valakit? – Kérdően tekintett a főápolónőre.

Poirot a fejét rázta.

– Rá fog jönni, hogy nem avatott senkit a bizalmába.

– Azért talán megkérdezhetnénk az ápolónőket? – mondta Satterthwaite.

– Feltétlenül kérdezzük meg őket – mondta Poirot, nem valami bizakodóan.

Mr. Satterthwaite a főápolónőhöz fordult, aki azonnal behívatta a két ápolónőt, a nappalit és az éjszakait, aki Mrs. de Rushbridgert ápolta. Egyikük sem tudott semmiféle tájékoztatást adni. Mrs. de Rushbridger nem hozta szóba előttük Sir Bartholomew halálát, és arról sem tudtak, hogy táviratot adott fel.

Poirot kérésére Mr. Satterthwaite-tal együtt bevezették a halott asszony szobájába. Ott találták Crossfield főfelügyelőt. Mr. Satterthwaite bemutatta őt Poirot-nak.

Aztán a két férfi az ágyhoz lépett, és megnézte a halott asszonyt. Körülbelül negyvenéves, fekete hajú, sápadt arcú nő volt. Az arc nem békélt meg a halálban... még látszott rajta a halálküzdelem.

Mr. Satterthwaite halkán csak ennyit mondott:

– Szegény...

Ránézett Hercule Poirot-ra. Különös kifejezés ült a kis belga arcán. Valami olyan kifejezés, hogy Mr. Satterthwaite megborzongott tőle.

Mr. Satterthwaite megszólalt:

– Valaki tudta, hogy beszélni akar, és megölte... Megölték, hogy ne beszélhessen...

Poirot bólintott.

– Igen, így van.

– Megölték, nehogy elmondhassa nekünk, amit tud.

– Vagy amit nem tud... De ne vesztegessük az időt... Sok a tennivalónk. *Több embernek nem szabad meghalnia.* Gondoskodnunk kell róla.

Mr. Satterthwaite kíváncsian megkérdezte:

– Beleillik-e ez az eset a gyilkos személyéről kialakított elképzelésébe?

– Igen, beleillik... De rájöttem valamire: a gyilkos veszélyesebb, mint gondoltam... Óvatosnak kell lennünk.

Crossfield főfelügyelő kikísérte őket a szobából, és közben megtudta tőlük, hogy milyen táviratot kaptak. Kiderítették, hogy a táviratot egy kisfiú adta fel a melforti postahivatalban. A fiatal postáskisasszony emlékezett rá, mert a szövege nagyon felizgatta, mivel Sir Bartholomew Strange haláláról volt benne szó.

A főfelügyelő társaságában bekaptak néhány falatot, és miután táviratoztak Sir Charlesnak, folytatták a nyomozást.

Este hat órakor megtalálták a kisfiút, aki a táviratot feladta. Elmondott mindent készségesen. Egy kopottasan öltözött férfitől kapta a megbízást. A férfi azt mondta neki, hogy a táviratot valami „dilis nő” juttatta ki neki „a parkbeli házból”. Két darab félkoronást csomagolt bele, úgy dobta ki az egyik ablakból. A férfi attól tartott, hogy valami gyanús ügybe keveredik, s miután odaadta a fiúnak az egyik félkoronást, hogy adja fel a táviratot, az ellenkező irányba indult. Még azt is mondta a fiúnak, hogy a visszajáró pénzt tartsa meg.

Nyomozást indítottak a férfi felkutatására. Mivel egyéb tennivaló egyenlőre nem akadt, Mr. Satterthwaite és Poirot visszatért Londonba.

Majdnem éjfél volt, mire visszaértek a városba. Egg már hazament az édesanyjához, de Sir Charles megvárta őket, és a három férfi leült, hogy megtárgyalja a helyzetet.

– *Mon ami* – mondta Poirot –, fogadja el a tanácsomat. Ezt az ügyet csak egyetlen módon lehet megoldani... a kis szürke agysejtek segítségével. Képtelenség ide-oda rohangászni Angliában, remélve, hogy végül valaki majd csak elmondja nekünk, amit tudni szeretnénk. Ilyesmit csak műkedvelők csinálnak. Az igazságot csak lelki szemeinkkel ismerhetjük meg.

Sir Charles kicsit szkeptikus arcot vágott.

– Tehát mit szándékszik tenni?

– Gondolkodni szeretnék. Huszonnégy órát kérek... huszonnégy órát a gondolkodásra.

Sir Charles halvány mosollyal az ajkán a fejét rázta.

– És ha gondolkodik, talán rájön, hogy mit mondott volna az az asszony, ha életben marad?

– Meg vagyok győződve róla.

– Nem valószínű. De csak tegyen úgy, M. Poirot, ahogy jónak látja. És ha valóban sikerül

megoldania ezt a rejtélyt, megadom magam. Beismerem, hogy kudarcot vallottam. Nekem különben is más tennivalóm akadt.

Alighanem azt várta, hogy megkérdezik, mi ez a tennivaló, de csalódnia kellett. Mr. Satterthwaite éberén felnézett ugyan, de Poirot továbbra is gondolataiba mélyedt.

– Nos, már mennem is kell – mondta a színész. – Még valami. Aggódok... Miss Wills miatt.

– Mi van vele?

– Elment.

Poirot rámeredt.

– Elment? Hová?

– Senki sem tudja... Miután megérkezett az önök távirata, elgondolkodtam a dolgokon. Mint már említettem, meg vagyok győződve róla, hogy ez a nő tud valamit, csak nem mondta el nekünk. Elhatároztam, hogy mégiscsak megpróbálom kiszedni belőle. Kocsiba ültem, és elmentem hozzá... körülbelül fél tízkor értem oda. De hiába kerestem. Úgy látszik, már reggel elment hazulról... Egész napra Londonba utazott... legalább is ezt mondta az otthoniaknak. Este aztán táviratot kaptak tőle, hogy egy-két napig elmarad, ne aggódjanak.

– Mégis aggódtak?

– Úgy vettem észre, eléggé. Ugyanis semmi poggyászt nem vitt magával.

– Furcsa – dűnyögte Poirot.

– Tudom. Mintha... nem is tudom. Nyugtalan vagyok.

– Figyelmeztettem őt – mondta Poirot. – *Mindenkit* figyelmeztettem. Emlékezzék vissza, mit mondtam: „Most beszéljenek.”

– Igen, igen. Gondolja, hogy őt is...?

– Megvannak a magam elképzelései – válaszolt Poirot. – De pillanatnyilag inkább nem beszélek róluk.

– Először az inas... Ellis... aztán Miss Wills. Hol van Ellis? Hihetetlen, hogy a rendőrség mind a mai napig képtelen volt megtalálni.

– Nem a megfelelő helyen keresték a testét – jegyezte meg Poirot.

– Tehát ön egy véleményen van Egg-gel? Ön szerint is meghalt?

– Ellist soha senki nem fogja életben látni.

– Úristen! – tört ki Sir Charles. – Mint valami lázálom. Teljességgel érthetetlen.

– Dehogyan. Éppen ellenkezőleg: nagyon is ép észre és logikára vall.

Sir Charles rábámult.

– Azt mondja?

– Persze. Ugyanis rendszerező elme vagyok.

– Nem értem.

Mr. Satterthwaite is kíváncsian nézett a kis nyomozóra.

– És milyen elme vagyok én? – kérdezte Sir Charles kicsit sértődötten.

– Ön színészi elme, Sir Charles. Alkotó, eredeti, mindig a drámai értéket látó elme. Mr. Satterthwaite elméje viszont a nézőé: ő megfigyeli a jellemeket, átérzi a hangulatokat. Csak én vagyok prózáian gondolkodó elme. Én csak a tényeket látom, színházi kellékek és rivaldafény nélkül.

– Tehát bizzuk a dolgot önre?

– Igen, úgy gondolom. Huszonnégy órára.

– Akkor hát sok szerencsét! Jó éjszakát!

Mr. Satterthwaite és Sir Charles együtt ment el Poirot-tól. Sir Charles meglehetősen hűvösen megjegyezte:

– Ez a pasas túlságosan beképzelt.

Mr. Satterthwaite mosolygott. A főszerep! Szóval ez a baj. Hangosan azt mondta:

– Mit akart azzal mondani, hogy más tennivalója akadt, Sir Charles?

A színész arcán kissé szégyenlős kifejezés jelent meg, amelyet Mr. Satterthwaite oly jól ismert a Hanover Square-i esküvőkről.

- No, az a helyzet, hogy én... hm... szóval Egg meg én...
- Örömmel hallom – mondta Mr. Satterthwaite. – Engedje meg, hogy szívből gratuláljak.
- Persze, túl öreg vagyok hozzá.
- A lány szerint nem. És az ő véleménye a legfontosabb.
- Nagyon kedves, hogy ezt mondja, Satterthwaite. Én ugyanis a fejembe vettem, hogy Egg a fiatal Manderst szereti.
- Csak arra volnék kíváncsi, miből gondolta – jegyezte meg Mr. Satterthwaite ártatlanul.
- Mindegy – felelte határozottan Sir Charles. A lényeg az, hogy nem őt szereti...

Tizennegyedik fejezet

Miss Milray

Poirot nem egészen kapta meg a kért huszonnégy órás gondolkodási időt.

Másnap délelőtt tizenegy óra után húsz perccel bejelentés nélkül beállított hozzá Egg. A lány meglepetésére a nagy nyomozó éppen kártyavárákat épített. Egg olyan haragos képet vágott, hogy Poirot mentegetőzni kényszerült.

– Nehogy azt higgye, mademoiselle, hogy öregségemre szenilis lettem. Szó sincs róla. Csak azt tapasztaltam, hogy a kártyaváráépítés ösztönzi az agyműködést. Rászoktam. Ma reggel az első dolgom volt, hogy elmentem és vásároltam egy csomag kártyát. Sajnos, elnéztem, nem igazi kártyát kaptam, de azért ez is megteszi.

Egg közelebbről megszemlélte az építményt.

Nevetett.

– Jóságos ég! Egy Boldog Családot sóztak önre!

– Hogy mondja? Mi az a Boldog Család?

– Egy játék. Kisgyerekek játsszák az ovodában.

– Nem baj, azért ebből is építhetek kártyavárat.

Egg felvett néhány kártyalapot az asztalról, és szeretettel nézegette a képeket.

– Bun úrfi, a pék fia... hogy szerettem! És itt van Mrs. Mug, a tejesember felesége. Istenem, mintha csak én lennék!

– Miért volna ez a fura kép éppen ön, mademoiselle?

– A név miatt.

Poirot meghökkent arca láttán Egg felnevetett, aztán magyarázni kezdett. Amikor befejezte, a férfi megszólalt:

– Ó, tehát Sir Charles erre gondolt az este. Nem egészen értettem... Mugg... Ja igen, a szlengben *mug*... bolondot jelent, ugye? Persze, megváltoztatná a nevét. Nem szívesen lenne Lady Mugg, igaz? Egg nevetett, és csak ennyit mondott:

– Nos, kívánjon nekem boldogságot.

– Őszintén kívánom, hogy boldog legyen, mademoiselle. Nem az ifjúság rövid boldogságát, hanem sziklaszilárd alapokon nyugvó tartós boldogságot kívánok önnek.

– Majd megmondom Charlesnak, hogy sziklának nevezte – felelte Egg. – És most hadd térjek rá arra, amiért idejöttem. Nem hagy nyugodni az az Oliver tárcájából kiesett újságkivágás. Tudja, amit Miss Wills vett fel a földről és adott vissza neki. Úgy érzem, Oliver vagy egyszerűen hazudik, amikor azt állítja, nem emlékszik, hogy nála volt, *vagy tényleg soha nem is volt nála*. Leejtett egy darab újságpapírt, és az a nő csak állítja azt, hogy a nikotinról szóló kivágott cikk volt az.

– Miért állítaná, mademoiselle?

– Hogy ne *rá* terelődjék a gyanú, hanem Oliverre.

– Úgy érti, hogy ő a bűnös?

– Igen.

– És mi lenne az indítéka?

– Ezt ne tőlem kérdezze. Lehet, hogy örült. Okos emberek gyakran örültek. Egyéb indítékot nem találok... Tulajdonképpen semmiféle indítékot nem találok.

– Pontosan emiatt kerültünk *zsákcába*. Nem *öntől* kérem, hogy találja meg az indítékot.

Magamnak teszem fel szünet nélkül a kérdést: *mi lehetett az indíték Mr. Babbington meggyilkolására?* Ha erre rájövök, az ügy megoldódik.

– Tehát nem hiszi, hogy egyszerűen örülségből tette valaki...? – vetette fel Egg.

– Nem, mademoiselle... legalábbis nem abban az értelemben örülség, ahogy ön gondolja. *Van* indíték... és nekem meg kell találnom ezt az indítékot.

– Akkor isten vele – búcsuzott Egg. – Ne haragudjon, hogy zavartam, de hát ha egyszer eszembe jutott. Sietnem kell. *A kiskutya nevet* jelmezes főpróbájára megyünk Charlesszal. Ez az a darab, amelyet Miss Wills írt Angela Sutcliffe-nek. Holnap lesz a bemutató.

– *Mon dieu!* – kiáltott fel Poirot.

– Mi az? történt valami?

– De még mennyire, hogy történt! Eszembe jutott valami. Egy ragyogó ötlet. Ó, milyen vak voltam... milyen vak...

Egg rámeredt. Mintha ráébredt volna, milyen furcsán viselkedik, Poirot gyorsan összeszedte magát. Megveregette Egg vállát.

– Azt hiszi, megőrültem. Szó sincs róla. Hallottam, mit mondott. Elmennek és megnézik *A kiskutya nevet* című darabot, és Miss Sutcliffe játszik benne. Menjen csak, és ne törődjék azzal, amit mondtam.

Egg vegyes érzelmekkel távozott.

Magára maradván Poirot dűnnyögve fel-le járkált a szobában. Zöld macskaszemei villogtak.

– *Mais oui...* ez mindent megmagyaráz. Furcsa indíték... nagyon furcsa... Soha még hasonlóval nem találkoztam, és mégis ésszerű, az adott körülmények között természetes. Mindenesetre nagyon furcsa ügy.

Elment az asztal mellett, s egy kézmozdulattal lesöpörte róla a kártyavárat.

– Nincs többé szükség a Boldog Családra – mondta. A probléma megoldódott. Már cselekedni kell. Felvette a kalapját és a felöltőjét. Aztán lement, és a portással taxit hivatott. A sofőrnek Sir Charles címét adta meg.

Odaérve kifizette a taxit, és belépett a hallba. A portás nem volt ott, felment a lifttel. Poirot gyalog ment fel a lépcsőn. Éppen felért a második emeletre, amikor kinyílt Sir Charles lakásának ajtaja, és Miss Milray lépett ki rajta.

Összerezgett, amikor meglátta Poirot-t.

– Maga?!

Poirot mosolygott.

– Magam! Vagy én? *Enfin, moi!*

Miss Milray megszólalt:

– Ha Sir Charlest keresi, ő sajnos nincs itthon. Elment Miss Lytton-Gore-ral a Babylon színházba.

– Nem Sir Charlest keresem, hanem a botomat; azt hiszem, a minap itt felejtettem.

– Ja, értem. Csengessen be, Temple majd megkeresi magának. Sajnálom, hogy nem maradhatok, de el kell érnem egy vonatot. Leutazom Kentbe... az édesanyámhoz.

– Értem. Nem is akarom tartóztatni, mademoiselle.

Poirot félreállt, és Miss Milray lesietett a lépcsőn. Egy kis aktatáska volt nála.

De amikor eltűnt, Poirot mintha elfeledkezett volna jövelele céljáról. Ahelyett, hogy végigment volna a folyosón a lakásig, megfordult és elindult lefelé. Még időben érkezett a kapuba: látta, hogy Miss Milray beszáll egy taxiba. A járda mellett lassan közeledett egy másik taxi. Poirot felemelte a kezét és megállította. Beszállt, és utasította a sofőrt, hogy kövesse a másik taxit.

Nem látszott meglepettnek, amikor az első taxi észak felé robogott és végül a Paddington állomás előtt állt meg, noha nem a Paddingtonról szoktak indulni Kent felé. Poirot az első osztályú

pénztárnál retúrjegyet váltott Loomouthba. A vonat öt perc múlva indult. Hideg volt, Poirot felhajtotta felöltője gallérját, és kényelmesen elhelyezkedett az egyik elsőosztályú fülke sarkában. Körülbelül öt óraker érkeztek Loomouthba. Már sötétedett. Poirot kissé lemaradt Miss Milray mögött, de hallotta, a kis állomáson az egyik hordár barátságosan üdvözli Miss Milrayt.

– Jó estét, kisasszony. Nem vártuk. Sir Charles is lejön?

Miss Milray ezt válaszolta:

– Csak rövid időre jöttem le. Holnap reggel már utazom is vissza. Néhány apróságot kell összeszednem. Nem, köszönöm, nem kérek taxit. Felsétálok a sziklaösvényen.

Egyre sötétebb lett. Miss Milray fürgén lépkedett fölfelé a meredek, kanyargós ösvényen. Hercule Poirot messziről követte. Puha macskaléptekkel haladt. A Varjúfészekhez érve Miss Milray kulcsot vett elő a kezításkájából, és az oldalbejáraton lépett be a házba, félig nyitva hagyva maga mögött az ajtót. Néhány pillanat múlva ismét megjelent, kezében egy rozsdás kulccsal és egy zseblámpával. Poirot visszahúzódott, és elbújt egy alkalmas bokor mögé.

Miss Milray megkerülte a házat, és elindult a gazzal sűrűn benőtt, nehezen járható ösvényen.

Hercule Poirot követte. Miss Milray egyre tovább ment, míg végül egy régi toronyhoz érkezett; ezen a partvidéken sok helyütt akad ilyen. Rozzant, omladozó torony volt, de piszkos ablakán függöny lógott. Miss Milray bedugta a kulcsot a nagy fakapu zárjába.

A kulcs tiltakozó csikorgással fordult meg a zárban, a kapu nyikorogva feltárult. Miss Milray zseblámpájának fénye retortákon, egy Bunsen-égőn és különféle egyéb kísérleti alkatrészeket csillant meg.

Miss Milray fogott egy feszítővasat, felemelte, és a készülék fölé hajolt, amikor egy kéz megfogta a karját. Elállt a lélegzete. Megfordult.

Poirot zöld macskaszeme nézett az övébe.

– Ezt nem teheti, mademoiselle – figyelmeztette. Amit szét akar rombolni: bizonyíték.

Tizenötödik fejezet

Függöny

Hercule Poirot egy öblös karosszékben ült. A mennyezeti világítást eloltották, csak egy rózsaszín ernyős állólámpa vetett fényt a karosszékben ülő alakra. Mintha valami jelképes lett volna a jelenetben: Poirot egyedül a világosságban, a másik három meg, Sir Charles, Mr. Satterthwaite és Egg Lytton-Gore – Poirot hallgatósága – a fénykörön kívül, a sötétben.

Hercule Poirot álmatag hangon beszélt. Mintha nem is a jelenlevőkhöz szólna.

– A bűntény rekonstruálása, ez a nyomozó célja. A bűntény rekonstruálásához úgy kell az egyik ténytet a másikkal illeszteni, ahogy a kártyavárak építésénél tesszük az egyik kártyát a másikkra. És ha a ténytetek nem illenek össze... ha nem sikerült a kártyákat egyensúlyba hoznunk... nos... akkor előlről kell kezdeni az építkezést, mert összeomlik a vár...

Mint ahogy már a minap említettem, háromféle elme van. Az egyik a drámai elme... az alkotóé, aki előre felméri, milyen hatása lesz a mesterséges eszközökkel teremtett valóságnak... a másik a drámai megjelenítésre érzékenyen reagálók és a romantikus fiatalok elméje... és végül a harmadik a prózai agy: nem a kék tengert és a mimózákokat, hanem a festett színpadi díszleteket látja.

Ezzel rá is térek, *mes amis*, Stephen Babbington augusztusban történt meggyilkolására. Azon az estén Sir Charles Cartwright azzal az elmélettel állt elő, hogy Stephen Babbingtont meggyilkolták. Én nem értettem egyet az elméletével. Nem tudtam elhinni, hogy a) valaki meg akarhatott ölni egy olyan embert, mint Stephen Babbington, és b) hogy az akkori körülmények között bárki is mérget adhatott be egy bizonyos személynek.

Most azonban elismerem, hogy Sir Charlesnek volt igaza, és én tévedtem. Tévedtem, mert teljesen

helytelen szemszögből néztem a bűncselekményt. Csak huszonnégy órával ezelőtt ismertem fel hirtelen a helyes nézőpontot... és engedjék meg, hogy kijelentsem: ebből a szempontból Stephen Babbington meggyilkolása *ésszerű és lehetséges*.

De egyelőre mellőzöm ennek ismertetését, és lépésenként végigvezetem önöket vizsgálódásaim útján. Stephen Babbington halálát drámánk első felvonásának nevezném. Az első felvonás után akkor gördül le a függöny, amikor valamennyien eltávoztunk a Varjúfészekből.

A dráma második felvonása Monte-Carlóban kezdődött, amikor Mr. Satterthwaite megmutatta nekem a Sir Bartholomew Strange haláláról szóló újsághírt. Azonnal világossá vált előttem, hogy tévedtem, és Sir Charlesnak igaza van. Stephen Babbingtont és Sir Bartholomew Strange-t megölték; a két gyilkosság ugyanannak a bűncselekménynek a részét képezi. Később egy harmadik bűncselekmény tette teljessé a sorozatot: Mrs. de Rushbridger meggyilkolása. Tehát valamilyen ésszerű, józan ésszel elfogadható elméletre volt szükség, amely a három halálesetet összekapcsolja. Más szavakkal: amely megindokolja, hogy a három bűncselekményt egy és ugyanaz a személy követte el, s az ő hasznát és javát szolgálta mind a három.

Most rögtön megmondhatom, hogy a legfőbb problémám az volt, hogy Sir Bartholomew Strange meggyilkolása Stephen Babbington meggyilkolása *után* következett be. A három gyilkosság idejét és helyszínét figyelmen kívül hagyva, minden valószínűség szerint Sir Bartholomew Strange meggyilkolása volt a központi és legfőbb bűncselekmény, a másik két gyilkosság jellegét tekintve csak másodlagos volt, vagyis abból fakadt, hogy ez a két személy kapcsolatban állt Sir Bartholomew Strange-dzsel. De mint már korábban is megjegyeztem, a bűncselekmények nem úgy történnek, ahogy szeretnénk. Stephen Babbingtont gyilkolták meg elsőnek, Sir Bartholomew Strange-t pedig valamivel később. Éppen ezért úgy látszott, mintha a második bűncselekmény szükségszerűen az elsőből következne, tehát az első gyilkosságot kell megvizsgálni ahhoz, hogy megtaláljuk az egész rejtély kulcsát.

Olyannyira magamévá tettem a valószínűnek egyedül látszó elméletet, hogy komolyan fontolóra vettem a lehetőséget, hogy *tévedés* történt. De lehetséges-e, hogy Sir Bartholomew Strange-nek kellett volna lennie az első áldozatnak, és Mr. Babbingtont tévedésből mérgezték meg? Kénytelen voltam lemondani a gondolatról. Akik közelebről ismerték Sir Bartholomew Strange-t, tudták, hogy nem szereti a koktélt.

Még egy feltevés: Stephen Babbingtont tévedésből ugyan, de az első társaság egy másik tagja helyett mérgezték meg. De semmiféle bizonyítékot nem találtam ennek a feltevésnek az alátámasztására. Tehát mégiscsak arra a következtetésre kényszerültem, hogy Stephen Babbingtont *szándékosan* gyilkolták meg... és ezzel egyszerűen áthághatatlan akadály tornyosult elém.. Ez ugyanis *lehetetlennek* látszott.

Minden nyomozást a legegyszerűbb és legnyilvánvalóbb elméletek felállításával kell kezdeni. Elfogadva, hogy Stephen Babbington mérgezett koktélt ivott, kinek volt alkalma mérget önteni a koktéllba? Első pillantásra úgy láttam, hogy ezt csak ketten tehették meg (vagyis azok, akik az italokkal foglalkoztak): Sir Charles Cartwright és Temple, a szobalány. Csakhogy ugyanakkor, amikor bármelyikük beleönthette a mérget a pohárba, *egyiküknek sem volt alkalma azt a bizonyos poharat Mr. Babbington kezébe is adni*. Temple a tálca ügyes kínálásával elérhette volna ugyan, hogy őt utoljára kínálja meg ezzel az egyetlen, tálcán maradt pohárral (ez sem könnyű, de elképzelhető), Sir Charles pedig felvehette volna azt a bizonyos poharat, és átnyújthatta volna neki. Csakhogy egyik eset sem következett be. Úgy látszott, hogy a *véletlen* és csakis a *véletlen* juttatta éppen azt a bizonyos poharat Stephen Babbington kezébe.

Sir Charles Cartwright és Temple foglalkozott a koktélokkal. Ott volt-e valamelyikük Melfort Abbeyben? Nem volt ott. Kinek volt leginkább lehetősége arra, hogy mérget öntsön Sir Bartholomew portóispoharába? Ellisnek, a kereket oldott inasnak, és segítőtársának, a szobalánynak. Nem lehetett azonban kizárni azt a lehetőséget sem, hogy valamelyik vendég követte el a bűncselekményt. Kockázatos, de lehetséges volt, hogy a vendégek valamelyike besurrant az ebédlőbe, és beleöntötte a nikotint a portóispohárba.

Amikor csatlakoztam önökhöz a Varjúfészekben, önök összeállították azoknak a névsorát, akik ott

voltak a Varjúfészekben is, és Melfort Abbeyben is. Most már megmondhatom, hogy a lista élén szereplő négy nevet – Dacres kapitányt és Mrs. Dacrest, Miss Sutcliffe-et és Miss Willst – azonnal elvettem.

Lehetetlenség volt, hogy négyük közül bármelyik *előre tudja*, hogy a vacsorán jelen lesz Stephen Babbington. A nikotin méregként való alkalmazása gondosan előkészített tervre utalt, nem pillanatnyi ötlet szülte. Még három név szerepelt a listán: Lady Mary Lytton-Gore, Miss Lytton-Gore és Mr. Oliver Manders. Nem volt valószínű, hogy bűnösök, de *lehetséges* elkövetőként mind a hárman szóba jöhettek. Helybeliek, lehettek indítékaik Stephen Babbington elhallgattatására, és a vacsorát választották ki tervük megvalósítására.

Ugyanakkor azonban semmiféle bizonyítékot nem találtam arra, hogy tényleg közülük lett volna valamelyik a bűncselekmény elkövetője.

Azt hiszem, Mr. Satterthwaite nagyjából ugyanúgy okoskodott, mint én, és végül az ő gyanúja is Oliver Mandersre terelődött. Megmondhatom, hogy csakugyan a fiatal Manders volt a leggyanúsabb. Akkor este a Varjúfészekben rendkívüli idegfeszültség jelei látszottak rajta; magántermészetű problémái miatt kissé torz életszemléletet alakított ki magának, erős alsóbbrendűségi komplexusa van, ami gyakran késztet bűncselekmények elkövetésére, kiegyensúlyozatlan életkorban van, és tényleg összeveszett Mr. Babbingtonnal, mondhatjuk úgy is, hogy ellenséges érzületet táplált iránta. És nagyon furcsa körülmények között érkezett Melfort Abbeybe! Később aztán hallottuk meglehetősen hihetetlennek tűnő történetét Sir Bartholomew Strange leveléről, és Miss Wills tanúvallomását arról, hogy egy nikotinmérgezésről szóló újságkivágás volt a birtokában.

Tehát világosnak látszott, Oliver Manderst kell a gyanúsítottak névsorának élére tenni.

Ám ekkor, barátaim, furcsa érzés kerített a hatalmába. Világosnak és logikusnak látszott, hogy a bűncselekmények elkövetőjének *mindkét alkalommal jelen kellett lennie*: más szavakkal *a hetek listáján szereplő egyik személynek kell lennie* – csak hogy az az érzés alakult ki bennem, hogy ennek a nyilvánvaló voltát előre megrendezték, hogy minden józanul és logikusan gondolkodó személy csakis így vélekedhessen. Úgy éreztem, hogy nem a valóságot látom, hanem egy művészi szakértelemmel megfestett díszletet. Egy igazán ügyes bűnöző tudja, hogy *mindazok, akik a listán szerepelnek, feltétlenül gyanúsak*, tehát mindent el fog követni, hogy ő *ne* szerepeljen rajta.

Más szavakkal: Stephen Babbington és Sir Bartholomew Strange gyilkosa mindkét alkalommal *jelen volt* ugyan, de a *látszat* szerint nem volt jelen.

Ki volt jelen az első alkalommal, aki a másodiknál nem? Sir Charles Cartwright, Mr. Satterthwaite, Miss Milray és Mrs. Babbington.

Elképzelhető-e, hogy négyük közül valamelyik nem felismerhetően, de valamilyen formában mégis jelen lehetett a második alkalommal? Sir Charles és Mr. Satterthwaite Dél-Franciaországban, Miss Milray Londonban, Mrs. Babbington pedig Loomouthban volt. Négyük közül tehát csak Miss Milrayre és Mrs. Babbingtonra lehetett gyanakodni. De elképzelhető-e, hogy Miss Milray jelen lett volna Melfort Abbeyben anélkül, hogy a társaságból bárki felismerte volna? Miss Milray feltűnően éles arcvonásai nem könnyen álcázhatók és nem könnyen feledhetők. Lehetetlennek tartottam, hogy Miss Milray Melfort Abbeyben lett volna anélkül, hogy felismerjék. Ugyanez vonatkozik Mrs. Babbingtonra is.

Folytatva a gondolatmenetet: jelen lehetett-e Mr. Satterthwaite vagy Sir Charles Melfort Abbeyben anélkül, hogy felismerték volna? Mr. Satterthwaite-ről éppen csak hogy elképzelhető, de Sir Charles Cartwright esetében már egészen más a helyzet. Sir Charles színész, megszokta a szerepjátszást. De miféle szerepet játszhatott?

És ekkor elgondolkoztam Ellisen, az inason.

Ellis határozottan rejtélyes jelenség. A bűncselekmény elkövetése előtt két héttel bukkan fel a semmiből, és utána tökéletesen nyoma vész. Miért sikerült ez Ellisnek? *Mert Ellis valójában nem is létezett.* Ismétlem: Ellis festékekből és egyéb színészi kellékekből összeeszkábált papírmásé figura, *Ellis nem igazi, élő ember.*

De hát *lehetséges ez?* Hiszen Melfort Abbey egész személyzete ismerte Sir Charles Cartwrightot, és Sir Bartholomew Strange-hez szoros baráti szálak fűzték. A személyzet kérdésén könnyen túltettem

magam. Az inas megszemélyesítésével semmit sem kockáztatott... amennyiben a személyzet tagjai közül valaki felismeri, semmi vész, ártalmatlan tréfának állítja be a dolgot. Ugyanakkor ha két hét alatt nem merül fel senkiben semmi gyanú, biztosra mehet. Eszembe jutott, miket mondtak a személyzet tagjai az inasról. „Igazi úriember”, „jó házaknál szolgált”, és számos érdekes botrányról tudott. Ez mind meglehetősen semmitmondó. Alice, a szobalány azonban fontos megállapítást tett. Azt mondta: „Nem hasonlított egyetlen inasra sem, akivel valaha is együtt dolgoztam. Másként végezte a munkáját.” Ennek a megjegyzésnek a hallatán feltevésem bizonyossággá lett.

Más a helyzet Sir Bartholomew Strange-dzsel. Aligha tétélezhető fel, hogy Sir Charles a barátját is átejthette. Sir Strange-nek feltétlenül tudnia kellett erről a szerepjátszásról. Van rá valami bizonyítékunk? Igen! Az éber Mr. Satterthwaite már vizsgálódásainak korai szakaszában felfigyelt Sir Bartholomew Strange tréfás megjegyzésére (egyáltalán nem szokott ilyen hangnemben beszélni a személyzettel): „Ellis, maga tökéletes inas.” *Tökéletesen érthető megjegyzés, ha az inas Sir Charles Cartwright, és Sir Bartholomew is benne van a mókában.*

Mert Sir Bartholomew kétségtelenül annak tartotta a dolgot. Ellis megszemélyesítése móka. Talán még fogadtak is. A tervezett móka csúcspontja lett volna a vendégek sikeres átejtsége, ezért mondta azt Sir Bartholomew, hogy meglepetést tartogat, és ezért volt olyan jókedvű. Megjegyzendő, ekkor még mindig lett volna lehetőség a visszavonulásra. Semmi jóvátehetetlen nem történt volna, ha mindjárt az elején felismeri valaki Charles Cartwrightot. Tréfaaként elűthette volna az egészet. De senki sem figyelt fel a görnyedt hátú, belladonnával sötétebbre festett hajú, pofaszakállas, középkorú inasra, akinek anyajegy volt a csuklójára festve. Nagyon figyelemreméltó személyazonossági jel, de nem ért vele semmit, mivel az emberek többségéből hiányzik a megfigyelőképesség! Az anyajegynek komoly szerepet szánt Ellis személyleírásában, de két hét alatt senki sem figyelt fel rá! Végül egyetlen embernek, az éles szemű Miss Willsnek mégiscsak feltűnt. Erre mindjárt rátérünk. Mi történt a továbbiakban? Sir Bartholomew meghalt. Ezúttal azonban nem természetes okoknak tulajdonították a halálesetet. Kivonult a rendőrség. Kihallgatták Ellist és a többieket. Később az éjszaka folyamán „Ellis” eltávozott a titkos folyosón, visszavedlett önmagává, és két nappal később már Monte-Carló parkjában sétálgatott, felkészülve arra, hogy döbrent meglepetéssel fogadja barátja halálhírét.

Ne felejtsek el, mindez csak elmélet volt. Semmiféle tényleges bizonyítékkal nem rendelkeztem, de minden, ami történt, ezt az elméletet erősítette meg. A kártyaváram megbízható építmény volt. Az Ellis szobájában talált zsaroló levelek? De hiszen azokat maga Sir Charles találta meg!

És mi a helyzet Sir Bartholomew állítólagos levelével, amelyben megkéri a fiatal Manderst, hogy rendezze meg azt a balesetet? Nos, mi sem könnyebb annál, hogy Sir Charles megírja azt a levelet Sir Bartholomew nevében! Ha Manders nem semmisíti meg a levelet, Sir Charles Ellis szerepében könnyedén megteheti, amikor kiszolgálja a fiatalembert. Ellis az újságkivágást is ugyanígy minden nehézség nélkül becsempészheti Oliver Manders levéltárcájába.

És most rátérünk a harmadik áldozatra, Mrs. de Rushbridgerre. Mikor hallunk először Mrs. de Rushbridgerről? Közvetlenül azután, hogy elhangzott az a fura, csipkelődő megjegyzés: hogy Ellis a tökéletes inas, ez a Sir Bartholomew Strange-re nem jellemző kifejezés. Mindenáron el kell terelni a figyelmet Sir Bartholomew viselkedéséről. Sir Charles gyorsan megkérdi milyen telefonüzenetet adott át az inas. Erről a Rushbridger nevű nőről mondott valamit, az orvos egyik betegéről. És Sir Charles teljes erővel beveti meggyőző egyéniségét, hogy az inasról erre az ismeretlen asszonyra irányítsa a figyelmet. Elmegy a szanatóriumba, és kérdéseket tesz fel a főápolónőnek. Teljes gözzel ügyködik, hogy Mrs. de Rushbridger révén tévútra vezesse a nyomozást.

Most pedig meg kell vizsgálnunk Miss Wills szerepét a drámában. Miss Wills különös egyéniség. Teljességgel képtelen bármiféle hatást gyakorolni a környezetére. Se nem csinos, se nem kedves, még csak nem is különösebben rokonszenves. Jelentéktelen teremtés. Viszont rendkívül jó megfigyelő és rendkívül intelligens. Tollával áll bosszút a világon. Komoly művészi adottsággal képes írásaiban emberi jellemeket rögzíteni. Nem tudom, észrevett-e valami rendkívülit az inasban, de az biztos, hogy ő volt az egyetlen vendég az asztalnál, aki egyáltalán felfigyelt rá. A gyilkosság utáni reggelen kielégíthetetlen kíváncsisága ösztönzésére szimatolgatni kezdett, és mindenbe

beleütötte az orrát, ahogy a szobalány kifejezte. Bement a Dacres házaspár szobájába, és a tapétaajtón keresztül a személyzeti szobákba. Azt hiszem, ebben kutató ösztöne vezette: rá akart jönni a titok nyitjára.

Ő volt az egyetlen, aki némi nyugtalanságot keltett Sir Charlesban. Ezért akart mindenáron ő foglalkozni Miss Willsszel. A vele folytatott beszélgetés meglehetősen megnyugtatta, és határozott elégedettséggel töltötte el, hogy az író észrevette az anyajegyet. De ekkor következett a katasztrófa. Nem hinném, hogy addig a pillanatig Miss Wills kapcsolatba hozta volna Ellist, az inast, Sir Charles Cartwrighttal. Valószínűleg csak valami homályos érzése volt, hogy Ellis hasonlít valakire. De Miss Wills jó megfigyelő. Amikor az asztalnál megkínálták a tálból, automatikusan megjegyezte – nem az arcot, hanem a tálat tartó kezét.

Akkor jött rá, hogy Sir Charles azonos Ellissel, és ezért kérte meg, hogy tegyen úgy, mintha egy tál salátával kínálná. Nem az érdekelte, hogy az anyajegy a férfi jobb vagy bal csuklóján van-e. Arra keresett ürügyet, hogy megtanulmányozhassa a *kezét*: nos, ugyanúgy tartotta, mint Ellis, az inas. És így hirtelen rájött az igazságra. De Miss Wills furcsa nő. A tudást önmagáért élvezte. Mellesleg egyáltalán nem volt biztos benne, hogy Sir Charles gyilkolta meg a barátját. Inasnak álcázta magát, az igaz... de ettől még nem szükségszerűen gyilkos is. Sok ártatlan ember hallgat, mert ha kinyitná a száját, kínos helyzetbe kerülne.

Miss Wills tehát megtartotta a felfedezését önmagának, és őszintén élvezte. De Sir Charles nyugtalankodott. Nem tetszett neki a nő arcának kaján kifejezése, amelyet a távozásakor látott rajta. Miss Wills tud valamit. De mit? Olyasmit, ami vele kapcsolatos? Nem tudhatta biztosan. De érezte, hogy a dolog összefügg Ellisszel, az inassal. Először Mr. Satterthwaite, most pedig Miss Wills. El *kell* terelni a figyelmet erről az életbevágóan fontos kérdésről. A leghatározottabban másfelé *kell* irányítani. És kigondolt egy tervet, egyszerű, vakmerő és feltételezése szerint a valóságot teljesen elködösítő tervet.

Feltevésem szerint a sherry-parti napján Sir Charles nagyon korán kelt, Yorkshire-be utazott, és kopott ruhába öltözve odaadta a kislánynak a táviratot, hogy adja fel. Aztán visszatért Londonba, hogy időben eljátszhassa a tőlem kapott szerepet az én kis színjátékomban. De csinált még valamit.

Feladott egy doboz csokoládét egy asszonynak, akit sohasem látott és akiről semmit sem tudott...

Hogy mi történt aznap este, tudják. Sir Charles nyugtalanságából ítélve majdnem biztos voltam benne, hogy Miss Wills gyanút fogott. Figyeltem Miss Wills arcát, amikor Sir Charles eljátszotta a „meghalási jelenetet”. Láttam, milyen meglepetés tükröződik rajta. Akkor már tudtam, hogy *Miss Wills határozottan Sir Charlest gyanúsítja a gyilkossággal*. Amikor úgy látszott, hogy a másik két áldozathoz hasonlóan Sir Charlesszal is mérgezés végez, Miss Wills azt hitte, hogy tévesen következtetett. Igen ám, de ha Miss Wills Sir Charlest gyanúsítja, akkor komoly veszély fenyegeti. Egy ember, aki kétszer gyilkolt, nem riad vissza egy harmadik gyilkosságtól. Rendkívül komolyan figyelmeztettem a veszélyre. Még ugyanaznap este felhívtam telefonon Miss Willst; tanácsomra másnap váratlanul eltávozott hazulról. Azóta itt lakik, ebben a szállodában. Hogy bölcsen jártam el, azt az bizonyítja, hogy másnap este Sir Charles Gillingből hazatérve kiment Tooting-ba. De elkésett. A madár elrepült.

Közben az ő szemszögéből nézve jól bevált a terve. Mrs. de Rushbridgernek fontos mondanivalója volt a számunkra. Mrs. de Rushbridgert megölték, mielőtt beszélhetett volna. Milyen drámai! Akár a detektívregényekben, a színdarabokban, a filmekben! Ismét a papírmásé, a talmi látszat, a festett kellék.

De engem, Hercule Poirot-t nem csapott be. Mr. Satterthwaite azt mondta, hogy azért ölték meg az asszonyt, hogy ne beszéljen. Egyetértettem vele. Aztán azt mondta, hogy Mrs. de Rushbridgert megölték, mielőtt elmondhatta volna nekünk, amit tud. Én erre így válaszoltam: „*Vagy amit NEM tud.*” Azt hiszem, ezzel megzavartam Mr. Satterthwaite-et. Pedig akkor már tudnia kellett volna az igazságot. Mrs. Rushbridgert azért ölték meg, mert valójában *semmit sem* mondott volna. Mert semmiféle kapcsolatban nem állt a bűncselekménnyel. Ha Sir Charles figyelemelterelő manőveréhez volt rá szükség, akkor csakis *holtan* szolgálhatta ezt a célt. Tehát Mrs. de Rushbridgert, ezt az ártalmatlan idegent is megölték...

Sir Charles látszólag diadalt aratott, de ugyanakkor elkövetett egy óriási... és gyerekes hibát! A táviratot nekem, Hercule Poirot-nak küldette el, ide a Ritz szállóba. Márpedig Mrs. de Rushbridger sohasem hallott róla, hogy kapcsolatban állok ezzel az ügygel! A világnak azon a táján senki sem hallott róla. Hihetetlenül gyerekes hiba volt.

Eh bien, ezzel eljutottam egy bizonyos pontig. Tudtam, *ki* a gyilkos. De nem tudtam, hogy *miért* követte el a bűncselekményt.

Gondolkoztam.

És rájöttem – és világosabban láttam, mint valaha –, hogy Sir Bartholomew Strange halála az eredeti és előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság. De mi oka lehetett Sir Charles Cartwright-nak a barátja meggyilkolására? Úgy véltem, találtam.

Valaki nagyot sóhajtott. Sir Charles lassan felállt, és a kandllóhoz lépett. Csípőre tett kézzel megállt előtte, és lenézett Poirot-ra. Olyan volt a magatartása (mondta volna Mr. Satterthwaite), mint Lord Eaglemounté, amint haragosan néz a gaz ügyvédre, akinek sikerült őt szélhámosással megvádolnia. Egész lényé előkelőséget és megvetést sugárzott. Így néz le az arisztokrata a megvetett csöcselékre. – Rendkívüli fantáziával rendelkezik, M. Poirot – mondta nyugodtan. – Mondanom sem kell, hogy egyetlen szó sem igaz a meséjéből. Nem is tudom, honnan veszi a merészséget, hogy képtelen hazugságok ilyen tömegét tálalja fel nekünk. De folytassa csak, érdekel. Mi okom lehetett rá, hogy megöljem azt a férfit, akit gyerekkorom óta ismerek?

Hercule Poirot, a kispolgár, felnézett az arisztokratára. Gyorsan, de határozottan folytatta:

– Van egy közmondásunk, Sir Charles, amely így hangzik: *Cherchez la femme*. Ebben találtam meg az indítékot. Láttam önt mademoiselle Lytton-Gore társaságában. Világosan láttam, hogy szerelmes a lányba, a középkorú férfi szörnyű, emésztő szenvedélyével. Ilyen szenvedélyt rendszerint egy ártatlan fiatal lány ébreszt a férfiban.

Szerelmes lett a lányba. És azt is láttam, hogy a lány imádja önben a hőst. Csak egy szót kell szólnia, és a lány a karjaiba hullik. De ön nem mondta ki ezt a szót. Miért nem?

Őn úgy állította be a barátjának, Mr. Satterthwaite-nek, hogy ön az a bátor, együgyű szerelmes, aki képtelen felismerni az érzelmeit viszonzó szenvedélyt. Úgy tett, mintha azt hinné, hogy Miss Lytton-Gore Oliver Mandersbe szerelmes. Csakhogy szerintem, Sir Charles, ön világfi, és nagy tapasztalatainak vannak a nőknél. *Önt nem lehet becsapni*. Ön tökéletesen tisztában volt vele, hogy Miss Lytton-Gore önt szereti. Akkor hát miért nem vette feleségül, ha egyszer szívesen elvette volna?

Bizonyára azért nem, mert valami akadály merült fel. Mi lehet ez az akadály? Csakis az, hogy ön már nő. De hiszen senki sem beszél önről mint nő emberről. Mindenki agglegénynek tartja. Tehát még nagyon fiatal korában kellett megnősülnie, még mielőtt megkezdődött sikeres színészi pályafutása.

Mi történt a feleségével? Ha még él, miért nem tud róla senki? Ha külön élnek, van gyógy mód: a válás. Ha a felesége katolikus, vagy más okból ellenzi a válást, akkor is tudni kellene róla, hogy van, csak nem élnek együtt.

De van két szomorú eset, amikor a törvény nem nyújt megváltást. Ha az asszony életfogytiglani börtönbüntetését tölti valamelyik fegyházban, vagy ha egy elmegyógyintézet örökös lakója. *Egyik esetben sem lehet elválni*, de ha valaki egészen fiatalon nősült, esetleg senki sem tud róla.

Ha senki sem tud róla, ön feleségül veheti Miss Lytton-Gore-t anélkül, hogy elmondaná neki az igazat. *De tegyük fel, hogy egyvalaki tudja az igazságot*, egy barátja, aki egész életében ismerte. Sir Bartholomew Strange tisztességes, megbízható orvos. Lehet, hogy mélységesen sajnálja önt, megértéssel fogadja, ha viszonyai vannak, vagy másféleképpen rendezetlen körülmények között él, de nem nézné szó nélkül, ha bigámiát követne el, és házasságot kötne egy mit sem sejtő fiatal lánnyal.

Tehát hogy feleségül vehesse Miss Lytton-Gore-t, el kell tenni láb alól Sir Bartholomew Strange-t... Sir Charles nevetett.

– És a jó öreg Babbington? Talán ő is tudott a dologról?

– Kezdetben azt hittem. De hamarosan rájöttem, hogy ezt az elméletet semmi sem támasztja alá.

Egyébként továbbra is előttem állt az eredeti, áthághatatlan látszó akadály. *Még ha ön tette is a*

nikotint a koktélospohárba, azt semmiképpen nem biztosíthatta, hogy az egy bizonyos személyhez kerüljön.

Ez volt a nagy problémám. De Miss Lytton-Gore egyik elejtett szavára hirtelen világosság gyúlt az agyamban.

A mérget nem személy szerint Stephen Babbingtonnak szánta. Három személy kivételével a jelenlevők közül *bárki* megihatta. A három kivétel: Miss Lytton-Gore, akinek ön gondosan átnyújtott egy ártalmatlan poharat, önmaga s végül Sir Bartholomew Strange, akiről tudta, hogy sohasem iszik koktált.

Mr. Satterthwaite felkiáltott:

– De hiszen ez ostobaság! Mi értelme? Semmi!

Poirot Mr. Satterthwaite felé fordult. Hangja diadalmasan csengett.

– Igenis *van* értelme. Furcsa indíték, az igaz, nagyon furcsa. Még soha életemben nem találkoztam esettel, amikor ez lett volna egy gyilkosság indítéka. Stephen Babbington meggyilkolása nem egyéb volt, mint *jelmezes főpróba*.

– *Micsoda?*

– Sir Charles színész. Színészi ösztönének engedelmeskedett. Főpróbát tartott a gyilkosságból, mielőtt elkövette. Feltételezte, hogy a gyanú árnyéka sem érheti. A jelenlevők egyikének halálából sem származhatott előnye, ezenfelül, mint ahogy mindenki megállapította, *nem lehetett volna rábizonyítani*, hogy egy bizonyos meghatározott személyt mérgezett meg. És, barátaim, a jelmezes főpróba jól sikerült. Mr. Babbington meghal, és senki sem gyanakszik, hogy valami disznóság történt. Sir Charles még igyekszik is felszítani a gyanút, és nagy elégtétellel fogadja, hogy egyikünk sem hajlandó komolyan venni az igyekezetét. Simán ment a poharak kicserélése is. Biztos lehetett benne, hogy ha sor kerül az igazi előadásra, „sikeres bemutatóra” számíthat.

Mint önök is tudják, az események nem egészen így alakultak. A második alkalommal egy orvos is volt jelen, aki azonnal méregre gyanakodott. Tehát Sir Charlesnak még nagyobb hangsúllyal Babbington halálára kellett terelnie a figyelmet, hogy az érdekeltek azt higgyék, hogy Sir Bartholomew halála a korábbi haláleset következménye. A figyelmet *Babbington* meggyilkolásának okára kellett összpontosítania, nem Sir Bartholomew kinyírásának esetleges indokára.

Sir Charles azonban nem ismert fel egy fontos tényezőt: a rátermett Miss Milray szemfülességét.

Miss Milray tudta, hogy munkaadója kémiai kísérletekkel pepecselget a kerti toronyban. Miss Milray fizette a rózsák permetezéséhez használt oldat számláit, és rájött, hogy az oldat egy része nyomtalanul eltűnt. Amikor olvasta az újságban, hogy Mr. Babbington nikotin-mérgezésben halt meg, okos agya azonnal arra a következtetésre jutott, hogy Sir Charles vonta ki a tiszta nikotint a rózsák permetezésére való oldatból.

Miss Milray nem tudta, mitevő legyen, mert kislány kora óta ismerte ugyan Mr. Babbingtont, de ugyanakkor szerelmes volt, mélységesen és odaadóan szerelmes, amilyen szerelmes csak egy csúnya nő tud lenni: szerelmes volt elbűvölő munkaadójába.

Végülis elhatározta, hogy megsemmisíti Sir Charles készülékét. Sir Charles annyira biztos volt a sikerében, hogy ezt nem is tartotta szükségesnek. Miss Milray leutazott Cornwallba, és én követtem. Sir Charles megint nevetett. Egyre jobban emlékeztetett az előkelő úriemberre, akit egy patkány láttán mélységes undor fog el.

– Tehát minden bizonyítéka egy kémiai kísérletekhez használt ócska készülék – kérdezte megvetően.

– Nem – mondta Poirot. Itt van még az útlevele is a pecsétekkel; ebből kiderül, mikor tért vissza és mikor utazott el ismét Angliából. És itt van még az a tény, hogy a Harverton megyei elmeógyógyintézetben él egy asszony, Gladys Mary Mugg, Charles Mugg felesége.

Egg eddig némán, dermedten ült. De most megmozdult. Halkan felsikoltott. Szinte csak felnyögött.

Sir Charles fensőbbeségesen fordult feléje.

– Egg, ugye nem hiszel egy szót sem ebből a képtelen históriából?

Nevetett. A lány felé nyújtotta kezét.

Egg lassan előbbre lépett, mintha hipnotizálták volna. Esdeklő, megkínzott tekintetét szerelmesére függesztette. Aztán, még mielőtt odaért volna hozzá, megingott, tekintete nyugtalanul járt végig a

jelenlevőkön, mintha megnyugvást keresne.

Aztán felsikoltott, és térdre esett Poirot előtt.

– Igaz ez? Igaz?

Poirot határozott, de gyengéd mozdulattal mindkét kezét a lány vállára tette.

– Igaz, mademoiselle.

Aztán csend lett, csak Egg zokogása hallatszott.

Sir Charles mintha hirtelen megöregedett volna. Egy öregember, egy gonosz szatír arca nézett rájuk.

– A fene essen beléd! – mondta.

Egész színészi pályafutása alatt nem beszélt ilyen őszintén gyűlölködő hangon a szinpadon.

Aztán megfordult, és kiment a szobából.

Mr. Satterthwaite fel akart ugrani, de Poirot megrázta a fejét. Még mindig a zokogó lányt simogatta.

– Megszökik – mondta Mr. Satterthwaite.

Poirot tagadóan ingatta a fejét.

– Nem. Csak maga akarja eldönteni, hogyan távozik a színről. Lassan, a világ szeme láttára, vagy gyorsan, észrevétlenül.

Csendesen kinyílt az ajtó, és bejött valaki. Oliver Manders. Az arcán nyoma sem volt a szokásos gúnyoros kifejezésnek. Sápadt volt és boldogtalannak látszott.

Poirot a lány fölé hajolt.

– Íme, mademoiselle – mondta gyengéden. – Eljött egy barátja, hogy hazavigye.

Egg felállt. Bizonytalan pillantást vetett Oliverre, majd botladozva megindult feléje.

– Oliver... Vigyél anyámhoz. Ó, vigyél anyámhoz!

Oliver átkarolta.

– Jó, drágám. Viszlek. Gyere.

Egg lába annyira remegett, hogy alig tudott járni. Oliver és Mr. Satterthwaite vigyázta a lépteit. Az ajtóban összeszedte magát, és hátravetette a fejét.

– Semmi bajom.

Poirot intésére Oliver Manders visszajött a szobába.

– Legyen jó hozzá – mondta Poirot.

– Az leszek, uram. Az egész világon csak ő érdekel, ezt ön is tudja. Az iránta érzett szerelmem tett elkeseredetté és cinikussá. Mától fogva azonban megváltozom. Várni is kész vagyok. Egy szép napon talán...

– Minden bizonnyal – mondta Poirot. – Én azt hiszem, már kezdte megszeretni önt, amikor megjelent Sir Charles és elkápráztatta. A hősimádat tényleg szörnyű veszély a fiatalokra. Egg idővel megszereti igaz barátját, és szilárd kösziklára építi boldogságát.

Poirot barátságosan nézett a távozó fiatalember után.

Mr. Satterthwaite hamarosan visszatért.

– M. Poirot – mondta –, ön csodálatos volt. Egyszerűen csodálatos.

Poirot felöltötte legszerényebb arckifejezését.

– Semmiség az egész... igazán semmiség... Dráma három felvonásban... és most legördült a függöny.

– Bocsásson meg... – kezdte Mr. Satterthwaite.

– Talán még magyarázatot szeretne valamire?

– Csak egyetlen kérdést szeretnék feltenni.

– Rajta, kérdezzen.

– Mi az oka annak, hogy néha tökéletesen beszél angolul, néha meg nem?

Poirot nevetett.

– Megmagyarázom. Igaz, hogy tökéletesen beszélek angolul. Csakhogy, barátom, óriási előny, ha valaki nem beszél tökéletesen az angolt. Egyesek lenézik miatta az embert. Azt mondják... idegen... még angolul se tud tisztességesen. Nem tartozik a stratégiámhoz megijeszteni az embereket... Inkább tartsanak egy kicsit nevetségesnek. Ezért kérkedem is! Az angolok gyakran mondogatják: „Nem sokat érhet az a fickó, aki ilyen sokra tartja magát.” Ez az angolok nézete. De amint látja, elaltatom vele az emberek éberségét. Különben – tette hozzá –, már szokásommá is vált.

– Te jó ég! – mondta Mr. Satterthwaite. – Ravasz, mint a kígyó!

Néhány pillanatig hallgatott. Gondolkodott.

– Attól tartok, én nem nagyon tündököltem ebben az ügyben – jegyezte meg végül bosszankodva.

– Ellenkezőleg. Helyesen ítelt meg egy fontos tényezőt: Sir Bartholomew-nak az inasról tett megjegyzését, és felismerte Miss Wills okos megfigyelésének a jelentőségét. Meg is fejthette volna a rejtélyt, ha nem színházi néző módjára reagál a drámai effektusokra.

Mr. Satterthwaite felvidult.

Hirtelen eszébe jutott valami, és leesett az álla.

– Te jó isten! – kiáltott fel. – Most jövök rá! Az a gazember meg a mérgezett koktélja! Akárki kihatta volna! *Én* is!

– Van egy még borzasztóbb lehetőség is, ha még nem jutott volna az eszébe.

– Mégpedig?

– ÉN is kihattam volna – mondta Hercule Poirot.

Tartalom:

I. felvonás

[1-5](#)

II. felvonás

[1-7](#)

III. felvonás

[1-5](#)

[6-10](#)

[11-15](#)